

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE
ORTAÖĞRETİMDEKİ SOSYAL ETKİNLİKLERİN İŞLEVSELLİĞİNİN
İNCELENMESİ**

Remzi KÖPRÜBAŞI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2014

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE
ORTAÖĞRETİMDEKİ SOSYAL ETKİNLİKLERİN İŞLEVSELLİĞİNİN
İNCELENMESİ**

Remzi KÖPRÜBAŞI

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Memet KARAKUŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2014

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Yrd. Doç. Dr. Memet KARAKUŞ
(Danışman)

Üye : Doç. Dr. Ahmet DOĞANAY

Üye : Yrd. Doç. Dr. Özlem KAF HASIRCI

ONAY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

...../...../2014

Prof. Dr. Yıldırım Beyazıt ÖNAL
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE ORTAÖĞRETİMDEKİ SOSYAL ETKİNLİKLERİN İŞLEVSELLİĞİNİN İNCELENMESİ

Remzi KÖPRÜBAŞI

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Memet KARAKUŞ

Mayıs 2014, 251 sayfa

Bu araştırmanın temel amacı; ortaöğretimdeki eğitsel kulüp çalışmalarının işlevselliğini yönetici, kulüp danışmanı ve öğrenci görüşleri doğrultusunda incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda katılımcıların eğitsel kulüplerin gerekliliğine olan inancına, öğrencilere sağladığı faydalara, kulüplerin uygulama sürecinde yaşanan problemlere ve daha etkin hale getirilmesi için yapılması gerekenlere ilişkin görüşlerine başvurulmuştur.

Araştırmanın yöntemi, nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı karma yöntem araştırmasıdır. Araştırmanın nicel boyutunu; Adana ili merkez ilçelerinde 2012 – 2013 yılında okul türü farklı ortaöğretim kurumlarında (Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, İmam-Hatip Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi ve Genel Lisesi) öğrenim gören 469 öğrenci oluşturmuştur. Ankete verilen cevapların ve demografik değişkenlerin yüzde ve frekansları çıkarılmıştır. Ayrıca demografik değişkenlerle anket maddelerine verilen cevapların çaprazlaması yapılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayarda SPSS for Windows versiyon 15.0 yardımıyla istatistiksel teknikler kullanılarak çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

Katılımcıların görüşlerini derinlemesine ve çok boyutlu olarak incelemek amacıyla veri toplama sürecinde görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşme; Adana ili merkez ilçelerindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan 14 öğretmen ve bu kurumlarda görev yapan 6 yönetici ile yapılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, verilerin analizinde ise içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır.

Öğrencilerin %31'nin üyesi oldukları eğitsel kulüplerin herhangi bir faaliyetinde yer almadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğunluğu kulüplerin gerekli ve kendilerine birçok yararı olduğuna katılmaktadır. Buna karşın olumsuz görüş bildiren öğrencilerin sayısının da azımsanmayacak düzeyde olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçları okul türü değişkenine göre değerlendirildiğinde anket maddelerine verilen cevapların farklılaştığı görülmüştür. Anadolu Lisesi öğrencilerinin eğitsel kulüp çalışmalarının gerekliliğine ve sağladığı faydalara olan inancı diğer liselere (Genel Lise, Meslek ve İmam – Hatip Lisesi) göre daha yüksek düzeydedir. Buna karşın Fen Lisesi öğrencilerinin eğitsel kulüplerin gerekliliği ve kendilerine sağladığı faydalara olan inancı en düşük düzeydedir. Eğitsel kulüplerin daha işlevsel hale getirilmesine yönelik çalışmaların yapılması ve kulüp uygulamalarının önündeki engellerin kaldırılması gerektiğine öğrencilerin büyük çoğunluğu katılmaktadır. Ayrıca araştırma sonuçları cinsiyet değişkenine göre değerlendirildiğinde anket maddelerine verilen cevapların birbirine yakın değerlerde olduğu görülmektedir.

Araştırmanın nitel verilerinin sonucunda öğretmen ve yöneticiler, MEB İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinin evrak iş yükünü ön plana çıkardığını ve açıklayıcı nitelikte genelge ve yönergelere ihtiyaç duyulduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin nezdinde yeterince ilgi gösterilmediği ve öneminin anlaşılmasına rağmen uygulamaların çeşitli sorunlardan dolayı verimli yürütülemediği görülmüştür. Okulların fiziki donanımının kulüp faaliyetlerini gerçekleştirecek düzeyde olmaması, öğretmenlere maddi yönden bir getiri sağlamaması, okul ders yüklerinin fazla olması ve çalışmaların okul yönetimi ve öğrencilerce benimsenmemesi öğretmenlerin kulüp çalışmalarına karşı isteksiz olmasına yol açmaktadır. Öğrenci velilerinin akademik başarıya daha çok önem vermesi, eğitsel kulüplerin ikinci planda kalmasına neden olmaktadır. Bu durum öğrencilerin kulüplere olan ilgisini azaltmaktadır.

Yöneticilerin tamamı eğitsel kulüp dosyasının öğretmenlerce düzensiz ve özensiz hazırlandığını, dosyaların özgün nitelikte etkinlik raporları içermediğini ve dosyadaki evrakların kağıt üzerinde kulüp yönetmeliğine uygun şekilde doldurulduğunu ifade etmiştir. Buna ek olarak okul yöneticileri öğretmenler tarafından internetten etkinlik örneklerinin indirildiğini sadece tarih ve isimlerin değiştirilip imzaya sunulduğunu belirtmişlerdir. Yöneticilerin öğretmenlerin ezberci çalışmalarından ve kulüplere olan ilgisizliklerinden yakındıkları görülmüştür.

Sonuç olarak araştırmada; öğrenci, öğretmen ve yöneticiler eğitsel kulüplerin kişisel gelişime, sosyalleşmeye önemli katkılar sunduğunu düşünmelerine rağmen çeşitli nedenlerden dolayı bu faaliyetlerin amaçlarına ulaşamadığını belirtmişlerdir. Uygulamaların amacına ulaşamamasındaki en önemli faktör etkinliklerin öğrenci ve öğretmen bazında zorlamalara dayanmasına bağlı olarak çalışmalara katılımdaki isteksizliktir. Kulüp faaliyetlerinin amacına ulaşabilmesi için yönetici, öğretmen ve öğrencilerin gönüllülük esasına dayanarak çalışmalara katılımının sağlanması gerekmektedir. Ayrıca akademik başarıya odaklı ve öğrenci başarısının sadece sınavlarda alınan puanlarla değerlendirildiği bir eğitim öğretim ortamında sosyal ve sportif yöndeki başarılar ikinci planda kalmaktadır. Öncelikle öğrencileri sınav yarışından alıkoyan, sosyal ve sportif olarak gelişimlerine olanak sağlayan bireyler yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim programının uygulanması sosyal ve bedensel yönden gelişmiş nesillerin yetişmesine olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitsel kulüp, sosyal kulüp, ders dışı etkinlik, eğitici kol çalışmaları

ABSTRACT**THE EXAMINATION OF THE FUNCTIONALITY OF EDUCATIONAL CLUBS IN SECONDARY SCHOOL ACCORDING TO THE OPINIONS OF PRINCIPALS, TEACHERS AND THE STUDENTS****Remzi KÖPRÜBAŞI****Master Thesis, Department of Educational Sciences****Supervisor: Asst. Prof. Memet KARAKUŞ****May 2014, 251 page**

The main purpose of this study is to examine the functionality of educational clubs in secondary schools from the point of principal, teacher and the students. In line with the general objectives to the belief in the necessity of educational clubs, the benefits for the students have been consulted about what needs to be done in the implementation process to make the clubs more effective.

The method of the study is the mixed method, used in conjunction with quantitative and qualitative methods. The quantitative aspect of research is composed of 469 students, who has been studying in different types of secondary schools in Adana in 2012-2013 educational year. The percentages of the responses to the survey and demographic variables and frequencies are set. Also cross breeding was made with the responses and the demographic variables. The data obtained was decoded and interpreted with the help of SPSS for windows version 15.0 in the computer by using statistical techniques.

In order to investigate, views of the participants in-dept and multi-dimensional interview method was used in the data collection process. Interview was applied on 14 club teachers, working in secondary schools in the central district of Adana and six managers in these institutions. Data was prepared with semi-structured interview form, designed by the researcher. In the analysis of data from the content, analysis technique was used.

It is determined that %31 of the students have not been participated in any activity of educational clubs, they have been involved in. Most of the students agree on the idea that the educational clubs are necessary and beneficial for themselves. On the

other hand, It has been observed that the rest of other students ratio who don't agree isn't in a sustainable level. Regarding the types of the schools, the replies of the inquiry show variability. In that context, the belief in that the educational clubs are necessary and beneficial among the students of the Anatolian High School is rate optimistic than the rest of the students who are in other local high schools. After all, the belief of the students of the Science High School is at a very minimal level. Most of the students agree on the idea that the educational club activities need to be improved and the obstacles against the educational club activities need to be removed. In the survey, applied according to the gender of students there hasn't observed any distinctive difference.

As a result of quantitative research data, club consultants and directors have indicated that elementary and secondary education intuitions social activities regulation of ministry of National Education creates a workload of document and it is needed to have descripted instructions and circular. According to the club consultants and directors of schools, it has been seen that there hasn't been payed enough attention and due to various and due to various problems the educational club activities cannot be put into practice in an efficient way. The ideas such as the physical equipment of the schools not being appropriate for the club activities, not providing any yield from the aspect of finance (monetary), there being course load at school and the students and the directors not taking the activities up seriously are the reasons of teachers being reluctant about educational club activities. With the request of the parents of the students, academics success being more important to the parents makes the educational club activities, of second importance.

All the managers indicate that the file of educational clubs is prepared disorderly and carelessly, the files do not involve the original activity report and the documents in the file are written only on a paper according to the club regulations, the samples of activities are downloaded and signed by changing only theirs dates and names. It is seen that the managers complain about the teacher's practices and their indifference to the clubs.

As a result; student, club advisors and managers believe that educational clubs are beneficial for students' personal growth, being active socially, but they emphasize that these educational clubs are not applied because of various reasons. The most important factor of the applications not reaching the aim that the students being

reluctant for the activities, because of the applications are applied on enforcement of the club teachers and the students. It should be provided that the students and club advisors participate in the activities voluntarily to reach the aim of the activity. On the other hand; the education system which is based on exam is considered beyond the students' academic, social, and sportive success in teaching. Applying a program, primarily detaining students from the marathon of the exams and which is based on contributing to the growth of students as socially and sportively will make possible the students who are grown up as socially and physically.

Key Words: Extracurricular activities, educational club, social club, educative club activities

ÖNSÖZ

Toplumsal hayatı oluşturan, insanları birbirine bağlayan, gelişmeyi, mutluluğu ve huzuru sağlayan, risk ve tehditlerden koruyan ahlaki, insani, sosyal, manevi değerlerimizin tüm bireylere kazandırılmasında en önemli etken eğitimidir. Bu kazanımların öğrencilere aktarılmasında ders dışı çalışmalar yani eğitsel kulüpler büyük rol oynamaktadır. Eğitsel kulüpler, toplumun tümünü ilgilendirdiğinden çok boyutlu olarak ele alınmalıdır. Bu açıdan eğitimdeki tüm unsurların ve paydaşların ortak bir duyarlılık ve bilinçle hareket etmesi gerekmektedir. Bu bağlamdan hareketle araştırma öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin eğitsel kulüplerin işlevselliğine yönelik görüşlerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Bu noktadan hareketle yola çıktığım bu çalışmada sürecin her aşamasında beni cesaretlendiren, destekleyen, rehberlik eden, sabır gösteren ve öğrencisi olmakla övündüğüm değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Memet KARAKUŞ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma sürecinin farklı aşamalarında uzman görüş ve katkıları ile bana yol gösteren, sağladıkları bilimsel ve manevi desteklerinden dolayı değerli hocam Sayın Doç. Dr. Ahmet DOĞANAY'a, Doç. Dr. Meral ATICI'ya ve Yrd. Doç. Dr. Özlem KAF HASIRCI'ya içtenlikle teşekkür ederim.

Araştırma süreci boyunca beni yüreklendiren ve desteklerini her an yanımda hissettiğim arkadaşlarım Sanıl Sercan SEVCE ve Hasan NASIRCI'ya bu çalışmayı destekleyen Ç.Ü. Araştırma Fonu Saymanlığına (EF2013YL15), araştırma verilerinin sağlanmasında görüşlerine başvurduğum Adana İli Merkez İlçelerinde görev yapan yönetici, öğretmen ve öğrenciler ile araştırmaya katkısı olup da burada ismine yer veremediğim herkese teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak, yaşamımın ve okul sürecimin her safhasında benden sevgilerini, desteklerini ve güvenlerini esirgemeyen ve bulunduğum konuma ulaşmamda en büyük pay sahibi olan aileme yaptıkları her şey için teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Remzi KÖPRÜBAŞI
Mayıs, 2014

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iii
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ	viii
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvii
EKLER LİSTESİ.....	viix

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	7
1.3. Araştırmanın Önemi	8
1.4. Sayıtlılar.....	11
1.5. Sınırlılıklar	11
1.6. Tanımlar.....	11

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Sosyal Çevrenin Bilişsel Gelişim ve Öğrenme Üzerindeki Etkileri	13
2.1.1. Sosyal Gelişim Kuramı.....	13
2.1.2. Sosyal Bilişsel Kuram.....	14
2.2. Eğitsel Kulüpler	15
2.2.1. Ülkemizdeki Uygulanan Eğitim Programları İçerisinde Eğitsel Kulüplerin Yeri.....	16
2.2.1.1. Cumhuriyet Dönemi Programlarında Eğitsel Kulüplerin Yeri	16
2.2.1.2. 1948 Eğitim Programında Eğitsel Kulüplerin Yeri.....	17
2.2.1.3. 1968 Eğitim Programında Eğitsel Kulüplerin Yeri.....	19
2.2.1.4. 2005 Eğitim Programında Eğitsel Kulüplerin Yeri.....	20
2.2.2. Ortaöğretim Kurumları ve Eğitsel Kulüpler	21

2.2.2.1. Eğitsel Kulüplerin Kurulması.....	22
2.2.2.2. Sosyal Etkinliklerde Yapılması Planlanan Yıllık Faaliyetler.....	22
2.2.3. Okullarda Uygulanan Başlıca Eğitsel Kulüpler ve Görevleri.....	25
2.3. Eğitsel Kulüplerin İşlevselliği	33
2.3.1. Eğitsel Kulüp Çalışmalarının Okula ve Öğrencilere Sağladığı Faydalar	34
2.3.2. Eğitsel Kulüplerin Sınıf Yönetimi Açısından Sağladığı Faydalar.....	37
2.3.3. Eğitsel Kulüplerin Amaçlarına Ulaşması İçin Uyulması Gereken İlkeler.....	39
2.4. Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Yönelik Yapılan Araştırmalar	40
2.4.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	41
2.4.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar.....	47

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	50
3.2. Evren ve Örneklem	52
3.2.1. Nicel Veriler İçin Oluşturulan Örneklem	52
3.2.2. Nitel Veriler İçin Oluşturulan Çalışma Grubu.....	56
3.3. Veri Toplama Araçları	58
3.3.1. Anket Formu	59
3.3.2. Görüşme Formu	60
3.4. Verilerin Toplanması	61
3.4.1. Nicel Verilerin Toplanması	61
3.4.2. Nitel Verilerin Toplanması	62
3.5. Verilerin Analizi	62
3.5.1. Nicel Verilerin Analizi	63
3.5.2. Nitel Verilerin Analizi	63

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Öğrenci Görüşleri Sonucunda Elde Edilen Bulgular	65
4.1.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Kulüp Faaliyetlerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	67

4.1.1.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüplere Olan İnancına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	68
4.1.1.2. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüplerin Faydalarına/Zararlarına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	71
4.1.1.3. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Katılmama Nedenlerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	80
4.1.1.4. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüplerin Asıl Amacının Dışında Kullanılmasına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	83
4.1.1.5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüp Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	85
4.1.1.6. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüp Faaliyetlerinin Daha Etkin Hale Getirilmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	88
4.1.2. Öğrencilerinin Okul Türü Değişkeni ve Anket Maddeleri İçin Çapraz Tablolar	93
4.1.3. Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkeni ve Anket Maddeleri İçin Çapraz Tablolar	123
4.2. Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular	142
4.2.1. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplere Öğrenci Seçimine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	142
4.2.2. Öğretmenlerin; Öğrencilerin Eğitsel Kulüplere Olan İlgisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	145
4.2.3. Öğretmenlerinin Kulüpler İçin Ayrılan Sürenin Beceri Kazandırmadaki Yeterliliğine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	147
4.2.4. Öğretmenlerinin Eğitsel Kulüp Yönetmeliği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	149
4.2.5. Öğretmenlerin; Eğitsel Kulüplerin Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmesine ve Olumlu Davranış Değiştirmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	153
4.2.6. Öğretmenlerinin Okullarındaki Eğitsel Kulüp Dışındaki Sosyal Etkinliklerle İlgili Görüşlere İlişkin Bulgular	158
4.2.7. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerde Yaşanan Sorunlara Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	160

4.2.8. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerin Daha İşlevsel Hale Getirilmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	164
4.2.9. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerin Kaldırılması ile Kulüplerin Önündeki En Önemli Soruna Yönelik Bulgular.....	170
4.3. Yönetici Görüşlerine İlişkin Bulgular	171
4.3.1. Yöneticilerin, Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplere Olan İlgisi ile Kulüp Tür ve Sayıları Belirlenirken Öğretmen İsteklerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	172
4.3.2. Yöneticilerin, Öğrencilerin Eğitsel Kulüplere Olan İlgisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	173
4.3.3. Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Yönetmeliği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	174
4.3.4. Yöneticilerin, Eğitsel Kulüplerin Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmesi ve Olumlu Davranış Değiştirmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	175
4.3.5. Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Dosyalarını Değerlendirmesi ile İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular	178
4.3.6. Yöneticilerin Eğitsel Kulüplerin Daha İşlevsel Hale Getirilmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	180
4.3.7. Yöneticilerin Eğitsel Kulüplerin Kaldırılması ile Kulüplerin Önündeki En Önemli Soruna Yönelik Bulgular.....	184

BÖLÜM V

TARTIŞMA ve YORUM

5. 1. Öğrenci Görüşlerinden Elde Edilen Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum.....	186
5.1.1. Öğrencilerin Eğitsel Kulüp Uygulamalarına Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum.....	186
5.1.2. Okul Türüne Göre Öğrencilerin Eğitsel Kulüp Uygulamalarına Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum.....	192
5.1.3. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Eğitsel Kulüp Uygulamalarına Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum.....	195
5.2. Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum.....	197

5.2.1. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüp Uygulamalarına Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum.....	197
5.2.2. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüp Yönetmeliği ile İlgili Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum.....	201
5.2.3. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerde Yaşanan Sorunlara Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum	202
5.2.4. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerin Daha İşlevsel Hale Getirilmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Yorum	203
5.3. Yönetici Görüşlerinden Elde Edilen Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum.....	205
5.3.1. Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Uygulamalarına Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum.....	205
5.3.2. Yöneticilerin Eğitsel Kulüplerin Daha İşlevsel Hale Getirilmesine Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum.....	206
5.4. Öğrenci, Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinden Elde Edilen Bulguların Karşılaştırılmasına İlişkin Tartışma ve Yorum.....	207

BÖLÜM VI

SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar	210
6.1.1. Öğrencilerin Eğitsel Kulüplere Bakışına İlişkin Sonuçlar.....	210
6.1.2. Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüplere Bakışına İlişkin Sonuçlar	212
6.2. Öneriler	213
6.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	213
6.2.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	215

KAYNAKÇA.....217

EKLER.....224

ÖZGEÇMİŞ.....251

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1: Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği Kapsamındaki Öğrenci Kulüpler	25
Tablo 2: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	52
Tablo 3: Anket Uygulanan Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımları	53
Tablo 4: Anket Uygulanan Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımları	53
Tablo 5: Anket Uygulanan Öğrencilerin Baba İş Durumuna Göre Dağılımları	54
Tablo 6: Anket Uygulanan Öğrencilerin Anne İş Durumuna Göre Dağılımları	55
Tablo 7: Anket Uygulanan Öğrencilerin Yaşına Göre Dağılımları	55
Tablo 8: Anket Uygulanan Öğrencilerin Okul Türüne Göre Dağılımları	56
Tablo 9: Görüşmeye Katılan Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bilgiler	57
Tablo 10: Görüşmeye Katılan Yöneticilere İlişkin Kişisel Bilgiler.	58
Tablo 11: Dizi Aralığı Veri Tablosu	60
Tablo 12: Anket Uygulanan Öğrencilerin Faaliyetlerine Katıldığı Eğitsel Kulüplere Göre Dağılımları	65
Tablo 13: Öğrencilerin “Baba Eğitimi Durumu” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Frekans ve Yüzdeler Dağılımları	67
Tablo 14: “Eğitsel Kulüpler Gereksiz Çalışmalardır, Yapılmasa da Olur.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	68
Tablo 15: “Eğitsel Kulüpler Eğitici ve Öğreticidir Bu Yüzden Devam Ettirilmeli” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	68
Tablo 16: “Eğitsel Kulüpler İçin Harcanan Çaba ve Zaman Bence Zaman İsrafıdır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	69
Tablo 17: “Eğitsel Kulüp Çalışmalarında Edindiğim Bilgi ve Tecrübelerin, Hayatımın İlerideki Aşamalarında Fayda Sağlayacağına İnanıyorum.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	69
Tablo 18: “Eğitsel Kulüpler İçerisinde Yapılan Çalışmalar Bana Oldukça Saçma Geliyor.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	70
Tablo 19: “Eğitsel Kulüp Çalışmaları Zorunlu Olduğu İçin İtici Olmaktadır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	70
Tablo 20: “Eğitsel Kulüplerin Düzgün İşleyişi Okulun Disiplin ve Düzeninin Göstergesidir.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde	

Değerleri	71
Tablo 21: “Eğitsel Kulüpler Bize Özgüven Kazandırır.”Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	71
Tablo 22: “Eğitsel Kulüpler Okulu Sevmemizi Sağlar, Bizi Okula Bağlar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	72
Tablo 23: “Eğitsel Kulüpler Girişkenliğimizi Arttırır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	72
Tablo 24: “Eğitsel Kulüpler Bizi Zararlı Alışkanlıklardan Alıkoyar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	73
Tablo 25: “Eğitsel Kulüp Çalışmaları Sayesinde Öğretmenlerimin Beni Tanımasını Sağlarım.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	73
Tablo 26: “Eğitsel Kulüplerde Yaptığım Çalışmalar Bana Derslerde Ayrıcalık Kazandırır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	74
Tablo 27: “Eğitsel Kulüpler Bizi Okuldan Soğutur.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	74
Tablo 28: “Eğitsel Kulüpler Bizi Monotonluktan Kurtarır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	75
Tablo 29: “Eğitsel Kulüpler Toplumsallaşmamızı Sağlar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	75
Tablo 30: “Eğitsel Kulüpler Verimli Zaman Geçirmemizi Sağlar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	76
Tablo 31: “Eğitsel Kulüpler Bizi Topluma Faydalı Hale Getirir.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	76
Tablo 32: “Eğitsel Kulüp Çalışmaları Sayesinde Çevre Bilincimiz ve Hassasiyetimiz Artar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	77
Tablo 33: “Katıldığımız Eğitsel Kulüp Faaliyetlerinden Edindiklerimizle Meslek Sahibi Olabiliriz.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	77
Tablo 34: “Eğitsel Kulüp Çalışmalarını Yaparken Stres Atarım.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	78
Tablo 35: “Eğitsel Kulüpler Sorumluluk Kazanmamızı Sağlar.” Maddesine Yönelik	

Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	78
Tablo 36: “Eğitsel Kulüpler Öğretmenlerle Diyalogumuzu Arttırmamızı Sağlar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	79
Tablo 37: “Eğitsel Kulüpler Yeni Arkadaşlar ve Çevre Kazanmamızı Sağlar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	79
Tablo 38: “Her Yıl Aynı Eğitsel Kulüpte Bulunmak Beni Sıkar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	80
Tablo 39: “Faydasına İnanmadığım İçin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Katılmam.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	80
Tablo 40: “Eğitsel Kulüp Çalışmaları Bana Bıkkınlık Verir.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	81
Tablo 41: “Çok Öğrenci Kulüp Çalışmalarına Katılmadığı İçin Ben de Katılmak İstemiyorum.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	81
Tablo 42: “Bana Görev Vereceklerinden Kaçındığım İçin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Katılmak İstemem.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	82
Tablo 43: “Kulüp Çalışmalarından Haberdar Değilim.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	82
Tablo 44: “Eğitsel Kulüpler Sadece Zorunlu Olduğu İçin Formalite Gereği Yapılıyor” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	83
Tablo 45: “Eğitsel Kulüpler Okula Para Toplamak İçin Araç Olarak Kullanılıyor.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	83
Tablo 46: “Eğitsel Kulüp Çalışmaları Sadece Birkaç Öğrencinin Etrafında Dönüyor.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	84
Tablo 47: “Eğitsel Kulüp Çalışmaları İçin Ayrılan Saatler Diğer Derslerin Tamamlanmasıyla ya da Öğretmenin Kişisel Çalışmaları Gibi Başka amaçlar İçin Kullanılıyor.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	84
Tablo 48: “Eğitsel Kulüpte Yapılacak Faaliyet İçin Öğretmenlerimizin Yeterli Bilgi ve Beceriye Sahip Değil.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	85
Tablo 49: “Öğretmenler Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlgisiz. Çalışmaları Formalite Olarak Görmekte.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve	

Yüzde Değerleri	86
Tablo 50: “Gereksiz Olduğuna İnandığım Eğitsel Kulüpler Var.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	86
Tablo 51: “Birkaçının Haricindeki Çoğu Eğitsel Kulüplerde Etkinlik Yapılmıyor.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	87
Tablo 52: “Eğitsel Kulüp Çalışmaları İçin Ayrılan Süre Yetersiz.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	87
Tablo 53: “İstediğimiz Eğitsel Kulübe Seçilemiyoruz.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	88
Tablo 54: “Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Okul Dışından Uzman Kişilerin de Katılımı Sağlanmalı.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	88
Tablo 55: “Öğrenciler Eğitsel Kulüp Çalışmalarında Daha Etkin Hale Getirilmeli.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	89
Tablo 56: “Eğitsel Kulüp Faaliyetleri Okul ve Ders Havasından Kurtulmalı.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	89
Tablo 57: “Eğitsel Kulüp Çalışmaları İçin Öğrencilerden Araç-gereç, Malzeme veya Para İstenmemeli.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	90
Tablo 58: “Eğitsel Kulüp Çalışmaları Hakkında Aileler de Bilgilendirilerek, Öğrencileri Teşvik Etmeleri Sağlanmalı.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	90
Tablo 59: “Eğitsel Kulüpler Dışında Farklı Sosyal Etkinlikler (Tiyatro, Konser, Gösteri... Vb.) Düzenlenmeli.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	91
Tablo 60: “Her Öğretmen Bir Eğitsel Kulüpte Uzmanlaşmalı ve Sürekli o Kulübe Danışmanlık Yapmalıdır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	91
Tablo 61: “Eğitsel Kulüp Sayıları, İçerikleri ve Faaliyet Alanları Zenginleştirilmeli.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	92
Tablo 62: “Eğitsel Kulüp Toplantıları ve Faaliyetleri Sadece Hafta Sonları Olmalı.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri	92
Tablo 63: “Sene Başında Hangi Eğitsel Kulüplerin Kurulacağı Hakkında Öğrencilerin Fikirleri Alınmalı.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve	

Yüzde Değerleri	93
Tablo 64: Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Gerekliliğine Olan İnancı” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo	94
Tablo 65: Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Sağladığı Fayda/Zararlar” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo	98
Tablo 66: Öğrencilerin “Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Katılmama Nedenleriniz” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo	107
Tablo 67: Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Asıl Amacının Dışında Kullanılması İle İlgili Düşünceleriniz.” İle “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo ...	111
Tablo 68: Öğrencilerin “Eğitsel Kulüp Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo	113
Tablo 69: Öğrencilerin “Eğitsel Kulüp Faaliyetlerinin Daha Etkin Hale Getirilmesi İçin Görüşleriniz” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo	117
Tablo 70: Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Gerekliliğine Olan İnancı” ile “Cinsiyet” Değişkenine Ait Çapraz Tablo	123
Tablo 71: Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Sağladığı Fayda/Zararlar” ile “Cinsiyet” Değişkenine Ait Çapraz Tablo	125
Tablo 72: Öğrencilerin “Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Katılmama Nedenleriniz” ile “Cinsiyet” Değişkenine Ait Çapraz Tablo	131
Tablo 73: Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Asıl Amacının Dışında Kullanılması İle İlgili Düşünceleriniz.” İle “Cinsiyet” Değişkenine Ait Çapraz Tablo	134
Tablo 74: Cinsiyet Değişkeni ve “Eğitsel Kulüp Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar” Ana Maddesi İçin Çapraz Tablolar	136
Tablo 75: Cinsiyet Değişkeni ve Eğitsel Kulüp Faaliyetlerinin Daha Etkin Hale Getirilmesi İçin Görüşleriniz İçin Çapraz Tablolar	138
Tablo 76: Öğretmenlerin Kulüplere Öğrenci Seçiminde İzledikleri Yollar	143
Tablo 77: Öğretmenlerin Eğitsel Kulüpler Yönetmeliğine İlişkin Çıkarımları	149
Tablo 78: Eğitsel Kulüplerin, Öğrencilerde Olumlu Davranış Değişikliğine Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri	153
Tablo 79: Eğitsel Kulüplerin, Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmeye Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri	156
Tablo 80: Öğretmenlerin Eğitsel Kulüpler Dışında Okulda Uygulanan Eğitici ve Sosyal Faaliyetlere İlişkin Görüşleri	159
Tablo 81: Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerde Yaşanan Sorunlara Yönelik Görüşleri	161

Tablo 82: Öğretmenlerin Kulüp Etkinliklerini Daha İşlevsel Hale Getirilmesine İlişkin Önerileri	165
Tablo 83: Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerin Önündeki En Önemli Soruna İlişkin Görüşleri	170
Tablo 84: Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerin Kaldırılması Konusundaki Görüşleri .	171
Tablo 85: Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Yönetmeliğine İlişkin Çıkarımları.....	174
Tablo 86: Yöneticilerin, Eğitsel Kulüplerin Öğrencilerde Olumlu Davranış Değişikliğine İlişkin Çıkarımları	176
Tablo 87: Eğitsel Kulüplerin Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmeye Katkısına İlişkin Yöneticilerin Çıkarımları	177
Tablo 88: Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Dosyalarını Değerlendirmesi İle İlgili Görüşleri	179
Tablo 89: Yöneticilerin Kulüp Etkinliklerini Daha İşlevsel Hale Getirilmesine İlişkin Önerileri	180
Tablo 90: Yöneticilerin Eğitsel Kulüplerin Önündeki En Önemli Soruna İlişkin Görüşleri	184
Tablo 91: Yöneticilerin Eğitsel Kulüplerin Kaldırılması Konusundaki Görüşleri....	185

EKLER LİSTESİ

	Sayfa
Ek 1. Anket Formu	224
Ek 2. Yönetici ve Kulüp Danışmanları Görüşme Formu	228
Ek 3. MEB İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği.	230
Ek 4. Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı.....	240
Ek 5. Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formu	241
Ek 6. Sosyal Etkinlikler Proje Sonuç Rapor	242
Ek 7. Sosyal Etkinlikler Proje Uygulama Takvimi	243
Ek 8. Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu	244
Ek 9. Sosyal Etkinlikler Danışman Öğretmen Değerlendirme Formu	245
Ek 10. Gönüllü Veliler Hangi İşleri Yapabilir?.....	246
Ek 11. Gönüllü Veli Başvuru Formu	247
Ek 12. Veli İzin Belgesi.....	248
Ek 13. Başarı Sertifikası	249
Ek 14. Anket İzin Formu	250

BÖLÜM I

GİRİŞ

Ülkemizin kalkınması ve gelişmesi bireye sağlanan eğitim imkânları ile doğrudan ilişkilidir. Küreselleşen ekonomik süreç, kurumların birbiriyle rekabetini hızlandırmış, kurumlardaki zaman kullanımı, karar ve uygulama süreci ile değişim başlı başına birer stratejik faktör hâline gelmiştir. Yirminci yüzyılda birçok etken, eğitimi, amaç ve işlev yönünden değiştirmeye zorlamıştır. Hızlı sosyo-kültürel, ekonomik ve teknolojik değişmeler ile bilim alanındaki yeni gelişmeler ve buluşlar eğitimden beklentilerin artmasına yol açmış ve geleneksel eğitime baskı yaparak, eğitimi, birey yararına değiştirmeye zorlamıştır. Geleneksel eğitimde, öğrenciye bilgi yükleyerek sadece zihinsel gelişime önem veren anlayış, yerini öğrenciyi merkeze alan yeni bir anlayışa bırakmıştır (Yeşilyaprak, 2006).

Hızlı bir değişim ve gelişimin yaşandığı günümüzde, günlük yaşantımıza giren yenilikler, bireylerde, uyum gücünü beraberinde getirmiştir. Eğitim sistemleri de yeni yetenekler geliştirerek, bireylerin, hızla değişen toplum koşullarına uymalarını kolaylaştırır ve bireyleri, toplumda üstlenecekleri rollere en iyi biçimde hazırlar. (Bursalıoğlu, 1991).

İnsanı insan yapan en önemli öğelerden biri öğrenme ve öğrendiklerine bir şeyler katarak yaşantılarından yararlanabilme yetisidir. Günümüzde bireylerin ve toplumun yaşamını etkileyen unsurların hızla artması, bu yetilerin kazanılmasına olanak sağlayan sosyal kurumların yapı ve fonksiyonlarını değişikliğe zorlamaktadır. Bu zorlama karşısında sosyal bir sistem olan eğitim bireyleri bir yandan toplumsal yaşamlarına hazırlayarak toplumda devamlılığı, diğer yandan bilgilerle donatarak toplumun değişen koşullarına uyum sağlamaktır. “Hayatın tüm yönleriyle ilgilenen ve karmaşık bir süreç” (Türkoğlu, 1984) olan eğitime birey ve toplum yaşamında önemli görevler düşmektedir. Bu bağlamda eğitim kurumlarının en önemli işlevi, toplumun bütünlüğünü koruyan ve toplumun gelişmesini sağlıklı bir biçimde sürdürebilecek bireyler yetiştirmektir. Bu nedenle, eğitim programlarının hedefleri, toplumun özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun olmalıdır. Aksi takdirde, bu kurumlarda yetişen bireyler topluma uyum sağlayamazlar ve toplum içinde üzerlerine düşen görevleri yerine getiremezler (Erden, 1995).

Okul, çocukların ve gençlerin şu anki ve gelecekteki yaşamları için hayati önem taşıyan bilişsel, sosyal, psikolojik ve politik becerileri kazanmalarında önemli rol oynayan kurumlardan biridir. Okulun bu rolünü yerine getirmesi, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından hazırlanan resmi programları mümkün olduğunca etkin bir biçimde uygulayabilmesine bağlı olduğu kadar bu programların olmazsa olmaz unsurları kabul edilen ders dışı etkinliklerin de başarılı bir şekilde uygulanabilmesine ve tüm öğrencilere yaygınlaştırılabilmesine bağlıdır. Varış (1996)'ın belirttiği üzere, eğitim programı, “bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri” kapsamaktadır.

Türk eğitim sisteminin temel amacı, Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak, milli birlik ve bütünlük içinde, iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek, hızlandırmak ve Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı yapmaktır (Demirel, 1996). Eğitim sistemimiz içerisinde, ders içinde yapılan faaliyetler kadar ders dışı etkinliklerin de eğitime büyük katkısı vardır. Okulların; bireylerin kişilik gelişimlerinin ilk ve en önemli adımlarının atıldığı yerler olması, eğitsel kulüpleri çok daha önemli hale getirmektedir.

Eğitici kol çalışmaları eğitim programının amaçlarını gerçekleştiren, imkânlarını artırıcı faaliyetlerdir (Varış, 1988). Örneğin öğrencilerin kol toplantılarına katılmaları, bayram günlerinde rol almaları, belirli gün ve haftalarda etkinlikler düzenlemeleri onların eğitim faaliyetlerine aktif olarak katılmalarını sağlar.

Eğitsel kulüplerin planlandığı ve gerçekleştirildiği süreçte, öğrencilerin, bir rehber gereksinim duymaları, yönetici ve öğretmenlerin sosyal etkinliklerdeki rehberlik rolünü zorunlu kılmaktadır. Burada, okul yöneticileri ve öğretmenlerin üstlenecekleri rol; öğrencilerin, ilgi, yetenek ve isteklerinin ardında şekillenmeli hiçbir zaman bunların önüne geçmemelidir. Yöneticilerin sosyal etkinliklerdeki rolünü pasif hale getirirse de bir okulda sosyal etkinliklerin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği, ya da ne oranda gerçekleştirildiği, okul yöneticilerinin ilgi, yönlendirme, takip, özen ve kontrolü ile yakından ilgilidir.

Her öğrencinin yaştlarından farklı olması eğitim-öğretimde bireysel farklılıklara yer veren bir program uygulanmasını gerektirir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayan, kendileri tarafından planlanıp uygulanan faaliyetler onları bedensel, sosyal ve zihinsel yönden geliştirir. Öğrencilerde istendik yönde davranış değişikliği eğitici kol çalışmalarına yer veren programlarla meydana getirilir.

Eğitici kollar üzerine araştırmalar yapan Başaran (1983)'a göre eğitici kollar çeşitli nedenlerle kurulmuştur. Bunlar; eğitim programlarıyla öğrenciye kazandırılan bir davranışı pekiştirmek, okulda demokratik hayatı sağlamak, çevrenin tanınmasına ve kalkınmasına yardım etmek, halkın ihtiyaçlarını karşılamalarına katkıda bulunmaktır. Örneğin ğrencilerin, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmalarını sağlamak, kitap okuma alışkanlığı kazandırmak, toplum ve trafik kurallarına uyulması için halkı bilinçlendirme çalışmaları yapmak, çevreyi korumak ve güzelleştirmek, tarihi ve kültürel değerlerimizi korumak ve yaşatmak ile ilgili etkinliklerde bulunmaları bu amaçları sağlayıcı çalışmalardır.

1.1. Problem

İnsan doğduğu andan itibaren biyolojik olarak gelişmeye ve bulunduğu evre ile ilişki kurarak sosyalleşmeye başlar. Bu sosyalleşme süreci okul öncesinde aile, evre ve iletişim araçları ile olurken okula başlama ile birlikte programlı bir şekilde devam eder.

Bireyin davranışlarını istenilen yönde değiştirmek ve araştırıcı kişiler yetiştirebilmek için, ülkeler eğitim yatırımlarını arttırmakta, oluşturdukları eğitim politikalarına göre eğitim sistemlerini biçimlendirmektedir. Bu anlayış doğrultusunda eğitim programları sürekli değerlendirilmeli ve hem toplumun ihtiyaçları ve beklentileri hem de çocukların ve gençlerin problemleri, ihtiyaçları ve ilgileri esas alınarak geliştirilmelidir. (Varış, 1978)

Her ocuğun yaşıtlarından farklı olması eğitim-öğretimde bireysel farklılıklara yer veren bir programın uygulanmasını gerektirir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayan, kendileri tarafından planlanıp uygulanan faaliyetler onları bedensel, sosyal ve zihinsel yönden geliştirir. Bu gelişimin sağlanması eğitsel kulüp çalışmalarına doğru ve etkili olarak yer veren eğitim programlarının katkısı çok büyüktür. Eğitim programı, "bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri" kapsamaktadır (Varış, 1996). Demirel (2006) ise eğitim programını, "ğrenene okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği" olarak tanımlamıştır. Buna göre eğitim programının içerisinde, ğretim programının yanı sıra, okulda kutlanan özel günler, düzenlenen geziler, kurslar, rehberlik ve sağlık hizmetleri ile ders dışı kol etkinlikleri (şimdiki ismiyle ğrenci kulüpleri veya sosyal etkinlikler) de yer almaktadır ve bunların tamamı milli eğitimin öğrencilere

kazandırılmasını öngördüğü amaçları gerçekleştirmeye dönük faaliyetlerdir. Eğitsel kulüp çalışmaları eğitim programının amaçlarını gerçekleştiren, imkânlarını artırıcı faaliyetlerdir (Varış, 1988). Örneğin öğrencilerin kol toplantılarına katılmaları, bayram günlerinde rol almaları, belirli gün ve haftalarda etkinlikler düzenlemeleri onların eğitim faaliyetlerine aktif olarak katılmalarını sağlar.

Okul, hayatın bir minyatürüdür. Varış, (1997) “ders dışı faaliyetler” ya da “müfredat dışı faaliyetler” gibi, deneyimlerini eğitimin dışında tutan, bunları küçümseyen deyimler ve kavramlar yerine, öğretim programını faaliyet programları ile birleştiren bir görüşü savunmak gerektiğini belirtmiştir. Günümüzde, “ders dışı etkinlik” kavramı, yerini her ne kadar “sosyal etkinlik” kavramına bırakmış olsa da konu, eğitim sistemimizin en tozlu rafındaki yerini hala korumaktadır.

Sosyal etkinliklerin özünde, “gönüllülük” esası yatmaktadır. Dolayısıyla, hiçbir birey bu esasın dışına çıkılarak, farklı biçimde, sosyal etkinliklere yönlendirilemez. Sosyal etkinlikler, özü itibarıyla, zorlamayı, şartlandırılmayı, belli kalıpların içine sokulmayı kabul etmez. Buradaki “birey” sözcüğünün içine, okul yöneticilerini, öğretmenleri, aileleri ve öğrencileri, dolayısıyla eğitimin tüm taraflarını koymak hiç de zor olmayacaktır. Sosyal etkinliklerin “gönüllülük” esasına dayalı olması, okullarımızda, bu faaliyetleri, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin kişisel ilgi ve eğitim anlayışlarına teslim etmiştir. Bu noktada, sosyal etkinliklerle ilgili olarak çıkarılan genelge ve yönetmelikler, yapılacak faaliyetlere belli standartlar getirmekle birlikte faaliyetleri prosedürden ve evrakların içinden çıkartmaya yetmemektedir.

Başaran’a (2006) göre beceri, bilgi ve tutumların kazandırılması dersler, ders dışı eğitsel etkinlikler, törenler, kutlamalar, anma etkinlikleri, yetiştirici ve tamamlayıcı kurslar ve eğitsel kulüp etkinlikleri ile sağlanır. Eğitsel kulüp etkinlikleri, okullarda oluşturulan eğitsel kulüpler aracılığı ile yapılır. Eğitsel kulüpler, eğitimin amaçlarından bir kesimini gerçekleştirmek için ilgi ve istek duyulan bir konuda, ders saatlerinin dışında, eğitsel etkinlikler düzenleyen ve yürüten öğrencilerden oluşan bir kümedir.

Eğitsel kulüp çalışmaları eğitim programının amaçlarını gerçekleştirmenin yanı sıra, öğrencilerin imkanlarını da arttırır (Varış, 1988). Örneğin mesleki ve teknik eğitim yapan bir okulda öğrencinin güzel sanatlarla ilgilenebilmesine imkan tanır. Ona sistemli ve programlı bir şekilde güzel sanatlarla ilgilenmesinin yanında, kendini ispatlama toplumda statü oluşturma imkanı da verebilir.

Aynı zamanda eğitsel kollar birer öğrenci grubudur (Çınar, 2002). Bu açıdan bakıldığında öğrenciye toplumsallaşma, grup içinde kabullenilme, uyum sağlama

alışkanlıkları kazandırır. Dolayısıyla öğrenciler, grupla çalışmayı yani paylaşımı öğrenirler. Grupla çalışmak öğrencilere, kendine ve başkalarına güvenmeyi ve sorumluluk duygusu da kazandırır.

Öğrencilerin birlikte çalışma, iletişim, öğrenme, araştırma yeterlilikleri, eğitsel kulüp çalışmalarıyla daha iyi gelişebilmektedir (Başaran, 2006). Eğitsel kulüp çalışmaları öğrencilerin birçok ihtiyacını karşılamaktadır. Öğrenciler kendilerini yönetme alışkanlığı kazanmaktadır. Okulda ve hayatta öğrendiklerini eğitici kulüp çalışmalarında uygulama olanağı bulabilmektedirler. Araştırmacı kişiliklerinin, kendini ispatlamanın bir yolu olduğu bilinci ile hareket ederek özgüven kazanırlar. Eğitsel kulüpler aynı zamanda öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesi ile girişimciliklerinin gelişmesi yönünde fayda sağlar.

Yakın zamana kadar “ikinci sınıf” ve “arka planda” olarak algılanmış olan sosyal etkinliklerin, öğretim programlarında yer alan dersler kadar önemli olduğunun, eğitimle bağı olan ya da olmayan herkes tarafından anlaşıldığı bir süreçte, sosyal etkinliklere gerekli önemin verilmesi; okul yöneticilerinin konuya bakışıyla doğru orantılıdır.

7 Eylül 2013 tarihinde yayınlanan yeni orta öğretim kurumları yönetmeliğinde (MEB, RG say:28758) orta öğretim kurumlarının genel amaçlarından;

- a) Öğrencileri bedenî, zihni, ahlâkî, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştirme, demokrasi ve insan haklarına saygılı olma, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlama,
- b) Öğrencileri ortaöğretim düzeyinde ortak bir genel kültür vererek yükseköğretime, mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlama,
- c) Öğrencilerin öz güven, öz denetim ve sorumluluk duygularının geliştirilmesine,
- d) Öğrencilere çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazandırma,
- e) Öğrencilere yaratıcı ve eleştirel düşünme becerisi kazandırma...

gibi maddelerin tamamına yakını doğrudan eğitsel kulüpler ve kulüplerin öğrencilere kazandırmayı planladığı sosyal beceriler ile ilgilidir. Yukarıda maddeler halinde sıralanan bu amaçların gerçekleşebilmesi için öncelikle eğitsel kulüplerin okullarda öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde tasarlanması gerekmektedir. Ayrıca bu becerilerin öğrencilere aktarılmasında eğitimdeki tüm unsurların ve paydaşların ortak bir duyarlılık ve bilinçle hareket etmesi gerekmektedir.

Eğitsel kulüplerde yapılan çalışmaların eğitsel, sosyal ve kişisel gelişime katkıları bilimsel çevrelerce kabullenildiği halde maalesef okullarımızda yeterince ilgi görememektedir. Eğitsel kulüplerin ders saatlerinin dışında tutulması, ölçme ve değerlendirme araçları kullanılarak notla değerlendirilmemesi, birçok öğrenci tarafından eğitsel kulüplerin gereksiz olarak algılanmasına yol açmaktadır. Bu sebeple bazı eğitim kurumlarında eğitsel kulüplerin tam işlerlik kazanamadığı gözlemlenmektedir. Bu durum öğretmenlerce de çok defa şikayet konusu olmuştur. Öğrencilerin eğitsel kulüplere katılımı zorunlu olduğu halde, bazı eğitim kurumlarında tam olarak bunun sağlanamadığı görülmektedir. Hatta bazı okullarda eğitsel kulüp için haftalık ders çizelgesinde dahi yer ayrılmamaktadır. Bu yüzden eğitsel kulüp çalışmaları bazı eğitim kurumları için matbu formlardan öteye geçemeyen çalışmalar olmakla kalmıştır (Başaran, 2006).

Eğitsel kulüp çalışmaları ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde öğrencilerin etkin katılım sağlayacak bir çalışma programının olmaması, gezi – gözlem etkinliklerine yeterince önem verilmemesi (Arslantaş, 1992), devlet okullarında fiziki imkan yetersizliği, kulüpler arasında koordinasyonun olmaması ve yeterince tanıtılmaması (Özkaptan, 2007), kulüplerin ve önemi hakkında paydaşların yeterince bilgi sahibi olmaması (Eroğlu, 2008) gibi problemlerden dolayı hedefine ulaşmadığı araştırmacılarca dile getirilen sorunlardır.

Ulucan ve diğerleri (2010) araştırmasında öğrencilerin proje üreterek kulüp etkinliklerine katılmak istediklerini fakat öğretmen, okul yönetimi ve velilerden yeterli desteği göremediklerini belirtmiştir. Yaman (2011) çalışmasında eğitsel kulüplerin öğrenciler tarafından kendini geliştirme ve sosyalleşme aracı olarak görünmesine karşın beklenen sportif faaliyetlerin yetersizliği ve uzman eğitimcilerin olmaması öğrencilerce eleştirilmiştir. Bir diğer çalışmada Sarı (2011) öğrencilerin büyük bir bölümünün okulda düzenlenen ders dışı etkinliklere ya hiç katılmadıklarını ya da nadiren katıldıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca bu çalışmada öğrencilerin yarısından fazlası eğitsel kulüplerin kendi gelişimleri üzerinde herhangi bir katkısının olmadığını belirtmiştir. Gündoğdu, Karataş ve Nacar (2011) ise kulüp faaliyetlerini gerçekleştirecek yerlerin yetersiz olması, etkinlikler için yeterli maddi destek alınmadığı ve çevre imkanlarından yeterince yararlanılmadığını ortaya koymuştur.

Ülkemizde son yıllarda yapılan bir diğer çalışmada ise Onay ve Gelen (2013) çevre koşullarının yetersizliği, kulüp faaliyetleri için yeterli zamanın ayrılmaması ve sınıfların kalabalık olmasını kulüplerin önünde duran problemler olarak görmüştür.

Eğitsel kulüplerin öğrencilerin gelişimi için okullarda daha işler hale getirilmesi şarttır. En az, hayata hazırlayan dersler kadar faydalı olan eğitsel kulüplerin daha etkili hale getirilmesi çalışmaları için öncelikle, birinci muhatabı olan öğrenciler ile öğretmen ve yöneticilerin eğitsel kulüpler hakkındaki görüşleri önem kazanmaktadır. Bu yüzden öğrencilerin eğitsel kulüplere nasıl baktıkları, eğitsel kulüpler hakkındaki görüşleri önemlidir. İlgili çözüm yolları geliştirilirken bu yolla edinilen bilgiler, diğer çözüm yolları ile harmanlanarak ortak bir çözüm noktası oluşturulmalı, bu şekilde eğitsel kulüp faaliyetleri daha etkin ve verimli olarak devam ettirilmelidir.

Yukarıdaki açıklamalar paralelinde bu çalışmada yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine göre ortaöğretim kurumlarındaki eğitsel kulüp çalışmalarının işlevselliği nedir? Sorusuna yanıt aranmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; ortaöğretim okullarında yürütülen eğitsel kulüp çalışmalarının işlevselliğini öğretmen, yönetici ve öğrenci görüşlerine göre incelemektir. Öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerinin eğitsel kulüp çalışmalarına katılımdan dolayı duyduğu memnuniyet ya da memnuniyetsizliklerini dile getirmek, ortaya çıkan problemleri belirlemek ve bu problemlere dair öğrenci, öğretmen ve yöneticilerce çözüm önerilerini sunmaktır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Ortaöğretim kurumlarında eğitsel kulüp çalışmalarına yönelik mevcut durum nedir?
2. Öğrencilerin ortaöğretim kurumlarındaki eğitsel kulüp çalışmalarına yönelik görüşleri nedir?
 - a) Öğrencilerin, eğitsel kulüplerin gerekliliğine ilişkin görüşleri nedir?
 - b) Öğrencilerin, eğitsel kulüplerin kendilerine sağladığı faydalara ilişkin görüşleri nedir?
 - c) Öğrencilerin eğitsel kulüp uygulamalarında yaşanan sorunlara yönelik görüşleri nelerdir?

- d) Öğrencilerin, eğitsel kulüplerin daha işlevsel hale getirilmesine yönelik görüşleri nelerdir?
 - e) Öğrencilerin okul türü değişkenine göre eğitsel kulüpler hakkındaki görüşlerinde belirgin bir farklılık var mıdır?
 - f) Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre eğitsel kulüpler hakkındaki görüşlerinde belirgin bir farklılık var mıdır?
3. Öğretmen ve yöneticilerin ortaöğretim kurumlarındaki eğitsel kulüp çalışmalarına yönelik görüşleri nedir?
- a) Öğretmen ve yöneticilerin MEB eğitsel kulüp yönetmeliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
 - b) Öğretmen ve yöneticilerin, öğrencilerin eğitsel kulüplere olan ilgisine yönelik görüşleri nelerdir?
 - c) Öğretmen ve yöneticilerin eğitsel kulüp uygulamalarında yaşanan sorunlara yönelik görüşleri nelerdir?
 - d) Öğretmen ve yöneticilerin eğitsel kulüplerin öğrencilerde olumlu davranış değişikliğine ve boş zamanlarını değerlendirmeye katkısına yönelik görüşleri nelerdir?
 - e) Öğretmen ve yöneticilerin eğitsel kulüpleri daha etkin hale getirilmesine yönelik görüşleri nelerdir?
 - f) Yöneticilerin eğitsel kulüp dosyalarına ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Okullarımızda halen uygulanmakta olan eğitsel kulüp çalışmalarında birçok sorunun yaşandığı, amaçlarına ulaşmadığı, bu çalışmaların bazı formaliteleri yerine getirmek amacıyla sadece kâğıt üzerinde kalan çalışmalar olarak yürütüldüğü düşünüldüğünde araştırmanın kulüp faaliyetleri ile ilgili sorunları çözmeye ilgililere kaynak olması beklenmektedir.

13-17 Kasım 2006 tarihleri arasında yapılan 17. Millî Eğitim Şûrasında alınan; “Her okulda öğrencilerin boş zamanlarında kendi belirledikleri sosyal etkinlikleri yürütmek üzere eğitim materyali ile donatılmış çalışma alanları bulunmalı ve bu alanların etkin kullanımları sağlanmalıdır.” kararı ile okullarımızda yürütülen sosyal etkinlik alanlarına yönelik önem açıkça ortaya konmuştur. Ayrıca araştırma sonucu

belirlenecek sorunlar ve önerilecek çözümler ile kulüp çalışmalarındaki etkinliklerin daha verimli olacağı düşünülmektedir.

Eğitimin amacı bireyin bir bütün olarak gelişmesini sağlamaktır. Bu gaye öğrencide davranış değişikliğini meydana getirmekle gerçekleşir. Ertürk'ün (1996) "eğitim" tanımında olduğu gibi bu davranış değişikliği bireyin yaşantısında ve istendik yönde olmalıdır. Okulda okutulan dersler, öğrencilerin eğitimi için her şeyi içermeyebilir. Bu eksikliği yine eğitim araçları doğrultusunda geliştirecek olan ders dışı eğitim faaliyetleridir. Ders dışı faaliyetler yoluyla, klasik (donmuş) eğitim programlarının yetersizliği giderilir, öğrencilerin özellikle bedensel ve ruhsal gereksinimleri, yaşamsal sorunlar üzerinde yaparak, yaşayarak öğretilir. Ayrıca öğrencilerin kişilik gelişimleri sağlanır.

Ortaöğretim okullarında sosyal etkinlikleri eğitim ve öğretim faaliyetleri ile birlikte yürütülmektedir. Temel eğitim okulları sadece öğrenciye bilgi vermeyi amaçlayan kurumlar değil, aynı zamanda öğrenciyi hayata hazırlayan kurumlardır. Bu amaçla ortaöğretim okullarında öğrenci kulüpleri kapsamında çeşitli etkinlikler yapılmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğine (Ek-3) göre eğitici çalışmaların amacı; kendilerini anlayabilme; yeteneklerini geliştirebilme ve toplum yararına kullanabilme, planlı çalışma alışkanlığı kazanabilme, ferdi girişimde bulunup bunu başarı ile sürdürebilme, yeni durum ve ortamlara uyum sağlayabilme, kendine ve başkalarına güvenebilme, boş zamanlarını yararlı bir şekilde değerlendirebilme, başkalarını istek ve dikkatle dinleyebilme, kendi görüşlerini başkalarına etkili bir şekilde anlatabilme, farklı görüş, anlayış ve çalışmalarını hoşgörü ile karşılayabilme, sosyal ilişkilerinde anlayışla, saygılı ve ölçülü olabilme, grupça verilen görevleri tamamlamak için istekli çalışabilme ve gruba karşı sorumluluk duyabilme, ferdi olarak veya gruplar halinde çevresindeki sorunlarla ilgilenebilme, bunları çözücü nitelikteki projeler geliştirebilme ve yürütebilme, davranışlarını kazanmalarına katkıda bulunmaktır. Bu sebeple öğrenci kulüpleri eğitim – öğretim faaliyetlerinin önemli bir parçasıdır.

Eğitim süreci; içindeki çocuk ve gençlerin kendilerini tanıması, iletişim becerilerinin artması, demokratik tutum ve davranışlarının gelişmesi, yaratıcı kişiliğe sahip olabilmesi ve sağlıklı kişiliğin geliştirilmesi için eğitsel kulüp çalışmalarına öncelik verir. Benzer şekilde, Doğanay ve Sarı (2009), öğrencilerin küçük yaşlardan

itibaren demokrasinin katılımcılık ruhunu içselleştirip aktif olarak hayata geçirmeyi öğrenmeleri bakımından sosyal kulüplerin önem taşıdığını belirtmektedir.

Zaman hayattır ve zamanı boşa geçirmek, hayatı boşa geçirmek anlamını taşımaktadır. (Baltaş ve Baltaş, 1987). İnsanlar serbest zamanlarında yapacakları şeyleri belirlerken, daha önceden yaptıkları ve bildikleri aktiviteleri tercih ederler. Başka bir deyişle, kazanmış oldukları alışkanlıkları ve eğlen-dinlen eğitimleri onların serbest zaman faaliyetlerindeki tercihlerini etkiler. Serbest zamanları önemli yapan diğer bir yönü de bireylerde çeşitli doyumlara yol açmasıdır. Serbest zaman faaliyetleri bireylerin sosyalleşmesi toplumla bütünleşmesi gibi açılardan da etkilidir (M.E.G.S.B, 1988).

Eğitsel Kulüp Yönetmeliğine göre ortaöğretim okullarında her öğrencinin bir kulüpte çalışma ve toplum hizmeti yapma zorunluluğu olması nedeniyle, okullarda kulüp ve toplum hizmeti çalışmalarının genellikle yapılmıyormuş gibi gösterildiği, amacına uygun olarak yürütülmediği ve bu çalışmaların önemsenmediği, okullarda yapılan rehberlik ve teftiş çalışmaları sırasında görülmektedir. Öğrenci kulüp çalışmaları ile toplum hizmetinin öğrencilere kazandırdığı tutum, davranış ve becerileri dikkate aldığımızda bu çalışmaların ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Ortaöğretim okullarında sosyal etkinlikleri eğitim ve öğretim faaliyetleri ile birlikte yürütülmektedir. Ortaöğretim okulları sadece öğrenciye bilgi vermeyi amaçlayan kurumlar değil, aynı zamanda öğrenciyi hayata hazırlayan kurumlardır. Bu amaçla ortaöğretim okullarında öğrenci kulüpleri kapsamında çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği kapsamında sosyal etkinliklerin amacı, Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak; öğrencilerin Atatürk İlke ve İnkılâplarına, Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı yurttaşlar olarak yetişmelerine, yeteneklerini geliştirerek gerekli donanımı kazanmalarına katkıda bulunmaktır. Bu sebeple sosyal etkinlik çalışmaları, öğretim faaliyetlerinin önemli bir parçasıdır.

Kulüp etkinliklerinin uygulama sürecinde görev alan tüm paydaşların (müdür, öğretmen ve öğrenci) birbirleriyle olan etkileşimleri faaliyetlerin amacına ulaşmasında önemli rol oynamaktadır. Ancak eğitim ve öğretim faaliyetlerinin önemli bir parçası olan eğitsel kulüp çalışmaları ile ilgili olarak yapılan araştırmalarda görülen temel eksiklik ortaöğretim okullarında öğrenci, öğretmen ve yönetici boyutlarının beraber değerlendirilmediğidir. Bu araştırma öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşlerinin bütünsel olarak ele alınması açısından önemlidir. Bu araştırma ayrıca;

Okullarımızdaki eğitsel kulüp çalışmalarına yönelik güncel bilgi sunması, mevcut sorunları betimlemesi açısından önemlidir.

Eğitsel kulüplerin etkililiğini arttırmaya yönelik öneriler getirmesi açısından önemlidir.

Eğitim öğretim son zamanlarda yaşanan değişikliklerle (4+4+4, yeni ortaöğretim yönetmeliği vb.) birlikte eğitsel kulüp yönetmeliğindeki olası bir değişikliğe katkı sağlaması yönünden önemlidir.

İlgili literatür taraması yapıldığında eğitsel kulüplerin hem ilköğretim hem de ortaöğretimdeki işleyişi ile ilgili bütün yönleriyle araştırılması gerektiği net bir şekilde anlaşılmıştır. Bu sebeple, ilerde yapılacak olan eğitsel kulüplerle ilgili çalışmalara da ışık tutabileceği ve ilgili literatüre katkı sağlayabileceği yönü ile önem taşıyan bir araştırmadır.

1.4. Sayıtlar

- Bu araştırmada öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin kullanılan ölçme araçlarına verdikleri cevaplar onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıtmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

- Adana ili merkez ilçelerinde bulunan ortaöğretim okullarıyla sınırlıdır.
- Kullanılan veri toplama araçları ile sınırlıdır.
- Ölçme araçlarının geçerlik ve güvenirlik çalışmaları verilerin toplandığı çalışma grubuyla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Sosyal Etkinlik: Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmaları ile her türlü gezi, yarışma, yayın, gösteri, tiyatro, spor, münazara ve benzeri diğer etkinlikler (Milli Eğitim Mevzuatı, 2005).

Kulüp: Görüşme, konuşma, okuma, spor yapma vb. amaçlarla yalnız üye olanların toplandıkları yer (TDK).

Eğitsel Kulüp: Ders programlarının yanında öğrencide güven ve sorumluluk duygusu geliştirmeye, yeni ilgi alanları oluşturmaya ve beceriler kazandırmaya yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklerin tümüdür.

İlköğretim ve ortaöğretimde öğrencileri değişik ilgi alanlarına yöneltip sosyalleşmeleri amacıyla oluşturulmuş kulüplerdir.

Sosyal kulüp sözünden okullarda ders saatleri dışında eğitim etkinliklerinden belli bir bölümün gerçekleştirilmesi için ortak ilgileri bulunan istekli öğrencilerin katıldığı ve rehber öğretmen gözetimi altında doğrudan doğruya öğrencilerce yürütülen eğitici kuruluş (MEB, Eğitsel Kulüp Yönetmeliği, 2005)

Ders Dışı Faaliyetler: Okulda ve okul dışında yapılan, programda derslerde belirlenen faaliyetlerin dışındaki bütün faaliyetleri içerir (Binbaşoğlu,1988).

Okul Türü: Ortaöğretim kurumlarında ortak özelliklere sahip birden fazla meslek dalını içeren; bilgi, beceri, tutum, davranış ve istihdam imkânı sağlayan programların her biri (MEB, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği).

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Sosyal Çevrenin Bilişsel Gelişim ve Öğrenme Üzerindeki Etkileri

Eğitsel kulüpler öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimine ve örtük olarak çok farklı bilgi ve tutumlar kazanmalarına önemli katkılar sağlamaktadır. Sosyal ve kültürel çevrenin gelişim ve öğrenme üzerindeki etkilerini inceleyen çok sayıda kuram vardır. Aşağıda Vygotsky ve Bandura'nın kuramlarına yer verilmiştir.

2.1.1. Sosyal Gelişim Kuramı

Birçok eğitim uzmanına göre öğrenme sosyal bir süreçtir. Öğrenmenin ve gelişmenin temelinde sosyal etkileşim bulunmaktadır. Vygotsky, bireyin etkileşimde bulunduğu, ailenin, arkadaşların, öğretmenlerin, kısacası içinde yaşadığı çevrenin ve bunların iletişim için kullandığı yazı, konuşma, dil ve kültürel sembollerin öğrenme üzerine etkilerini açıklayan bir yaklaşımın kurucusudur.

Bireyin içinde yaşadığı çevre, kültür, etkileşimin özelliklerini belirler. Bu nedenle de, gelişim ve öğrenme bireyin yaşadığı kültür ve çevreden bağımsız değildir. Çocuklar, çevresindeki kişilerden ve onların sosyal dünyalarından öğrenmeye başlamaktadırlar. Çocukların kazandıkları kavramların, düşüncelerin, becerilerin, tutumların kaynağı sosyal çevreleridir. Öğrenmede çevreyle etkileşim çok önemlidir (Woolfolk,1998: akt; Çeçen,2000).

Vygotsky'e (1978) göre bilişsel gelişim çocuğun o toplumun daha gelişmiş üyeleri ile etkileşimin ürünüdür. Bu etkileşim sayesinde çocuk daha sonra karşılaştığı sorunları çözerken kullanabileceği birikimi elde eder, yeni ve karmaşık zihinsel beceriler kazanır (Akt;Çeçen, 2000).

Vygotsky'nin gelişim ve eğitime getirdiği en önemli kavram “Yakın Gelişim Alanı”dır. Bu aynı zamanda Vygotsky'nin en çok bilinen kavramıdır. Vygotsky'e göre çocuk için öğrenmede temel iki düzey vardır. Bunlardan birincisi hali hazırda var olan gelişim düzeyidir; çocuğun herhangi bir yetişkinin yardımı olmaksızın, bağımsız olarak kendi kendine sağlayabileceği gelişim düzeyidir. İkincisi ise ileri gelişim düzeyi; bir yetişkinin rehberliğinde çalıştığında gösterebileceği potansiyel gelişim düzeyidir. Bu ikisi arasındaki fark, çocuğun “Yakın gelişim alanıdır” (Kerr,1999; akt, Çeçen,2000).

Yaptığı araştırma sonuçlarında da, bir öğretmen, yetişkin, ya da başka çocuklarla çalışan çocuğun bilişsel gelişiminin ve diğer özelliklerinin zenginleştiğini, beslendiğini ve kapasitesinin

en üst düzeye çıktığını bulmuştur. Bu bilgiler ışığında, Vygotsky öğretmenlerin, ailenin ve arkadaş çevresinin, yakın gelişim alanına etki edebileceğini ortaya koymuştur.

Çocuğun öğrenme kapasitesinin artırmak için, çevresindeki yetişkinlerle, öğretmenlerle ve diğer çocuklarla etkileşmesi sağlanmalıdır. Çocuğun onları gözlemesi, onlarla oyun oynaması, onlardan yardım alması, bu “Yakın Gelişim Alanı”na olumlu etki eder. Vygotsky çocuğun kavram gelişiminde sosyal çevrenin ve kültürün etkisinin sadece doğrudan yardım olarak değil, dil yoluyla dolaylı olarak da var olduğunu belirtir.

Vygotsky, bilişsel süreçlerin gelişiminde sosyal öğrenme, sosyal semboller ve sosyal ilişkiler yoluyla kültürün içselleştirildiğini vurgular. Kültürel miras sosyal araçlar ve dil yoluyla aktarılır. Dil, düşüncenin bir ögesi olduğundan, dil olmadan düşüncenin ortaya çıkması ve ifade edilmesi, soruların sorulması, düşüncede kavramlar ve kategorilerin oluşturulması, geçmiş ve gelecek arasında ilişki kurulması mümkün değildir. (Çeçen, 2000). Özetleyecek olursak; sosyal çevre kültürü ve dili oluşturur, dil kavram gelişimini etkiler, kavramlar düşüncenin temel taşlarıdır, böylece dil düşünceyi etkiler.

Vygotsky’ e göre oyun, çocuğun düşünce ve dil gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Oyun, okul öncesi bir çocuk için Yakın Gelişim Alanı’nın ortaya çıkmasında büyük bir etkiye sahiptir. Oyun, çocuğa araçları kullanarak sosyal etkileşim için fırsat yaratır. Dil gelişiminde önemli bir fonksiyon görür. Ayrıca hayal gücüne dayalı oyunlar çocuğun plan yapmasını sağlar ve yaratıcılığını geliştirir (Belsky, Steinberg,1996: akt, Çeçen,2000).

Öğretim, çocuğun gelişimini ileriye götürebildiği ölçüde iyidir. Öğretim, çocuğun yakın gelişim alanını etkili olarak kullanmasını sağlamalıdır. Bu nedenle, doğrudan bire bir öğretim ve çocukların çocuklarla ve yetişkinlerle etkileşimlerini sağlayan öğretim biçimleri çocuğun bilişsel gelişiminde önemli rol oynar.(Vygotsky, 1986)

Çocukların nasıl düşündüğü ve bilişsel gelişimin nasıl oluştuğu, onlara yapılacak öğretimin nasıl olması gerektiğini belirlemektedir.

Çocuklar yetişkinler gibi düşünemezler. Bu nedenle eğitimciler öncelikle çocukların nasıl bilişsel işlem yaptıklarını, problemlere, olaylara nasıl baktıklarını diğer bir deyişle bilişsel gelişim düzeylerini tanımalıdırlar. Bu tür bilişsel empati kurmak kolay olmamakla birlikte, çocukların öğrenmesini sağlamak için onların bilişsel süreçlerini anlamak temel ilkedir.

2.1.2. Sosyal Bilişsel Kuram

Vygotsky’nin öğrenmede sosyal çevrenin önemini vurgulaması onun çalışmalarının başka bilim adamları tarafından genişletilmesi ve çeşitlendirilmesine yol açmıştır. Bandura bu konuda çalışarak, sosyal çevrenin ve model almanın öğrenme üzerine etkilerini, ilkelerini ve süreçlerini ortaya koyan **Sosyal Bilişsel Kuramı** ortaya koymuştur.

Her ne kadar Vygotsky birebir doğrudan etkileşim ve çocuğa yardım yoluyla bilişsel kapasitenin artırılması konusunda fikir belirtmişse de, sonuçta birey içinde bulunduğu sosyal

çevreden etkilenmektedir. Bandura ise tam bu noktada dikkatleri başka bir yöne çekerek, aslında her şeyin yalnızca doğrudan etkileşimle değil, başkalarının davranışlarını gözleyerek de, model alarak da, öğrenilebildiğini vurgulamıştır. Vygotsky'nin fikirlerine karşı değil bir bakıma tamamlayıcı bir görüş ortaya atmıştır.

Miller ve Dollard'ın Sosyal Öğrenme ve Taklit (1941) adlı kitapları da, Bandura'yı oldukça etkilemiştir. Bandura, bu etkilenme dolayısıyla, taklit yoluyla öğrenme kavramını genişleterek gözlem yoluyla öğrenmeye dönüştürmüştür. Son zamanlarda ise “ Sosyal Bilişsel Kuram ” adını verdiği kuramında öğrenme ve model almanın genel ilkelerini açıklamaya çalışmıştır.

Bandura'ya göre insanın davranışlarını, davranışçı yaklaşımların yaptığı gibi yalnızca pekiştirme yoluyla biçimlendirme olarak veya zincirleme yoluyla pekiştirerek değil; bilişsel, davranışsal ve çevresel faktörlerin karşılıklı etkileşimleri ile açıklayabiliriz. Birey günlük yaşamda her aşama için uzun uzun uğraşmayıp ilgili davranışı yapan birisini model alarak öğrenir. Bu da gözlem yoluyla öğrenmedir (Bacanlı, 1998).

Bandura Sosyal Psikoloji alanında sosyalleşme süreci ile ilgili olarak öne sürdüğü görüşlerinde; kabul edilen etik standartlarının davranışlarda yol gösterici ya da engelleyici işlevi olduğunu belirtir. Birey iç kontrolü geliştiğinde davranışlarını kendi kurallarıyla düzenler. Doyum veren ve kendini değerli kılan davranışları gösterir. Toplum tarafından kendisine yönelecek cezalandırma, suçlama ve olumsuz etiketlemelerden kaçınır. Bu davranışlar bireye suçlama getirdiğinden etik kurallar içsel davranış düzenleyicisi gibi çalışmaz. Toplumdaki cezalar ve suçlamalar bireyin davranışının açığa çıkmasına engel veya bastırılmasına neden olur. Örnek olarak, derste sakız çiğnemek isteyen öğrenci, öğretmenin bunu hoş karşılamayacağını düşünerek yapmaz. Ama başka bir öğrencinin sakız çiğnemesini öğretmen hoşgörülle karşılarsa o da hemen çiğnemeye başlar, eğer tersi olursa, öğretmen diğer öğrenciyi cezalandırırsa bu davranışı denemez. Bu isteğini ya da davranışını bastırır (Ülgen, 1995).

2.2. Eğitsel Kulüpler

Cumhuriyet Dönemi ile birlikte eğitimde temel taşların yerine oturmaya başladığı anlardan itibaren eğitici ve sosyal faaliyetlerin önemi anlaşılmış, eğitim programlarının düzenlenmesine ilişkin neredeyse tüm çalışmalarda yerini almıştır. Günümüzde de ilk ve orta dereceli eğitim kurumlarında eğitsel kulüpler altında bu

faaliyetlere devam edilmektedir. Kişiyeye sosyalleşme, kişisel yeteneklerin ortaya çıkarılması, demokrasiyi özümseme gibi çoğaltılabilecek faydalar sağlamaktadır. Buna rağmen eğitim kurumlarında eğitsel kulüplerin tam olarak kavrandığı ve öneminin bilindiği, çalışmaların etkin bir şekilde tüm öğrencileri kapsayacak şekilde yapıldığını söylemek pek mümkün değildir. Bu başlık altında okullarda bugün itibariyle uygulanan eğitsel kulüplerin; tanımına, tarihsel gelişimine, amacına, önemine ve sağladığı faydalara değinilmiştir.

2.2.1. Ülkemizdeki Uygulanan Eğitim Programları İçerisinde Eğitsel Kulüplerin Yeri

Türk eğitim tarihi incelendiğinde eğitim programlarında eğitsel kol etkinlikleri konusuna 1900’lü yıllara kadar rastlanmamaktadır. Ancak 1908 yılından sonra Milli Eğitim Teşkilatı’nın günün şartlarına ve ihtiyaçlarına uygun şekilde yeniden düzenlendiği görülmektedir. 1913 yılında çıkarılan Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-i Muvakkat (ilköğretim Kanunu)’ da ilkokulların öğrenim süresinin 6 yıl olarak belirlendiği, programların pedagojik görüşler doğrultusunda hazırlandığı, iş ve müzik dersleri konulduğu, ayrıca eğitsel kol etkinliklerinin önemine dikkat çekildiği görülmektedir (Timurlenk, 1988).

2.2.1.1. Cumhuriyet Dönemi Programlarında Eğitsel Kulüplerin Yeri

9 Mayıs 1920 tarihinde T.B.M.M.’de toplanan Maarif Kongresi’nde, ileride yapılacak birtakım temel işlerin tasarlanması, mevcut eğitim kurumlarının idare edilmesi üzerinde durulmuştur. Programda, eğitim tarihimizde ilk defa “milli şuuru” geliştirici kitapların yazdırılmasına yer verilmiştir. 1921’de Ankara’da toplanan “Maarif Kongresi”nde ise özellikle eğitim programları üzerinde durulmuştur. 1923 ve 1924’de toplanan “Heyet-i İlmiye”lerde programda değişikliğe gidilmesi ve Cumhuriyet döneminin ilk ilkokul programı hazırlanarak dersleri hayat ve toplum ihtiyaçlarına göre okutulması esası getirilmiştir (Cicioğlu, 1985).

26 Aralık 1925 – 8 Ocak 1926 tarihleri arasında toplanan üçüncü “Heyet-i İlmiye”de ise okulların sosyal hayatı aydınlatıcı bir merkez olması için reforma ihtiyaç duyulduğu belirtilerek, okul kooperatifleri, okul kütüphaneleri ve çocuk kulüpleri kurulması (eğitici kolların okul dışında kurulmuş şekli) tasarlanmıştır (Özalp ve Ataunal, 1977).

İlkokullarda 1929 yılında İlk Mektepler Talimatnamesi'nde eğitici kollara, Terbiye ve Tedris olarak yer verilmiştir. 1929 Talimatname'sinde yer alan eğitsel kollar şunlardır (Şahin, 1995):

1. Spor ve Oyun Kolu
2. Yardımlaşma ve Dayanışma Kolu
3. Okul Eşyalarını Koruma Kolu
4. Temizlik Kolu
5. Güzel Yazma ve Güzel Konuşma Kolu
6. Tutumlu Olma Kolu

1930 yılında hazırlanan “Köy Mektepleri Müfredatına göre ise haftada 2 saat okutulan “Yurt Bilgisi” dersinde, İktisad-i ve İctima-i teşkilatlarla (Tutum ve toplumsal örgütlere), Köy Kooperatiflerine, Yeşilay, Hilal-i Ahmer (Kızılay), Himaye-i Etfal (Çocuk Esirgeme) şubelerine, toplu olarak yaşama ve benzeri faaliyetlere yer verilmesi ön görülmüştür (Sahan, 1995 ve Şahin, 1995).

1936 yılında Köy Enstitüleri kurulmuş olup, şehir ve köy ilkokulları için ayrı hazırlanan müfredat, 1939 yılında toplanan “1. Milli Eğitim Şurası”nda incelenerek; “okulların, çocuklara demokrasinin gerektirdiği temel kişilik özelliklerini kazandıran kurum olarak görülmesi ve birer demokrasi yuvası haline getirilmesi” konusu tartışılmıştır. Ancak köy ve şehir ilkokulları için yeniden düzenlenen eğitim programı ve okul faaliyetleri önceki program çerçevesinde kalmıştır. 1943 yılında yapılan 2. Milli Eğitim Şurası'nın ilkokul programına ilişkin yayınlanan raporunda bu alandaki çalışmalara bir değişiklik getirilmediği görülürken, 1946 yılındaki 3. Milli Eğitim Şurası'nda, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeleri için öğleden sonra okulda “Eğitim Kolları” çalışmaları yapılabileceği önerilmiştir.

2.2.1.2. 1948 Eğitim Programında Eğitsel Kulüplerin Yeri

1946 yılında ise çok partili demokratik hayata geçiş ile demokratik sistem anlayışı 1948 yılındaki ilkokul programına geniş ölçüde yansımıştır. Programın amaçları, ilkeleri ve faaliyetlerinde demokratik esaslara yer verilerek, okul içi ve okul dışı faaliyetlerde bu sorumluluğun yerine getirilmesi ön görülmüştür (Akbaba, 2004; Özalp ve Ataunal, 1977; Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, 1983).

1952 yılı İlkokullar Yönetmeliği'nde eğitici çalışmalar "Sosyal Çalışmalar" adı altında yer almış, ilkokul demokratik bir topluluğun gerçek bir örneği olarak kabul edilmiştir (Şahin, 1995).

5. Milli Eğitim Şurası'nda da (1953) aynı yıl hazırlanan ilkokul yönetmeliğinde sosyal faaliyetlere değinilerek, öğrencilerin gerekli alışkanlıkları ve sosyal sorumlulukları kazanabilmesi için bu faaliyetlerde faal rol olmalarının önemi vurgulanmış, 1959'da ise bazı öğrenci teşkilatlarının (Eğitici Kollar) kurulması zorunluluğu belirtilmiştir (Özalp ve Ataünal, 1977).

1958 yılında İlkokullar Yönetmeliği'nde de, Çocuk Esirgeme Kolu, Hayvanları ve Ağaçları Koruma Kolu kurulması yer almıştır (Şahin, 1995). Demokratik hayata hazırlanma öğrenciler arasında çeşitli teşekküller kurulup, öğrencilerin çalıştırılması gereken teşekküllerdir. Bu teşekküller 12'ye çıkarılmıştır (İlkokul Yönetmeliği: 1952). Bu teşekküller şunlardır:

- a) Temizlik ve Düzen Kolu
 - Temizlik ve Düzen Kolu
 - Okul Bahçesinin Temizlik ve Düzen Kolu
- b) Okul Eşyasını Koruma Kolu
- c) Kızılay Gençlik Derneği Kolu
- d) Kooperatif Kolu
- e) Haberleşme ve Yayın Kolu
- f) Oyun, Spor ve Gezi Kolu
- g) Müzik Kolu
- h) Yardımlaşma Kolu
- i) Temsil Kolu
- j) Kitaplık Kolu
- k) Okul Müzesi Kolu
- l) Sağlık Kolu (İlkokul Yönetmeliği: 1952).

Bunlardan başka çevre koşulları göz önüne alınarak daha değişik kollar kurulmasına imkan tanınmıştır. (İlkokul Yönetmeliği: 1952 madde - 50). 1952 yılında tekrar kol sayısı 12'ye çıkarılmıştır.

2.2.1.3. 1968 Eğitim Programında Eğitsel Kulüplerin Yeri

Taslak olarak hazırlanan aşamalı olarak geliştirilip yaygınlaştırılarak 1962 yılında bütün ilkokullarda uygulamaya konulan “1962 İlkokul Program Taslağı”nda önceki programlardan farklı olarak haftalık ders dağılım çizelgesinde eğitici kol çalışmaları için uzun günlerde (Eylül, Ekim, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran ayları) bir ders saati (60 dakika) zaman ayrılmıştır. Kısa günlerde ise (Kasım, Aralık, Ocak, Şubat ayları) böyle bir süre ayrılmamıştır.

07.12.1964 ve 1333 sayılı Tebliğler Dergisi’ndeki (Madde 85), ilkokullardaki sosyal kulüp sayısında artış olmuştur. 18 adet sosyal kulüp kurulmuştur. Trafik Kolu Turizm Kolu, Köy Kolu, Orman Kolu ve Arı Dili Yayma Kolu eklenmiştir. Yukarıdaki yönetmelik daha önce 28 Kasım 1968 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. 1969 yılında sosyal kulüp sayısı 21’e çıkarılmıştır.

28.09.1972 gün ve 14291 Sayılı Resmi Gazete ve 20.10.1972 gün ve 14342 Sayılı Resmi Gazete’lerde yayınlanan İlkokullar Yönetmelikleri’nde eğitici çalışmalar geliştirilmiş yeni kol adları ile kollar kurulması karara bağlanıp 14342 sayılı Resmi Gazete’deki yönetmelikte ders programına haftada iki ders saati konularak, zorunlu faaliyet olarak alınmıştır (Madde 78).

Yeni eğitim programıyla birlikte sona artık uygulanmayan 1968 İlkokul Programı’nda ve IX. Milli Eğitim Şurası’nda (1974) sosyal kulüp çalışmalarına rehberlikle birlikte belirgin bir yer verilmiştir. Şura kararları gereğince 1974-1975 öğretim yılı başında uygulamaya konan “Rehberlik ve Eğitici Çalışmaların Düzenlenmesi ve Eğitim Yürütülmesi” ile ilgili esaslar belirtilmiştir. 1976 tarihinde “İlk ve Ortaokullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği” çıkarılmış, ilkokullarda uygulanmakta olan 25 ders saati süreden, eğitici çalışmalara haftada (40’ar dakikalık) iki ders saati ayrılmıştır.

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerine ek olarak konulan 60 dakikalık eğitici çalışmalar öğretmenli olup, bu çalışmalar, kitap okuma, sınıfça ders gezisi yapma, okulda konferans dinleme, temsil, müsamere ve film seyretme, okul bahçesinde tarım işleriyle uğraşma, ders aracı yapma, müzik ve beden eğitimi faaliyetlerine katılma, bayram töreni hazırlıkları ve sosyal kol çalışmaları... vb gibi konuları kapsar (Cicioğlu, 1982).

İlkokul ders dağıtım çizelgesinde 21.04.1986 tarihinde “Eğitsel Çalışmalar” dersi çıkarılmıştır. Sosyal kulüp çalışmalarının 1., 2. ve 3. sınıflarda “Hayat Bilgisi” 4. ve 5.sınıflarda “Sosyal Bilgiler” dersleri içerisinde yapılacağı belirtilmiştir (İlkokul Programı, 1988: 815). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinin haftalık ders saati sayısı ise aynı kalmıştır.

Bakanlığın (1988) yayınladığı 1968 Programında sosyal kulüp çalışmalarıyla ilgili açıklamalara her bölümde rastlamak mümkündür. İlköğretimin amaçlarında, ilkokulun eğitim ve öğretim ilkelerinde, metot ve tekniklerde, planlama ve uygulamalarda konuya yer verilmiştir. Programın muhtevasında ise 1. sınıftan mezuniyete kadar birçok ünitenin konularında kulüp çalışma alanlarına sıkça rastlanmaktadır.

Ayrıca “Ek Ünite” olarak işlenmesi belirtilen “Belirli gün ve haftalar” aynı zamanda sosyal kulüplerin faaliyet alanına girmektedir (Arslantaş, 1989).

Sosyal kulüp çalışmaları şu kanun ve yönetmeliklere göre yürütülmelidir. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile 2287 Sayılı Kanunu’nun 9. maddesine dayanılarak 21.07.1976 tarihinde çıkarılan “İlk ve Ortaokullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği” (MEB: 1977), 1983 tarihinde değişik şekli ile yayınlanmış (Tebliğler Dergisi, say. 2140) ve 1985’de (Tebliğler Dergisi, 2197) tekrar değişikliğe uğrayarak “İlkokul, Ortaokul, Lise ve Dengi Okullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği” adını almıştır.

2.2.1.4. 2005 Eğitim Programında Eğitsel Kulüplerin Yeri

“İlkokul, Ortaokul, Lise ve Dengi Okullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği” 2005 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. 13 Ocak 2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan "Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği" ile sosyal etkinlikler yönetmeliği değişmiştir (Ek-3).

Eğitsel faaliyetler ve kulüplerle ilgili amaç, kapsam, ilkeler, tanımlar ve uygulamaya ilişkin esaslar, resmi gazetede 13.01.2005 tarihli 25699 sayı, tebliğler dergisinde ise Şubat 2005 tarihli 2569 sayı ile yayınlanmış olan Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği’nde belirtilmiştir. Bu yönetmelikle getirilen önemli yenilikler şunlardır:

1. Eğitsel kollar yerine “Öğrenci Kulübü” adı benimsenmiştir.

2. Sosyal etkinlik çalışmaları: “Öğrenci Kulübü ve “Toplum Hizmeti Çalışmaları’nı” kapsamaktadır.
3. Bu yönetmelik ile “Sosyal Etkinlikler Kurulu” oluşturulması gerekmektedir. Bu kurula yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve gönüllü velilerin katılımına olanak sağlanmıştır. Bu kurul, sosyal etkinlikleri koordine etmekle görevlidir.
4. Yapılan en önemli yeniliklerden biri de gönüllü velilerin eğitsel kulüp etkinliklerine katılmasıdır.
5. Bu yönetmelik ile eğitsel kulüp çalışmaları karnelere işlenmesi planlanmıştır.

2.2.2. Ortaöğretim Kurumları ve Eğitsel Kulüpler

Ortaöğretim; ilköğretime dayalı, en az dört yıllık genel, meslekî ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Ortaöğretimin amacı; öğrencilere asgarî ortak bir genel kültür vermek, birey ve toplum sorunlarını tanıtmak ve çözüm yolları aramak, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, hem yükseköğretime hem mesleğe veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.

Ortaöğretim;

1. Genel ortaöğretim
2. Meslekî ve teknik ortaöğretim olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Ortaöğretim, çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir ve öğrenciler, istek ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda bu programlardan birine yönelerek yetişme imkânı bulurlar.

Genel ortaöğretimin amacı; öğrencileri ortaöğretim seviyesinde asgari genel kültüre sahip, toplumun sorunlarını tanıyan, ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan insanlar olarak yetiştirmek ve yükseköğretime hazırlamaktır. Genel ortaöğretim; Genel Liseler, Anadolu Liseleri, Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Spor Liseleri, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ve Çok Programlı Liselerden oluşmaktadır.

Ortaöğretim okullarında yürütülen sosyal etkinlik alanlarındaki öğrenci faaliyetleri notla değerlendirilmemekle birlikte öğrencinin kişisel dosyalarında belirtilmektedir.

2.2.2.1. Eğitsel Kulüplerin Kurulması

Öğretim yılı başladıktan ve sınıf temsilcileri seçildikten sonra, sınıf temsilcileri ile okul yönetici ve öğretmenlerinin katılacağı toplantıda; kurumun türüne, seviyesine, imkân ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özellikleriyle öğrencilerin sınıf seviyesine göre, öğrenci kulüplerinden gerekli görülenlerine yada öğrencilerin istekleri doğrultusunda farklı kulüplerin kurulmasına Öğrenci Kulüpleri Çizelgesinde yer verilir. Orta öğretimde uygulanan eğitsel kulüp listesine ve bu kulüplerde görev alan öğrencilerin yapması gerekenlere ayrı bir başlık altında ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

2.2.2.2. Sosyal Etkinliklerde Yapılması Planlanan Yıllık Faaliyetler

Bir eğitim – öğretim yılı içerisinde yönetici, öğretmen ve öğrencilerce yapılması gereken faaliyetler aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır. Sıralama MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'ne göre belirlenmiştir.

1. Okul yönetimince, kulüpler konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi.
2. Okul yönetimince, kulüpler konusunda öğrenci isteklerinin belirlenmesi.
3. Okul öğretmenler kurulunca, o öğretim yılında etkinlikte bulunacak eğitsel kulüplerin ve kulüp danışman öğretmenlerinin belirlenmesi.
4. Sınıf öğretmenlerince, okulda kurulu eğitsel kulüpler konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi.
5. Her öğrencinin, istekli olduğu kulübü sınıf öğretmenlerine bildirmesi.
6. Sınıf öğretmenlerince, kulüpler için oluşturulan öğrenci listelerin yazımı, birer örneğinin okul müdürlüğüne ve ilgili kulübün danışman öğretmenlerine verilmesi.
7. Danışman öğretmence, o kulüpte bir öğretim yılı boyunca kendi yapacağı çalışmalarını belirten bir danışman öğretmen özel çalışma programı yapımı. O kulübün danışman öğretmeni birden çoksa, kendi aralarında görev bölümü yapılması.

8. Danışman öğretmence, ilk genel kurul gündemi hazırlanması.
9. Danışman öğretmence, ilk genel kurul toplantı hazırlığı yapılması.
10. Danışman öğretmen gözetiminde, ilk genel kurul toplantısı yapılması. Bu toplantıda, eğitsel kulübün yönetim kurulu ve denetleme kurulunun seçilmesi.
11. Danışman öğretmen gözetiminde, kulüp yönetim kurulu asıl üyeleri arasında görev bölümü yapılması. Bu görev bölümünde, başkan, başkan yardımcısı, sayman ve yazman belirlenir.
12. Danışman öğretmence, kulübün iç yönetmeliği varsa gözden geçirerek, ek ya da değişiklik gerekiyorsa ek metni taslağı ya da değişiklik metni taslağı hazırlanması. Sosyal kulübün iç yönetmeliği yoksa iç yönetmelik metni taslağı hazırlanması.
13. Danışman öğretmen ve yönetim kurulunca, o kulübün iç yönetmelik ya da iç yönetmeliğe ek ya da iç yönetmelik değişikliği metninin tartışılarak, genel kurula sunulacak duruma getirilmesi.
14. Eğitsel Kulüp genel kurulunda, iç yönetmeliğinin görüşülerek tartışılması ve benimsenmesi.
15. Eğitsel Kulüpler Danışman öğretmenler kurulunda, iç yönetmelik taslağının incelenerek tartışılması. İç yönetmelik taslağının okul müdürlüğüne sunulması kararının verilmesi.
16. Okul müdürlüğünce, iç yönetmelik taslağının incelenip onaylanarak kesinleştirilmesi.
17. Danışman öğretmence, kulübün yıllık çalışma programı taslağının hazırlanması.
18. Danışman öğretmen ve yönetim kurulunca, yıllık çalışma programı taslağının görüşülmesi, tartışılması ve benimsenmesi.
19. Eğitsel kulüp genel kurulunda, yıllık çalışma programı taslağının görüşülmesi, tartışılması ve benimsenmesi.
20. Eğitsel Kulüpler Danışman öğretmenler kurulunda, eğitici kol yıllık çalışma programı taslağının incelenerek tartışılması. Okul müdürlüğünün onayına sunulması kararının verilmesi.
21. Okul müdürlüğünce, yıllık çalışma programı taslağının incelenip onaylanarak kesinleştirilmesi.
22. Danışman öğretmenin öncülüğünde, yönetim kurulunca, kulübün çalışmalarında gerekli olan araç ve gereçlerin belirlenmesi.

23. Danışman öğretmen gözetiminde, varsa yönetim kurulunca kulüp bütçesi yapımı.
24. Danışman öğretmen gözetiminde, eğitsel kulübün tüm öğrencilerinin katılacağı toplantıda, yıllık çalışma programına göre yapılması düşünülen etkinliklerin kimlerce ve ne zaman yapılacağına tartışılması, kulüp öğrencileri arasında görev bölümü yapılması.
25. Eğitsel kulüp öğrencilerince, yapılması üstlenilen etkinliklerin zamanında yapılması. Çalışma Programının gerçekleştirilmesi.
26. Danışman öğretmen gözetiminde, gerektiğinde, ilgili öğrencilerin katılımıyla toplantıların yapılması, kararların alınması.
27. Danışman öğretmen ve ilgili öğrencilerin iş birliğiyle, kulüp kayıtlarının ve defterlerinin düzenli tutulması
28. Danışman öğretmen ve yönetim kurulunun iş birliğiyle, eğitsel kulübün gelir ve gider işlemlerinin yürütülmesi.
29. Okul müdürlüğünce, eğitsel etkinliklerinin ve uygulamalarının izlenmesi, denetlenmesi.
30. Kulüp başkanları kurulunun ders yılı başı toplantısında, okulun eğitici çalışmalarında eş güdümü ve kulüpler arasında iş birliğini sağlayıcı tartışmalar sonucunda gerekli kararın verilmesi.
31. Denetleme kurulunca, yönetim kurulunun gelir ve gider hesaplarının ilk denetiminin yapılması, hazırlanan raporun dosyasında korunması.
32. Eğitsel Kulüpler Danışman öğretmenler kurulunda, ders yılı içinde yapılacak toplantıda, kulüplerin yıllık çalışmalarıyla ilgili olarak kulüpler arası yardımlaşmayı sağlayacak tartışmaların yapılması, gerekli kararın verilmesi.
33. Eğitsel Kulüp başkanları kurulunun ders yılı toplantısında, okulun eğitici çalışmalarında eş güdüme ve kulüpler arasında iş birliğini sağlayıcı görüşme ve tartışmaların yapılarak gerekli kararın verilmesi.
34. Eğitsel Kulüp başkanları kurulunun ders yılı sonu toplantısında, okulun eğitici çalışmalarında eş güdümü ve kulüpler arasında iş birliğini sağlayıcı görüşme ve tartışmaların yapılarak gerekli kararın verilmesi.
35. Denetleme kurulunca, yönetim kurulunun gelir ve gider hesaplarının ikinci ve son denetiminin yapılması, denetleme raporunun hazırlanması. Birince ve ikinci denetleme raporlarına yıllık denetleme raporunun hazırlanması.

36. Danışman öğretmen ve yönetim kurulunca, yılsonu genel kurul hazırlığı yapılması. Defter ve kayıtların gözden geçirilip gerekli tamamlamaların yapılması. Varsa yanlışlıkların düzeltilmesi. Yılsonu genel kuruluna sunulacak yıllık çalışma raporunun hazırlanması.
37. Danışman öğretmen ve yönetim kurulunca, yılsonu genel kurulu gündeminin hazırlanması.
38. Sosyal kulüp genel kurulunun yılsonu toplantısının yapılması. Yıllık çalışma raporunun ve denetleme raporunun görüşülmesi ve değerlendirilmesi.
39. Danışman öğretmenler kurulunun yılsonu toplantısının yapılması. Danışman öğretmenlerce sunulan, kulüp yıllık çalışma raporlarının ve okulun bir yıllık eğitici çalışmalarının gözden geçirilmesi. Bu konudaki görüş ve varsa önerilerin okul müdürlüğüne sunulacak karar durumuna getirilmesi. Danışman öğretmenlerce, kulübün yıllık çalışma raporlarının okul müdürlüğüne sunulması.
40. Okul müdürlüğünce, ders yılı sonunda, danışman öğretmenlerden gelen yıllık çalışma raporlarının ve varsa danışman öğretmenler kurulunun yılsonu toplantısında beliren sosyal kulüplerle ilgili görüş ve önerilerin incelenmesi, gelecek yıllar için alınacak önlemlerin belirlenmesi.

2.2.3. Okullarda Uygulanan Başlıca Eğitsel Kulüpler ve Görevleri

Günümüzde eğitsel kulüp faaliyetleri, resmi gazetede 13.1.2005 tarih 25699 sayı; tebliğler dergisinde ise Şubat 2005 tarih, 2569 sayı ile yayınlanmış olan “Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği” ne göre yapılmaktadır (Milli Eğitim Mevzuatı, 2005). Sosyal Kulüpler Yönetmeliği kapsamındaki eğitsel kulüpler Tablo 1’de gösterilmiştir (Değişik:2.3.2008/26804 RG).

Tablo 1.

Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği Kapsamındaki Öğrenci Kulüpleri

Sıra No	Öğrenci Kulüpleri	Sıra No	Öğrenci Kulüpleri
1	Kültür ve Edebiyat Kulübü	17	Havacılık Kulübü
2	Yayın ve İletişim Kulübü	18	Bilim-Fen ve Teknoloji Kulübü
3	Müzik Kulübü	19	Fotoğrafçılık Kulübü
4	Resim/Görsel Sanatlar Kulübü	20	Trafik Güvenliği ve İlk Yardım Kulübü
5	Bilişim ve İnternet Kulübü	21	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma ve Okul Müzesi Kulübü
6	Halk Oyunları Kulübü	22	İzcilik Kulübü
7	Tiyatro Kulübü	23	Bilinçli Tüketici Kulübü

(Tablo 1 Devamı)

8	Kütüphanecilik Kulübü	24	Kooperatifçilik Kulübü
9	Sivil Savunma Kulübü	25	Meslek Tanıtma Kulübü
10	Gezi, Tanıtma ve Turizm Kulübü	26	Demokrasi, İnsan Hakları ve Yurttaşlık Kulübü
11	Çevre Koruma Kulübü	27	Engellilerle Dayanışma Kulübü
12	Satranç Kulübü	28	Yeşili Koruma Kulübü
13	Hayvanları Sevme ve Koruma Kulübü	29	Çocuk Hakları Kulübü
14	Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma, Çocuk Esirgeme, Kızılay ve Benzeri Kulüpler	30	Felsefe veya Düşünce Eğitimi Kulübü
15	Sağlık, Temizlik, Beslenme ve Yeşilay Kulübü	31	Denizcilik Kulübü
16	Spor Kulübü	32	Pulculuk Kulübü

Tablo 1’de görüldüğü gibi okullar eğitim-öğretim yılı başında 32 kulüp içerisinde okulun fiziki durumu çevre şartları gibi öğeleri de göz önünde bulundurarak kulüp seçimi yapabileceklerdir.

Ayrıca kulüplerin oluşturulması sırasında aşağıdaki alanlarda göz önünde bulundurularak;

- Zekâ oyunları (satranç, bilardo gibi)
- Aileye ve çevreye ekonomik katkıda bulunma (ipek böceği, mantar, kümes hayvanı yetiştirmek, halı, kilim, kumaş dokumak, turist rehberliği yapmak gibi)
- Millî ve insanî değerleri tanıma ve tanıtma (eski eserleri yazma, kitap ve levhaları toplamak, ören yerlerini incelemek, millî folklor ürünlerini araştırmak, öğrenmek ve derlemek) amaçlı öğrenci kulüpleri de kurulabilir.

Konuları birbirine yakın olan kulüpler ayrı ayrı kurulabileceği gibi birleştirilerek de yeni öğrenci kulüpleri oluşturulabilir (MEB,2005).

Aşağıda öğrencilerin üyesi oldukları bazı eğitsel kulüplerdeki görevlerine yer verilmiştir.

Bilinçli Tüketici Kulübü;

- Afiş ve resimleri okulda sergileyerek öğrencileri bilgilendirir.
- Tüketici Derneği gibi yerler hakkında arkadaşlarını bilgilendirir.
- Okul çevresinde öğrencilere satılan günü geçmiş gıdaları okul idaresine bildirir.

4. Tüketici haklarıyla ilgili bilgilendirme çalışmaları yapar.
5. Değişik meslekleri tanıtıcı çalışmalar yapar.
6. Sınıftaki arkadaşlarını özellikle gıdaları satın alırken nelere dikkat etmeleri gerektiği konusunda bilinçlendirir.
7. Gereksiz harcamaların ailelerine maddi olarak zarar verecek bir davranış olduğu konusunda arkadaşlarını bilinçlendirir.
8. Kulüple ilgili kendisi ve arkadaşlarının yaptıkları etkinlikleri sergiler.

Çevre ve Okul Araçlarını Koruma Kulübü;

1. Çevrenin korunması ve güzelleştirilmesi için afiş ve broşürler hazırlar.
2. Arkadaşlarına çevre bilinci aşılar.
3. Çevreyi korumanın önemini arkadaşlarına anlatır.
4. Evde, okulda ve sınıfta çevre temizliği konusunda duyarlı olur.
5. Yaşadığımız çevreyi nasıl koruyacağımızı anlatır.
6. Okul araç ve gereçlerini koruma ve temiz tutmanın önemini, bütün öğrencilere kavratır.
7. Devlet malını korumanın topluma yararlı olmanın güzel olduğunu kavratır.
8. Eğitici kol çalışmalarında, öğrencilere dayanışma ve yardımlaşma alışkanlığı kazandırmak.

Çocuk Hakları Kulübü;

1. Yakın çevresinden başlayarak yurt genelinde eğitimin ve öğretimin önemine inanır ve çevresindekilere anlatır.
2. Bulunduğu okulun binasını, araç ve gereçlerini korur ve düzenli kullanır.
3. Çocuk hakları sözleşmesini sınıf ve okul panosuna asar.

Bilim Fen ve Teknoloji Kulübü;

1. Okulun fen laboratuvarını düzenler.
2. Bilimsel proje yarışmalarını arkadaşlarına duyurur.
3. Okuldaki bilimsel projelerle ilgili çalışmalarda görev alır.
4. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerden arkadaşlarını haberdar eder.
5. Bilimsel çalışmalara arkadaşlarını teşvik eder.
6. Çalışmalarda aktif rol alır.
7. Bilim, Fen ve teknolojinin yararlarını anlatır.

8. Bilimsel araştırma ve deneyler yapılarak yeni teknolojilere ulaşıldığını kavratmaya çalışır.

Gezi, Tanıtma ve Turizm Kulübü;

1. Okul gezilerinde arkadaşlarını organize eder.
2. Yapılan gezilerde arkadaşlarına bilgi verir.
3. Turizmin önemini arkadaşlarına anlatır.
4. Çevresindeki tarihi binaları, gezi yerlerini araştırarak arkadaşlarına tanıtır.
5. Ülkemizin doğal ve turistik yerlerini arkadaşlarına tanıtır.
6. Ülkemize turizmin katkısını bilir ve arkadaşlarına anlatır.

Kültür ve Edebiyat Kulübü;

1. Okul ve sınıf gazetelerini hazırlar ve çıkarır.
2. Gazeteler için toplanan yazı ve şiirleri değerlendirir.
3. Milli bayramlar, belirli gün ve haftalarla ilgili şiir ve kompozisyonları toplar.
4. Çevredeki kültürel faaliyetlerden arkadaşlarını haberdar eder.
5. Sınıflar arası bilgi yarışması düzenler.
6. Kültür nedir? Kültürümüz hakkında arkadaşlarını bilgi verir.
7. Türk Milli Eğitiminin amaçları doğrultusunda arkadaşlarına Türk dilini sevdirebilir.
8. Kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasına ve pekiştirilmesine liderlik eder.
9. Sanatımızı ve sanatçıyı arkadaşlarına tanıtır.

Kütüphanecilik ve Kitap Okuma Kulübü;

1. Sınıf kitaplığını düzenler.
2. Sınıf kitaplığından arkadaşlarını yararlandırır.
3. Kitap kayıtlarını tutar.
4. Sınıf kitaplığının zenginleştirilmesi çalışmalarını yürütür.
5. Arkadaşlarının kitaplarını birbirleriyle paylaşmalarını sağlar.
6. Kitaplığı tanıtır.
7. Kitapların sayımını yapar,
8. Kitapları demirbaş defterine işler.
9. Kitapların türlerine göre tasnifini yapar.
10. Atatürk konulu özel gün ve haftalarda Atatürk ile ilgili kitapları sergiler.

Yeşili Koruma Kulübü;

1. Okulda yeşil alanlar oluşturmak için etkinlikler düzenler.
2. Okul bahçesinin ağaçlandırılması ve çiçeklendirilmesi ile ilgili çalışmaları yürütür.
3. Ağaç ve ormanın önemini kavrar ve arkadaşlarına kavratır.
4. Orman yangınlarının çıkış nedenlerini hakkında arkadaşlarını bilgilendirir.

Sağlık, Temizlik ve Beslenme Kulübü;

1. Dershanedeki eşyaların temizliği ve düzeniyle ilgilenir.
2. Teneffüslerde camları açarak sınıfı havalandırır.
3. İlk Yardım dolabını düzenler, bakımını yapar, gerekli araç ve gereçleri temin eder.
4. Derse girmeden önce yazı tahtasının düzenlenmesini ve temiz tutulmasını sağlar.
5. Sınıfta küçük yaralanmalarda arkadaşlarına yardımcı olur
6. Okulun ve sınıfın temiz ve düzenli tutulmasını sağlar.
7. Arkadaşlarının temiz ve sağlıklı beslenme alışkanlığı edinmeleri için çalışır.
8. Temizliğin ve dengeli beslenmenin sağlığımız için önemini anlatır.
9. Teneffüslerde dershaneyi havalandırır.

Meslek Tanıtma Kulübü;

1. Öğrencilerin ileride sahip olacakları meslekler hakkında bilgilenmeleri amacıyla yazılı ve görsel materyalleri kulüp panosunda sergilemek.
2. Küçük yaşlardan itibaren ilgi duyulan mesleğe kavuşmak için neler yapılması gerektiği hakkında bilgilendirici çalışmalar yapar.
3. Yöresinde bulunan eski meslekleri tanıtıcı çalışmalar yapar.

Satranç Kulübü;

1. Düzenlenen satranç turnuvalarına katılır.
2. Arkadaşlarına satranç oyununu sevdirebilir.
3. Boş zamanlarında satranç oynar ve arkadaşlarına tavsiyede bulunur.
4. Satrancı öğrenir ve arkadaşlarına öğretir.
5. Satranç turnuvalarının düzenlenmesini sağlar.
6. Satrançla ilgili haberleri arkadaşlarına iletir.
7. Satrancın önemini anlatır ve satrancı sevdirmeye çalışır.

8. Satranç odaları oluşmasına yardım eder.
9. Arkadaşlarının satranç yarışmalarına katılmaları için çalışmalar yapar.
10. Satranç analitik düşünmeyi gerektiren, öğrencilerin doğru karar verebilme, hedef belirleme, ayrıntıları görme gibi yeteneklerini geliştiren bir zekâ oyunu olduğunu kavrar ve arkadaşlarına kavratır.

Trafik Güvenliği ve İlk Yardım Kulübü;

1. Trafik kuralları ile ilgili bilgi ve levhaları sağlar. Sınıfın uygun yerlerine asar.
2. Kazalara karşı alınacak tedbirleri dile getirir.
3. Kazalarda ilk yardım hakkında arkadaşlarına bilgi verir.
4. Trafik kuralları ile ilgili bilgi ve levhaları sağlar.
5. Sınıfının ve okulunun trafik köşelerinin hazırlanmasını sağlar.

Yeşilay Kulübü;

1. Ülkemizdeki Yeşilay durumu hakkında araştırmalar yaparak öğrencileri bilgilendirir.
2. Zararlı alışkanlıklar hakkında öğrencilere bilgi verir.
3. Sigara ve alkolün zararlarını anlatan etkinlikler yapar.
4. Sigara, içki ve uyuşturucunun sağlığa verdiği zararları anlatır.
5. Yeşilay Haftası'nda ilgili yazı ve resimlerle arkadaşlarını bilgilendirir ve sınıf panosunu düzenler.
6. Zararlı madde ve bağımlılıklardan korunmaları için arkadaşlarını bilgilendirir.

Tiyatro Kulübü;

1. Arkadaşlarına tiyatro türlerini sevdirebilir.
2. Tiyatro eserlerini araştırır ve arkadaşlarına tanıtır.
3. Kendisinin ve arkadaşlarının sanatsal becerilerini geliştirmelerine yardım eder.
4. Öğrenciler, görev ve sorumluluk alarak kendilerini geliştirmeyi ve bu sorumlulukları yerine getirerek kendilerine güven sağlamayı geliştirirler.
5. Bireysel olarak ya da başkalarıyla işbirliği içinde hareket etme yeteneklerini geliştirirler.
6. Sinema ve tiyatro sanatçıları hakkında oluşturdukları genel kültürü arkadaşlarıyla paylaşırlar.
7. Ana dilimizi doğru ve etkili kullanırlar.

Kızılay Kulübü;

1. Kızılay'ın anlamını, önemini, nasıl çalıştığını araştırarak arkadaşlarıyla paylaşır.
2. Kızılay'ın toplumdaki önemini kavrar ve arkadaşlarına kavratır.
3. Kızılay'ın toplumumuza sağladığı faydalar hakkında çevresini bilgilendirir.
4. İlk yardımın ne olduğu, nasıl yapıldığı ve gerekliliği konusunda çevresini bilgilendirir.
5. Kan bağışının önemi ve kişiye kazandırdıkları hakkında çevresini bilgilendirir.
6. İnsan yaşamını tehlikeye sokacak olan hastalıkları araştırarak bunların tanınması ve bunlardan korunma yolları hakkında arkadaşlarını bilgilendirir.
7. Kent Kızılay merkezinin nerede olduğunu arkadaşlarına anlatır ve burasını ziyaret etmelerini sağlar.

Demokrasi, İnsan Hakları ve Yurttaşlık Kulübü;

1. Demokrasinin önemini arkadaşlarına anlatır.
2. Yurttaşlık görevlerini anlatır.
3. İnsan ve çocuk hakları konusunda arkadaşlarına bilgi verir.
4. İnsan hakları ve demokrasi ile ilgili yazılar hazırlar ve bunları okul gazetesine asılmasını sağlar.

Sivil Savunma Kulübü;

1. Yardıma muhtaç öğrencilere yardım sağlar.
2. Yapılan yardımları yerine ulaştırır.
3. Afetlerde yardımlaşmayı sağlar.
4. Deprem ve diğer afetler hakkında arkadaşlarına bilgi verir.
5. Doğal afetlerin öncesinde ve sonrasında alınacak gerekli tedbirleri arkadaşlarına anlatır.
6. Afet anında yapılması gerekenleri arkadaşlarına anlatır.
7. Tatbikatlarda arkadaşlarını bilinçlendirerek öğretmenine yardımcı olur.
8. Sivil savunmanın ne olduğunu öğrenir ve arkadaşlarına bilgi verir.
9. Sivil Savunma Kulübü, meydana gelebilecek herhangi bir doğal afet (yangın, deprem vb.), kimyasal ve biyolojik saldırı, zehirlenme ve boğulma gibi

durumlarda oluşabilecek zararları en asgariye indirmek için gereken önlemleri almak amacıyla kurulmuştur.

10. Bu kulüpteki öğrenciler oluşabilecek bu gibi durumlarda aktif bir şekilde görev almaktadırlar.

Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Kulübü;

1. Sınıfta ve okulda sosyal yardımlaşma ile ilgili etkinlikler düzenler.
2. Arkadaşların birbirlerine yardımcı olmalarını sağlar.
3. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ni arkadaşlarıyla paylaşır.
4. İnsan haklarıyla ilgili olumsuzluklara arkadaşlarıyla birlikte çözüm arar.
5. Konuyla ilgili haberleri arkadaşlarıyla paylaşır.
6. Yoksul öğrencilere yardım için gerekli çalışmaları yapar. Sınıfta ecza dolabını düzenler eksikliğini gidermeye çalışır.
7. Sınıfta toplu yaşama kurallarına uyulmasına öncülük eder.
8. Öğrenciler arasında birlik ve beraberliği sağlar.
9. Yardıma muhtaç kişiler için girişimlerde bulunur.

Hayvanları Sevme ve Koruma Kulübü;

1. Arkadaşlarına hayvanları tanıtır ve hayvan sevgisini kazanmalarına yardımcı olur.
2. Çevremizde yaşayan hayvanları araştır, tanıtıcı ve bilgilendirici resim ve yazılarla arkadaşlarını bilgilendirir.
3. Hayvan hakları konusunda arkadaşlarını bilgilendirir.
4. Gelecekte daha iyi ve sağlıklı bir dünyada yaşamak için hayvanların popülasyon dengesinin bozulmamasının gerekliliğini arkadaşlarına kavratır.
5. Evcil hayvanlar ile yabani hayatta özgür yaşayan hayvanların insanlık için önemi ve gerekliliği hakkında araştırmalar yaparak sergiler.

Spor Kulübü;

1. Beden ve Ruh sağlığı için spor yapılması gerektiğini arkadaşlarına anlatır.
2. Arkadaşlarına sporu sevdirmeye çalışır.
3. Okulun spor araç ve gereçlerini çoğaltmaya çalışır.
4. Yıpranan araç ve gereçlerin bakımını yapar.
5. Beden eğitimi derslerinde arkadaşlarına ısınma hareketleri yaptırır.

6. Önemli spor çalışmalarını arkadaşlarına duyurur.
7. Sınıflar arasında yarışmalar düzenlenmesine yardımcı olur.
8. Türk Milli Eğitiminin genel amaçları doğrultusunda milli ve estetik duyguları kazandırmalarına yardımcı olur.
9. İnsan için sporun önemini kazandırır.
10. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirir.
11. Enerjilerini boşa harcamama, iyi davranışlara yönelme alışkanlığı kazandırır.

Yayın ve İletişim Kulübü;

1. Okul ve sınıf gazetelerini oluşturmak ve bu amaçla yazı, şiir ve resimleri panoda sergilemek.
2. Bayram ve diğer önemli günlerle ilgili olarak sınıf ve okul çapında yapılan çalışmalara katılır. Arkadaşlarının da bu çalışmalara katılmalarını sağlar.
3. Belirli gün ve haftalarda program hazırlar ve arkadaşlarını da görevlendirir.
4. Çevredeki kültürel faaliyetlerden arkadaşlarını haberdar eder.

Bilişim ve İnternet Kulübü;

1. Bilişim ve İnternette yararlanırken dikkat edilecek kurallar konusunda arkadaşlarını bilgilendirir.
2. Önemli Bilişim numaraları ile internet adreslerini sergileyerek arkadaşlarının bu adreslerden yararlanmalarına yardımcı olur.
3. Hangi desteğin, bilginin yada kaynağın nerede bulunacağı konusunda yaptığı çalışmaları sergileyerek arkadaşlarının bunlara ulaşmasına yardımcı olur.
4. Bilişimin ve internetin yararları ve kötü kullanımının zararları konusunda arkadaşlarını bilgilendirir.
5. Yurdumuzdaki ve dünyadaki bütün bilişim ve internet sistemleri ve bunlardan nasıl yararlanılacağı konusunda arkadaşlarına bilgi verir.

2.3. Eğitsel Kulüplerin İşlevselliği

Bu başlık altında eğitsel kulüplerin işlevsel yönü üzerinde durulmuştur. Eğitsel Kulüplerin okul ve öğrencilere program ve ileriye dönük ve sınıf yönetimi açısından sağladığı faydalar ile kulüplerin amaçlarına uyulması gereken ilkeler belirtilmiştir.

2.3.1. Eğitsel Kulüp Çalışmalarının Okula ve Öğrencilere Sağladığı Faydalar

Sosyal kulüp faaliyetleri birçok yönden öğrencilere ve eğitim-öğretim sürecinde önemli yararlar sağlar. Bunlar aşağıda özet olarak belirtilmiştir (Özgüven,1999).

1. Öğrenci kulüpleri, yaşamın provasıdır: Kulüpler içindeki etkinliklerde öğrenci sosyal ilişki kurmayı, yeteneklerini kullanmayı ve farklı yeteneklerini keşfetmeyi, emeğe saygı duymayı, yapılan her işin önemli olduğunu kavrar.
2. Okulun ders programlarını zenginleştirir.
3. Öğrencilerde sorumluluk alma ve girişimcilik becerilerini geliştirir.
4. Öğrenciler ortaya bir ürün koymanın verdiği hazla kendine ve başkalarına güvenmenin mutluluğunu duyarlar.
5. Kulüpler, öğrencilerin karar verme ve işbirliği içinde çalışabilme becerilerini geliştirir.
6. Kulüpler, Öğrencilerin teorik dersler dışında not kaygısı olmaksızın enerjilerini olumlu yönde kullanabilmelerini sağlar.
7. Kulüpler, meslek provasıdır: Öğrenciler gelecekte yapabilecekleri meslekleri deneme şansı yakalarlar.
8. Kulüpler, öğrencilere boş zamanlarını etkin değerlendirme fırsatı yaratır.
9. Kulüpler, öğrencilere planlı çalışma alışkanlığı kazandırır.
10. Kulüpler sayesinde öğrenciler, yeni durum ve ortamlara uyum sağlayabilmeyi öğrenirler.
11. Kulüp çalışmalarında öğrenciler, kendini ifade edebilme ve başkalarını ikna edebilme becerilerini geliştirirler: Böylece öğrenciler görüşlerini başkalarına etkili biçimde anlatabilmeyi öğrenirler.
12. Kulüp çalışmalarında öğrenciler, farklı görüş, anlayış ve çalışmaları hoş görü ile karşılamayı, hatalı olduklarında bunu kabul edebilme becerilerini kazanırlar.
13. Kulüp çalışmalarında öğrenciler, grupça verilen görevleri tamamlamak için istekli çalışabilme ve içinde bulunduğu gruba karşı sorumluluk duyma becerilerini geliştirirler.
14. Öğrencilerin arkadaşlarına, okuluna, topluma hizmet etme, yurtseverlik ve yardımseverlik duygularını geliştirir.

15. Para ve hesap işleri bulunan sosyal kulüpler öğrencilerin para harcama, defter tutma, dosya, karar ve belgeleri düzenli biçimde tutma becerileri kazandırır.

Eğitsel Kulüplerin işlevselliğini ele alırken, yukarıda değindiğimiz kulüp faydalarının içerisinde bazı kavramlar ön plana çıkmaktadır. Eğitsel Kulüp ile ilişkili olan kavramlardan da kısaca bahsetmek gerekmektedir. Eğitsel Kulüp denilince ilk akla gelen kavramlardan bazıları: Dayanışma, Sosyalleşme, Ortak Amaç, Arkadaşlıktır. Bunlara kısaca göz atmak gerekirse;

Dayanışma: Bir topluluğu oluşturanların duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanması, tesanüt (*BSTS/Ruhbilim Terimleri Sözlüğü* 1974). Sosyal kulüplerden herhangi birine dahil olan birey yapılan tüm etkinliklerde dayanışma içinde hareket edecektir.

Sosyalleşme: Bireyin kişilik kazanarak belli bir toplumsal çevreye hazırlanması, toplumla bütünleşmesi süreci. Eğitsel kulüplere aktif katılan gençler sosyalleşerek liderlik, sosyal sorumluluk ve birliktelik gibi önemli değerler kazanırlar. Bireyin gelişiminde en önemli süreçlerden biri sosyalleşmedir. Sosyalleşme, bireylerin özellikle çocukların belirli bir grubun işlevsel üyeleri haline geldikleri ve grubun diğer üyelerinin değerlerini, davranışlarını ve inançlarını kazandıkları bir süreçtir. Her ne kadar bu süreç, doğumdan hemen sonra başlayıp bireyin yaşamı boyunca sürmekle birlikte, etkilediği davranışların çoğu ilk çocukluk döneminde belirgin duruma gelmektedir (Gander vd. 1993).

Toplumsallaşma: Kişinin, kendi kümesi ya da kültürü içinde yaşayanlar gibi davranmayı öğrenmesi. Bireyin kişilik kazanarak belli bir toplumsal çevreye hazırlanması, toplumla bütünleşmesi süreci.

Rekreasyon: Bireylerin ya da toplumsal kümelerin boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamını taşımaktadır. Gençlerin boş zaman eğilimlerinin belirlenmesi, sağlıklı arkadaş ilişkilerini geliştirebilen, kurallara uyan, mücadele eden, karşısındakinin hakkına saygı gösteren, uyumlu, başarılı ve anlayışlı bir gençlik yetiştirilmesi açısından önemli ve dolayısıyla geleceğin faydalı toplumunu oluşturabilmek için de sosyal kulüplerin varlığı önemlidir (Yaman, 2011).

Arkadaşlık: Arkadaş olma durumu, arkadaşça yakışır davranış, omuzdaşlık, Bütün bunların yanında MEB İlk ve Ortaöğretim sosyal kulüp yönetmeliği ile ortaöğretim kurumlarının genel amaçları incelendiğinde öğrencilerin kulüp

çalışmalarındaki etkileşim sonucunda bazı değerleri kazandıkları görülmektedir. Kulüpler sayesinde kazandırılması muhtemel bu değerler Şekil 1' de gösterilmektedir.

Şekil 1: Öğrencilerin Sosyal Kulüp Sürecinde Edindiği Temel Değerler

Eğitsel kulüplerin kazandırdığı bu değerleri öğrenciler toplum içerisinde yaşamlarını devam ettirirken her an ihtiyaç duymaktadır. Eğitsel kulüp sürecinde elde edilen bu değerlere kavram olarak kısaca bakmak faydalı olacaktır.

Saygı: Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram.

Sevgi: İnsanı bir şeye ya da bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu.

Hoşgörü: Her şeyi anlayışla karşılayarak olabildiği kadar hoş görme durumu, müsamaha, tolerans.

Sorumluluk: Yaptığı şeyi tam bir bilinçle ve özgür olarak yapabilecek ehliyetle olan veya bilfiil yapmış bulunan kişinin durumu.

İşbirliği: Amaç ve çıkarları bir olanların oluşturdukları çalışma ortaklığı, bir işin çeşitli kişilerce yapılmasıdır.

Empati: Bir insanın kendisini karşısındakinin yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamasıdır (Dökmen, 2002). Özellikle çatışma yaşanan

durumlarda karşımızdakinin yerine kendimizi koyarak karşımızdaki kişinin duygularını, istek ve gereksinimlerini anlamaya çalışmadır.

Paylaşım: Aralarında bölüşmek, pay etmek, üleşmek.

Demokratik Tutum: Başka düşüncelere karşı hoşgörülü olmak ve demokratik değer açısından olumlu bir eğilime sahip olmak.

2.3.2. Eğitsel Kulüplerin Sınıf Yönetimi Açısından Sağladığı Faydalar

Sınıf yönetimi, sınıf yaşamının uygun şekilde yönetilmesi anlamına gelmektedir. Kaliteli bir eğitim yönetimi için kaliteli bir sınıf yönetimi şarttır (Başar, 1999).

Kaliteli bir sınıf yönetimi, öğrencilerin katılımının büyük ölçüde sağlanması, iyi bir çevre oluşturulması, zamanın ve sınıftaki kaynakların, öğrencilerin iyi yönetilmesiyle oluşur (Başar, 1999). Eğitsel Kulüp çalışmalarını sınıf yönetimi açısından değerlendirecek olursak, öğrencinin katılımını sağlamakla kaliteli bir sınıf yönetimi ortamı oluşturduğunu görürüz.

Sınıf yönetiminin en önemli işlevi, öğrencilere sınıfta kendilerini özgürce ifade edebilecekleri, güvenli bir öğrenme ortamı sağlamaktır. Eğitici kol çalışmaları öğrencinin özgürce hareket etmesini sağlayarak sözü edilen güvenli ortamı oluşturmaktadır. Kendini özgürce ifade eden birey kendini geliştirecek ileriki hayatında da topluma faydalı olabilecek davranışlar kazanacaktır.

Eğitici kollar, demokratik bir yapıya sahiptir. Başkan, yönetim kurulu üyeler tarafından seçilir. Bir içtüzükleri, çalışma programları vardır. Öğrenciler eğitici kol faaliyetleri içerisinde çeşitli roller kazanırlar (Çınar, 2002).

Öğrenciler bu sayede demokratik yapıyı, öğrenirler, kazandıkları roller onların kimliklerini oluşturmada etkilidir. Rol statü kavramları bireyin toplumsallığının bir göstergesidir. Aynı zamanda eğitsel kollar birer öğrenci grubudur (Çınar, 2002). Dolayısıyla öğrencileri grupla çalışmayı yani paylaşımı öğrenirler. Grupla çalışmak öğrencilere aynı zamanda kendine ve başkalarına güvenmeyi ve sorumluluk duygusunu da öğretir.

Eğitsel kollarda öğrenciler seçtikleri yönetim kurulu ile eğitsel kol içtüzüğüne uygun çalışmalar yaparlar. Bu çalışmalar öğrencilere yeteneklerini geliştirme, planlı çalışabilme becerisi, boş zamanlarını yararlı kullanabilme ve kendini ifade edebilme gibi yetenekler kazandırır.

Görüldüğü gibi eğitsel kollar öğrencilerin kendilerini ifade edip, sosyalleştikleri çeşitli beceriler kazandıkları güvenli ve demokratik ortamlardır. Uzun vadede düşünenecek olursak öğrenciyi hayata hazırladığı ve gelişimine olumlu etkilerde bulunduğu için eğitsel kollar oldukça önemlidir. Bunun için okul yönetiminin ve rehber öğretmenlerin eğitsel kol çalışmalarını önemsemeleri gerekir. Öğrencinin sosyal gelişimi için oldukça gerekli olan eğitsel kol çalışmalarının istenilen biçimde uygulanması oldukça önemlidir. Oysa okullarımızda eğitsel kol çalışmalarına gerektiği kadar önem verilmediğini bu derslerin çoğu kez formalite gereği yapıldığını görmekteyiz.

Rehber öğretmenler eğitsel kollar için seçim yaparken özellikle sınıflardaki sosyalleşmeyen, içine kapanık, arkadaşı olmayan, sorunlu öğrencileri eğitici kol çalışmalarına yönlendirmelidirler. Eğitici kol çalışmaları bu tür öğrencilerin topluma kazandırılmasında sağlamakta zorlanan öğrenciler eğitsel kol çalışmalarında aktif görevler aldıkça sınıfta daha az sorun çıkaracaklardır.

Eğitsel kol çalışmaları gerektiği şekilde yapılırsa, kendilerini tanıyan, yeteneklerini geliştirebilen ve bu yetenekleri toplum yararına kullanabilen, planlı çalışma alışkanlığı kazanabilen, kendine güvenen, boş zamanlarını doğru değerlendirmeyi öğrenen, ilişkilerinde ölçülü, saygılı ve hoşgörülü davranabilen, grupta çalışabilen ve sorumluluk duygusuna sahip, yeri girişimde bulunabilen öğrenciler yetişecektir. Boş zamanlarını nasıl kullanacaklarını bilen, kendine güvenen sorumluluk sahibi, sosyalleşmiş öğrencilerin oluşturacağı sınıf şüphesiz ki daha az sorun çıkan, paylaşımların yüksek olduğu, öğrencilerin birbirlerine ve öğretmene karşı hoşgörülle yaklaştığı bir ortam olacaktır. Kendinin ve etrafında olup bitenlerin bilincinde olan bir öğrenci sınıfa uyum sağlamakta da zorlanmayacaktır. Sınıf yönetimi açısından düşünüldüğünde, eğitsel kollar bireylerin sağlıklı gelişmesine yardımcı olmaktadır. Sağlıklı gelişim birey sınıfa uyum sağlamakta daha az zorlanır ayrıca demokratik yaşama daha kolay uyum sağlar.

Sonuç olarak eğitsel kol çalışmalarına gereken önem verilmelidir. Öğrencileri gelecek yaşama hazırlamada ve eğitici kulüpler belki derslerden daha da önemlidir. Eğitsel kulüp çalışmaları öğrencilerin velilerine de anlatılmalı onlarında desteği sağlanmalıdır.

2.3.3. Eğitsel Kulüplerin Amaçlarına Ulaşması İçin Uyulması Gereken İlkeler

“Okul Yöneticiliğinin Esasları” adlı kitabın yazarı W.G. Reeder’e göre ders dışı faaliyetlerin başarılı olması için örgüt, yönetim ve denetim ilkelerinden bir kısmının gereği gibi uygulanmasına da bağlıdır. W.G Reeder göre eğitsel kulüplerin amacına ulaşması için uyulması gereken ilkeler şunlardır;

1. Ders dışı her türlü faaliyet okul tarafından denetlenmeli ve disipline bağlı olmalıdır.
2. Her faaliyet, katılanlara toplumsal, ahlaki, vatandaşlıkla ilgili ve başka yararlar sağlamalıdır.
3. Bir okulda girişilen faaliyet sayısı ve türü, okulun ihtiyaçları ile öğrenci sayısına bağlı olmalıdır.
4. Ders dışı faaliyetler programının uygulanması, birdenbire olmamalı zamanla geliştirilmelidir.
5. Bir sömestr veya ders yılı, bir öğrencinin katılabileceği faaliyet sayısı, o öğrencinin ihtiyaçlarına uymalıdır.
6. Gerek öğretim programı, gerekse ders dışı faaliyetler bakımından her öğrencinin iyi bir biçimde gelişmesi için öğrencilere okul programıyla ilgili önerilerde bulunurken her iki faaliyet türü de göz önünde bulundurulmalıdır.
7. Her faaliyet yapılabildiği kadar çok sayıda öğrencinin katılması istendiğine göre, faaliyetlerin her türünde demokratik ruh egemen olmalıdır.
8. Okuldaki ders dışı faaliyetlere üye olarak yalnızca okul öğrencileriyle okul görevlilerinin girmelerine izin verilmelidir. Okulun denetim ve disiplinine bağlı olmayan üyeler bu faaliyetlere katılırlarsa, gerek örgüt, gerekse okul, güç duruma düşebilir.
9. Okulla ilgili her türlü faaliyetin yapılabileceği yer, yapılabildiği kadar okul binası olmalıdır.
10. Çatışmaları önlemek ve genel olarak daha iyi bir yönetim sağlamak üzere, faaliyetlerle ilgili toplantılar, kesin olarak programlaştırılmalıdır.
11. Geniş bir öğrenci kitlesinin katılmasını sağlamak amacıyla, masrafın mümkün olduğu kadar az olmasına dikkat edilmelidir.
12. Ders dışı faaliyetlerle ilgili bütün para ve hesaplar okul tarafından dikkatli bir biçimde denetlenmelidir.

Bu ilkelerin, eğitsel kulüp çalışmalarının, ne kadar dikkatli, programlı ve denetimli yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bunun değerlendirilişi ile ilgili başka eğitici ilkeler de vardır. Bu ilkeler öğretmenleri olduğu kadar, yöneticileri de ilgilendirir. Bunlar şöyle özetlenebilir:

1. Ders dışı faaliyetler, öğrencilerin okul çevresinin ihtiyaçlarını karşılamalıdır.
2. Ders dışı faaliyetler, okulun öğretim programını zenginleştirmeye yardım etmelidir.
3. Ders dışı faaliyetler, okulda daha mutlu bir ortam gerçekleşmesini sağlayan okulu gerçek bir topluluk yapmalıdır.
4. Ders dışı faaliyetler, iyi örgütlenmeli ve iyi yönetilmelidir.
5. Ders dışı faaliyetler, öğrencilerin daha iyi bir vatandaş olmalarına yardım etmelidir.
6. Ders dışı faaliyetler iyi bir vatandaş yetiştirmelidir.
7. Rehber öğretmen, ders dışı faaliyetler konusuna, öğrenciler gibi ilgi duymalı ve onu iyice bilmelidir.
8. Ders dışı faaliyetler, amaçlarına uygun olmalıdır.
9. Ders dışı faaliyetler, emredici değil, işbirliği havasında ve rehberlik anlayışı içinde yapılmalıdır.
10. Ders dışı faaliyetlerde, önderlik ve sorumluluk öğrenciler arasında paylaşılmalıdır.
11. Öğrencilerin bu başarıları okul tarafından da takdir edilmelidir. Bu amaçla rehber öğretmen, öğrenciler hakkında kayıtlar tutmalıdır.
12. Ders dışı faaliyetlerin amacının ne olduğu herkes tarafından açıkça bilinmeli ve bu amaca yaklaşım yaklaşmadığı zaman zaman değerlendirilerek denetlenmelidir.

2.4. Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Yönelik Yapılan Araştırmalar

Bu bölümde ilk ve orta öğretimde uygulanan eğitsel kulüplerle ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış olan çalışmalara yer verilmiştir.

2.4.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Alicıgüzel'e (1973) göre; "Ders dışı çalışmalar" diye adlandırdığı sosyal kulüp çalışmaları, öğrencilerin boş zamanlarının değerlendirilmesi, ilgi ve yeteneklerine alıştırmaya imkanı sağlanması, kişilik ve istidatlarla ilgili özelliklerin geliştirilmesi için tasarlanmıştır.

Başaran (1978), yaptığı araştırmada, öğretmenlere hizmet öncesi eğitiminde okul öğrenci kulüplerinin kurulma ve çalışma yollarının yeterince öğretilmediği ve okullardaki sosyal kulüplerin amaçlarına uygun olarak örgütlenip çalışmadığı yargısına varmıştır. Sosyal kulüp çalışmaları okulun amaçlarını gerçekleştirmekte önemli yer tutmaktadır. Sosyal kulüp çalışmalarının örgütlenmesi, çalıştırılmasından yönetim sorumludur. Fakat bunlar sadece kağıt üzerinde kalmaktadır (Akt; Şahin,1995).

Kısakürek (1979) ise, sosyal kulüp çalışmalarını, iyi bir rehberlik altında yürütüldüklerinde çeşitli sosyal gruplar içinde rol almalarına, insanlar arası ilişkilerini geliştirilmelerine yardımcı olacağından bir sosyalleşme aracı olarak görmektedir. Ayrıca sosyal kulüp çalışmalarına katılan bir çocuk, bir yandan çeşitli kişi ve gruplarla çalışma, işbirliği yapma, öğrendiklerini yeni bir duruma uygulama, inceleme ve gözlem yapma yollarını öğrenir. Diğer yandan, birey veya grup olarak belirli bir sorunun incelenmesine ve araştırmasına ağırlık veren metotlarla (problem çözme) özel ilgilerine uygun uğraşlar seçip zamanla geliştirerek bunlarla boş zamanlarını değerlendirmede kullanabilecekleri birçok uğraşların temellerini ise, onların çocuklarında geliştirmiş oldukları ilgi ve alışkanlıklarda görmeyen mümkün olduğu ifade edilmiştir.

Alicıgüzel'e (1979) göre sosyal kulüp faaliyetleri öğrenme bakımından sınıf içi çalışmalar nazaran daha samimi ve kontrolden uzak bir öğrenme çevresine imkan sağlar. Sınıf içi çalışmaların yerini almaz, fakat okul programının önemli bir bölümüdür. Bu faaliyetler sayesinde öğrencilerin önemli becerileri kavram ve tavırları kazanmalarını savunan Alicıgüzel, geleceğimizin teminatı yarının büyükleri ve yöneticileri olarak öğrencilerimizin eğitsel kulüpler sayesinde ortaklaşa planlama ve faaliyetlerde bulunmaya imkan sağlayarak daha çok sorumluluk duyması sağlar. Öğrencilerin yeteneklerine uygun meslek seçmesini, uzmanlık isteyen konularda yaptıkları denemeler, genel ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarıcı niteliktedir. Sosyal kulüp faaliyetleri okula öğrencilerin zevk duyacakları bir hava getirir. Öğrencilerin toplumsal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Ayrıca zihnen yetenekli öğrencileri güdüler geliştirir.

Başaran (1983), sosyal kulübün genel olarak dört nedenle kurulduğunu savunmuştur. Bunlar; eğitimin programlarıyla öğrenciye kazandırılan bir davranışın pekiştirilmesini sağlamak için, eğitim programlarında olmayan ama eğitimin amacını gerçekleştirmeye gereken davranışı kazandırmak için, okulda demokratik hayatı sağlamak için ve çevrenin tanınmasına, kalkınmasına yardım etmek, halkın ihtiyaçlarını karşılamalarına katkıda bulunmak için kurulmalıdır.

Yine Başaran'a (1983) göre; sosyal kulüpler içinde disiplin, onur yönetim kulüpleri ile öğrencilere öz yönetim alışkanlıkları kazandırabilir. Böylesine çalışan sosyal kulüpler hem okulun elverişli bir eğitim havasına kavuşmasına, hem de eğitim programının dönüşmesine sağlar. Sosyal kulüpler öğrencileri öğrenmeye alıştırmaya daha çok güdüleyebilmektedir. Öğrenciler bu güdülenmeyle kendilerine gerekli bilgi, beceri ve tutumu dersten daha iyi öğrenebilmektedir.

Binbaşıoğlu'na (1986) göre, eğitimde önemli olan, kişinin kendi eğitiminde kendisinin rol almasıdır. Ruh hekimi Sidney K. Smith, ders dışı faaliyetlerin en önemli değerinin (sosyal kulüp çalışmaları) çocuğun ruh sağlığını düzeltici etkiler yaptığını ortaya koymuştur. Bu eğitimci, incelediği 300 kişiden 199'unun (2/3 kadarının) okulda sosyal kulüp çalışmalara hiç katılmamış olduğunu belirlemiştir. Yalnız bu bile, ders dışı faaliyetlerin önemini ve değerini ortaya koymaya yeter. Buradan sosyal kulüp çalışmalarının kişiyi, ruh hastalıklarına karşı koruyucu bir etki yaptığı söylenebilir.

Arslantaş (1992) "İlkokullarda Eğitici Kol Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar" adı altında yapılan araştırmada; Öğretme –öğrenme süreçlerinde öğrencinin etkin katılımını sağlayacak iç tüzük ve çalışma programlarının öğrenci merkezli hazırlanmadığı, öğrenci ilgisi Eğitici Kol Çalışmaları alanlarını tanıtıcı çalışmalar ile gezi-gözlem etkinlikleri vb. etkinliklere gereken önemin verilmediği, yalnızca "çeşitli yarışmalar, yayın ve folklor" etkinliklerinde sınırlı çalışmalarla yetinildiği, programın yürütüldüğü fiziksel olanakların yetersiz kaldığı, Eğitici Kol Çalışmaları geleneksel okul ortamında yürütülmesinde yer ve zaman bulamama gibi çeşitli sorunlar yaşanıldığı bunun yanında öğretmen ve yöneticilerin kendi bilgi ve deneyimleri çerçevesinde eğitici kol çalışmalarına rehberlik etmeye çalıştığı ancak yeterli olmadığı bulgularına varılmıştır.

Binbaşıoğlu'na (1991) göre, açıklamalarda göz önünde bulundurarak sosyal kulüp çalışmalarına, dersleri tamamlayıcı faaliyetler gözüyle bakılmalı, ona gereken önem gösterilmelidir. İlköğretim Okullarının 1. Kademedeki, sosyal kulüp çalışmalarına, diğer derslere verilen önem kadar önem verilmelidir. Çünkü derslere bağlı olma

zorunluluğu yoktur. İş, çalışma yaparak ve yaşayarak öğrenme eğitici çalışmaların özünü teşkil etmesi bakımından, ayrıca eğitimin istediği yönde tabii bir çalışmaya fırsat verir. Bu da eğitici bir değer taşır.

Kılbaş (2000), “Eğitsel Kol Çalışmalarının Durumuna İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri” adlı araştırmasında öğretmenlerin programda eğitsel kol çalışmaları için zaman ayrılmamış olduğunu belirtmiştir. Araştırmadaki bulgularına göre ‘fiziki olanaksızlıklar ve elverişsizlik’, ‘öğretmenin alanda yetiştirilmemiş olması’ ön plana çıkmaktadır. Ayrıca eğitsel kol çalışmalarının yeni haliyle sosyal kulüplerin etkili düzenlenmesine ilişkin ‘öğretmen yetiştirmede eğitsel kol çalışmalarına önem verilmesi’, ‘eğitsel kol çalışmalarına eğitim amaçlarında önem verilmesi’ ve ‘eğitsel kol çalışmalarının yüksek ücretle değerlendirilmesine” yönelik görüşlere ulaşmıştır. Bunlardan ‘yüksek ücretle değerlendirilmesi’ ve ‘eğitsel kollar için branş öğretmeni yetiştirilmesi’ görüşleri yönetici ve öğretmenler arasında kabul görmüştür. Öğretmelerin bu görüşlere yüksek oranda katıldıklarını sonucuna varmıştır.

Ekmekçi (2006), ilköğretim 1. kademedeki uygulanan eğitici kol çalışmalarının yeterlilik düzeyini ortaya koymak amacıyla bir araştırma yapmıştır. Çalışmasında yüz öğretmene anket uygulayan araştırmacı şu sonuçlara ulaşmıştır. Öğretmenlerin eğitici kola katılım, eğitici kol faaliyetleri ile ilgili bilgi, eğitici kola ayrılan süre, araç – gereç yeterliliği, öğretmenin rehberliği, ferdi faaliyetler ve paylaşım konularındaki görüşleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Sadece öğretmenlerin eğitici kollara öğrenci dağılımı yapmadan önce eğitici kolların öğrencilere tanıtılması konusundaki görüşleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca öğretmenlerin eğitici kollara katılım, eğitici kol faaliyetleri ile ilgili bilgi, eğitici kollara ayrılan süre, araç – gereç yeterliliği, öğretmen rehberliği ferdi faaliyetler ve paylaşım konularındaki görüşleri ile mesleki kıdem arasında anlamlı bir ilişki olmadığını sonucuna ulaşmıştır.

Karslı (2006) İlköğretim Okullarında Sosyal Kulüp Çalışmalarının Öğrencilerin Yöneticilik niteliklerinin Gelişmesine Katkısı: Beypazarı ilçesinde yapılan araştırma. Yönetici ve öğretmenlere göre, sosyal kulüp çalışmaları sonucunda öğrencilerin. Kendilerinin anlayabilme, yeteneklerini geliştirebilme, planlı çalışabilme, ferdi girişimde bulunabilme yeni durumlara uyum sağlama, kendisine ve başkalarına güvenebilme, boş zamanlarını yararlı bir şekilde değerlendirebilme, başkalarını dikkat ve istekle dinleyebilme, kendi görüşlerini başkalarına etkili bir şekilde anlatabilme, farklı görüş ve anlayışları hoşgörü ile karşılayabilme, sosyal ilişkilerde anlayışlı, saygılı

ve ölçülü olabilme, grupça verilen görevleri tamamlamak için istekli çalışabilme, gruba karşı sorumluluk duyabilme, çevresindeki sorunlarla ilgilenebilme, objektif olabilme, cesaret sahibi olabilme davranışlarını orta derecede kazandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin kendisiyle beraber çalışacak her insandan yararlanmayı bilme, dürüst olabilme, yerinde kararlar alabilme davranışını orta derecede kazandıkları sonucuna da ulaşılmıştır.

Keskin (2007), akademik başarı ile sosyal beceri durumu arasındaki ilişkinin niteliğini belirlemek amacıyla bir araştırma yapmış ve araştırmanın sonucunda Akademik başarı arttıkça sosyal beceriler ve sosyal becerilerin alt ölçekleri olan işbirliği, atılganlık ve öz-kontrol becerileri düzeyinin arttığını tespit etmiştir. İşbirliği, Atılganlık, Empati ve Öz-kontrol faktör puanları üzerinde yapılan ANOVA sonuçlarına göre, erkek ve kız öğrencilerin bu faktörler bakımından anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu durum, sosyal becerilerin alt faktörlerinin puanlarının cinsiyete göre anlamlı olarak değişiklik gösterdiğine işaret etmektedir. Yaptığı araştırmaya göre Standardize edilmiş SBDS (Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi) puanlarına bakıldığında; kızların puanlarının erkeklerin puanlarından daha yüksek, erkeklerin de problem davranışlarının kızlardan yüksek olduğu görülmüştür. Araştırmada, sosyal becerilerin 4. sınıflarda cinsiyete göre farklılaştığı, fakat 7. sınıfta farklılaşmadığı görülmüştür.

Özkaptan (2007), sosyal kulüp çalışmalarının devlet okullarında hedeflerine ulaşmadığını, özel okullarda ise, uygulamaların büyük çoğunlukla öğrenci istek ve beklentilerine ve dolayısıyla sosyal kulüpler yönetmeliğinde hedeflenen amaçlara uyduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçların sebepleri araştırılmıştır. Bulgular okulların fizik imkânlarının yetersizliği yanında pek çok başka faktörün de etkili olduğunu göstermiştir; En başta öğrencilerin istedikleri kulübe değil, yönlendirildikleri kulübe üye olmaları, malzeme yetersizliği, sosyal kulüpler arasında koordinasyonun olmaması, danışman öğretmenlerin ilgisizliği, sosyal kulüp çalışmalarının bir formalite olarak görülmesi, yetersiz tanıtım gibi pek çok sebep söz konusudur.

Eroğlu (2008), İlköğretim okullarındaki sosyal kulüp çalışmalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: Elmadağ ilçesinde yapılan araştırmaya göre; Okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve aileler kulüpler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı ve yeterince önemsemediğini, yapılan çalışmaların büyük ölçüde kâğıt üzerinde kaldıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca kulüp çalışmalarını yürütmek için okul olanaklarının yeterli olmadığı ortaya konulmuştur.

Koçinalı (2008), Öğrencilerin eğitsel kulüplere bakışını incelemek için Meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı araştırmada eğitsel kulüplerin gerekliliği ve sağladığı faydalara ilişkin olumlu görüşe sahip öğrenciler oransal olarak olumsuz düşünen öğrencilere göre daha baskın olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ancak sayı olarak eğitsel kulüplerin faydasız ve gereksiz olduğunu düşünen öğrencilerin sayısı da azımsanamayacak kadar çoktur. Ayrıca araştırmada bilişim, biomedikal, radyo-tv, vb. gibi daha başarılı öğrencilerin bulunduğu bölümlerdeki, yaşı diğerlerinden büyük olan ve eğitsel kulüp kapsamında daha önce bir faaliyette bulunmuş öğrencilerin eğitsel kulüplere bakışı diğer öğrencilere göre daha olumlu olduğunu ortaya koymuştur.

Ulucan, Ünsever, Kumral ve Kırnık (2010), Öğrencilerin Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumları adlı çalışmada, öğrenciler; sosyal kulüplerde kendilerini ifade edecek daha fazla imkân ve ortam bulabildikleri, kulüp çalışmalarıyla, isteklerinin farkına vararak derinlemesine araştırma ve inceleme yapma isteklerini artırdığı, proje üretmeyi çok istedikleri ancak gerek öğretmenlerden gerekse okuldan yeterli desteği görmediklerini, bunun yanında hem veliler hem de çevresindeki bireyler öğrencileri kulüp çalışmaları doğrultusunda desteklemedikleri ortaya konulmuştur.

Yaman (2011), “Rekreasyon Bağlamında Öğrenci Algılarına Göre Sosyal Kulüplerin İşlevselliği” adlı 6 kız ve 6 erkek öğrenci ile nitel desende bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda sosyal kulüplerin, öğrenciler için yoğun ders programından kaçmanın bir yolu olarak görüldüğü ve öğretmenin gözüne girme, hobi, eğlenme, kendini geliştirme ve sosyalleşme amacı olarak da algılandığını savunmuştur. Öğrenciler okuldaki kulüp faaliyetlerinin çeşitliliğinin artırılması beklerken sportif faaliyetlerin yetersizliği, bu konuda uzman eğitimcilerin olmaması öğrencilerce eleştirildiğini ifade etmiştir. Araştırmada ayrıca öğrencilerin sosyal kulüpler konusunda okul yönetimi ve öğretmenleri; planlama, rehberlik yapma ve eğitim/kaynak temini konularında yeterli bulmadıklarını ve sosyal kulüp öğretmenlerinin ilgili kulüp hakkında yeterli donanıma sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Sosyal kulüplerin planlı, programlı etkin ve denetimli uygulanması, öğrencilerin salt ders kitapları bilgileriyle yaşama atılmalarını önleyecek, onların girişim yeteneklerini artırarak, görüşlerini özgürce ortaya koyabilecek beceriler elde etmelerine, sorumluluk duygularının ve liderlik yeteneklerinin gelişmesine ışık tutacağı yönünde tespitlerde bulunmuştur.

Sarı (2011) “Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinliklere Katılımının İncelenmesi” adlı araştırmasında; öğrencilerin çok büyük bir bölümünün, okulda düzenlenen ders dışı etkinliklere ya hiç katılmadıklarını veya çok nadiren katıldıklarını

belirtmiştir. Öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılım düzeyleri, sınıf ve başarı düzeyine göre anlamlı bir fark göstermediği, ancak ders dışı etkinliklere katılım düzeylerinde öğrenim görülen okulun sosyo-ekonomik durumu, ailenin gelir düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi, cinsiyet ve herhangi bir sosyal kulüpte görev alma bakımından öğrencilerin katılım puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu belirlemiştir. Öğrencilerin yarısından fazlasının okulda düzenlenen etkinliklerin, gelişimlerine hiçbir katkısının olmadığını belirtmiştir.

Gündoğdu, Karataş ve Nacar (2011), Ortaöğretim okullarındaki okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin uygulamalarında karşılaştıkları sorunlarını tespit etmek amacıyla yaptığı araştırmada okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin yapılacağı yerlerin yetersiz olduğunu, ders dışı etkinliklerde en çok beden eğitimi öğretmenlerinden yararlandıklarını, ders dışı etkinlikler için yeterli maddi desteğe sahip olmadıklarını, ders dışı etkinlikler için çevre imkânlarından yeterince yararlanılamadığını, okul imkânlarının sosyal ve kültürel faaliyetler çerçevesinde çevre halkına açılmasının gerektiği tespit edilmiştir.

Onay ve Gelen (2013), “İlköğretim Okullarındaki Eğitsel Kulüp Uygulamalarının Etkililiğine İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmasının sonucunda zamanın yetmemesi, çevre koşullarının bu tür çalışmalara elverişsiz olması, maddi-fiziksel imkânların yetersiz olması, eğitim paydaşları arasındaki iletişim kopukluğu, etkinliklerin öneminin yeterince anlaşılmamış olması, sınıfların kalabalık olması ve öğrencilerin ilgisini karşılayacak çalışmaların yapılmaması gibi önemli sorunlar ortaya çıktığını belirtmişlerdir.

Yurt içinde eğitsel kulüplerle ilgili yapılan çalışmaları bir bütün olarak ele aldığımızda son yıllarda bu konu ile ilgili çalışmaların giderek hız kazandığı görülmektedir. Araştırmalar genellikle betimsel tarama modelinde yapılmıştır. Araştırmalar genellikle ilk ve ortaöğretim okullarında uygulanan eğitsel kulüplerde yaşanan temel sorunlara öğrencilerin görüşleri baz alınarak değinilmiştir. Çok az araştırmada öğretmen ve yönetici görüşlerine başvurulmuştur. Öğrencilerin görüşlerine yer verilerek yapılan bu araştırmalarda eğitsel kulüplerin öğrenciler için önemli olduğunu ve önemsenmesi gerektiği görüşü ön plana çıkmaktadır. Eğitsel kulüplerle ilgili yapılan araştırmalarda mevcut durum betimlenirken çeşitli sorunlarla karşılaşıldığı görülmektedir. Çalışmaların öğrenciler için önemli olduğunun tüm araştırmacılarla belirlenmesi karşın paydaşlarınca yeterince önemsenmediğinin üzerinde önemle

durulmuştur. Ayrıca; okulların fiziki durumunun kulüp faaliyetlerini gerçekleştirmede yetersiz kalması, öğrencilerin faaliyetlere yeterli ilgi göstermemesi, öğrencilerin istedikleri kulüplere üye olamamaları ve eğitim paydaşları arasındaki iletişim kopukluğu... gibi sorunlar ön plana çıkmaktadır. Bu araştırmalara göre eğitsel kulüplerin önündeki problemlerin kaldırılarak öğrencilerin etkin bir şekilde katılımının sağlanması, eğitimdeki tüm paydaşların gönüllülük esasına göre kulüp faaliyetlerinde rol alması gibi öneriler neredeyse tüm araştırmacılar tarafından dile getirilmiştir.

2.4.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Schorling (1964), “Ders Dışı Faaliyetler” olarak adlandırdığı araştırmasında eğitici kol çalışmalarının değerini ve önemini “öğrencilerin bütünü geliştirmek, iyi vatandaş yetiştirmek ve boş zamanları iyi geçirmek için değerli eğlence ilgileri uyandırmak” gibi üç noktada kümeleştirmiştir.

Hoffmann (2006), “Ders Dışı Etkinliklere Katılım ve Ergenlerde Alkol Kullanımı: Cinsiyet Farklılığı ve Okulun Bağlamsal Etkileri” adlı araştırmasında ders dışı faaliyetlerin 1990 -1992 yıllarında Mili Eğitim okullarında betimsel çalışmaya katılan kız (n=4,495) ve erkek (n=5,398) ergenler üzerindeki alkol kullanımı üzerindeki etkilerini amaçlamıştır. Araştırmada; ergen olmayan okul gruplarında sportif olmayan aktiviteler ile alkol kullanımı arasında negatif ilişkinin erkeklerde daha güçlü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, ders dışı faaliyetlere katılım ile alkol kullanımı arasındaki pozitif ilişkinin sosyo-ekonomik durumu düşük olan okullardaki ergen kızlar ve sosyo-ekonomik durumu yüksek olan okullardaki erkeklerin alkol kullanımının daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yazar, bu araştırmadaki sonuçların liselerdeki okul kültürü arasındaki farklılıkları yansıtacağı ve okullara mevcut imkânları kullanmasına olanak sağlayacağını belirtmiştir.

A. Peguero (2010), “Bir Latin Okulunda Okul Temelli Ders Dışı Etkinliklere Katılım Profili” adlı araştırmasında okul temelli ders dışı etkinliklere katılımın eğitim başarısını etkilediğini, bu nedenle okul temelli ders dışı etkinliklerini profilini tasvir etmek önemli olduğunu ifade etmiştir. 10.Sınıftaki Latin öğrencilerinin okul-temelli ders dışı etkinliklere katılıma ile ilgili faktörlerin bir profilini sunan araştırmacı Latin öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılımının yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Araştırmadaki sonuçlara bakıldığında coğrafik karakter özelliği taşıyan ve özellikle göç

alan bölgelerde İngilizce öğrenmek için de Latinlerin okul temelli ders dışı etkinliklere katıldığını ifade etmiştir.

Stearns ve Glennie (2010), “Liselerde Ders Dışı Etkinliklerin Dağılımı ve Akademik Bağlantılar” adlı çalışmasında ders dışı çalışmaları okulların sunduğu, öğrencilerin ise zaman ve enerjilerini kullanmayı tercih ettikleri kaynaklar olarak tanımlamıştır. Ders dışı etkinlikler, öğrencilerin hem akademik hem de akademik olmayan becerileri kazanmaları, okuldaki diğer öğrenci ve öğretmenlerle ilişkilerini geliştirmeleri için iyi birer kaynak olup öğrencilerin entelektüel ve sosyal gelişimine katkı sağlamaktadır. Buna ek olarak araştırmada ders dışı etkinliklere katılan birçok lise öğrencisi için oldukça önemli olduğunu ders dışı çalışmalardaki kazanımların onları liseden sonra da etkilemeye devam edeceğini vurgulamıştır. Araştırmada ayrıca ders dışı etkinliklere katılımın, öğrencilerin okula yönelik tutumlarını geliştirdiğini okulu seven öğrencilerin derslerine daha sıkı çalışabileceklerini ve sevdikleri bir ortamı terk etme olasılıklarının da azalacağını belirtmişlerdir. Stearns ve Glennie daha çok ders dışı etkinliğin düzenlendiği okullarda bu etkinliklere katılım oranının da daha yüksek olması beklenmesine rağmen, öğrencilerin bunlara katılım oranı az olursa, ders dışı etkinliklerin yalnızca var olması, kendilerinden beklenen akademik ve sosyal yararları tam olarak karşılayamadığını söylemişlerdir. Öğrenci katılım oranları aktivite durumu ve okulun akademik profili arasındaki ilişkiye bağlayan Stearns ve Glennie faydaların işe yaraması için, okulların bu kaynakları sağlaması ve öğrencilerin kendilerine yatırım yapması gerektiği önerisinde bulunmuşlardır.

Bloomfield ve Barber (2011), “Ders Dışı Etkinlikler Sürecinde Gelişimsel Deneyimler ve Avustralya Ergenlerinin Benlik Kavramı: Özellikle Dezavantajlı Okullardaki Ergenler İçin” adlı araştırmasında ders dışı çalışmaların ergenler için bir dizi pozitif kişilik ve kişilerarası gelişimsel deneyimler sağladığını belirtmişlerdir. Çalışma, Avustralyalı gençler için daha olumlu bir benlik kavramı geliştirmesine bağlı olarak ders dışı aktiviteler sırasında gelişimsel deneyimlerin meydana gelip gelmediğine ve dezavantajlı okullardaki gençler için özellikle belirgin olup olmadığını incelemek için yapılmıştır. Batı Avustralya’da ülke çapında 26 farklı liseden ergenler (N = 1.504, %56 Kadın) incelenmiştir. Araştırmacılar dışı etkinliklere katılan düşük sosyo-ekonomik statüdeki okullarda öğrenim gören ergenlerin herhangi bir ders dışı etkinliklere katılmayan benzer sosyo-ekonomik okullardan ergenlere göre daha olumlu bir daha sosyal benlik kavramı geliştirildiğini ortaya koymuştur. Ayrıca ders dışı etkinliklere katılım sırasında daha olumlu öz-değer, sosyal ve akademik benlik kavramı

bakımından düşük sosyo-ekonomik durumunda olan öğrenciler için daha güçlü bir bağ olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Araştırmacılar Bu bulguların ders dışı etkinlikler tarafından sağlanan gelişimsel deneyimlerin olumlu ergen gelişimi teşvik edebileceğini desteklediklerini ifade etmişlerdir.

Hancock, Hyjer Dyk ve Jones (2012), “Ergenlerin Ders Dışı Etkinliklere Katılımı: Liderlik Becerileri Üzerindeki Etkileri” adlı çalışmasında gençlerin ders dışı çalışmalar sayesinde spor, okul ve toplumdaki farklı katılım rollerine ve yetişkin desteğinin liderlik becerilerine etkisinin değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Çalışma bulguları katılım gösteren kız ve erkeklerin daha olumlu liderlik becerilere sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bulgular gençlerin ders dışı etkinliklere katılım rolleri ile ebeveyn ve diğer yetişkinlerin desteğinin liderlik becerilerinin etkilediğini desteklemektedir. Eğitimcilerin genç lise öğrencilerini kapsayan ders dışı etkinlikler yoluyla liderlik becerilerinin geliştirilebileceğini önerdiğini dile getiren araştırmacılar bu durumun gençlerin önemli becerileri erkenden kazanıp yaşamında uygulama fırsatı tanıdığını savunmaktadır. Araştırmacılar ayrıca gençlerin ders dışı çalışmalara katılımının önemle teşvik edilmesi gerektiğini özellikle önermektedirler.

Yurt dışında yapılan çalışmalar bir bütün olarak ele alındığında ders dışı faaliyetlerinin öğrenciler üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Araştırmalar daha niceliksel betimlemeler üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu çalışmalarda daha çok ders dışı faaliyetlerin öğrencilerin liderlik, pozitif kişilik, gelişimsel deneyim, olumlu öz-değer, sosyal ve akademik benlik kavramı üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Özellikle ders dışı çalışmalara katılan öğrencilerin akademik başarısının da yüksek olduğu görülmektedir. Bazı araştırmalarda gençlik yıllarında ders dışı faaliyetlere katılan öğrencilerin katılmayan öğrencilere oranla iletişim becerilerinin arttığı yönündeki bulgulara ulaşılmıştır. Ders dışı faaliyetlere katılım gösteren öğrencilerin faaliyetlerden elde ettiği doyumun ilerde bu tür çalışmalara katılım için önemli olduğu bazı araştırmalarda vurgulanmıştır. Özellikle gençlerin ders dışı etkinliklere katılımının desteklenmesi gerektiğine bu araştırmacılar tarafından önerilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde yönteme, evrene ve çalışma grubuna, veri toplama tekniklerine, verilerin toplanmasında kullanılan ölçme araçlarına ve verilerin analizi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşlerine göre farklı okul türüne sahip ortaöğretim kurumlarındaki eğitsel kulüplerin işlevselliğini incelemek amacı ile tarama modelinde yapılmış betimsel bir araştırmadır. Bu araştırmada nicel ve nitel yöntemler birlikte kullanılmıştır. Araştırmanın yöntemi, hem nicel hem de nitel yöntemler birlikte kullanıldığından karma yöntem araştırmadır. Karma yöntem araştırması bir problemin çözümü için nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarının, yöntem ve tekniklerinin birleştirilerek, problemin çözümünde daha etkili öneriler ortaya koymayı sağlayan araştırma şeklinde tanımlanabilir (Johnson, Onwuegbuzie ve Turner, 2007. Akt. Gökçek vd. 2013).

Karma araştırma ile ilgili literatürde pek çok tasarım bulunmaktadır. Creswell (2003) altı temel tasarım ortaya koymuştur. Bunlar; (1) Sıralı açıklayıcı tasarım; öncelik nicel verilerdedir, nitel veriler nicel verileri artırmak için toplanır. (2) Sıralı araştırmacı tasarım; öncelik nitel verilerdedir, nicel veri nitel verileri çoğaltmak için kullanılır. (3) Sıralı dönüşümsel tasarım; önce nicel veri toplanıp analiz edildikten sonra nitel veriler alınabilir veya tersine önce nitel veri toplanıp analiz edilir sonra nicel veri elde edilebilir. (4) Eşzamanlı üçgenleme; bu tasarımda nicel ve nitel veriler aynı zamanda toplanıp analiz edilir. (5) Eşzamanlı iç içe geçmiş; eşzamanlı üçgenlemeye benzer olarak nicel ve nitel veriler aynı zamanda toplanır ve analiz edilir. Ancak, genelde nicel ya da nitel veriye ağırlık verilir. (6) Eşzamanlı dönüşümsel; nicel ve nitel veriler aynı zamanda toplanıp, analiz edilir. Öncelik veri türlerinden nitel veya nicel olana verilmekle birlikte bazı durumlarda her iki veri türüne de eşit önem verilebilir. Bu araştırmada eş zamanlı dönüşümsel tasarım kullanılmıştır. Nicel ve nitel veriler aynı zamanda toplanmış ve birlikte analiz edilmiştir.

Araştırmanın nicel kısmında betimsel araştırma modellerinden genel tarama yöntemi, nitel kısmında ise görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Önemli olan, var olanı herhangi bir şekilde değiştirmeden, etkilemeden uygun bir şekilde gözleyip belirleyebilmektir. Tarama araştırmalarından; keşif, betimleme ve açıklama amaçları için yararlanılabilir. Farklı kişilerle yapılan çalışmalarda analiz birimi olarak da kullanılır. Bununla birlikte bu metottan gruplar ya da karşılıklı etkileşim süreçleri gibi söz konusu diğer analiz birimlerinin incelenmesi için de yararlanılmaktadır (Rubin ve Babbie, 1997). Genel tarama modeli ise, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2009).

Nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlayabiliriz (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Görüşme tekniğini kendi içinde yapılandırılmış, yarı-yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmeler olarak sınıflamak mümkündür. Yarı-yapılandırılmış görüşmede sorular önceden belirlenir ve bu sorularla veriler toplanmaya çalışılır (Karasar, 2009). Yarı yapılandırılmış görüşmede araştırmacı görüşene yönelteceği belli başlı sorular hazırlar. Bu soruları sorar. Ancak görüşme sırasında yeni sorular sorma gereğini de hissederse, onları da görüşülen kişiye yöneltir (Sabuncuoğlu, 2000).

Bu doğrultuda araştırmada, farklı orta öğretim okullarında eğitim ve öğretim gören öğrenci görüşlerine göre ortaöğretimdeki eğitsel kulüplerin işlevselliğini incelemek amacıyla betimsel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Ayrıca bu konu ile ilgili aynı okullarda eğitsel kulüp danışmanı olan öğretmen ve eğitsel kulüplerden sorumlu yöneticilerin görüşlerini ayrıntılı olarak belirlemek amacı ile görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Genel taramanın içeriğini, farklı okul türüne sahip ortaöğretim okullarında eğitim – öğretim gören öğrencilerin; eğitsel kulüplerin gerekliliğine olan inancı, eğitsel kulüplerin kendilerine sağladığı yararlar, eğitsel kulüplerin uygulama sürecinde yaşadıkları güçlükler ilişkin görüşleri ile kulüp faaliyetlerini daha etkin hale getirilmesine yönelik önerileri oluşturmuştur.

Görüşmenin içeriğini ise; hazırlanan yarı-yapılandırılmış sorular yoluyla, ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmen ve eğitsel kulüplerden sorumlu yöneticilerin sosyal etkinliklerin işlevselliğini arttırmak için atılması gereken adımları,

eğitsel kulüplerin uygulama sürecinde yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri oluşturmaktadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2012 – 2013 eğitim - öğretim yılında Adana ili Merkez ilçelerinde bulunan ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler, bu okullarda görev yapan eğitsel kulüp danışmanı öğretmenler ile eğitsel kulüplerden sorumlu yöneticiler oluşturmuştur.

3.2.1. Nicel Veriler İçin Oluşturulan Örneklem

Araştırmanın anket uygulanan örneklemini 2012–2013 eğitim – öğretim yılında Adana ilindeki ortaöğretim okullarından okul türü farklı (Genel Lise, Endüstri Meslek Lisesi, Anadolu Lisesi, İmam – Hatip Lisesi ve Fen Lisesi) 6 ortaöğretim okulunda eğitim – öğretim gören toplam 469 öğrenci oluşturmuştur. Anket uygulanan çalışma grubu Adana ili merkez ilçelerinde bulunan resmi orta öğretim kurumları okul farklı olacak şekilde listelenmiştir. İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden alınan listedeki okullar okul türüne göre 2 tanesi Genel Lise ve diğer okul türlerinden 1’er tane olmak üzere gruplandırılmıştır. Bu gruplar içerisinde 6 tane okul oransız küme örnekleme yöntemi ve yansızlık kuralına göre seçilmiş anket bu okullardaki öğrencilere uygulanmıştır.

Ankete dahil edilen 469 öğrencinin, cinsiyetlerine, anne ve babasının eğitim düzeyi ile mesleklerine, yaşlarına, okudukları okulların nitelik ve özellikleri ile etkinliklerine katıldığı eğitsel kulübe göre öğrencilerin dağılımları aşağıda sırasıyla tablolar halinde verilmiştir.

Anket uygulanan öğrencilerin cinsiyetlerine göre frekans ve yüzdelik dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Değişken	Öğrenci Profilleri	f	%
Cinsiyet	Kız	219	46.7
	Erkek	250	53.3
Toplam		469	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin 219’u (%46.7) kız,

250'si (%53.3) ise erkektir.

Anket uygulanan öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre frekans ve yüzdelik dağılımları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3.

Anket Uygulanan Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımları

Değişken	Eğitim Düzeyi	f	%
Anne Eğitim Düzeyi	Okur – yazar değil	63	13.4
	Okur – yazar	17	3.6
	İlkokul	163	34.8
	Ortaokul	77	16.4
	Lise	92	19.6
	Üniversite ve Üzeri	57	12.2
	Toplam	469	100

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin annelerinin 63'ü (%13.4) Okuma – yazma bilmeyen, 17'si (%3.6) Okuryazar, 163'ü (%34.8) İlkokulu mezunu, 77'si (%16.4) Ortaokul mezunu, 92'si (%19.6) Lise ve 57'si (%12.2) ise Üniversite ve Üzeri mezunu olduğu görülmektedir. Annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. Bunu annesi Lise ve Ortaokul mezunu olan öğrenciler takip etmektedir. Çok az öğrencinin annesi ise sadece okuryazardır.

Anket uygulanan öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre frekans ve yüzdelik dağılımları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.

Anket Uygulanan Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımları

Değişken	Eğitim Düzeyi	f	%
Baba Eğitim Düzeyi	Okur – yazar değil	20	4.3
	Okur – yazar	8	1.7
	İlkokul	146	31.1
	Ortaokul	93	19.8
	Lise	96	20.5
	Üniversite ve Üzeri	106	22.6
	Toplam	469	100

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin babalarının 20'si (%4.3) Okuma – yazma

bilmeyen, 8'i (%1.7) Okuryazar, 146'sı (%31,1) İlkokulu mezunu, 93'ü (%19,8) Ortaokul, 96'sı (%20,5) Lise ve 106'sı (%22,7) ise Üniversite ve Üzeri mezunu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin baba eğitim düzeyine bakıldığında ilkokul mezunu olanların çokluğu dikkat çekmektedir. İlkokul mezunlarını sırasıyla ortaokul, lise ve üniversite mezunları birbirine yakın değerlerde bir dağılım göstermektedir. Herhangi bir okuldan mezun olmayıp sadece okuryazar olanların sayısı ise en azdır.

Anket uygulanan öğrencilerin baba iş durumlarına göre frekans ve yüzdelik dağılımları Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5.

Anket Uygulanan Öğrencilerin Baba İş Durumuna Göre Dağılımları

Değişken	Meslek	f	%
Baba İş Durumu	Çalışmıyor	36	7.7
	Memur	90	19.2
	İşçi	117	24.9
	Serbest Meslek	114	24.3
	Diğer	112	23.9
	Toplam	469	100

Tablo 5 incelendiğinde öğrenci babalarının 36'sı (%7.7) çalışmayan, 90'nı (%19.2) memur, 117'si (%24.9) işçi, 114'ü (%24.3) serbest çalışan olup 112'si (%23.9) ise bunların dışındaki meslekleri yapmaktadır. Öğrencilerin baba iş durumları göz önüne alındığında çoğunlukla işçi, memur, serbest meslek ve diğer meslekleri birbirine yakın oranda yaptıkları görülmektedir. Çok az öğrencinin babasının işsiz olduğunu tabloya bakarak söyleyebiliriz.

Anket uygulanan öğrencilerin anne iş durumlarına göre frekans ve yüzdelik dağılımları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6.

Anket Uygulanan Öğrencilerin Anne İş Durumuna Göre Dağılımları

Değişken	Meslek	f	%
Anne İş Durumu	Çalışmıyor	79	16.8
	Memur	44	9.4
	Ev Hanımı	301	64.2
	İşçi	17	3.6
	Serbest Meslek	8	1.7
	Diğer	20	4.3
	Toplam	469	100

Tablo 6 incelendiğinde öğrenci annelerinin 79'u (%16.8) çalışmayan, 44'ü (%9.4) memur, 301'i (%64.2) ev hanımı 17'si (%3.6) işçi, 8'i (%1.7) serbest çalışan olup 20'si (%4.3) ise bunların dışındaki meslekleri yapmaktadır. Araştırmaya katılan çoğu öğrencinin annesinin ev hanımı olduğu görülmektedir. Daha sonra çalışmayan ve memur olan anneler ev hanımlığını takip etmektedir. Az sayıdaki öğrenci annesinin işçilik, serbest meslek ve diğer meslekleri yaptığını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

Anket uygulanan öğrencilerin yaşına göre frekans ve yüzdelik dağılımları aşağıdaki Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Anket Uygulanan Öğrencilerin Yaşına Göre Dağılımları

Değişken	Yaş	f	%
Yaş	14	18	3.8
	15	105	22.3
	16	204	43.5
	17	117	24.9
	18	25	5.3
	Toplam	469	100

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan 469 öğrenciden 18'i (%3.8) 14 yaşında, 105'i (%22.4) 15 yaşında, 204'ü (%43.5) 16 yaşında, 117'si (%24.9) 17 yaşında ve 25'i (%5.3) ise 18 yaşındadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun 15, 16 ve 17 yaşlarında olduğu görülmüştür. 14 ve 18 yaşındaki öğrenci sayısının ise çok az olduğunu tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

Anket uygulanan öğrencilerin okul türüne göre frekans ve yüzdelik dağılımları

aşağıdaki Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Anket Uygulanan Öğrencilerin Okul Türüne Göre Dağılımları

Değişken	Okul Türü	f	%
Okul Türü	Genel Lise	174	37.1
	Endüstri Meslek Lisesi	65	13.9
	İmam – Hatip Lisesi	65	13.9
	Anadolu Lisesi	74	15.7
	Fen Lisesi	91	19.4
Toplam		469	100

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan 469 öğrenciden 174’ü (%37.1) Genel Lisede, 65’i (%13.9) Endüstri Meslek Lisesinde, 65’i (13.9) İmam – Hatip Lisesinde, 74’ü (%15.8) Anadolu Lisesinde ve 91’i (%19.4) ise Fen Lisesinde okumaktadır. Anket uygulanan öğrenciler okul türüne göre en çok Genel Lisede okumaktadır. Öğrenci sayısı bakımından Genel Liseyi sırasıyla Fen ve Anadolu Liseleri izlemektedir. Meslek Lisesi ve İmam-Hatip Lisesinde eğitim-öğretime devam eden öğrenci sayısının diğer liselere göre daha düşük seviyede olduğu görülmektedir.

3.2.2. Nitel Veriler İçin Oluşturulan Çalışma Grubu

Araştırmanın nitel boyutunda, çalışma grubunu oluşturan okullar içerisinde 5 farklı okul türünde görevli 6 yönetici ve 14 öğretmenle yapılan birebir görüşme tekniği kullanılmıştır.

Bu araştırmanın katılımcılarının belirlenmesinde araştırmacı tarafından belirlenen ölçütler şunlardır:

- Öğretmenlerin istekli olmasının yanında eğitsel kulüplerle ilgili aktif çalışma yapan bir öğretmen olması,
- Seçilen öğretmenlerin mümkün olduğunca farklı kulüplere danışmanlık yapması,
- Yöneticinin eğitsel kulüplerden sorumlu müdür yardımcısı veya okul müdürü olması özellikle göz önünde bulundurulmuştur.

Görüşmeye katılan 14 öğretmenin cinsiyeti, mesleki kıdemi, öğrenim durumu, danışman oldukları eğitsel kulüpler ile branşlarına ilişkin bilgiler Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.

Görüşmeye Katılan Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bilgiler

	Cinsi yet	Mesleki Kıdem	Öğrenim Durumu	Branşı	Danışmanı olduğu Eğitsel Kulüp
Öğretmen 1	Erkek	12 yıl	Lisans	Beden Eğitimi	Spor Kulübü
Öğretmen 2	Kadın	25 yıl	Lisans	Türk Dili ve Edebiyatı	Kültür ve Edebiyat
Öğretmen 3	Erkek	15 yıl	Lisans	Elektrik – Elektronik	Satranç
Öğretmen 4	Erkek	16 yıl	Lisans	Elektrik – Elektronik	Bilim, Fen ve Teknoloji
Öğretmen 5	Erkek	17 yıl	Lisans	Türk Dili ve Edebiyatı	İzcilik
Öğretmen 6	Kadın	7 yıl	Lisans	Coğrafya	Sivil Savunma
Öğretmen 7	Erkek	11 yıl	Lisans	Türk Dili ve Edebiyatı	Tiyatro
Öğretmen 8	Kadın	26 yıl	Lisans	Tarih	Tarih Kulübü
Öğretmen 9	Erkek	13 yıl	Lisans	Fizik	Fotoğrafçılık
Öğretmen 10	Erkek	33 yıl	Yüksek Okul	Türk Dili ve Edebiyatı	Kütüphanecilik
Öğretmen 11	Kadın	18 yıl	Lisans	Felsefe Grubu Öğretmenliği	Yayın ve İletişim
Öğretmen 12	Erkek	18 yıl	Lisans	Tarih	Meslek Tanıtma
Öğretmen 13	Erkek	6 yıl	Lisans	PDR	--
Öğretmen 14	Kadın	21 yıl	Yüksek Lisans	PDR	--

Tablo 9'dan da anlaşılacağı üzere görüşlerine başvurulmuş öğretmenlerin 9'u erkek, 5'i ise kadındır. Kulüp danışmanı öğretmenlerin çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır. Öğretmenlerin mesleki kıdemleri incelendiğinde en yüksek kıdeme sahip öğretmenin 33 yıl, en düşük kıdeme sahip öğretmenin ise 6 yıl olduğu görülmektedir. Öğretmenlerden 12 tanesi lisans mezunu, 1 tanesi yüksek lisans ve 1 tanesi de yükseköğretim mezunu olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu lisans mezunudur. En çok Türk Dili ve Edebiyatı branşından en az ise Coğrafya, Felsefe Grubu ve Beden Eğitimi branşlarından öğretmen ile görüşme

yapılmıştır. Ayrıca görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin hepsi farklı eğitsel kulüplere danışmanlık yapmaktadır.

Görüşmeye katılan 6 okul yöneticisinin okuldaki görevine, cinsiyetine, mesleki kıdemine, öğrenim durumuna ve yöneticilik kıdemine ilişkin bilgiler Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.

Görüşmeye Katılan Yöneticilere İlişkin Kişisel Bilgiler

	Görevi	Cinsiyet	Mesleki Kıdem	Öğrenim Durumu	Yöneticilik Kıdemi
Yönetici 1	Okul Müdürü	Erkek	15 yıl	Lisans	12 yıl
Yönetici 2	Okul Müdürü	Erkek	14 yıl	Lisans	8 yıl
Yönetici 3	Okul Müdürü	Erkek	18 yıl	Yüksek Lisans	7 yıl
Yönetici 4	Okul Müdürü	Erkek	11 yıl	Yüksek Lisans	8 yıl
Yönetici 5	Müdür Yardımcısı	Erkek	12 yıl	Lisans	6 yıl
Yönetici 6	Müdür Yardımcısı	Bayan	8 yıl	Yüksek Lisans	3 yıl

Tablo 10 incelendiğinde görüşme yapılan 6 yöneticiden 5'inin erkek olmasına karşın sadece bir yöneticinin bayan olduğu görülmektedir. Yöneticilerin büyük çoğunluğu erkektir. Yöneticilerden 4'ü okul müdürü olarak görev yaparken 2 yönetici müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Mesleki kıdem olarak en fazla çalışan yönetici 18. yılını çalışırken, en düşük kıdeme sahip yönetici 8. yılını çalışmaktadır. Öğrenim durumuna göre yöneticilerin yarısı lisans mezunu iken diğer yarısı yüksek lisans mezunudur. Ayrıca yöneticilerin yöneticilik kıdemleri incelendiğinde en fazla 12 yıl en az ise 3 yıllık bir yöneticilik kıdemine sahip oldukları görülmektedir.

Çalışma grubunda yer alan ortaöğretim okullarında görev yapan yönetici, öğretmen ve öğrencilere ulaşmak için Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izin (Ek 14) alındıktan sonra araştırmanın uygulanmasına geçilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki adet ölçme aracı kullanılmıştır. Öğrenci görüşleri için anket formu, yönetici ve öğretmen görüşleri için ise araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formundan yararlanılmıştır.

3.3.1. Anket Formu

Kişisel Bilgiler Formu: Araştırmacı tarafından düzenlenen kişisel bilgi formunda, öğrencilerin cinsiyetini, yaşını, faaliyette bulunduğu eğitsel kulübü, ebeveyn eğitim ve iş durumunu belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır.

Öğrencilerin eğitsel kulüpler hakkındaki görüşlerini belirlemek amacı ile kullanılan anket daha önce 2007 yılında Meslek Liseleri'nde öğrenim gören öğrencilere uygulanmak amacıyla Koçinalı (2008) tarafından hazırlanmıştır. Anket araştırmanın amacına göre yeniden düzenlenmiş, bazı maddeler silinerek yeni maddeler eklenmiştir. Anketin hazırlanması şu aşamalardan geçilmiştir.

- Meslek liselerinde okuyan öğrencilere “Eğitsel Kulüpler Hakkındaki Düşünceleriniz” konulu kompozisyon yazdırılmıştır.
- Kompozisyonlar incelenerek öğrencilere ait görüşler maddeler haline getirilmiştir.
- İlgili maddelerin içinden aynı içeriğe sahip olanlar ve konu ile ilgisi olmayanlar elenmiş, yazım ve dil kurallarına uygunluğu ilgili uzmanlarca kontrol edilmiştir.
- Maddeler uzman kişilerce incelenmiş ve gerekli görülmeyenler çıkarılmıştır.
- Birbiri ile ilişkili olan maddeler gruplanmış ve 7 boyut altında toplanmıştır.

Anket araştırmacı tarafından çalışmanın amacına göre yeniden düzenlenmiştir. Önceden 7 olan boyut sayısı 6'ya düşürülmüş ve bazı maddeler değiştirilmiştir. Toplam 57 olan alt boyut sayısı da 50'ye düşürülmüştür.

Anket bu 6 boyut altındaki 50 alt boyuttan oluşmaktadır (Ek 1). Bu boyutlar aşağıda gösterilmiştir:

- Eğitsel kulüplerin gerekliliğine olan inancınız.
- Eğitsel kulüplerin sağladığı fayda/zararlar.
- Eğitsel kulüp çalışmalarına katılmama nedenleriniz nelerdir.
- Eğitsel kulüplerin asıl amacının dışında kullanılması ile ilgili düşünceleriniz.
- Eğitsel kulüp çalışmalarında karşılaşılan sorunlar.
- Eğitsel kulüp faaliyetlerinin daha etkin hale getirilmesi için görüşleriniz.

Araştırmacılar alfa değerlerinin 0.50 - 0.70 arasında olmasının güvenilirlik için yeterli

olduğunu söylemektedirler (Şahin, 2003). Anketin bütün olarak Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre öğrencilere uygulanan anketin güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırmanın amacına göre anket formu yeniden düzenlenirken uzman görüşlerinden yararlanılmış ve pilot uygulaması yapılmıştır. Ankette yer alan ifadelere verilen cevaplar 5’li Likert ölçeği şeklinde düzenlenmiştir. Değerlendirmeler “Hiç Katılmıyorum” seçeneğine “1”, “Biraz Katılıyorum” seçeneğine “2”, “Genellikle Katılıyorum” seçeneğine “3”, “Çoğunlukla Katılıyorum” seçeneğine “4” ve “Tamamen Katılıyorum” seçeneğine “5” puan verilerek gerçekleştirilmiştir. Buna göre anketten alınan yüksek puan araştırmaya katılan öğretmenlerin ilgili boyuta ilişkin değerlendirmelerinin yüksek olduğunu; düşük puan ise ilgili boyuta ilişkin değerlendirmelerinin düşük olduğunu göstermektedir. Aritmetik ortalamaların değerlendirilmesinde; (Dizi genişliği: En Yüksek Değer – En Düşük Değer = 5–1= 4), (Dizi Aralığı (a)= Dizi genişliği/Yapılacak grup sayısı = 4/5 = 0.80) formülü kullanılmış ve aralık genişliği sınırları Tablo 11’deki gibi belirlenmiştir (Öztürk, 2003).

Tablo 11.

Dizi Aralığı Veri Tablosu

Verilen Ağırlık	Nitelik Grupları	Sınırlar
5	Tamamen Katılıyorum	4.20 – 5.00
4	Çoğunlukla Katılıyorum	3.40 – 4.19
3	Genellikle Katılıyorum	2.60 – 3.39
2	Biraz Katılıyorum	1.80 – 2.59
1	Hiç Katılmıyorum	1.00 – 1.79

3.3.2. Görüşme Formu

Nitel verilerin toplandığı görüşmeler, okul türü farklı 6 ortaöğretim kurumunda görev yapan 14 öğretmen ve 6 yönetici ile gerçekleştirilmiştir. Görüşme formu, toplamda 15 adet sorudan oluşmaktadır. İlk soru öğretmen ve yöneticilerin okullarında görev yapma süresini ve sosyal kulüp danışmanlığını kaç yıl süreyle yürüttüklerini, diğer 14 soru ise öğretmen ve yöneticilerin eğitsel kulüpler hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu sorulardan 2., 10. ve 12. sorular sadece öğretmenlere

yöneltmiş, 3., 5. ve 11. sorular ise sadece yöneticilere sorulmuştur. Diğer sorular ise her iki grup için de ortak soru konumundadır.

Araştırmacı tarafından öğretmen ve yöneticilere yönelik yarı-yapılandırılmış görüşme formu geliştirilirken şu aşamalardan geçilmiştir. Öğretmen ve yöneticiler için hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formunda öncelikle katılımcıların kişisel bilgilerini ortaya çıkaran sorulara yer verilmiştir. Yönetici ve öğretmenlerin görüşlerini ortaya çıkaran sorular araştırmanın amacı göre 13.01.2005 Tarihli 25699 Sayılı MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği dikkate alınarak belirlenmiştir. Formun geliştirme sürecinde kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla literatürden yararlanılmıştır. Bu soruların ardından araştırmanın alt amaçları doğrultusunda katılımcılar için görüşme formuna 13 soru dahil edilmiştir. Formların kapsam ve yapı geçerliliğini sağlamak için, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim ve Eğitim Bilimlerinde görev yapan öğretim elemanlarına sunulmuştur. Gelen öneri ve eleştiriler doğrultusunda görüşme formunda yer alan sorular yeniden yapılandırılmış ve formların güvenilirliğini kontrol edebilmek amacıyla taslak formlar oluşturulmuştur. Ön uygulama yapıldıktan sonra ihtiyaca göre bir soru daha eklenerek toplamda 15 soru ile uygulamaya geçilmiştir.

Görüşme öncesi hazırlanan 15 soruya, görüşme esnasında ihtiyaca göre de sonda sorular eklenmiş ve görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme formuna ekler kısmında verilmiştir (Ek 2).

3.4. Verilerin Toplanması

3.4.1. Nicel Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğrencilerin eğitsel kulüpler hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla anket kullanılmıştır. Anket 2007-2008 eğitim öğretim yılında tabakalı ve küme örnekleme yöntemi ile belirlenmiş, farklı bölümlerde öğrenim gören Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerine uygulanmıştır. Benzer şekilde öğrenci öğretmen ve yönetici görüşlerine göre eğitsel kulüplerin işlevselliği konusunda veri toplanması için de bu ölçme aracından yararlanılması düşünülmüştür. Bu yüzden anket tekrar incelenmiş bazı maddeler çıkarılmış, yeni bazı maddeler eklenmiş, bazıları ise değiştirilerek ankete son şekli verilmiştir.

Denek sayısının çoğaltılan anketlerin tamamı araştırmacı tarafından dağıtılıp toplanmıştır. Veri toplama araçlarını dolduran öğrenciler için bir yönerge metni

hazırlanmış, ayrıca her uygulamadan önce anket hakkında öğrencilere gerekli açıklamalar yapılmıştır. 2012 Kasım ayında öğrencilere 500 anket dağıtılmıştır. Öğrenciler tarafından doldurulup geri alınan 500 anketten 469'ü değerlendirmeye alınmıştır. Anketlerden 31 tanesi ise eksik veya hatalı cevaplanması nedeniyle değerlendirmeye alınmamıştır. Uygulama, 2012–2013 eğitim öğretim yılı ikinci dönem başında tamamlanmıştır. Veri setinde öğrencinin özel bilgileri (ad, soyadı gibi) istenmemiştir. Anket için gerekli sürenin ayrılmasına özellikle dikkat edilmiştir.

3.4.2. Nitel Verilerin Toplanması

Araştırmada bulunan nitel veriler Adana ili merkez ilçelerinde bulunan ortaöğretim okulları arasından amaçlı örnekleme yöntemlerinden, kolay ulaşılabilirlik durum örneklemesine göre seçilen 6 ortaöğretim okulunda görev yapan öğretmen ve yöneticiden oluşmaktadır. Gönüllülük esasına göre seçilen 14 kulüp danışman öğretmeni ve 6 eğitsel kulüplerden sorumlu yönetici olmak üzere toplam 20 kişi ile görüşme yapılmıştır. Yönetici ve öğretmenler ile gerçekleştirilen görüşmelerden önce randevu alınmış ve özellikle öğretmenlerin boş ders saatleri seçilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler daha çok öğretmenler odasında, kütüphanede, rehberlik odasında gerçekleştirilirken, yöneticilerle yapılan görüşmeler müdür ve müdür yardımcısı odasında gerçekleştirilmiştir. Öğretmen ve yöneticilere öncelikle araştırmanın amacı hakkında tekrar bilgiler verilmiş ve 14 öğretmenin 8'i ile ses kaydı yapılarak, 6'si ile de not tutularak görüşler elde edilmiştir. Benzer şekilde 6 yöneticiden 3'ü ile ses kaydı yapılarak, 3'ü ile de not tutularak veriler elde edilmiştir. Yaklaşık 20–25 dakikalık bir sürede her bir yönetici ve öğretmenden görüşler elde edilmiştir. Görüşmelerle toplanan veriler bilgisayarda Word programına aktarılmış ve ham veri metinleri elde edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada anket ve görüşmeden elde edilecek veriler birlikte elde edildiğinden araştırmanın bulguları da öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgular (nicel verilerden elde edilen bulgular) ile öğretmen ve yönetici görüşlerinden elde edilen bulgular (nitel verilerden elde edilen bulgular) şeklinde farklı başlıklar altında ayrı ayrı analiz edilmiştir.

3.5.1. Nicel Verilerin Analizi

Bu aşamada öncelikli olarak araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin eğitsel kulüpler hakkındaki görüşleri belirlemek için frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmıştır. Daha sonra öğrenim gördükleri okul türünü belirlemek amacı ile okul türü değişkeni için de frekans ve yüzde dağılımları çıkarılarak bulgular kısmında yer verilmiştir. Aynı zamanda öğrencilerin demografik özelliklerinden cinsiyet değişkeni için betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmıştır.

Anketten elde edilen verileri daha etkili bir şekilde yorumlamak amacıyla anketteki “Genellikle Katılıyorum”, düzeyi orta düzey olarak ele alınmıştır. Bu düzeyin altında kalan “Hiç Katılmıyorum” ve “Biraz Katılıyorum” ifadelerini kapsayan düzey düşük katılımın göstergesi, “Çoğunlukla Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” dereceleri ise yüksek katılımın göstergeleri olarak alınmış ve analizler bu gruplandırmalara bağlı olacak biçimde gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen veriler bilgisayarda “SPSS for Windows versiyon 15.0” programında çözümlenmiş, bulgular araştırmanın amaçlarına uygun olarak tablolar halinde sunulmuştur.

3.5.2. Nitel Verilerin Analizi

Araştırmadaki nitel veriler, betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. “Betimsel analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkisi irdelenir, bir takım sonuçlara ulaşılır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2006, 224).

Araştırmada görüşme yapılan yönetici ve eğitsel kulüp danışmanlarından ses kaydı ve tutulan notlardan nitel veriler elde edilmiştir. Öğretmen ve yöneticilerle yapılan görüşmelerinden elde edilen bu kayıtlar bilgisayarda Microsoft Office Word programına aktarılarak ham veri metinlerine ulaşılmıştır. Kodlama işlemine geçmeden önce soru sırasına göre öğretmen ve yöneticilerden alınan cevaplar alt alta yazılmıştır. Ayrıca her iki gruba ait sıra numarasına göre kodlanmış, öğretmenler için Ö-1, Ö-2, ... yöneticiler için ise Y-1, Y-2,...şeklinde kodlar kullanarak, araştırma verileri düzenlenmiştir. Kodlama işlemi esnasında ham veri metinleri satırlar halinde okunarak, alanyazın dikkate alınmış, araştırmanın amaçlarına göre gerekli bulgulara ulaşılmış ve

bu bulgular tablo haline getirilmiştir. Elde edilen bulgular düzenlenerek verilere anlam kazandırmak, bulgular arasındaki ilişkileri açıklamak ve sonuç çıkarmak için bulgular yorumlanmıştır. Yorumlanan bulguları desteklemek amacıyla görüşme yapılan öğretmen ve yönetici grubundan alıntılara yer verilmiş ve alıntı yapılan yöneticinin ve öğretmenin kodu ile öğretmenlerin danışmanı olduğu kulüp belirtilmiştir. Örneğin; (*Ö-5, İzcilik Kulübü*).

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, veri toplama araçlarından elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan görüşme formundan elde edilen bulgular ile anket formundan elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

4.1. Öğrenci Görüşleri Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Bu başlık altında araştırmanın; birinci ve ikinci alt problemleri doğrultusunda öğrencilerin eğitsel kulüplerin amaçlarına ulaşılabilirliğine, etkinlik sürecinde yaşanan sorunlara, daha verimli hale getirilebilmesi için yapılması gerekenlere ve işlevselliğini incelemeye yönelik görüşlerine ilişkin bulgular sunulmuştur.

Anket uygulanan öğrencilerden herhangi bir kulübün etkinliklerine katılıp katılmadığı ve etkinliklerine katıldığı sosyal kulüplerin dağılımları Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12.

Anket Uygulanan Öğrencilerin Faaliyetlerine Katıldığı Eğitsel Kulüplere Göre Dağılımları

Değişken	Faaliyette Bulunduğu Eğitsel Kulüp	f	%
Faaliyette bulunulan kulüp	Kültür ve Edebiyat Kulübü	29	6.1
	Yayın ve İletişim Kulübü	5	1.1
	Müzik Kulübü	6	1.3
	Resim Kulübü	6	1.3
	Folklor Kulübü	8	1.7
	Tiyatro Kulübü	9	1.9
	Kütüphanecilik Kulübü	19	4.1
	Sivil Savunma Kulübü	21	4.4
	Gezi, Tanıtma ve Turizm Kulübü	13	2.8
	Çevre Koruma Kulübü	5	1.1
	Satranç Kulübü	42	9.0
	Hayvanları Koruma Kulübü	1	0.2
	Sosyal Dayanışma ve Yar. Kulübü	12	2.6
	Yeşilay Kulübü	4	0.9
	Sağlık, Temizlik, Beslenme Kulübü	12	2.6
	Kızılay Kulübü	8	1.7
	Spor Kulübü	83	17.7
	Bilim–Fen ve Teknoloji Kulübü	7	1.5
Fotoğrafçılık Kulübü	13	2.8	

(Tablo 12 Devamı)

Trafik Güvenliği ve İlk Yardım Kulübü	3	0.6
İzcilik Kulübü	8	1.7
Bilinçli Tüketici Kulübü	2	0.4
Meslek Tanıtma Kulübü	1	0.2
Demokrasi, İnsan Hakları ve Yurttaşlık Kulübü	1	0.2
Felsefe Kulübü	2	0.4
Üyesi olduğu kulüpte herhangi bir çalışmaya katılmadı.	149	31.7
Toplam	469	100

Tablo 12’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 469 öğrencinin 149’unun (%31.8) üyesi olduğu kulüpte herhangi bir çalışmada yer almadığı görülmektedir. Buna karşın öğrencilerden, Spor Kulübüne 83 kişi (%17.7), Satranç Kulübüne 42 kişi (%9.0), Kültür Edebiyat Kulübüne 29 kişi (%6.2), Sivil Savunma Kulübüne 21 kişi (%4.5) ve Kütüphanecilik Kulübüne 19 kişi (%4.1) katılmıştır. Bunlar faaliyetlerine yoğun katılım gösterilen kulüplerdir. Buna karşın, Demokrasi, İnsan Hakları ve Yurttaşlık Kulübüne 1 kişi (%0.2), Meslek Tanıtma Kulübüne 1 kişi (%0.2), Hayvanları Koruma Kulübüne 1 kişi (%0.2), Bilinçli Tüketici Kulübüne 2 kişi (%0.4), Felsefe Kulübüne 2 kişi (%0.4), Trafik Güvenliği ve İlk Yardım Kulübüne 3 kişi (%0.6) ve Yeşilay Kulübüne ise 4 kişi (%0.9) katılmıştır. Bu kulüpler ise öğrencilerin en az ilgi gösterdiği kulüpler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Görüşlerine başvuru alan öğrencilerin “Baba Eğitim Durumu” ile “Okul Türü” değişkenlerine ait yüzdeler Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13.
Öğrencilerin “Baba Eğitimi Durumu” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Değişken	Okul Türü									
	Genel Lise		Endüstri Meslek Lisesi		İmam Hatip Lisesi		Anadolu Lisesi		Fen Lisesi	
Baba Eğitim Durumu	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okuryazar değil	15	8.6	2	3.1	1	1.5	0	0	2	2.2
Okuryazar	1	0.6	0	0.0	1	1.5	4	5.4	2	2.2
İlkokul	77	44.3	24	36.9	15	23.1	24	32.4	6	6.6
Ortaokul	53	30.5	12	18.5	15	23.1	8	10.8	5	5.5
Lise	25	14.4	19	29.2	15	23.1	24	32.4	13	14.3
Üniversite ve Üzeri	3	1.7	8	12.3	18	27.7	14	18.9	63	69.2
Toplam	174	100	65	100	65	100	74	100	91	100

Tablo 13 incelendiğinde; Genel Lisede okuyan öğrencilerin yarısına yakınının babası İlkokul mezunu olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Meslek Lisesinde okuyan öğrencilerden babası İlkokul mezunu olanlar daha fazladır. Fen Lisesinde okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunun babası Üniversite ve Üzeri mezunudur. Benzer şekilde İmam – Hatip Lisesinde okuyan öğrencilerden babası Üniversite ve Üzeri mezunu olanlar daha fazla olduğu görülmektedir. Anadolu Lisesinde okuyan öğrencilerden babası İlkokul ve Lise mezunu olanlar çoğunluktadır.

4.1.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Kulüp Faaliyetlerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan bütün öğrencilerin sosyal kulüp faaliyetleri konusundaki görüşlerinin frekans ve yüzde değerleri verilmiştir. Elde edilen veriler temel boyutlar baz alınarak, her temel boyuta ait alt boyutlara verilen cevaplar tablolar halinde çıkarılmıştır.

4.1.1.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüplere Olan İnançına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tablo 14.

“Eğitsel Kulüpler Gereksiz Çalışmalardır, Yapılmasa da Olur.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler gereksiz çalışmalardır, yapılmasa da olur.	Hiç Katılmıyorum	281	59.9
	Biraz Katılıyorum	97	20.7
	Genellikle Katılıyorum	49	10.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	13	2.8
	Tamamen Katılıyorum	29	6.2
	Toplam	469	100

Tablo 14’te görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler gereksiz çalışmalardır, yapılmasa da olur.” maddesine öğrencilerin %59,9’u (281 kişi) hiç katılmamaktadır. Diğer taraftan öğrencilerin %19,4’ünün (91 kişi) bu görüşe katıldıkları (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum) görülmektedir. Bu paralelde öğrencilerin çoğunun bu maddeye katılmadıkları ve eğitsel kulüpleri gerekli gördüğü söylenebilir.

Tablo 15.

“Eğitsel Kulüpler Eğitici ve Öğreticidir Bu Yüzden Devam Ettirilmeli” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler eğitici ve öğreticidir bu yüzden devam ettirilmeli.	Hiç Katılmıyorum	46	9.8
	Biraz Katılıyorum	93	19.8
	Genellikle Katılıyorum	133	28.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	47	10.0
	Tamamen Katılıyorum	150	32.0
	Toplam	469	100

Tablo 15’te görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler eğitici ve öğreticidir, bu yüzden devam ettirilmeli.” maddesine öğrencilerin %29,6’sının (139 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmüştür. Bu karşın öğrencilerin %70,4’ü (330 kişi) eğitsel kulüpleri eğitici ve öğretici bulduğu ve bu faaliyetlerin devam ettirilmesi gerektiğine inandıkları görülmektedir.

Tablo 16.

“Eğitsel Kulüpler İçin Harcanan Çaba Bence Zaman İsrafıdır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler için harcanan çaba bence zaman israfıdır.	Hiç Katılmıyorum	295	62.9
	Biraz Katılıyorum	102	21.7
	Genellikle Katılıyorum	44	9.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	8	1.7
	Tamamen Katılıyorum	20	4.3
Toplam		469	100

Tablo 16’da görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüpler için harcanan çaba bence zaman israfıdır.”* maddesine öğrencilerin %62.9’u (295 kişi) hiç katılmamaktadır. Diğer taraftan öğrencilerin %15.4’ü (72 kişi) ise bu görüşe katıldığını belirtmiştir. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüpler için harcanan çabayı anlamlı buldukları söylenebilir.

Tablo 17.

“Eğitsel Kulüp Çalışmalarında Edindiğim Bilgi ve Tecrübelerin, Hayatımın İlerideki Aşamalarında Fayda Sağlayacağına İnanıyorum.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmalarında edindiğim bilgi ve tecrübelerin, hayatımın ilerideki aşamalarında fayda sağlayacağına inanıyorum.	Hiç Katılmıyorum	68	14.5
	Biraz Katılıyorum	87	18.6
	Genellikle Katılıyorum	131	27.9
	Çoğunlukla Katılıyorum	66	14.1
	Tamamen Katılıyorum	117	24.9
Toplam		469	100

Tablo 17’de görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüp çalışmalarında edindiğim bilgi ve tecrübelerin, hayatımın ilerideki aşamalarında fayda sağlayacağına inanıyorum.”* maddesine öğrencilerin %33.1’inin (155 kişi) katılım düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin %66.9’unun (314 kişi) eğitsel kulüp çalışmalarında edindikleri bilgi ve tecrübelerin, hayatlarının ilerideki aşamalarında fayda sağlayacağına inandıkları söylenebilir.

Tablo 18.

“Eğitsel Kulüpler İçerisinde Yapılan Çalışmalar Bana Oldukça Saçma Geliyor.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler içerisinde yapılan çalışmalar bana oldukça saçma geliyor.	Hiç Katılmıyorum	269	57.4
	Biraz Katılıyorum	96	20.5
	Genellikle Katılıyorum	55	11.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	20	4.3
	Tamamen Katılıyorum	29	6.2
Toplam		469	100

Tablo 18’de görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüpler içerisinde yapılan çalışmalar bana oldukça saçma geliyor.”* maddesine öğrencilerin %57.4’ü (269 kişi) hiç katılmamaktadır. Buna karşın öğrencilerin %22.1’inin (131 kişi) bu görüşe katıldıkları görülmektedir. Bu bulguya göre öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüp çalışmalarına değer verdiklerini tablodaki veriler ışığında söyleyebiliriz.

Tablo 19.

“Eğitsel Kulüp Çalışmaları Zorunlu Olduğu İçin İtici Olmaktadır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmaları zorunlu olduğu için itici olmaktadır.	Hiç Katılmıyorum	180	38.4
	Biraz Katılıyorum	135	28.8
	Genellikle Katılıyorum	85	18.1
	Çoğunlukla Katılıyorum	19	4.1
	Tamamen Katılıyorum	50	10.7
Toplam		469	100

Tablo 19’da görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüp çalışmaları zorunlu olduğu için itici olmaktadır.”* maddesine öğrencilerin %67.2’sinin (315 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın öğrencilerin %32.8’i (181 kişi) ise bu görüşe katıldığını ifade etmiştir. Ankete cevap veren öğrencilerin çoğu katılımın zorunlu olmasından dolayı kulüp çalışmalarına karşı bir önyargı içinde olmadıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 20

“Eğitsel Kulüplerin Düzgün İşleyişi Okulun Disiplin ve Düzeninin Göstergesidir.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüplerin düzgün işleyişi okulun disiplin ve düzeninin göstergesidir.	Hiç Katılmıyorum	63	13.4
	Biraz Katılıyorum	60	12.8
	Genellikle Katılıyorum	134	28.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	61	13.0
	Tamamen Katılıyorum	151	32.2
Toplam		469	100

Tablo 20’de görüldüğü gibi öğrencilerin *“Eğitsel kulüplerin düzgün işleyişi okulun disiplin ve düzeninin göstergesidir.”* maddesine öğrencilerin %26.2’sinin (123 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu, buna karşın öğrencilerin %73.8’inin (346 kişi) bu maddeye katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu paralelde öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüplerin düzgün işleyişi okulun disiplin ve düzeninin göstergesi olduğuna inandığı tablodaki verilerden anlaşılmaktadır.

4.1.1.2. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüplerin Faydalarına/Zararlarına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tablo 21

“Eğitsel Kulüpler Bize Özgüven Kazandırır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler bize özgüven kazandırır.	Hiç Katılmıyorum	57	12.2
	Biraz Katılıyorum	80	17.1
	Genellikle Katılıyorum	132	28.1
	Çoğunlukla Katılıyorum	56	11.9
	Tamamen Katılıyorum	144	30.7
Toplam		469	100

Tablo 21’de görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüpler bize özgüven kazandırır.”* maddesine öğrencilerin %29.3’ünün (137 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmüştür. Buna karşın %60.7’sinin (332 kişi) bu görüşe katıldığı görülmektedir.

Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu eğitsel kulüplerin kendilerine özgüven kazandırdığına inandıkları tablodaki verilerden anlaşılmaktadır.

Tablo 22.

“Eğitsel Kulüpler Okulu Sevmemizi Sağlar, Bizi Okula Bağlar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler okulu sevmemizi sağlar, bizi okula bağlar.	Hiç Katılmıyorum	101	21.5
	Biraz Katılıyorum	129	27.5
	Genellikle Katılıyorum	101	21.5
	Çoğunlukla Katılıyorum	47	10.0
	Tamamen Katılıyorum	91	19.4
Toplam		469	100

Tablo 22’de görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler okulu sevmemizi sağlar, bizi okula bağlar.” maddesine öğrencilerin %49.0’unun (230 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmüştür. Diğer taraftan öğrencilerin %51.0’i ise (239 kişi) bu görüşe katılmaktadır. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin yarısı eğitsel kulüplerin okulu sevmelerini sağladığı ve kendilerini okula bağladığı yönündeki görüşe katılmaktadır.

Tablo 23.

“Eğitsel Kulüpler Girişkenliğimizi Arttırır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler girişkenliğimizi arttırır.	Hiç Katılmıyorum	60	12.8
	Biraz Katılıyorum	72	15.4
	Genellikle Katılıyorum	124	26.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	73	15.6
	Tamamen Katılıyorum	140	29.9
Toplam		469	100

Tablo 23’te görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler girişkenliğimizi arttırır.” maddesine öğrencilerin %28.2’sinin (132 kişi) katılım düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın %71.8’i (337 kişi) bu görüşe katıldığını belirtmiştir.

Öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüplerin girişkenliği arttırdığına inandıklarını tablodaki veriler ışığında söyleyebiliriz.

Tablo 24.

“Eğitsel Kulüpler Bizi Zararlı Alışkanlıklardan Alıkoyar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler bizi zararlı alışkanlıklardan alıkoyar.	Hiç Katılmıyorum	97	20.7
	Biraz Katılıyorum	82	17.5
	Genellikle Katılıyorum	118	25.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	61	13.0
	Tamamen Katılıyorum	111	23.7
Toplam		469	100

Tablo 24’te görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüpler bizi zararlı alışkanlıklardan alıkoyar.”* maddesine öğrencilerin %38.2’sinin (179 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin %61.8’i (290 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin kendilerini zararlı alışkanlıklardan alıkoyduğuna inandıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 25.

“Eğitsel Kulüp Çalışmaları Sayesinde Öğretmenlerimin Beni Tanımasını Sağlarım.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde öğretmenlerimin beni tanımasını sağlarım.	Hiç Katılmıyorum	61	13.0
	Biraz Katılıyorum	75	16.0
	Genellikle Katılıyorum	152	32.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	54	11.5
	Tamamen Katılıyorum	127	27.1
Toplam		469	100

Tablo 25’de görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde öğretmenlerimin beni tanımasını sağlarım.”* maddesine öğrencilerin %29.0’unun (136 kişi) katılma düzeyi düşük, %71.0’inin (363) ise katılma düzeyi yüksek olduğu görülmektedir. Bu veriler ışığında ankete katılan öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüpler

sayesinde öğretmenlerin kendilerini tanımalarına yardımcı olduğuna inandıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 26.

“Eğitsel Kulüplerde Yaptığım Çalışmalar Bana Derslerde Ayrıcalık Kazandırır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüplerde yaptığım çalışmalar bana derslerde ayrıcalık kazandırır.	Hiç Katılmıyorum	125	26.7
	Biraz Katılıyorum	101	21.5
	Genellikle Katılıyorum	115	24.5
	Çoğunlukla Katılıyorum	58	12.4
	Tamamen Katılıyorum	70	14.9
Toplam		469	100

Tablo 26’da görüldüğü gibi “Eğitsel kulüplerde yaptığım çalışmalar bana derslerde ayrıcalık kazandırır.” maddesine öğrencilerin %48.2’sinin (226 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın öğrencilerin % 51.8’i (243 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu paralelde öğrencilerin yarısı eğitsel kulüplerin diğer derslerde kendisine ayrıcalık kazandırdığı görüşüne olumlu baktıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 27.

“Eğitsel Kulüpler Bizi Okuldan Soğutur.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler bizi okuldan soğutur.	Hiç Katılmıyorum	303	64.6
	Biraz Katılıyorum	73	15.6
	Genellikle Katılıyorum	41	8.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	20	4.3
	Tamamen Katılıyorum	32	6.8
Toplam		469	100

Tablo 27’de görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler bizi okuldan soğutur.” maddesine öğrencilerin %74.6’sının (303 kişi) hiç katılmadıkları görülmektedir. Buna karşın bu görüşe katılanların oranı ise %19.8’dir (93 kişi). Ankete katılan öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüplerin kendilerini okuldan soğuttuğu yönündeki fikre katılmadıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 28.

“Eğitsel Kulüpler Bizi Monotonluktan Kurtarır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler bizi monotonluktan kurtarır.	Hiç Katılmıyorum	87	18.6
	Biraz Katılıyorum	87	18.6
	Genellikle Katılıyorum	125	26.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	61	13.0
	Tamamen Katılıyorum	109	23.1
Toplam		469	100

Tablo 28’de görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüpler bizi monotonluktan kurtarır.”* maddesine öğrencilerin %37.2’sinin (174 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Ancak %62.8’i (295 kişi) bu görüşe katılmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin kendilerini monotonluktan kurtardığı yönündeki görüşe katıldığını söyleyebiliriz.

Tablo 29.

“Eğitsel Kulüpler Toplumsallaşmamızı Sağlar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler toplumsallaşmamızı sağlar.	Hiç Katılmıyorum	35	7.5
	Biraz Katılıyorum	76	16.2
	Genellikle Katılıyorum	151	32.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	69	14.7
	Tamamen Katılıyorum	138	29.4
Toplam		469	100

Tablo 29’da görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüpler toplumsallaşmamızı sağlar.”* maddesine öğrencilerin %23,7’sinin (111 kişi) katılma düzeyinin düşük buna karşın öğrencilerin %76.3’ünün (358 kişi) ise katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüplerin kendilerini toplumsallaştırdığına inandıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 30.

“Eğitsel Kulüpler Verimli Zaman Geçirmemizi Sağlar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler verimli zaman geçirmemizi sağlar.	Hiç Katılmıyorum	63	13.4
	Biraz Katılıyorum	91	19.4
	Genellikle Katılıyorum	137	29.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	63	13.4
	Tamamen Katılıyorum	115	24.5
Toplam		469	100

Tablo 30’da görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler verimli zaman geçirmemizi sağlar.” maddesine öğrencilerin %32.8’inin (154 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın öğrencilerin %67.2’si (315 kişi) ise bu görüşe katıldıklarını ifade etmiştir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin verimli zaman geçirmelerini sağladığına inandıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 31.

“Eğitsel Kulüpler Bizi Topluma Faydalı Hale Getirir.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler bizi topluma faydalı hale getirir.	Hiç Katılmıyorum	48	10.2
	Biraz Katılıyorum	83	17.7
	Genellikle Katılıyorum	139	29.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	73	15.6
	Tamamen Katılıyorum	126	26.9
Toplam		469	100

Tablo 31’de görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler bizi topluma faydalı hale getirir.” maddesine öğrencilerin %27.9’unun (131 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın öğrencilerin %72.1’inin (338 kişi) ise katılım düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu paralelde öğrencilerin çoğu eğitsel kulüplerin kendilerini topluma faydalı hale getirdiğine inanmaktadır.

Tablo 32.

“Eğitsel Kulüp Çalışmaları Sayesinde Çevre Bilincimiz ve Hassasiyetimiz Artar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde çevre bilincimiz ve hassasiyetimiz artar.	Hiç Katılmıyorum	53	11.3
	Biraz Katılıyorum	74	15.8
	Genellikle Katılıyorum	144	30.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	72	15.4
	Tamamen Katılıyorum	126	26.9
Toplam		469	100

Tablo 32’de görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde çevre bilincimiz ve hassasiyetimiz artar.”* maddesine ankete katılan öğrencilerin %27.1’inin (127 kişi) katılma düzeyinin düşük, %72.9’unun (342 kişi) ise katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüp çalışmalarının çevre bilinçlerini ve hassasiyetlerini arttırdığına inandıkları söylenebilir.

Tablo 33.

“Katıldığımız Eğitsel Kulüp Faaliyetlerinden Edindiklerimizle Meslek Sahibi Olabiliriz.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Katıldığımız eğitsel kulüp faaliyetlerinden edindiklerimizle meslek sahibi olabiliriz.	Hiç Katılmıyorum	137	29.2
	Biraz Katılıyorum	100	21.3
	Genellikle Katılıyorum	107	22.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	46	9.8
	Tamamen Katılıyorum	79	16.8
Toplam		469	100

Tablo 33’te görüldüğü gibi *“Katıldığımız eğitsel kulüp faaliyetlerinden edindiklerimizle meslek sahibi olabiliriz.”* maddesine öğrencilerin %50.5’i (237 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın öğrencilerin %49.5’i (232 kişi) bu görüşe katıldığı görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin yarısının eğitsel kulüp faaliyetlerinden elde ettiği kazanımların ileride kendilerini meslek sahibi yapabileceğine inanmakla birlikte diğer yarısının bu görüşe katılmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 34.

“Eğitsel Kulüp Çalışmalarını Yaparken Stres Atarım.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmalarını yaparken stres atarım.	Hiç Katılmıyorum	89	19.0
	Biraz Katılıyorum	95	20.3
	Genellikle Katılıyorum	120	25.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	57	12.2
	Tamamen Katılıyorum	108	23.0
Toplam		469	100

Tablo 34’te görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüp çalışmalarını yaparken stres atarım.”* maddesine öğrencilerin %39.3’ünün (184 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın bu görüşe katılanların oranı ise %60.7’dir (285 kişi). Ankete katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmaları esnasında stres attıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 35.

“Eğitsel Kulüpler Sorumluluk Kazanmamızı Sağlar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler sorumluluk kazanmamızı sağlar.	Hiç Katılmıyorum	45	9.6
	Biraz Katılıyorum	81	17.4
	Genellikle Katılıyorum	149	31.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	63	13.4
	Tamamen Katılıyorum	131	27.8
Toplam		469	100

Tablo 35’te görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüpler sorumluluk kazanmamızı sağlar.”* maddesine öğrencilerin %27’sinin (126 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin %73’ü (343 kişi) eğitsel kulüplerin kendilerine sorumluluk kazandırdığına inanmaktadır.

Tablo 36.

“Eğitsel Kulüpler Öğretmenlerle Diyalogumuzu Arttırmamızı Sağlar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler öğretmenlerle diyalogumuzu arttırmamızı sağlar.	Hiç Katılmıyorum	42	9.0
	Biraz Katılıyorum	71	15.1
	Genellikle Katılıyorum	163	34.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	70	14.9
	Tamamen Katılıyorum	123	26.2
Toplam		469	100

Tablo 36’da görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler öğretmenlerle diyalogumuzu arttırmamızı sağlar.” maddesine öğrencilerin %24.1’inin (113 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın öğrencilerin %73.9’ünün (356 kişi) ise katılma düzeyi yüksektir. Anket çalışmasına katılan öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüplerin öğretmenlerle olan diyaloglarını geliştirdiğine inanmaktadır.

Tablo 37.

“Eğitsel Kulüpler Yeni Arkadaşlar ve Çevre Kazanmamızı Sağlar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler yeni arkadaşlar ve çevre kazanmamızı sağlar.	Hiç Katılmıyorum	42	9.0
	Biraz Katılıyorum	74	15.8
	Genellikle Katılıyorum	118	25.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	69	14.7
	Tamamen Katılıyorum	166	35.4
Toplam		469	100

Tablo 37’de görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler yeni arkadaşlar ve çevre kazanmamızı sağlar.” maddesine öğrencilerin %24.8’inin (116 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu, buna karşın %75.2’sinin (353 kişi) ise katılma düzeyinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüplerin kendilerine yeni arkadaş çevresi kazandırdıklarına inandıklarını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

4.1.1.3. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Katılmama Nedenlerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tablo 38.

“Her Yıl Aynı Eğitsel Kulüpte Bulunmak Beni Sıkar.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Her yıl aynı eğitsel kulüpte bulunmak beni sıkır	Hiç Katılmıyorum	122	26.0
	Biraz Katılıyorum	86	18.3
	Genellikle Katılıyorum	106	22.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	43	9.2
	Tamamen Katılıyorum	112	23.9
Toplam		469	100

Tablo 38’de görüldüğü gibi *“Her yıl aynı eğitsel kulüpte bulunmak beni sıkır.”* maddesine öğrencilerin %44,3’ünün (208 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan öğrencilerin %55.7’si (261 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Öğrencilerin yarısından fazlası için her sene aynı kulüpte bulunmalarının sıkıcı bir durum olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 39.

“Faydasına İnanmadığım İçin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Katılmam.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Faydasına inanmadığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmam.	Hiç Katılmıyorum	249	53.1
	Biraz Katılıyorum	73	15.6
	Genellikle Katılıyorum	79	16.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	24	5.1
	Tamamen Katılıyorum	44	9.4
Toplam		469	100

Tablo 39’da görüldüğü gibi *“Faydasına inanmadığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmam.”* maddesine öğrencilerin %53,1’i (249 kişi) hiç katılmamaktadır. Buna karşın öğrencilerin %31,3’nin (147 kişi) görüşü ise olumludur.

Bu paralelde öğrenci çoğunluğunun faydası olup olmadığına bakılmaksızın kulüp faaliyetlerine katılacağını söyleyebiliriz.

Tablo 40.

“Eğitsel Kulüp Çalışmaları Bana Bıkkınlık Verir.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmaları bana bıkkınlık verir.	Hiç Katılmıyorum	241	51.4
	Biraz Katılıyorum	102	21.7
	Genellikle Katılıyorum	67	14.3
	Çoğunlukla Katılıyorum	24	5.1
	Tamamen Katılıyorum	35	7.5
Toplam		469	100

Tablo 40’ta görüldüğü gibi “Eğitsel kulüp çalışmaları bana bıkkınlık verir.” maddesine öğrencilerin %51.4’ü (241 kişi) hiç katılmamaktadır. Ancak öğrencilerin %26.9’u (126 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu paralelde eğitsel kulüp çalışmalarının bıkkınlık verdiği yönündeki görüşün çoğu öğrenci arasında kabul görmediğini söyleyebiliriz.

Tablo 41.

“Çok Öğrenci Kulüp Çalışmalarına Katılmadığı İçin Ben de Katılmak İstemiyorum.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Çok öğrenci kulüp çalışmalarına katılmadığı için ben de katılmak istemiyorum.	Hiç Katılmıyorum	233	49.7
	Biraz Katılıyorum	93	19.8
	Genellikle Katılıyorum	80	17.1
	Çoğunlukla Katılıyorum	31	6.6
	Tamamen Katılıyorum	32	6.8
Toplam		469	100

Tablo 41’de görüldüğü gibi “Çok öğrenci kulüp çalışmalarına katılmadığı için ben de katılmak istemiyorum.” maddesine öğrencilerin %69.5’inin (326 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın öğrencilerin %29.5’inin (143 kişi) ise bu görüşe katıldığı görülmektedir. Bu bağlamda araştırmaya katılan

öğrenci çoğunluğunun kulüplere katılımın düşük olmasının kendilerinin de katılmaması için bir sebep olarak görmediklerini söyleyebiliriz.

Tablo 42.

“Bana Görev Vereceklerinden Kaçındığım İçin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Katılmak İstemem.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Bana görev vereceklerinden kaçındığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmak istemem.	Hiç Katılmıyorum	261	55.7
	Biraz Katılıyorum	97	20.7
	Genellikle Katılıyorum	55	11.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	21	4.5
	Tamamen Katılıyorum	35	7.5
Toplam		469	100

Tablo 42’de görüldüğü gibi *“Bana görev vereceklerinden kaçındığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmak istemem.”* maddesine öğrencilerin %55.7’si (261 kişi) hiç katılmadığını ifade etmiştir. Buna karşın öğrencilerin %23.6’sı (111 kişi) bu görüşe katılmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin çoğu kulüp etkinliklerinde kendilerine görev verilmesinin çalışmalara katılmaları için bir engel olmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 43.

“Kulüp Çalışmalarından Haberdar Değilim.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Kulüp çalışmalarından haberdar değilim.	Hiç Katılmıyorum	203	43.3
	Biraz Katılıyorum	93	19.8
	Genellikle Katılıyorum	74	15.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	26	5.5
	Tamamen Katılıyorum	73	15.6
Toplam		469	100

Tablo 43’te görüldüğü gibi *“Kulüp çalışmalarından haberdar değilim.”* maddesine öğrencilerin %63.1’inin (296 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın bu görüşe katılan öğrencilerin oranı ise %36.9’dur (173 kişi). Araştırmaya katılan çoğu öğrencinin kulüp çalışmalarından haberdar olduğu tablodaki verilerden anlaşılmaktadır.

4.1.1.4. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüplerin Asıl Amacının Dışında Kullanılmasına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tablo 44.

“Eğitsel Kulüpler Sadece Zorunlu Olduğu İçin Formalite Gereği Yapılıyor” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler sadece zorunlu olduğu için formalite gereği yapıyor.	Hiç Katılmıyorum	164	35.0
	Biraz Katılıyorum	81	17.3
	Genellikle Katılıyorum	97	20.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	16	3.4
	Tamamen Katılıyorum	111	23.7
Toplam		469	100

Tablo 44’te görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler sadece zorunlu olduğu için formalite gereği yapıyor” maddesine öğrencilerin %52.3’ünün (245 kişi) katılma düzeyi düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın öğrencilerin %47.7’si (224 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Ankete katılan öğrencilerin yarısından fazlası eğitsel kulüplerin sadece zorunlu olduğu için formalite gereği yapıldığına inandıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 45.

“Eğitsel Kulüpler Okula Para Toplamak İçin Araç Olarak Kullanılıyor.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler okula para toplamak için araç olarak kullanılıyor.	Hiç Katılmıyorum	265	56.5
	Biraz Katılıyorum	84	17.9
	Genellikle Katılıyorum	62	13.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	19	4.1
	Tamamen Katılıyorum	39	8.3
Toplam		469	100

Tablo 45’te görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler okula para toplamak için araç olarak kullanılıyor.” maddesine öğrencilerin %56.5’i (265 kişi) hiç katılmamaktadır. Diğer taraftan öğrencilerin %35.6’ünün (120 kişi) ise bu görüşe katıldığı bulgusuna

ulaşmıştır. Bu paralelde araştırmaya katılan öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüplerin okula para toplamak için bir araç olarak kullanıldığı görüşüne katılmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 46.

“Eğitsel Kulüp Çalışmaları Sadece Birkaç Öğrencinin Etrafında Dönüyor.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmaları sadece birkaç öğrencinin etrafında dönüyor.	Hiç Katılmıyorum	161	34.3
	Biraz Katılıyorum	98	20.9
	Genellikle Katılıyorum	87	18.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	41	8.7
	Tamamen Katılıyorum	82	17.5
Toplam		469	100

Tablo 46’da görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüp çalışmaları sadece birkaç öğrencinin etrafında dönüyor.”* maddesine öğrencilerin %55.2’sinin (259 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın bu maddeye katılan öğrencilerin oranı ise %44.8’dir (210 kişi). Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası eğitsel kulüp çalışmalarının sadece birkaç öğrencinin katılımı ile yapıldığı görüşüne inanmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 47.

“Eğitsel Kulüp Çalışmaları İçin Ayrılan Saatler Diğer Derslerin Tamamlanmasıyla ya da Öğretmenin Kişisel Çalışmaları Gibi Başka amaçlar İçin Kullanılıyor.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan saatler diğer derslerin tamamlanmasıyla ya da öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanılıyor.	Hiç Katılmıyorum	215	45.8
	Biraz Katılıyorum	97	20.7
	Genellikle Katılıyorum	77	16.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	25	5.3
	Tamamen Katılıyorum	55	11.7
Toplam		469	100

Tablo 47’de görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan saatler diğer derslerin tamamlanmasıyla ya da öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar*

için kullanılıyor.” maddesine öğrencilerin %66.5’inin (312 kişi) katılım düzeyinin düşük, ancak öğrencilerin %33.5’inin (157 kişi) ise bu görüşe katıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüp için ayrılan saatlerin diğer derslerin tamamlanmasıyla ya da öğretmenin kişisel çalışmaları gibi kullanıldığı fikrine katılmadığını söyleyebiliriz.

4.1.1.5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüp Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tablo 48.

“Eğitsel Kulüpte Yapılacak Faaliyet İçin Öğretmenlerimizin Yeterli Bilgi ve Beceriye Sahip Değil.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpte yapılacak faaliyet için öğretmenlerimizin yeterli bilgi ve beceriye sahip değil.	Hiç Katılmıyorum	193	41.2
	Biraz Katılıyorum	103	22.0
	Genellikle Katılıyorum	83	17.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	31	6.6
	Tamamen Katılıyorum	59	12.6
Toplam		469	100

Tablo 48’de görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüpte yapılacak faaliyet için öğretmenlerimizin yeterli bilgi ve beceriye sahip değil.”* maddesine öğrencilerin %63.2’sinin (296 kişi) katılma düzeyi düşük olduğu görülmektedir. Ancak bu görüşe katılan öğrencilerin oranı ise %36.8’dir (173 kişi). Bu bağlamda öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüplerde yapılan faaliyetler için öğretmenlerinin yeterli bilgi ve beceriye sahip olduğuna inandıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 49.

“Öğretmenler Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlgisiz. Çalışmaları Formalite Olarak Görmekte.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Öğretmenler eğitsel kulüp çalışmalarına ilgisiz. Çalışmaları formalite olarak görmekte.	Hiç Katılmıyorum	162	34.5
	Biraz Katılıyorum	92	19.6
	Genellikle Katılıyorum	92	19.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	36	7.7
	Tamamen Katılıyorum	87	18.6
Toplam		469	100

Tablo 49’da görüldüğü gibi *“Öğretmenler eğitsel kulüp çalışmalarına ilgisiz. Çalışmaları formalite olarak görmekte.”* maddesine öğrencilerin %54.1’inin (254 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Öte yandan bu görüşe katılanların oranı %45.9’dur (215 kişi). Öğrencilerin yarısında fazlası eğitsel kulüplere karşı öğretmenlerinin ilgisiz olduğu ve çalışmalarını formalite olarak gördüğüne inanmadıklarını tablodaki veriler ışığında söyleyebiliriz.

Tablo 50.

“Gereksiz Olduğuna İnandığım Eğitsel Kulüpler Var.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Gereksiz olduğuna inandığım eğitsel kulüpler var.	Hiç Katılmıyorum	111	23.7
	Biraz Katılıyorum	102	21.7
	Genellikle Katılıyorum	108	23.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	47	10.0
	Tamamen Katılıyorum	101	21.5
Toplam		469	100

Tablo 50’de görüldüğü gibi *“Gereksiz olduğuna inandığım eğitsel kulüpler var.”* maddesine öğrencilerin %45.4’i (213 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Diğer taraftan bu görüşe katılanların oranı ise %54.6’dır (256 kişi). Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası bazı eğitsel kulüplerin gereksiz olduğu yönündeki görüşe katıldıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 51.

“Birkaçının Haricindeki Çoğu Eğitsel Kulüplerde Etkinlik Yapılmıyor.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Birkaçının haricindeki çoğu eğitsel kulüplerde etkinlik yapılmıyor.	Hiç Katılmıyorum	107	22.8
	Biraz Katılıyorum	97	20.7
	Genellikle Katılıyorum	89	19.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	53	11.3
	Tamamen Katılıyorum	123	26.2
Toplam		469	100

Tablo 51’de görüldüğü gibi *“Birkaçının haricindeki çoğu eğitsel kulüplerde etkinlik yapılmıyor.”* maddesine öğrencilerin %43.5’inin (204 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın öğrencilerin %56.5’inin ise (265 kişi) bu görüşe katılmıştır. Bu paralelde araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası bir kaç dışında çoğu eğitsel kulüpte etkinlik yapılmadığı görüşüne katıldıklarını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

Tablo 52.

“Eğitsel Kulüp Çalışmaları İçin Ayrılan Süre Yetersiz.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan süre yetersiz.	Hiç Katılmıyorum	108	23.0
	Biraz Katılıyorum	94	20.0
	Genellikle Katılıyorum	115	24.5
	Çoğunlukla Katılıyorum	36	7.7
	Tamamen Katılıyorum	116	24.7
Toplam		469	100

Tablo 52’de görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan süre yetersiz.”* maddesine öğrencilerin %43.0’ünün (202 kişi) katılma düzeyinin düşük, ancak %57.0’sinin ise (267 kişi) bu görüşe katıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu paralelde araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan sürenin yetersiz olduğunu dile getirmiştir.

Tablo 53.

“İstedığımız Eğitsel Kulübe Seçilemiyoruz.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
İstedığımız eğitsel kulübe seçilemiyoruz.	Hiç Katılmıyorum	143	30.5
	Biraz Katılıyorum	97	20.7
	Genellikle Katılıyorum	89	19.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	25	5.3
	Tamamen Katılıyorum	115	24.5
Toplam		469	100

Tablo 53’te görüldüğü gibi *“İstedığımız eğitsel kulübe seçilemiyoruz.”* maddesine öğrencilerin %51.2’si (240 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Diğer taraftan bu görüşe katılan öğrencilerin oranı ise %48.8’dir (229 kişi). Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık yarısının istedikleri eğitsel kulübe seçilemedikleri yönündeki görüşe katıldıklarını söyleyebiliriz.

4.1.1.6. Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitsel Kulüp Faaliyetlerinin Daha Etkin Hale Getirilmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tablo 54.

“Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Okul Dışından Uzman Kişilerin de Katılımı Sağlanmalı.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmalarına okul dışından uzman kişilerin de katılımı sağlanmalı.	Hiç Katılmıyorum	55	11.7
	Biraz Katılıyorum	49	10.4
	Genellikle Katılıyorum	108	23.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	39	8.3
	Tamamen Katılıyorum	218	46.5
Toplam		469	100

Tablo 54’te görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüp çalışmalarına okul dışından uzman kişilerin de katılımı sağlanmalı.”* maddesine öğrencilerin %22.1’inin (104 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Öte yandan bu görüşe katılan öğrencilerin oranı

%77.9'dur (365 kişi). Bu paralelde öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmalarına okul dışından uzman katılımının sağlanmasını desteklediğini söyleyebiliriz.

Tablo 55.

“Öğrenciler Eğitsel Kulüp Çalışmalarında Daha Etkin Hale Getirilmeli.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Öğrenciler eğitsel kulüp çalışmalarında daha etkin hale getirilmeli.	Hiç Katılmıyorum	47	10.0
	Biraz Katılıyorum	63	13.4
	Genellikle Katılıyorum	117	24.9
	Çoğunlukla Katılıyorum	57	12.2
	Tamamen Katılıyorum	185	39.4
Toplam		469	100

Tablo 55'te görüldüğü gibi “Öğrenciler eğitsel kulüp çalışmalarında daha etkin hale getirilmeli.” maddesine öğrencilerin %23.4'ünün (110 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu, ancak %76.6'sının (359 kişi) katılma düzeyinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu paralelde araştırmaya katılan öğrenci çoğunluğunun kendilerinin eğitsel kulüp çalışmalarında daha etkin hale getirilmesine yönelik fikrine katıldıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 56.

“Eğitsel Kulüp Faaliyetleri Okul ve Ders Havaşından Kurtulmalı.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp faaliyetleri okul ve ders havaşından kurtulmalı.	Hiç Katılmıyorum	44	9.4
	Biraz Katılıyorum	48	10.2
	Genellikle Katılıyorum	115	24.5
	Çoğunlukla Katılıyorum	46	9.8
	Tamamen Katılıyorum	216	46.1
Toplam		469	100

Tablo 56'da görüldüğü gibi “Eğitsel kulüp faaliyetleri okul ve ders havaşından kurtulmalı.” maddesine öğrencilerin %19.6'sı (92 kişi) katılma düzeyinin düşük diğer taraftan öğrencilerin %80.4'ünün (377 kişi) ise katılma düzeyinin yüksek olduğu

bulgusuna ulaşılmıştır. Bu paralelde araştırmaya katılan öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüp faaliyetlerinin okul ve ders havasından kurtulması gerektiği yönündeki fikrine katıldıklarını ifade edebiliriz.

Tablo 57.

“Eğitsel Kulüp Çalışmaları İçin Öğrencilerden Araç-gereç, Malzeme veya Para İstenmemeli.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmaları için öğrencilerden araç-gereç, malzeme veya para istenmemeli.	Hiç Katılmıyorum	48	10.2
	Biraz Katılıyorum	68	14.5
	Genellikle Katılıyorum	129	27.5
	Çoğunlukla Katılıyorum	45	9.6
	Tamamen Katılıyorum	179	38.2
Toplam		469	100

Tablo 57’de görüldüğü gibi “Eğitsel kulüp çalışmaları için öğrencilerden araç-gereç, malzeme veya para istenmemeli.” maddesine öğrencilerin %24.7’si (116 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Ancak bu görüşe yüksek düzeyde katılan öğrencilerin oranı ise %75.3’tür (353 kişi). Bu bağlamda öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüp çalışmaları için öğrencilerden araç – gereç, malzeme veya para istenmemesi yönündeki görüşe katıldıklarını tablodaki veriler ışığında söyleyebiliriz.

Tablo 58.

“Eğitsel Kulüp Çalışmaları Hakkında Aileler de Bilgilendirilerek, Öğrencileri Teşvik Etmeleri Sağlanmalı.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp çalışmaları hakkında aileler de bilgilendirilerek, öğrencileri teşvik etmeleri sağlanmalı.	Hiç Katılmıyorum	76	16.2
	Biraz Katılıyorum	62	13.2
	Genellikle Katılıyorum	108	23.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	63	13.4
	Tamamen Katılıyorum	160	34.1
Toplam		469	100

Tablo 58’de görüldüğü gibi “Eğitsel kulüp çalışmaları hakkında aileler de bilgilendirilerek, öğrencileri teşvik etmeleri sağlanmalı.” maddesine öğrencilerin %29.4’ünün (138 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan bu görüşe katılan öğrencilerin oranı %70.6’dır (331 kişi). Bu bağlamda öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüp çalışmaları hakkında ailelerin de bilgilendirilerek kendilerini teşvik etmelerinin sağlanmasını istediklerini tabloya bakarak söyleyebiliriz.

Tablo 59.

“Eğitsel Kulüpler Dışında Farklı Sosyal Etkinlikler (Tiyatro, Konser, Gösteri... Vb.) Düzenlenmeli.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüpler dışında farklı sosyal etkinlikler (tiyatro, konser, gösteri...vb.) düzenlenmeli.	Hiç Katılmıyorum	25	5.3
	Biraz Katılıyorum	30	6.4
	Genellikle Katılıyorum	103	22.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	44	9.4
	Tamamen Katılıyorum	267	56.9
Toplam		469	100

Tablo 59’da görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler dışında farklı sosyal etkinlikler (tiyatro, konser, gösteri... vb.) düzenlenmeli.” maddesine öğrencilerin %11.7’si (55 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Diğer tarafta bu görüşe tamamen katılan öğrencilerin oranı %56.9’dur (267 kişi). Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüpler dışında farklı etkinliklerin düzenlenmesini istediklerini söyleyebiliriz.

Tablo 60.

“Her Öğretmen Bir Eğitsel Kulüpte Uzmanlaşmalı ve Sürekli o Kulübe Danışmanlık Yapmalıdır.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Her öğretmen bir eğitsel kulüpte uzmanlaşmalı ve sürekli o kulübe danışmanlık yapmalıdır.	Hiç Katılmıyorum	34	7.2
	Biraz Katılıyorum	52	11.1
	Genellikle Katılıyorum	115	24.5
	Çoğunlukla Katılıyorum	65	13.9
	Tamamen Katılıyorum	203	43.3
Toplam		469	100

Tablo 60'ta görüldüğü gibi “Her öğretmen bir eğitsel kulüpte uzmanlaşmalı ve sürekli o kulübe danışmanlık yapmalıdır.” maddesine öğrencilerin %18.3’ünün (86 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmasına rağmen öğrencilerin %81.7’sinin (383 kişi) katılma düzeyinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu paralelde öğrenci çoğunluğunun her öğretmenin bir eğitsel kulüpte uzmanlaşması ve sadece o kulübün danışman öğretmeni olması gerektiği ifade etmişlerdir.

Tablo 61.

“Eğitsel Kulüp Sayıları, İçerikleri ve Faaliyet Alanları Zenginleştirilmeli.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp sayıları, içerikleri ve faaliyet alanları zenginleştirilmeli.	Hiç Katılmıyorum	30	6.4
	Biraz Katılıyorum	42	9.0
	Genellikle Katılıyorum	105	22.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	62	13.2
	Tamamen Katılıyorum	230	49.0
Toplam		469	100

Tablo 61’de görüldüğü gibi “Eğitsel kulüp sayıları, içerikleri ve faaliyet alanları zenginleştirilmeli.” maddesine öğrencilerin %15.4’ü (72 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin %84.6’sinin ise (397 kişi) katılma düzeyi yüksektir. Bu paralelde öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüp sayıları, içerikleri ve faaliyet alanlarının zenginleştirilme yönündeki fikre katıldıklarını ifade edebiliriz.

Tablo 62.

“Eğitsel Kulüp Toplantıları ve Faaliyetleri Sadece Hafta Sonları Olmalı.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Eğitsel kulüp toplantıları ve faaliyetleri sadece hafta sonları olmalı.	Hiç Katılmıyorum	221	47.1
	Biraz Katılıyorum	79	16.8
	Genellikle Katılıyorum	73	15.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	36	7.7
	Tamamen Katılıyorum	60	12.8
Toplam		469	100

Tablo 62’de görüldüğü gibi “*Eğitsel kulüp toplantıları ve faaliyetleri sadece hafta sonları olmalı.*” maddesine öğrencilerin %63.9’ünün (300 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan öğrencilerin %36.1’inin ise (169 kişi) bu görüşe katıldığı görülmektedir. Bu paralelde öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüp toplantıları ve faaliyetlerinin sadece hafta sonlarında yapılmasını istemediğini söyleyebiliriz.

Tablo 63.

“Sene Başında Hangi Eğitsel Kulüplerin Kurulacağı Hakkında Öğrencilerin Fikirleri Alınmalı.” Maddesine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alt Boyut	Katılma Derecesi	f	%
Sene başında hangi eğitsel kulüplerin kurulacağı hakkında öğrencilerin fikirleri alınmalı.	Hiç Katılmıyorum	31	6.6
	Biraz Katılıyorum	33	7.0
	Genellikle Katılıyorum	98	20.9
	Çoğunlukla Katılıyorum	42	9.0
	Tamamen Katılıyorum	265	56.5
Toplam		469	100

Tablo 63’te görüldüğü gibi “*Sene başında hangi eğitsel kulüplerin kurulacağı hakkında öğrencilerin fikirleri alınmalı.*” maddesine öğrencilerin %13.6’sının (64 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan öğrencilerin %56.5’inin (265 kişi) ise bu görüşe tamamen katıldığı görülmektedir. Bu bağlamda öğrenci çoğunluğunun sene başında hangi eğitsel kulüplerin kurulacağı hakkında kendi fikirlerinin alınmasını istediklerini tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

4.1.2. Öğrencilerinin Okul Türü Değişkeni ve Anket Maddeleri İçin Çapraz Tablolar

Ortaöğretimde okuyan öğrencilerin okul türüne göre anket maddelerine verilen cevaplar ana boyutlar baz alınarak aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 64.

Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Gerekliliğine Olan İnancı” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo

Alt Maddeler	Katılma Derecesi	Okul Türü									
		Genel Lise		EML		İmam-Hatip Lisesi		Anadolu L.		Fen L	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitsel kulüpler Gereksiz çalışmalardır, yapılmaya da olur.	Hiç Katılmıyorum	106	60.9	39	60.0	39	60.0	55	74.3	42	46.2
	Biraz Katılıyorum	38	21.8	11	16.9	15	23.1	8	10.8	25	27.5
	Genellikle Katılıyorum	15	8.6	6	9.2	7	10.8	8	10.8	13	14.3
	Çoğunlukla Katılıyorum	4	2.3	2	3.1	1	1.5	0	0	6	6.6
	Tamamen Katılıyorum	11	6.4	7	10.8	3	4.6	3	4.1	5	5.5
Eğitsel kulüpler eğitici ve öğreticidir bu yüzden devam ettirilmeli.	Hiç Katılmıyorum	16	9.2	8	12.3	6	9.2	4	5.4	12	13.2
	Biraz Katılıyorum	36	20.6	14	21.5	14	21.5	0	0	29	31.9
	Genellikle Katılıyorum	55	31.7	17	26.2	23	35.4	16	21.6	22	24.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	14	8.0	7	10.8	3	4.6	13	17.6	10	11.0
	Tamamen Katılıyorum	53	30.5	19	29.2	19	29.2	41	55.4	18	19.8
Eğitsel kulüpler için harcanan çaba ve zaman bence zaman israfıdır.	Hiç Katılmıyorum	109	62.7	40	61.5	41	63.1	57	77.0	48	52.7
	Biraz Katılıyorum	35	20.1	17	26.2	13	20.0	9	12.2	28	30.8
	Genellikle Katılıyorum	17	9.8	5	7.7	9	13.8	6	8.1	7	7.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	3	1.7	0	0	1	1.5	0	0	4	4.4
	Tamamen Katılıyorum	10	5.7	3	4.6	1	1.5	2	2.7	4	4.4
Eğitsel kulüp çalışmalarında edindiğim bilgi ve tecrübelerin bana ileride fayda sağlayacağına inanıyorum.	Hiç Katılmıyorum	26	15.0	10	15.4	9	13.8	2	2.7	21	23.1
	Biraz Katılıyorum	34	19.5	13	20.0	8	12.3	6	8.1	26	28.6
	Genellikle Katılıyorum	52	29.9	11	16.9	28	43.1	19	25.7	21	23.1
	Çoğunlukla Katılıyorum	22	12.6	10	15.4	9	13.8	15	20.3	10	11.0
	Tamamen Katılıyorum	40	23.0	21	32.3	11	16.9	32	43.2	13	14.3
Eğitsel kulüpler içerisinde	Hiç Katılmıyorum	103	59.1	35	53.8	37	56.9	50	67.6	44	48.4
	Biraz Katılıyorum	34	19.5	11	16.9	13	20.0	15	20.3	23	25.3

(Tablo 64 Devamı)

yapılan çalışmalar bana oldukça saçma geliyor.	Genellikle Katılıyorum	23	13.4	5	7.7	12	18.5	4	5.4	11	12.1
	Çoğunlukla Katılıyorum	6	3.4	4	6.2	1	1.5	3	4.1	6	6.6
	Tamamen Katılıyorum	8	4.6	10	15.4	2	3.1	2	2.7	7	7.7
Eğitsel kulüp çalışmaları zorunlu olduğu için itici olmaktadır.	Hiç Katılmıyorum	65	37.4	28	43.1	24	36.9	40	54.1	23	25.3
	Biraz Katılıyorum	60	34.5	14	21.5	14	21.5	15	20.3	32	35.2
	Genellikle Katılıyorum	30	17.2	8	12.3	17	26.2	11	14.9	19	20.9
	Çoğunlukla Katılıyorum	4	2.3	1	1.50	5	7.70	3	4.10	6	6.60
	Tamamen Katılıyorum	15	8.6	14	21.5	5	7.70	5	6.80	11	12.1
Eğitsel kulüplerin düzenli işleyişi okulun disiplin ve düzeninin göstergesidir.	Hiç Katılmıyorum	23	13.2	13	20.0	10	15.4	3	4.10	14	15.4
	Biraz Katılıyorum	33	19.0	7	10.8	5	7.70	4	5.40	11	12.1
	Genellikle Katılıyorum	55	31.6	20	30.8	18	27.7	14	18.9	27	29.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	14	8.0	8	12.3	11	16.9	12	16.2	16	17.6
	Tamamen Katılıyorum	49	28.2	17	26.2	21	32.3	41	55.4	23	25.3

Tablo 64’te görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler gereksiz çalışmalardır, yapılmasa da olur.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %60.9’unun (106 kişi), Meslek Lisesi ve İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %60.0’inin (39’ar kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %74.3’ünün (55 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %46.2’sinin hiç katılmadığı görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin % 17.3’ü (30 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %23.1’i (15 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %16.9’u (11 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %14.9’u (11 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %26.3’ü ise (24 kişi) bu görüşe katıldığını (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum) ifade etmişlerdir. Genel olarak araştırmaya katılan öğrencilerin kulüp etkinliklerinin gerekli olduğuna inanmakla birlikte sadece Fen Lisesinde bu oran %74 civarındadır ve diğer okul türlerine göre daha düşüktür. Fen Lisesinde eğitsel kulüp çalışmalarını gereksiz bulanların oranı (%26) diğer okul türlerine göre daha yüksektir.

“Eğitsel kulüpler eğitici ve öğreticidir bu yüzden devam ettirilmeli.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %29.8’inin (52 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %33.8’inin (22 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %30.7’sinin (20 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %5.4’ünün (4 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %45.0’inin (41 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan Genel Lise

öğrencilerinin %70.2'si (122 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %66.2'si (43 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %69.3'ü (45 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %94.6'sı (70 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %55.0'i (50 kişi) bu görüşe katıldığı görülmektedir. Bu paralelde araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin eğitici ve öğretici olduğuna ve bu yüzden devam ettirilmesi gerektiğine inanmakla birlikte Anadolu Lisesi öğrencileri ise en yüksek değerde (%94.6) katılım gösterirken, Fen Lisesi öğrencilerinin katılımı ise en düşük (%55.0) düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler için harcanan çaba ve zaman bence zaman israfıdır.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %62.8'i (109 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %61.5'i (40 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %63.1'i (41 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %77.0'si (57 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %52.7'si (48 kişi) hiç katılmamaktadır. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin % 17.2'si (30 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %12.3'ü (8 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %16.9'u (11 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %10.8'i (8 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %16.5'i (15 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüpler için harcanan çaba ve zamanının israf olmadığına inanmakla birlikte okul türü açısından belirgin bir fark görülmemiştir.

“Eğitsel kulüp çalışmalarında edindiğim bilgi ve tecrübelerin, bana ileride fayda sağlayacağına inanıyorum.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %34.5'inin (60 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %35.4'ünün (23 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %26.2'sinin (17 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %10.8'inin (8 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %51.7'sinin (47 kişi) katılma düzeyi düşük olduğu görülmektedir. Ancak Genel Lise öğrencilerinin % 65.5'i (114 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %64.6'sı (42 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %73.8'i (48 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %89.2'si (66 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %48.3'ü (44 kişi) bu görüşe katılmaktadır. Bu paralelde araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu eğitsel kulüp çalışmalarında edinilen bilgi ve tecrübelerin hayatlarının ileriki aşamalarında hayda sağlayacağına inanmakla birlikte Fen Lisesinde okuyan öğrencilerin yarısından biraz fazlası ileride böyle bir fayda sağlayacağına inanmadığını söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler içerisinde yapılan çalışmalar bana oldukça saçma geliyor.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %59.1'i (103 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %53.8'i (35 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %56.9'u (37 kişi), Anadolu Lisesi

öğrencilerinin %67.6'sı (65 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %48.4'ü (44 kişi) hiç katılmamaktadır. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin % 21.4'ü (37 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %29.3'ü (19 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %23.1'i (15 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %12.1'i (9 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %26.3'ü (24 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bağlamda eğitsel kulüpler içerisinde yapılan çalışmaların saçma olduğu görüşüne Anadolu Lisesi öğrencilerinin katılma oranının en düşük, Fen Lisesi öğrencilerinin katılma oranının ise en yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmaları zorunlu olduğu için itici olmaktadır.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %71.9'unun (125 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %64.6'sinin (42 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %58.4'ünün (38 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %74.4'ünün (55 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %60.5'inin (55 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin %28.1'inin (49 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin 35.4'ünün (23 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %41.6'sının (27 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %25.6'sının (19 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %39.5'inin (36 kişi) ise bu görüşe katıldığı görülmektedir. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmalarının zorunlu olduğu için itici olduğu görüşüne İmam Hatip Lisesi ve Fen Lisesindeki öğrencilerin diğer liselere göre daha yüksek bir oranda katıldığını söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüplerin düzgün işleyişi okulun disiplin ve düzeninin göstergesidir.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %32.2'sinin (56 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %30.8'inin (20 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %23.1'inin (15 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %9.5'inin (7 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %27.5'inin (25 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin % 67.8'inin (118 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %69.2'sinin (45 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %76.9'unun (50 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %90.5'inin (67 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %72.5'inin (66 kişi) katılma düzeyinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu paralelde araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin düzgün işleyişi okulun disiplin ve düzenin göstergesi olduğuna katılmakla birlikte en yüksek oran Anadolu Lisesi öğrencilerinde olduğu görülmüştür.

Tablo 65.

Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Sağladığı Fayda/Zararlar” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo

Alt Maddeler	Katılma Derecesi	Okul Türü									
		Genel Lise		EML		İman-Hatip Lisesi		Anadolu L.		Fen L	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitsel kulüpler bize özgüven kazandırır.	Hiç Katılmıyorum	19	10.9	12	18.5	7	10.8	4	5.40	15	16.5
	Biraz Katılıyorum	42	24.1	10	15.4	6	9.20	6	8.10	16	17.6
	Genellikle Katılıyorum	50	28.7	21	32.3	28	43.1	13	17.6	20	22.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	18	10.3	2	3.1	9	13.8	8	10.8	19	20.9
	Tamamen Katılıyorum	45	25.9	20	30.8	15	23.1	43	58.1	21	23.1
Eğitsel kulüpler okulu sevmemizi sağlar. bizi okula bağlar.	Hiç Katılmıyorum	33	19.0	21	32.3	15	23.1	5	6.8	27	29.7
	Biraz Katılıyorum	51	29.3	15	23.1	18	27.7	17	23.0	28	30.8
	Genellikle Katılıyorum	40	23.0	11	16.9	18	27.7	15	20.3	17	18.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	18	10.3	7	10.8	7	10.8	8	10.8	7	7.7
	Tamamen Katılıyorum	32	18.4	11	16.9	7	10.8	29	39.2	12	13.2
Eğitsel kulüpler girişkenliğimizi artırır.	Hiç Katılmıyorum	21	12.1	13	20.0	9	13.8	1	1.4	16	17.6
	Biraz Katılıyorum	39	22.4	9	13.8	6	9.2	4	5.4	14	15.4
	Genellikle Katılıyorum	43	24.7	14	21.5	23	35.4	16	21.6	28	30.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	23	13.2	8	12.3	9	13.8	16	21.6	17	18.7
	Tamamen Katılıyorum	48	27.6	21	32.3	18	27.7	37	50.0	16	17.6
Eğitsel kulüpler bizi zararlı alışkanlıklardan alıkoyar.	Hiç Katılmıyorum	34	19.5	15	23.1	14	21.5	3	4.1	31	34.1
	Biraz Katılıyorum	29	16.7	13	20.0	14	21.5	8	10.8	18	19.8
	Genellikle Katılıyorum	50	28.7	19	29.2	19	29.2	13	17.6	17	18.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	19	10.9	5	7.7	6	9.2	17	23.0	14	15.4
	Tamamen Katılıyorum	42	24.1	13	20.0	12	18.5	33	44.6	11	12.1
Eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde	Hiç Katılmıyorum	16	9.2	11	16.9	10	15.4	4	5.4	20	22.0
	Biraz Katılıyorum	34	19.5	8	12.3	8	12.3	5	6.8	20	22.0

(Tablo 65'in Devamı)

öğretmenle- rimin beni tanımasını sağlarım.	Genellikle Katılıyorum	51	29.3	26	40.0	27	41.5	25	33.8	23	25.3
	Çoğunlukla Katılıyorum	24	13.8	3	4.6	7	10.8	10	13.5	10	11.0
	Tamamen Katılıyorum	49	28.2	17	26.2	13	20.0	30	40.5	18	19.7
Eğitsel kulüplerde yaptığım çalışmalar bana derslerde ayrıcalık kazandırır.	Hiç Katılmıyorum	34	19.5	18	27.7	21	32.3	12	16.2	40	44.0
	Biraz Katılıyorum	39	22.4	11	16.9	10	15.4	19	25.7	22	24.2
	Genellikle Katılıyorum	44	25.3	21	32.3	20	30.8	17	23.0	13	14.3
	Çoğunlukla Katılıyorum	28	16.1	6	9.2	5	7.7	10	13.5	9	9.9
	Tamamen Katılıyorum	29	16.7	9	13.8	9	13.8	16	21.6	7	7.7
Eğitsel kulüpler bizi okuldan soğutur.	Hiç Katılmıyorum	10 3	59.2	42	64.6	46	70.8	51	68.9	61	67.0
	Biraz Katılıyorum	27	15.5	6	9.2	12	18.5	9	12.2	19	20.9
	Genellikle Katılıyorum	23	13.2	4	6.2	3	4.6	4	5.4	7	7.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	10	5.7	4	6.2	2	3.1	3	4.1	1	1.1
	Tamamen Katılıyorum	11	6.3	9	13.8	2	3.1	7	9.5	3	3.3
Eğitsel kulüpler bizi monotonluk- tan kurtarır.	Hiç Katılmıyorum	33	19.0	21	32.3	15	23.1	4	5.4	14	15.4
	Biraz Katılıyorum	42	24.1	16	24.6	15	23.1	2	2.7	12	13.2
	Genellikle Katılıyorum	46	26.4	12	18.5	16	24.6	19	25.7	32	35.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	21	12.1	4	6.2	6	9.2	13	17.6	17	18.7
	Tamamen Katılıyorum	32	18.4	12	18.5	13	20.0	36	48.6	16	17.6
Eğitsel kulüpler toplumsallaş- mamızı sağlar.	Hiç Katılmıyorum	10	5.7	9	13.8	4	6.2	3	4.1	9	9.9
	Biraz Katılıyorum	37	21.3	9	13.8	13	20.0	2	2.7	15	16.5
	Genellikle Katılıyorum	60	34.5	21	32.3	25	38.5	15	20.3	30	33.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	18	10.3	8	12.3	9	13.8	15	20.3	19	20.9
	Tamamen Katılıyorum	49	28.2	18	27.7	14	21.5	39	52.7	18	19.8
Eğitsel kulüpler verimli zaman geçirmemizi sağlar.	Hiç Katılmıyorum	19	10.9	14	21.5	8	12.3	4	5.4	18	19.8
	Biraz Katılıyorum	37	21.3	15	23.1	9	13.8	6	8.1	24	26.4
	Genellikle Katılıyorum	57	32.8	17	26.2	26	40.0	14	18.9	23	25.3
	Çoğunlukla Katılıyorum	20	11.5	6	9.2	11	16.9	14	18.9	12	13.2
	Tamamen Katılıyorum	41	23.6	13	20.0	11	16.9	36	48.6	14	15.4
	Hiç Katılmıyorum	13	7.5	13	20.0	6	9.2	2	2.7	14	15.4

(Tablo 65'in Devamı)

Eğitsel kulüpler bizi topluma faydalı hale getirir.	Biraz Katılıyorum	28	16.1	14	21.5	12	18.5	1	1.4	28	30.8
	Genellikle Katılıyorum	52	29.9	16	24.6	27	41.5	21	28.4	23	25.3
	Çoğunlukla Katılıyorum	29	16.7	6	9.2	10	15.4	14	18.9	14	15.4
	Tamamen Katılıyorum	52	29.9	16	24.6	10	15.4	36	48.6	12	13.2
Eğitsel kulüp çalışmalarını sayesinde çevre bilincimiz ve hassasiyetimiz artar.	Hiç Katılmıyorum	17	9.8	10	15.4	7	10.8	4	5.4	15	16.5
	Biraz Katılıyorum	27	15.5	15	23.1	10	15.4	5	6.8	17	18.7
	Genellikle Katılıyorum	50	28.7	13	20.0	26	40.0	22	29.7	33	36.3
	Çoğunlukla Katılıyorum	28	16.1	8	12.3	11	16.9	11	14.9	14	15.4
Katıldığımız eğitsel kulüp faaliyetlerinden edindiklerimizle meslek sahibi olabiliriz.	Tamamen Katılıyorum	52	29.9	19	29.2	11	16.9	32	43.2	12	13.2
	Hiç Katılmıyorum	42	24.1	20	30.8	18	27.7	6	8.1	51	56.0
	Biraz Katılıyorum	28	16.1	13	20.0	19	29.2	17	23.0	23	25.3
	Genellikle Katılıyorum	48	27.6	14	21.5	14	21.5	21	28.4	10	11.0
Eğitsel kulüp çalışmalarını yaparken stres atarım.	Çoğunlukla Katılıyorum	20	11.5	3	4.6	10	15.4	11	14.9	2	2.2
	Tamamen Katılıyorum	36	20.7	15	23.1	4	6.2	19	25.7	5	5.5
	Hiç Katılmıyorum	27	15.5	19	29.2	11	16.9	9	12.2	23	25.3
	Biraz Katılıyorum	33	19.0	19	29.2	14	21.5	9	12.2	20	22.0
Eğitsel kulüpler sorumluluk kazanmamızı sağlar.	Genellikle Katılıyorum	64	36.8	7	10.8	17	26.2	13	17.6	19	20.9
	Çoğunlukla Katılıyorum	18	10.3	6	9.2	5	7.7	12	16.2	16	17.6
	Tamamen Katılıyorum	32	18.4	14	21.5	18	27.7	31	41.9	13	14.3
	Hiç Katılmıyorum	20	11.5	9	13.8	4	6.2	3	4.1	9	9.9
Eğitsel kulüpler öğretmenlerle diyalogumuzu arttırmamızı sağlar.	Biraz Katılıyorum	31	17.8	17	26.2	11	16.9	4	5.4	18	19.8
	Genellikle Katılıyorum	57	32.8	18	27.7	25	38.5	16	21.6	33	36.3
	Çoğunlukla Katılıyorum	18	10.3	7	10.8	10	15.4	13	17.6	15	16.5
	Tamamen Katılıyorum	48	27.6	14	21.5	15	23.1	38	51.4	16	17.6
Eğitsel kulüpler öğretmenlerle diyalogumuzu arttırmamızı sağlar.	Hiç Katılmıyorum	8	4.6	11	16.9	6	9.2	6	8.1	11	12.1
	Biraz Katılıyorum	26	14.9	12	18.5	9	13.8	3	4.1	21	23.1
	Genellikle Katılıyorum	70	40.2	20	30.8	22	33.8	23	31.1	28	30.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	25	14.4	7	10.8	11	16.9	14	18.9	13	14.3
	Tamamen Katılıyorum	45	25.9	15	23.1	17	26.2	28	37.8	18	19.8

(Tablo 65'in Devamı)

Eğitsel kulüpler yeni arkadaşlar ve çevre kazanmamızı sağlar.	Hiç Katılmıyorum	17	9.8	6	9.2	6	9.2	3	4.1	10	11.0
	Biraz Katılıyorum	29	16.7	8	12.3	12	18.5	1	1.4	24	26.4
	Genellikle Katılıyorum	46	26.4	22	33.8	15	23.1	15	20.3	20	22.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	19	10.9	8	12.3	11	16.9	12	16.2	19	20.9
	Tamamen Katılıyorum	63	36.2	21	32.3	21	32.3	43	58.1	18	19.8

Tablo 65'te görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler bize özgüven kazandırır.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %35.0'inin (61 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %33.9'unun (22 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %20.0'sinin (13 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %13.5'inin (10 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %34.1'inin (31 kişi) katılma düzeyinin (Hiç Katılmıyorum/Biraz Katılıyorum) düşük olduğu görülmektedir. Te yandan Genel Lise öğrencilerinin %65.0'i (193 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %66.1'i (43 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %80.0'ni (52 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %86.5'i (64 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %65.9'u (60 kişi) ise bu görüşe katılmıştır (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum). Bu paralelde öğrencilerin çoğu kulüp etkinliklerinin kendilerine özgüven kazandırdığına inansa da Anadolu Lisesi ile İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin katılım düzeyinin diğer okul türlerine göre daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler okulu sevmemizi sağlar, bizi okula bağlar.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %48.3'ünün (84 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %55.4'ünün (36 kişi), İmam–Hatip Lisesi öğrencilerinin %50.8'inin (33 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %29.8'inin (22 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %60.5'inin (55 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %51.7'si (90 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %44.6'sı (29 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %49.2'si (32 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %70.2'si (52 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %39.5'i (36 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu paralelde Anadolu Lisesi öğrencilerinin çoğu ile Genel Lise, Meslek Lisesi ve İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin yarısına yakını eğitsel kulüplerin okulu sevdirdiğine ve kendilerini okula bağladığına inandıklarını söyleyebiliriz. Fakat Fen Lisesinde okuyan çoğu öğrenci eğitsel kulüplerin okulu sevmeye ve okula bağlamaya bir katkısının olmadığı görüşündedir.

“*Eğitsel kulüpler girişkenliğimizi arttırır.*” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %34.5’inin (60 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %33.8’inin (22 kişi), İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin %23.0’ünün (15 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %6.8’inin (5 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %33.0’ünün (30 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin %65.5’i (114 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %66.2’si (43 kişi) İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin %77.0’si (50 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %93.2’si (69 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %67.0’si (61 kişi) ise bu görüşe katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin kendilerini daha girişken biri yaptığına olan inandıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca Anadolu Lisesi ve İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin bu maddeye katılma oranı diğer liselere göre daha fazla olduğunu tablodaki verilere bakarak ifade edebiliriz.

“*Eğitsel kulüpler bizi zararlı alışkanlıklardan alıkoyar.*” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %36.2’sinin (63 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %43.1’inin (28 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %43.0’ünün (28 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %14.9’unun (11 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %53.9’unun (49 kişi) katılım düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %63.8’i (111 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %57.0’si (37 kişi) İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin %57.0’si (37 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %85.1’i (63 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %46.1’i (42 kişi) bu görüşe katılmışlardır. Bu bağlamda Genel Lise, Meslek Lisesi ve İmam Hatip Lisesi ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin çoğunun eğitsel kulüplerin kendilerini zararlı alışkanlıklardan alıkoyduğuna inanmasına karşın Fen Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası eğitsel kulüplerin zararlı alışkanlıklardan önlemede bir etkisinin olmadığı görüşünü savunmuştur.

“*Eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde öğretmenlerimin beni tanmasını sağladım.*” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %28.7’sinin (50 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %29.2’sinin (19 kişi), İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin %27.7’sinin (18 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %12.2’sinin (9 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %44.0’ünün (40 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %71.3’ünün (124 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %60.8’inin (46 kişi) İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin %73.3’ünün (47 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %87.8’inin (65 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %56.0’sinin (51 kişi) ise katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde öğretmenlerin

kendilerini tanınmasını sağladığına inanmakla birlikte en yüksek oranda katılımın Anadolu Lisesi öğrencilerinde, en düşük katılımın ise Fen Lisesi öğrencilerinde olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüplerde yaptığım çalışmalar bana derslerde ayrıcalık kazandırır.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %41.9’unun (73 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %44.7’sinin (29 kişi), İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin %47.7’sinin (31 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %41.9’unun (31 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %64.2’sinin (62 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin % 58.1’i (101 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin 54.4’ü (36 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %52.3’ü (34 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %58.1’i (43 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %35.8’i (29 kişi) bu görüşe katılmaktadır. Bu bağlamda Fen Lisesi dışındaki liselerde okuyanların yarısından fazlası eğitsel kulüplerde yaptığı çalışmaların diğer derslerde kendilerine ayrıcalık kazandırmadığı görüşünde olmasına karşın, diğer liselerdeki öğrencilerinin çoğunluğu kulüplerin diğer derslerde kendilerine ayrıcalık kazandırdığına inanmadıklarını söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler bizi okuldan soğutur.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %74.7’sinin (130 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %73.8’inin (48 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %89.3’ünün (58 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %81.1’inin (60 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %87.9’unun (80 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %25.3’ü (44 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %26.2’si (17 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %10.7’si (7 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %18.9’u (14 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %12.1’i (11 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu bağlamda öğrenci çoğunluğunun eğitsel kulüplerin kendilerini okuldan soğuttuğuna inanmamakla birlikte okul türünde belirgin bir farklılığın olmadığını söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler bizi monotonluktan kurtarır.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %43.1’inin (75 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %56.9’unun (37 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %46.2’sinin (30 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %8.1’inin (6 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %28.6’sının (26 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin % 56.9’u (99 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %43.1’i (28 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %53.8’i (35 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %91.9’u (68 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %71.4’ü (65 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerden Genel Lise ve İmam–Hatip Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası

ile Anadolu ve Fen Lisesi öğrencilerinin çoğu eğitsel kulüplerin kendilerini monotonluktan kurtardığı görüşüne olumlu bakmasına karşın Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlasının bu görüşe inanmadığını söyleyebiliriz.

“*Eğitsel kulüpler toplumsallaşmamızı sağlar.*” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %27.0’sinin (47 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %27.6’sının (18 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %26.2’sinin (17 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %6.8’inin (5 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %26.4’ünün (24 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin %73.0’ünün (124 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %72.4’ünün (47 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %73.8’inin (48 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %93.2’sinin (69 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %73.6’sının (67 kişi) ise katılma düzeyinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin kendilerini toplumsallaştırdığı görüşüne inandıkları görülmüştür. Bunun yanı sıra Anadolu Lisesi öğrencilerinin tamamına yakınının bu görüşe olumlu baktığını tablodaki veriler ışığında söyleyebiliriz.

“*Eğitsel kulüpler verimli zaman geçirmemizi sağlar.*” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %32.2’sinin (56 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %44.6’sının (29 kişi), İmam–Hatip Lisesi öğrencilerinin %26.1’inin (17 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %13.5’inin (10 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %46.2’sinin (42 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %67.8’i (118 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %55.4’ü (36 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %73.8’i (48 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %86.5’i (64 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %53.8’i (49 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden Anadolu ve İmam – Hatip Lisesi ve Genel Lise öğrencilerinin çoğu ve Fen ve Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası eğitsel kulüplerin verimli zaman geçirmelerine yardımcı olduğu yönündeki görüşe katıldıklarını söyleyebiliriz.

“*Eğitsel kulüpler bizi topluma faydalı hale getirir.*” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %23.6’sının (41 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %41.5’inin (27 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %27.7’sinin (18 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %4.1’inin (3 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %46.2’sinin (42 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Ancak Genel Lise öğrencilerinin %76.4’ünün (133 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %58.5’inin (38 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %72.3’ünün (47 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %95.9’unun (71 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %53.8’inin (49 kişi) katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür. Bu

bağlamda Anadolu Lisesi öğrencilerinin tamamına yakını Genel Lise ve İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin çoğu ile Fen ve Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası eğitsel kulüplerin kendilerini topluma faydalı hale getirdiğine inandıkları görülmüştür. Fen ve Meslek Lisesi öğrencilerinin katılımı diğer liselere göre daha düşük seviyededir.

“Eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde çevre bilincimiz ve hassasiyetimiz artar.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %25.3’ünün (44 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %38.5’inin (25 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %26.2’sinin (17 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %12.2’sinin (9 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %35.2’sinin (32 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %74.7’si (130 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %61.5’i (40 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %73.8’i (48 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %87.8’i (65 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %64.8’i (59 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde çevre bilinçlerinin ve hassasiyetlerinin arttığına inandıklarını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz. Bu görüşe en yüksek katılım Anadolu Lisesi öğrencilerinde iken en düşük katılım ise Meslek Lisesi öğrencilerinde olduğu görülmektedir.

“Katıldığımız eğitsel kulüp faaliyetlerinden edindiklerimizle meslek sahibi olabiliriz.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %40.2’sinin (70 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %50.8’inin (33 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %56.9’unun (37 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %31.1’inin (23 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %81.3’ünün (74 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Ancak Genel Lise öğrencilerinin %59.2’si (104 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %49.2’si (32 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %43.1’i (28 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %68.9’u (51 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %18.’si (17 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bağlamda Genel Lise ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin çoğunluğu etkinliklerine dahil olduğu eğitsel kulüp faaliyetlerinden elde edindikleriyle ileride meslek sahibi olabileceğine inanmasına karşın Fen Lisesi öğrencilerinin çoğu ile Genel Lise öğrencilerinin yarısından fazlasının bu görüşe inanmadıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca Meslek Lisesi öğrencilerinin ise yarısı bu görüşü benimsediğini tabloya bakarak söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmalarını yaparken stres atarım.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %34.5’inin (60 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %58.4’ünün (38 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %38.4’ünün (25 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin

%24.4'ünün (18 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %47.3'ünün (43 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan Genel Lise öğrencilerinin %65.5'i (114 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %41.6'sı (27 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %61.6'sı (40 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %75.6'sı (56 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %52.7'si (48 kişi) bu görüşe katılmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerden Anadolu Lisesi, Genel Lise ve İmam – Hatip Lisesinin öğrencilerinin çoğu ile Fen Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası eğitsel kulüp çalışmalarını yaparken stres attıklarına yönelik olumlu bir yaklaşım sergilemesine karşın, Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlasının bu görüşe inanmadığını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler sorumluluk kazanmamızı sağlar.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %29.3'ünün (51 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %40.0'ının (26 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %23.0'ünün (15 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %9.5'inin (7 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %29.7'sinin (27 kişi) katılma düzeyi düşüktür. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %70.7'sinin (123 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %60.0'ının (39 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %77.0'sinin (40 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %90.5'inin (67 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %70.3'ünün (64 kişi) katılma düzeyi yüksektir. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin kendilerine sorumluluk kazandırdığına inandıkları görülmektedir. Bu görüşe en yüksek katılım Anadolu Lisesi öğrencilerinde iken en düşük katılım ise Meslek Lisesi öğrencilerinde olduğunu tabloya bakarak söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler öğretmenlerle diyalogumuzu arttırmamızı sağlar.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %19.5'inin (34 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %35.4'ünün (23 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %23.0'ünün (15 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %12.2'sinin (9 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %35.2'sinin (32 kişi) bu görüşe katıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin %74.7'sinin (130 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %61.5'inin (40 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %73.8'inin (48 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %87.8'inin (65 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %74.8'inin (59 kişi) katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu paralelde araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin öğretmenlerle olan diyaloglarını arttırdığına katılma birlikte okul türü açısından herhangi bir farklılık görülmemektedir.

“Eğitsel kulüpler yeni arkadaşlar ve çevre kazanmamızı sağlar.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %26.5'inin (46 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %21.5'inin

(14 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %27.7’sinin (18 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %5.5’inin (4 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %27.4’ünün (34 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %73.5’i (128 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %78.5’i (51 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %72.3’ü (47 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %94.5’i (70 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %72.6’sı (57 kişi) ise bu görüşe katılma düzeyi yüksektir. Bu paralelde Genel Lise, İmam – Hatip, Meslek ve Fen Lisesi öğrencilerinin çoğu ile Anadolu Lisesi öğrencilerinin tamamına yakını eğitsel kulüplerin yeni arkadaşlar ve çevre kazanmalarını sağladığına inandıklarını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

Tablo 66.

Öğrencilerin “Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Katılmama Nedenleriniz” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo

Alt Maddeler	Katılma Derecesi	Okul Türü									
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Her yıl aynı eğitsel kulüpte bulunmak beni sıkır.	Hiç Katılmıyorum	51	29.3	14	21.5	18	27.7	23	31.1	16	17.6
	Biraz Katılıyorum	31	17.8	15	23.1	8	12.3	10	13.5	22	24.2
	Genellikle Katılıyorum	29	16.7	12	18.5	27	41.5	15	20.3	23	25.3
	Çoğunlukla Katılıyorum	15	8.6	3	4.6	2	3.1	8	10.8	15	16.5
	Tamamen Katılıyorum	48	27.6	21	32.3	10	15.4	18	24.3	15	16.5
Faydasına inanmadığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmam.	Hiç Katılmıyorum	88	50.6	34	52.3	35	53.8	51	68.9	41	45.1
	Biraz Katılıyorum	27	15.5	7	10.8	12	18.5	8	10.8	19	20.9
	Genellikle Katılıyorum	36	20.7	9	13.8	11	16.9	5	6.8	18	19.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	9	5.2	4	6.2	2	3.1	6	8.1	3	3.3
	Tamamen Katılıyorum	14	8.0	11	16.9	5	7.7	4	5.4	10	11.0
Eğitsel kulüp çalışmaları bana bıkınlık verir.	Hiç Katılmıyorum	84	48.3	32	49.2	38	58.5	49	66.2	38	41.8
	Biraz Katılıyorum	37	21.3	13	20.0	11	16.9	14	18.9	27	29.7
	Genellikle Katılıyorum	31	17.8	8	12.3	7	10.8	8	10.8	13	14.3
	Çoğunlukla Katılıyorum	11	6.3	0	0.0	3	4.6	2	2.7	8	8.8
	Tamamen Katılıyorum	11	6.3	12	18.5	6	9.2	1	1.4	5	5.5
Çok öğrenci	Hiç Katılmıyorum	73	42.0	36	55.4	31	47.7	36	48.6	57	62.6

(Tablo 66'nın Devamı)

kulüp çalışmalarına katılmadığı için ben de katılmak istemiyorum.	Biraz Katılıyorum	28	16.1	10	15.4	13	20.0	25	33.8	17	18.7
	Genellikle Katılıyorum	43	24.7	11	16.9	12	18.5	5	6.8	9	9.9
	Çoğunlukla Katılıyorum	15	8.6	2	3.1	6	9.2	1	1.4	7	7.7
	Tamamen Katılıyorum	15	8.6	6	9.2	3	4.6	7	9.5	1	1.1
Bana görev vereceklerinden kaçındığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmak istemem.	Hiç Katılmıyorum	102	58.6	33	50.8	34	52.3	43	58.1	49	53.8
	Biraz Katılıyorum	34	19.5	14	21.5	12	18.5	14	18.9	23	25.3
	Genellikle Katılıyorum	21	12.1	10	15.4	8	12.3	11	14.9	5	5.5
	Çoğunlukla Katılıyorum	6	3.4	2	3.1	4	6.2	5	6.8	4	4.4
Kulüp çalışmalarından haberdar değilim.	Tamamen Katılıyorum	11	6.3	6	9.2	7	10.8	1	1.4	10	11.0
	Hiç Katılmıyorum	73	42.0	26	40.0	26	40.0	35	47.3	43	47.3
	Biraz Katılıyorum	37	21.3	12	18.5	14	21.5	17	23.0	13	14.3
	Genellikle Katılıyorum	29	16.7	14	21.5	8	12.3	9	12.2	14	15.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	14	8.0	0	0.0	5	7.7	2	2.7	5	5.5
	Tamamen Katılıyorum	21	12.1	13	20	12	18.5	11	14.9	16	17.6

Tablo 66'da görüldüğü gibi “Her yıl aynı eğitsel kulüpte bulunmak beni sıkıyor.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %47.1’inin (82 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %44.6’sının (29 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %40.0’ının (26 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %44.6’sının (63 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %41.8’inin (38 kişi) katılma düzeyinin düşük (Hiç Katılmıyorum/Biraz Katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %52.9’u (92 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %55.4’ü (36 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %60.0’ı (39 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %55.4’ü (41 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %58.2’si (53 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum). Bu bulguya göre araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası her yıl aynı eğitsel kulüpte bulunulmasının kendileri için sıkıcı bir durum olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca bu görüşe en yüksek katılım İmam – Hatip Lisesi öğrencileri olurken en düşük katılım ise Genel Lise öğrencilerinde olduğu görülmektedir.

“Faydasına inanmadığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmam.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %50.6’sının (88 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin

%52.3'ünün (34 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %53.8'inin (35 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %68.9'unun (51 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %45.1'inin (41 kişi) hiç katılmadığı görülmektedir. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin %33.9'u (59 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %36.9'u (24 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %27.7'si (18 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %20.3'ü (15 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %34.1'i (31 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu paralelde araştırmaya katılan öğrenci çoğunluğunun faydası olup olmadığına bakılmaksızın tüm kulüp etkinliklerine katılacağı görüşü hakimdir.

“Eğitsel kulüp çalışmaları bana bıkkınlık verir.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %48.3'ü (84 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %49.2'si (32 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %58.5'i (38 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %66.2'si (49 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %41.8'i (38 kişi) hiç katılmamaktadır. Diğer taraftan Genel Lise öğrencilerinin %30.5'i (53 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %30.8'i (20 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %24.6'sı (16 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %14.9'u (11 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %28.6'sı (26 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bulguya göre öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmalarının kendisine bıkkınlık verdiği inandııklarını söyleyebiliriz. Ayrıca bu görüşe Anadolu Lisesi öğrencilerinin en düşük, Meslek Lisesi ve Genel Lise öğrencilerinin ise en yüksek düzeyde katıldığını ifade edebiliriz.

“Çok öğrenci kulüp çalışmalarına katılmadığı için ben de katılmak istemiyorum.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %58.0'inin (101 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %70.8'inin (46 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %67.7'sinin (44 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %82.4'ünün (61 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %81.3'ünün (74 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %42.0'si (73 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %29.2'si (19 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %32.3'ü (21 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %17.6'sı (13 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %18.7'ü (17 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bulguya göre öğrencilerde diğer arkadaşlarının etkinliklere katılmaması kendisini etkilemediği görüşe hakimdir. Ayrıca Genel Lise öğrencilerinin diğer liselere oranla bu görüşe daha fazla katıldıklarını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Bana görev vereceklerinden kaçındığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmak istemem.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %58.6'sının (102 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %50.8'inin (33 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin

%52.3'ünün (34 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %58.1'inin (43 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %53.8'inin (49 kişi) hiç katılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %21.8'i (38 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %27.7'si (18 kişi) İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %29.2'si (19 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %23.0'ü (17 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %20.9'u (19 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu bulgulara göre öğrencilerin çoğunun kendilerine görev verilmesinin kulüplerden kaçmak için bir sebep olmadığını belirtmiştir. Ayrıca okul türleri arasında belirgin bir fark olmadığını söyleyebiliriz.

“*Kulüp çalışmalarından haberdar değilim.*” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %63.2'sinin (110 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %58.5'inin (38 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %61.5'inin (40 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %70.3'ünün (52 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %61.5'inin (56 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan Genel Lise öğrencilerinin %36.8'i (64 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin 42.5'i (27 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %38.5'i (25 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %29.7'si (22 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %38.5'i (35 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmalarından haberdar olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca eğitsel kulüp çalışmalarından haberdar olmadığı görüşünü benimseyen öğrencilerinden en yüksek oran Meslek Lisesi öğrencileri iken en düşük oran ise Anadolu Lisesi öğrencileri olduğu görülmüştür.

Tablo 67.

Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Asıl Amacının Dışında Kullanılması İle İlgili Düşünceleriniz.” İle “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo

Alt Maddeler	Katılma Derecesi	Okul Türü									
		Genel Lise		EML		İmam-Hatip Lisesi		Anadolu L.		Fen L	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitsel kulüpler sadece zorunlu olduğu için formalite gereği yapılıyor.	Hiç Katılmıyorum	65	37.4	23	35.4	24	36.9	40	54.1	12	13.2
	Biraz Katılıyorum	33	19.0	10	15.4	6	9.2	14	18.9	18	19.8
	Genellikle Katılıyorum	38	21.8	14	21.5	20	30.8	10	13.5	15	16.5
	Çoğunlukla Katılıyorum	7	4.0	2	3.1	2	3.1	1	1.4	4	4.4
	Tamamen Katılıyorum	31	17.8	16	24.6	13	20.0	9	12.2	42	46.2
Eğitsel kulüpler okula para toplamak için araç olarak kullanılıyor.	Hiç Katılmıyorum	81	46.6	32	49.2	42	64.6	55	74.3	55	60.4
	Biraz Katılıyorum	38	21.8	13	20.0	11	16.9	5	6.8	17	18.7
	Genellikle Katılıyorum	36	20.7	6	9.2	5	7.7	9	12.2	6	6.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	6	3.4	3	4.6	4	6.2	2	2.7	4	4.4
	Tamamen Katılıyorum	13	7.5	11	16.9	3	4.6	3	4.1	9	9.9
Eğitsel kulüp çalışmaları sadece birkaç öğrencinin etrafında dönüyor.	Hiç Katılmıyorum	67	38.5	21	32.3	18	27.7	38	51.4	17	18.7
	Biraz Katılıyorum	34	19.5	9	13.8	15	23.1	13	17.6	27	29.7
	Genellikle Katılıyorum	30	17.2	17	26.2	17	26.2	7	9.5	16	17.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	18	10.3	1	1.5	7	10.8	7	9.5	8	8.8
	Tamamen Katılıyorum	25	14.4	17	26.2	8	12.3	9	12.2	23	25.3
Kulüp için ayrılan saatler diğer dersleri tamamlamak ya da öğretmenin kişisel çalışmalarını gibi başka amaçlar için kullanılıyor.	Hiç Katılmıyorum	68	39.1	19	29.2	33	50.8	50	67.6	45	49.5
	Biraz Katılıyorum	37	21.3	16	24.6	17	26.2	10	13.5	17	18.7
	Genellikle Katılıyorum	33	19.0	19	29.2	9	13.8	5	6.8	11	12.1
	Çoğunlukla Katılıyorum	10	5.7	3	4.6	1	1.5	3	4.1	8	8.8
	Tamamen Katılıyorum	26	14.9	8	12.3	5	7.7	6	8.1	10	11.0

Tablo 67’de görüldüğü gibi “*Eğitsel kulüpler sadece zorunlu olduğu için formalite gereği yapılıyor.*” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %56.4’ünün (98 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %50.8’inin (33 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %46.2’sinin (30 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %73.0’ünün (54 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %33.0’ünün (30 kişi) katılma düzeyinin düşük (Hiç Katılmıyorum/Biraz Katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %43.7’si (76 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %49.2’si (32 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %53.8’i (35 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %27.0’si (20 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %67.0’si (61 kişi) ise bu görüşe katılmışlardır (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum). Bu paralelde Fen Lisesi öğrencilerinin çoğu, İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası ve Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısı eğitsel kulüplerin zorunlu olduğu için formalite gereği yapıldığına inanmaktadır. Buna karşın Anadolu Lisesi öğrencilerinin çoğu ve Genel Lise öğrencilerinin yarısından fazlası buna karşı çıktığını söyleyebiliriz.

“*Eğitsel kulüpler okula para toplamak için araç olarak kullanılıyor.*” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %46.6’sının (81 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %49.2’sinin (32 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %64.5’inin (42 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %74.3’ünün (55 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %60.5’inin (55 kişi) hiç katılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin %31.6’sı (55 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %30.8’i (20 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %18.5’i (12 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %18.9’u (14 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %20.9’u (19 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin okula para toplamak için araç olarak kullanılmadığına inandıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca bu görüş için okul türü açısından belirgin bir fark bulunmadığını da ifade edebiliriz.

“*Eğitsel kulüp çalışmalarını sadece birkaç öğrencinin etrafında dönüyor.*” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %58.0’inin (101 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %46.2’sinin (30 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %50.8’inin (33 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %68.9’unun (51 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %48.4’ünün (44 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %42.0’si (73 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %53.8’i (35 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %49.2’si (32 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %31.1’i (23 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %51.6’sı (47 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bulgulara göre Anadolu Lisesi öğrencilerinin çoğunun ve Genel Lise

öğrencilerinin yarısından fazlasının eğitsel kulüp çalışmalarının sadece birkaç öğrenci etrafında döndüğüne inanmadıklarını ancak Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası ile Fen Lisesi ve İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin yarısının bu görüşe katıldıklarını tablodaki veriler ışığında söyleyebiliriz.

“Kulüp için ayrılan saatler diğer dersleri tamamlamak ya da öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanılıyor.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %60.3’ünün (105 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %53.8’inin (35 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %76.9’unun (50 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %81.1’inin (60 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %68.1’inin (62 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %39.7’si (69 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %46.2’si (30 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %23.1’i (15 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %18.9’u (14 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %31.9’u (29 kişi) ise bu görüşe katılmışlardır. Bu bağlamda Genel Lise, İmam – Hatip Lisesi, Anadolu Lisesi ve Fen Lisesi öğrencilerinin çoğu ile Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası kulüp için ayrılan saatlerin diğer dersleri tamamlanması ya da öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanıldığına inanmadıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 68.

Öğrencilerin “Eğitsel Kulüp Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo

Alt Maddeler	Katılma Derecesi	Okul Türü									
		Genel Lise		EML		İmam-Hatip Lisesi		Anadolu L.		Fen L	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitsel kulüpte yapılacak faaliyet için öğretmenlerim izin yeterli bilgi ve beceriye sahip değil.	Hiç Katılmıyorum	69	39.7	21	32.3	30	46.2	49	66.2	24	26.4
	Biraz Katılıyorum	41	23.6	16	24.6	12	18.5	8	10.8	26	28.6
	Genellikle Katılıyorum	33	19.0	14	21.5	12	18.5	9	12.2	15	16.5
	Çoğunlukla Katılıyorum	8	4.6	4	6.2	4	6.2	2	2.7	13	14.3
	Tamamen Katılıyorum	23	13.2	10	15.4	7	10.8	6	8.1	13	14.3
Öğretmenler eğitsel kulüp	Hiç Katılmıyorum	54	31.0	23	35.4	24	36.9	45	60.8	16	17.6
	Biraz	39	22.4	10	15.4	15	23.1	11	14.9	17	18.7

(Tablo 68'in Devamı)

çalışmalarına ilgisiz.	Katılıyorum										
	Genellikle Katılıyorum	40	23.0	15	23.1	14	21.5	5	6.8	18	19.8
Formalite olarak görmekte.	Çoğunlukla Katılıyorum	13	7.5	2	3.1	5	7.7	7	9.5	9	9.9
	Tamamen Katılıyorum	28	16.1	15	23.1	7	10.8	6	8.1	31	34.1
Gereksiz olduğuna inandığım eğitsel kulüpler var.	Hiç Katılmıyorum	52	29.9	16	24.6	17	26.2	19	25.7	7	7.7
	Biraz Katılıyorum	35	20.1	13	20.0	12	18.5	19	25.7	23	25.3
	Genellikle Katılıyorum	44	25.3	14	21.5	12	18.5	14	18.9	24	26.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	16	9.2	7	10.8	8	12.3	9	12.2	7	7.7
	Tamamen Katılıyorum	27	15.5	15	23.1	16	24.6	13	17.6	30	33.0
Birkaçının haricindeki çoğu eğitsel kulüplerde etkinlik yapılmıyor.	Hiç Katılmıyorum	44	25.3	17	26.2	7	10.8	31	41.9	8	8.8
	Biraz Katılıyorum	33	19.0	16	24.6	14	21.5	19	25.7	15	16.5
	Genellikle Katılıyorum	43	24.7	11	16.9	18	27.7	4	5.4	13	14.3
	Çoğunlukla Katılıyorum	20	11.5	4	6.2	12	18.5	5	6.8	12	13.2
	Tamamen Katılıyorum	34	19.5	17	26.2	14	21.5	15	20.3	43	47.3
Eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan süre yetersiz.	Hiç Katılmıyorum	43	24.7	15	23.1	16	24.6	24	32.4	10	11.0
	Biraz Katılıyorum	40	23.0	6	9.2	14	21.5	12	16.2	22	24.2
	Genellikle Katılıyorum	39	22.4	19	29.2	15	23.1	16	21.6	26	28.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	16	9.2	3	4.6	5	7.7	8	10.8	4	4.4
	Tamamen Katılıyorum	36	20.7	22	33.8	15	23.1	14	18.9	29	31.9
İstediğimiz eğitsel kulübe seçilemiyo- ruz.	Hiç Katılmıyorum	48	27.6	23	35.4	19	29.2	22	29.7	31	34.1
	Biraz Katılıyorum	30	17.2	14	21.5	12	18.5	15	20.3	26	28.6
	Genellikle Katılıyorum	40	23.0	12	18.5	14	21.5	13	17.6	10	11.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	6	3.4	2	3.1	5	7.7	8	10.8	4	4.4
	Tamamen Katılıyorum	50	28.7	14	21.5	15	23.1	16	21.6	20	22.0

Tablo 68'de görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpte yapılacak faaliyet için öğretmenlerimizin yeterli bilgi ve beceriye sahip değil.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %63.2'sinin (110 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %56.9'unun (37 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %64.6'sının (42 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %77.0'sinin (57 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %54.9'unun (50 kişi) katılma düzeyinin düşük (Hiç Katılmıyorum/Biraz Katılıyorum) olduğu bulgusuna

ulaşmıştır. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %36.8'i (64 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %43.1'i (28 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %35.4'ü (23 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %23.0'ü (17 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %45.1'i (41 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum). Bu bağlamda Anadolu, İmam – Hatip ve Genel Lise öğrencilerinin çoğu ile Fen ve Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası eğitsel kulüpte yapılacak faaliyet için öğretmenlerinin yeterli bilgi ve beceriye sahip olduğuna inandıklarını söyleyebiliriz.

“Öğretmenler eğitsel kulüp çalışmalarına ilgisiz. Formalite olarak görmekte.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %53.4'ünün (93 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %50.8'inin (33 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %60.0'nın (39 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %75.7'sinin (56 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %36.3'ünün (33 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin %46.6'sı (81 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %49.2'si (32 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %40.0'ı (26 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %24.3'ü (18 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %63.7'si ise (58 kişi) bu görüşe katılmaktadır. Bu paralelde Anadolu ve İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin çoğu, Genel Lise öğrencilerinin yarısından fazlası ile Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısı öğretmenlerinin eğitsel kulüp çalışmalarına ilgisiz ve çalışmaları formalite olarak gördükleri görüşüne katılmadıklarını söyleyebiliriz. Ancak Fen Lisesinde okuyan öğrencilerin çoğunun öğretmenlerinin eğitsel kulüp çalışmalarına ilgisiz ve çalışmaları formalite olarak gördüğüne inandıklarını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Gereksiz olduğuna inandığım eğitsel kulüpler var.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %50.0'si (87 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %44.6'sının (29 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %44.6'sının (29 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %51.4'ünün (38 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %33.0'ünün (30 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Ancak Genel Lise öğrencilerinin %50.0'si (87 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %55.4'ü (35 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %55.4'ü (35 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %48.6'sı (36 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %67.0'si (61 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bulgulara göre Fen Lisesi öğrencilerinin çoğu, İmam – Hatip ve Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası ile Genel Lise öğrencilerinin yarısı gereksiz olarak gördükleri kulüplerin mevcut olduğunu fakat Anadolu Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlasının bu görüşe katılmadığını tablodaki verilere dayanarak ifade edebiliriz.

“Birkaçının haricindeki çoğu eğitsel kulüplerde etkinlik yapılmıyor.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %44.3’ünün (77 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %50.8’inin (33 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %32.3’ünün (21 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %67.6’sının (50 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %25.3’ünün (23 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %55.7’si (97 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %49.2’si (32 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %67.7’si (44 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %32.4’ü (24 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %74.7’si (68 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu bağlamda Fen Lisesi ile İmam – Hatip öğrencilerinin çoğunluğu ve Genel Lise öğrencilerinin yarısından fazlası birkaçı dışında çoğu eğitsel kulüpte etkinlik yapılmadığı görüşüne katılırken, Anadolu Lisesi öğrencilerinin çoğunluğu ile Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısına yakınının bu görüşe inanmadığını tablodaki verilere dayanarak ifade edebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan süre yetersiz.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %47.7’sinin (83 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %32.3’ünün (21 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %46.2’sinin (30 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %48.6’sının (36 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %35.2’sinin (32 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %52.3’ünün (91 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %67.7’sinin (44 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %53.8’inin (35 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %51.4’ünün (38 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %64.8’inin (59 kişi) ise bu görüşe katıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda Fen Lisesi ve Meslek Lisesi öğrencilerinin çoğu ile Genel Lise, İmam – Hatip ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlasının eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan sürenin yetersiz olduğuna inandığını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“İstediğimiz eğitsel kulübe seçilemiyoruz.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %44.8’inin (78 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %56.9’unun (37 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %47.7’sinin (31 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %50.0’sinin (37 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %62.6’sının (57 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin %55.2’si (96 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin 43.1’i (28 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %52.3’ü (34 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %50.0’si (37 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %37.4’ü (34 kişi) bu görüşe katılmıştır. Bu bulgulara göre Genel Lise ve İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası ile Anadolu Lisesi öğrencilerinin yarısı

İstedikleri eğitsel kulübe seçilemediklerini ifade etmesine karşın Fen Lisesi öğrencilerinin çoğu ve Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlasının bu görüşe katılmadığını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

Tablo 69.

Öğrencilerin “Eğitsel Kulüp Faaliyetlerinin Daha Etkin Hale Getirilmesi İçin Görüşleriniz” ile “Okul Türü” Değişkenine Ait Çapraz Tablo

Katılma Derecesi		Okul Türü									
		Genel Lise		EML		İmam-Hatip Lisesi		Anadolu L.		Fen L	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitsel kulüp çalışmalarına okul dışından uzman kişilerin de katılımı sağlanmalı.	Hiç Katılmıyorum	34	19.5	8	12.3	3	4.6	4	5.4	6	6.6
	Biraz Katılıyorum	19	10.9	8	12.3	8	12.3	7	9.5	7	7.7
	Genellikle Katılıyorum	43	24.7	16	24.6	23	35.4	11	14.9	15	16.5
	Çoğunlukla Katılıyorum	12	6.9	3	4.6	6	9.2	11	14.9	7	7.7
	Tamamen Katılıyorum	66	37.9	30	46.2	25	38.5	41	55.4	56	61.5
Öğrenciler eğitsel kulüp çalışmalarında daha etkin hale getirilmeli.	Hiç Katılmıyorum	20	11.5	11	16.9	5	7.7	3	4.1	8	8.8
	Biraz Katılıyorum	33	19.0	10	15.4	10	15.4	1	1.4	9	9.9
	Genellikle Katılıyorum	49	28.2	17	26.2	13	20.0	22	29.7	16	17.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	19	10.9	6	9.2	11	16.9	9	12.2	12	13.2
	Tamamen Katılıyorum	53	30.5	21	32.3	26	40.0	39	52.7	46	50.5
Eğitsel kulüp faaliyetleri okul ve ders havasından kurtulmalı.	Hiç Katılmıyorum	29	16.7	8	12.3	3	4.6	1	1.4	3	3.3
	Biraz Katılıyorum	23	13.2	13	20.0	1	1.5	4	5.4	7	7.7
	Genellikle Katılıyorum	45	25.9	14	21.5	22	33.8	15	20.3	19	20.9
	Çoğunlukla Katılıyorum	23	13.2	6	9.2	5	7.7	6	8.1	6	6.6
	Tamamen Katılıyorum	54	31.0	24	36.9	34	52.3	48	64.9	56	61.5
Eğitsel kulüp çalışmaları için öğrencilerden araç-gereç.	Hiç Katılmıyorum	25	14.4	9	13.8	4	6.2	6	8.1	4	4.4
	Biraz Katılıyorum	28	16.1	7	10.8	5	7.7	11	14.9	17	18.7
	Genellikle Katılıyorum	44	25.3	18	27.7	21	32.3	21	28.4	25	27.5
	Çoğunlukla	18	10.3	4	6.2	10	15.4	5	6.8	8	8.8

(Tablo 69'un Devamı)

malzeme veya para istenmemeli.	Katılıyorum										
	Tamamen Katılıyorum	59	33.9	27	41.5	25	38.5	31	41.9	37	40.7
Eğitsel kulüp çalışmalarını hakkında aileler de bilgilendirilerek, öğrencileri teşvik etmeleri sağlanmalı.	Hiç Katılmıyorum	30	17.2	17	26.2	13	20.0	4	5.4	12	13.2
	Biraz Katılıyorum	28	16.1	10	15.4	6	9.2	7	9.5	11	12.1
	Genellikle Katılıyorum	55	31.6	8	12.3	15	23.1	13	17.6	17	18.7
	Çoğunlukla Katılıyorum	18	10.3	11	16.9	7	10.8	12	16.2	15	16.5
	Tamamen Katılıyorum	43	24.7	19	29.2	24	36.9	38	51.4	36	39.6
Eğitsel kulüpler dışında farklı sosyal etkinlikler (tiyatro, konser, gösteri... vb.) düzenlenmeli	Hiç Katılmıyorum	14	8.0	7	10.8	1	1.5	2	2.7	1	1.1
	Biraz Katılıyorum	16	9.2	3	4.6	3	4.6	3	4.1	5	5.5
	Genellikle Katılıyorum	44	25.3	15	23.1	16	24.6	10	13.5	18	19.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	9	5.2	7	10.8	10	15.4	8	10.8	10	11.0
	Tamamen Katılıyorum	91	52.3	33	50.8	35	53.8	51	68.9	57	62.6
Her öğretmen bir eğitsel kulüpte uzmanlaşmalı ve sürekli o kulübe danışmanlık yapmalıdır.	Hiç Katılmıyorum	18	10.3	5	7.7	2	3.1	4	5.4	5	5.5
	Biraz Katılıyorum	23	13.2	6	9.2	6	9.2	8	10.8	9	9.9
	Genellikle Katılıyorum	43	24.7	18	27.7	19	29.2	11	14.9	24	26.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	25	14.4	7	10.8	6	9.2	16	21.6	11	12.1
	Tamamen Katılıyorum	65	37.4	29	44.6	32	49.2	35	47.3	42	46.2
Eğitsel kulüp sayıları, içerikleri ve faaliyet alanları zenginleştirilmeli.	Hiç Katılmıyorum	17	9.8	6	9.2	4	6.2	1	1.4	2	2.2
	Biraz Katılıyorum	23	13.2	8	12.3	7	10.8	2	2.7	2	2.2
	Genellikle Katılıyorum	40	23.0	14	21.5	14	21.5	16	21.6	21	23.1
	Çoğunlukla Katılıyorum	25	14.4	10	15.4	10	15.4	7	9.5	10	11.0
	Tamamen Katılıyorum	69	39.7	27	41.5	30	46.2	48	64.9	56	61.5
Eğitsel kulüp toplantıları ve faaliyetleri sadece hafta sonları olmalı.	Hiç Katılmıyorum	58	33.3	32	49.2	34	52.3	29	39.2	68	74.7
	Biraz Katılıyorum	30	17.2	10	15.4	7	10.8	17	23.0	15	16.5
	Genellikle Katılıyorum	41	23.6	8	12.3	10	15.4	13	17.6	1	1.1
	Çoğunlukla Katılıyorum	21	12.1	9	13.8	4	6.2	1	1.4	1	1.1
	Tamamen Katılıyorum	24	13.8	6	9.2	10	15.4	14	18.9	6	6.6
Sene başında hangi eğitsel kulüplerin	Hiç Katılmıyorum	15	8.6	7	10.8	4	6.2	1	1.4	4	4.4
	Biraz Katılıyorum	21	12.1	4	6.2	2	3.1	3	4.1	3	3.3

kurulacağı hakkında öğrencilerin fikirleri alınmalı.	Genellikle Katılıyorum	45	25.9	14	21.5	14	21.5	10	13.5	15	16.5
	Çoğunlukla Katılıyorum	14	8.0	6	9.2	7	10.8	5	6.8	10	11.0
	Tamamen Katılıyorum	79	45.4	34	52.3	38	58.5	55	74.3	59	64.8

Tablo 69’da görüldüğü gibi “*Eğitsel kulüp çalışmalarına okul dışından uzman kişilerin de katılımı sağlanmalı.*” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %30.4’ünün (53 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %24.6’sının (16 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %16.9’unun (11 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %14.9’unun (11 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %14.3’ünün (13 kişi) katılma düzeyinin düşük (Hiç Katılmıyorum/Biraz Katılıyorum) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %69.6’sı (121 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %75.4’ü (49 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %83.1’i (54 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %85.1’si (63 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %85.7’si (78 kişi) ise bu görüşe yüksek oranda katılmıştır (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum). Bu bağlamda olarak araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmalarına okul dışından uzman kişilerin katılımının gerekliliğine inanmakla birlikte Genel Lise öğrencilerinin katılım düzeyi diğer okul türlerine göre daha düşük olduğu görülmüştür.

“*Öğrenciler eğitsel kulüp çalışmalarında daha etkin hale getirilmeli.*” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %30.5’inin (53 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %32.3’ünün (21 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %23.1’inin (15 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %5.5’inin (4 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %18.7’sinin (17 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Diğer tarafta Genel Lise öğrencilerinin %69.5’i (121 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %67.7’si (44 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %76.9’u (50 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %94.5’i (70 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %81.3’ü (74 kişi) ise bu görüşe yüksek oranda katılmaktadır. Genel olarak araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun kendilerinin eğitsel kulüp çalışmalarında daha etkin hale getirilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Öte yandan Meslek Lisesi ve Genel Lise öğrencilerinin bu görüşe katılım düzeyi diğer okul türlerine göre daha düşük olduğunu ifade edebiliriz.

“*Eğitsel kulüp faaliyetleri okul ve ders havasından kurtulmalı.*” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %29.9’unun (52 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %32.3’ünün (21 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %6.1’inin (4 kişi), Anadolu

Lisesi öğrencilerinin %6.8'inin (5 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %11.0'inin (10 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %70.1'inin (122 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %67.7'sinin (44 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %93.9'unun (61 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %93.3'sinin (69 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %89.0'unun (81 kişi) ise katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp faaliyetlerinin okul ve ders havasından kurtulması gerektiğine inanmakla birlikte Meslek Lisesi öğrencilerinin katılım oranının diğer liselere göre daha düşük seviyede olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmaları için öğrencilerden araç-gereç, malzeme veya para istenmemeli.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %30.5'inin (53 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %24.6'sının (16 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %13.9'unun (9 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %23.0'ünün (17 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %23.1'inin (21 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin % 69.5'i (121 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %75.4'ü (49 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %86.1'i (56 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %77.0'si (57 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %77.0'si (70 kişi) bu görüşe katılma düzeyi yüksektir. Bu bulgulara göre öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmaları için kendilerinden araç-gereç, malzeme veya para istenmemesi gerektiğini belirtmiştir. Genel Lise öğrencilerinin bu görüşe katılım oranı diğer liselere göre daha düşük seviyede olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmaları hakkında aileler de bilgilendirilerek, öğrencileri teşvik etmeleri sağlanmalı.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %33.3'ünün (58 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %41.6'sının (27 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %29.2'sinin (19 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %14.9'unun (11 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %25.3'ünün (23 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %66.7'sinin (116 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %58.4'ünün (38 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %70.8'inin (46 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %85.2'sinin (63 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %74.7'sinin (68 kişi) ise katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu paralelde Anadolu, Fen Lisesi, Genel Lise ve İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin çoğu ile Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası eğitsel kulüp çalışmaları hakkında ailelerinde bilgilendirilerek, öğrencileri teşvik etmelerinin sağlanması

gerektiğini belirtmiştir. Bu görüşe Meslek Lisesi öğrencilerin katılımının diğer liselere göre daha düşük bir seviyede olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler dışında farklı sosyal etkinlikler (tiyatro, konser, gösteri... vb.) düzenlenmeli.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %17.2’sinin (30 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %15.4’ünün (10 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %6.1’inin (4 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %6.8’inin (5 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %6.6’sının (6 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %82.8’i (144 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin 84.6’sı (55 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %93.8’i (61 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %93.2’si (69 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %93.4’ü (85 kişi) ise bu görüşe katılma düzeyi yüksektir. Bu bulgulardan hareketle Fen, İmam – Hatip ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin tamamına yakını ile Genel Lise ve Meslek Lisesi öğrencilerinin çoğu eğitsel kulüpler dışında farklı sosyal etkinliklerin düzenlenmesi görüşüne katıldıklarını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Her öğretmen bir eğitsel kulüpte uzmanlaşmalı ve sürekli o kulübe danışmanlık yapmalıdır.” maddesi için Genel Lise öğrencilerinin %23.5’inin (41 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %16.9’unun (11 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %12.3’ünün (8 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %16.2’sinin (12 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %15.4’ünün (14 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Öte yandan Genel Lise öğrencilerinin %76.5’inin (133 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %83.1’inin (54 kişi) İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %87.7’sinin (57 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %83.8’inin (62 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %84.7’sinin (77 kişi) katılma düzeyinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun her öğretmenin bir eğitsel kulüpte uzmanlaşması ve sürekli o kulübe danışmanlık yapması gerektiğine inandıklarını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz. Ayrıca bu görüşe Genel Lise öğrencilerinin katılımı diğer liselere göre daha düşük olduğu görülmüştür.

“Eğitsel kulüp sayıları, içerikleri ve faaliyet alanları zenginleştirilmeli.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %23.0’ünün (40 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %21.5’inin (14 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %17.0’sinin (11 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %4.0’ünün (3 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %4.4’ünün (4 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %77.0’si (134 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %78.4’ü (51 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %83.0’ü (54 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin

%96.0'sı (71 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %95.6'sı (87 kişi) ise bu görüşe katılma düzeyi yüksektir. Bu bulgulara göre Anadolu ve Fen Lisesinin tamamına yakını ile Genel Lise ve İmam – Hatip Lisesi ve Meslek Lisesi öğrencilerinin çoğu eğitsel kulüp sayıları, içerikleri ve faaliyet alanlarının zenginleştirilmesi gerektiği görüşüne katıldıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca Genel Lise öğrencilerinin diğer liselere göre bu görüşe katılım oranı daha düşük olduğu görülmüştür.

“Eğitsel kulüp toplantıları ve faaliyetleri sadece hafta sonları olmalı.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %33.3'ünün (58 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %49.2'sinin (32 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %52.3'ünün (34 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %39.2'sinin (29 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %74.7'sinin (68 kişi) hiç katılmamaktadır. Diğer tarafta Genel Lise öğrencilerinin %49.5'i (86 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %35.4'ü (23 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %37.0'si (24 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %37.8'i (28 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %8.8'i (8 kişi) bu görüşe katılmıştır. Bu bulgulara dayanarak Fen Lisesi öğrencilerinin tamamına yakını ile Anadolu, İmam – Hatip ve Meslek Lisesi öğrencilerinin çoğu toplantı ve faaliyetlerinin sadece hafta sonlarında yapılmasına karşı çıktığını söyleyebiliriz. Bunun yanı sıra Genel Lise öğrencilerinin yarısı kulüp etkinliklerinin hafta sonu yapılmasına olumlu baktığını tablodaki verilere bakarak ifade edebiliriz.

“Sene başında hangi eğitsel kulüplerin kurulacağı hakkında öğrencilerin fikirleri alınmalı.” maddesine Genel Lise öğrencilerinin %20.7'sinin (36 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %17.0'sinin (11 kişi), İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin %9.2'sinin (6 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %5.4'ünün (4 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %7.7'sinin (7 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Genel Lise öğrencilerinin %79.3'ünün (138 kişi), Meslek Lisesi öğrencilerinin %83.0'ünün (54 kişi), İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin %90.8'inin (59 kişi), Anadolu Lisesi öğrencilerinin %94.6'sının (70 kişi) ve Fen Lisesi öğrencilerinin %92.3'ünün (84 kişi) ise bu görüşe katılma düzeyinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle Anadolu, İmam – Hatip ve Fen Lisesi öğrencilerinin tamamına yakını ile Genel Lise ve Meslek Lisesi öğrencilerinin çoğu sene başında hangi eğitsel kulüplerin kurulacağı hakkında kendi fikirlerinin alınmasına yönelik görüşe katıldıklarını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

4.1.3. Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkeni ve Anket Maddeleri İçin Çapraz Tablolar

Tablo 70.

Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Gerekliliğine Olan İnancı” ile “Cinsiyet” Değişkenine Ait Çapraz Tablo

Alt Maddeler	Katılma Derecesi	Cinsiyet			
		Kız		Erkek	
		f	%	f	%
Eğitsel kulüpler gereksiz çalışmalardır, yapılmasa da olur.	Hiç Katılmıyorum	140	63.9	141	56.4
	Biraz Katılıyorum	48	21.9	49	19.6
	Genellikle Katılıyorum	18	8.2	31	12.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	3	1.4	10	4
	Tamamen Katılıyorum	10	4.6	19	7.6
Eğitsel kulüpler eğitici ve öğreticidir, bu yüzden devam ettirilmeli.	Hiç Katılmıyorum	17	7.8	29	11.6
	Biraz Katılıyorum	41	18.7	52	20.8
	Genellikle Katılıyorum	70	32.0	63	25.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	19	8.7	28	11.2
	Tamamen Katılıyorum	72	32.9	78	31.2
Eğitsel kulüpler için harcanan çaba ve zaman bence zaman israfıdır.	Hiç Katılmıyorum	147	67.1	148	59.2
	Biraz Katılıyorum	45	20.5	57	22.8
	Genellikle Katılıyorum	21	9.6	23	9.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	1	0.5	7	2.8
	Tamamen Katılıyorum	5	2.3	15	6.0
Eğitsel kulüp çalışmalarında edindiğim bilgi ve tecrübelerin bana ileride fayda sağlayacağına inanıyorum.	Hiç Katılmıyorum	30	13.7	38	15.2
	Biraz Katılıyorum	36	16.4	51	20.4
	Genellikle Katılıyorum	71	32.4	60	24.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	30	13.7	36	14.4
	Tamamen Katılıyorum	52	23.7	65	26.0
Eğitsel kulüpler içerisinde yapılan çalışmalar bana oldukça saçma geliyor.	Hiç Katılmıyorum	139	63.5	130	52.0
	Biraz Katılıyorum	39	17.8	57	22.8
	Genellikle Katılıyorum	27	12.3	28	11.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	9	4.1	11	4.4
	Tamamen Katılıyorum	5	2.3	24	9.6
Eğitsel kulüp çalışmaları zorunlu olduğu için itici olmaktadır.	Hiç Katılmıyorum	89	40.6	91	36.4
	Biraz Katılıyorum	68	31.1	67	26.8
	Genellikle Katılıyorum	40	18.3	45	18.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	6	2.7	13	5.2
	Tamamen Katılıyorum	16	7.3	34	13.6
Eğitsel kulüplerin düzgün işleyişi okulun disiplin ve düzeninin göstergesidir.	Hiç Katılmıyorum	23	10.5	40	16.0
	Biraz Katılıyorum	20	9.1	40	16.0
	Genellikle Katılıyorum	60	27.4	74	29.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	32	14.6	29	11.6
	Tamamen Katılıyorum	84	38.4	67	26.8

Tablo 70’te görüldüğü gibi *“Eğitsel kulüpler gereksiz çalışmalardır, yapılmasa da olur.”* maddesine kız öğrencilerin %85.8’inin (188 kişi) ve erkek öğrencilerin %76.0’sının (190 kişi) katılma düzeyinin düşük (Hiç Katılmıyorum/Biraz Katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna karşın kız öğrencilerin %14.2’si (31 kişi) ve erkek öğrencilerin %24.0’ü (60 kişi) ise bu görüşe katılmıştır (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum). Genel olarak araştırmaya katılan kız öğrencilerin kulüp etkinliklerinin gerekli olduğuna erkeklerden daha fazla inandığını söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler eğitici ve öğreticidir bu yüzden devam ettirilmeli.” maddesine kız öğrencilerin %26.5’inin (58 kişi) ve erkek öğrencilerin %32.4’ünün (81 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu buna karşın kız öğrencilerin %73.5’inin (161 kişi) ve erkek öğrencilerin %67.6’sının (169 kişi) ise yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan kız öğrencilerin eğitsel kulüplerin eğitici ve öğretici olduğuna ve bu yüzden devam etmesi gerektiğine erkeklerden daha fazla inandıklarını söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler için harcanan çaba zaman israfıdır.” maddesine kız öğrencilerin %67.1’i (147 kişi) ve erkek öğrencilerin %59.2’si (148 kişi) hiç katılmamaktadır. Öte yandan kız öğrencilerin %12.3’ünün (27 kişi) ve erkek öğrencilerin %18.0’inin (45 kişi) ise bu görüşe katıldığı görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüpler için harcanan çaba ve zamanın israf olduğu görüşüne katılmamakla birlikte cinsiyet açısından belirgin bir fark görülmemiştir.

“Eğitsel kulüp çalışmalarında edindiğim bilgi ve tecrübelerin, bana ileride fayda sağlayacağına inanıyorum.” maddesine kız öğrencilerin %30.1’inin (66 kişi) ve Erkek öğrencilerin %35.6’sının (89 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın kız öğrencilerin %69.9’unun (153 kişi) ve erkek öğrencilerin %64.4’ünün (161 kişi) ise bu görüşe katıldığı görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmaların da edinilen bilgi ve tecrübelerin hayatlarının ileriki aşamalarında fayda sağlayacağına inanmakla birlikte kız öğrencilerin katılım oranının erkeklere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür.

“Eğitsel kulüpler içerisinde yapılan çalışmalar bana oldukça saçma geliyor.” maddesine kız öğrencilerin %81.3’ünün (178 kişi) ve erkek öğrencilerin %74.8’inin (187 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın kız öğrencilerin %18.7’si (41 kişi) ve erkek öğrencilerin %25.2’si (63 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu paralelde öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüpler içerisinde yapılan

çalışmaları önemsemekle birlikte kulüp çalışmalarını saçma bulan erkeklerin oranı kızların oranından daha yüksek olduğunu ifade edebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmaları zorunlu olduğu için itici olmaktadır.” maddesine kız öğrencilerin %71.7’sinin (157 kişi) ve erkek öğrencilerin %63.2’sinin (158 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu ancak kız öğrencilerin %28.3’ünün (62 kişi) ve erkek öğrencilerin %36.8’inin (92 kişi) ise bu görüşe katıldığı görülmektedir. Bu bulgulara göre öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmalarının zorunlu olduğu için itici olduğu görüşüne katılmadıklarını ancak bu görüşe katılan erkek öğrenci oranının daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüplerin düzgün işleyişi okulun disiplin ve düzeninin göstergesidir.” maddesine kız öğrencilerin %19.6’sının (43 kişi) ve erkek öğrencilerin %32.0’sinin (80 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu ancak kız öğrencilerin %80.4’ünün (176 kişi) ve erkek öğrencilerin %68.0’inin (170 kişi) ise bu görüşe katıldığı görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin düzgün işleyişi okulun disiplin ve düzenin göstergesi olduğunu ve kız öğrencilerin bu görüşe daha fazla katıldığını ifade edebiliriz.

Tablo 71.

Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Sağladığı Fayda/Zararlar” ile “Cinsiyet” Değişkenine Ait Çapraz Tablo

Alt Maddeler	Katılma Derecesi	Cinsiyet			
		Kız		Erkek	
		f	%	f	%
Eğitsel kulüpler bize özgüven kazandırır.	Hiç Katılmıyorum	18	8.2	39	15.6
	Biraz Katılıyorum	34	15.5	46	18.4
	Genellikle Katılıyorum	64	29.2	68	27.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	30	13.7	26	10.4
	Tamamen Katılıyorum	73	33.3	71	28.4
Eğitsel kulüpler okulu sevmemizi sağlar. bizi okula bağlar.	Hiç Katılmıyorum	42	19.2	59	23.6
	Biraz Katılıyorum	59	26.9	70	28.0
	Genellikle Katılıyorum	54	24.7	47	18.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	19	8.7	28	11.2
	Tamamen Katılıyorum	45	20.5	46	18.4
Eğitsel kulüpler girişkenliğimizi arttırır.	Hiç Katılmıyorum	17	7.8	43	17.2
	Biraz Katılıyorum	30	13.7	42	16.8
	Genellikle Katılıyorum	64	29.2	60	24.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	37	16.9	36	14.4

(Tablo 71'in Devamı)

	Tamamen Katılıyorum	71	32.4	69	27.6
	Hiç Katılmıyorum	43	19.6	54	21.6
Eğitsel kulüpler bizi	Biraz Katılıyorum	38	17.4	44	17.6
zararlı alışkanlıklardan	Genellikle Katılıyorum	59	26.9	59	23.6
alıklar.	Çoğunlukla Katılıyorum	30	13.7	31	12.4
	Tamamen Katılıyorum	49	22.4	62	24.8
Eğitsel kulüp	Hiç Katılmıyorum	22	10.0	39	15.6
çalışmaları sayesinde	Biraz Katılıyorum	35	16.0	40	16.0
öğretmenlerimin beni	Genellikle Katılıyorum	73	33.3	79	31.6
tanımasını sağlarım.	Çoğunlukla Katılıyorum	30	13.7	24	9.6
	Tamamen Katılıyorum	59	26.9	68	27.2
Eğitsel kulüplerde	Hiç Katılmıyorum	62	28.3	63	25.2
yaptığım çalışmalar	Biraz Katılıyorum	47	21.5	54	21.6
bana derslerde	Genellikle Katılıyorum	50	22.8	65	26.0
ayrıcılık kazandırır.	Çoğunlukla Katılıyorum	26	11.9	32	12.8
	Tamamen Katılıyorum	34	15.5	36	14.4
Eğitsel kulüpler bizi	Hiç Katılmıyorum	150	68.5	153	61.2
okuldan soğutur.	Biraz Katılıyorum	37	16.9	36	14.4
	Genellikle Katılıyorum	16	7.3	25	10.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	5	2.3	15	6.0
	Tamamen Katılıyorum	11	5.0	21	8.4
Eğitsel kulüpler bizi	Hiç Katılmıyorum	30	13.7	57	22.8
monotonluktan	Biraz Katılıyorum	39	17.8	48	19.2
kurtarır.	Genellikle Katılıyorum	66	30.1	59	23.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	28	12.8	33	13.2
	Tamamen Katılıyorum	56	25.6	53	21.2
Eğitsel kulüpler	Hiç Katılmıyorum	12	5.5	23	9.2
toplumsallaşmamızı	Biraz Katılıyorum	31	14.2	45	18.0
sağlar.	Genellikle Katılıyorum	77	35.2	74	29.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	36	16.4	33	13.2
	Tamamen Katılıyorum	63	28.8	75	30.0
Eğitsel kulüpler	Hiç Katılmıyorum	27	12.3	36	14.4
verimli zaman	Biraz Katılıyorum	35	16.0	56	22.4
geçirmemizi sağlar.	Genellikle Katılıyorum	71	32.4	66	26.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	34	15.5	29	11.6
	Tamamen Katılıyorum	52	23.7	63	25.2
Eğitsel kulüpler bizi	Hiç Katılmıyorum	17	7.8	31.0	12.4
topluma faydalı hale	Biraz Katılıyorum	39	17.8	44	17.6
getirir.	Genellikle Katılıyorum	69	31.5	70	28.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	37	16.9	36	14.4
	Tamamen Katılıyorum	57	26.0	69	27.6
Eğitsel kulüp	Hiç Katılmıyorum	20	9.1	33	13.2
çalışmaları sayesinde	Biraz Katılıyorum	30	13.7	44	17.6
çevre bilincimiz ve	Genellikle Katılıyorum	77	35.2	67	26.8
hassasiyetimiz artar.	Çoğunlukla Katılıyorum	35	16.0	37	14.8
	Tamamen Katılıyorum	57	26.0	69	27.6
Katıldığımız eğitsel	Hiç Katılmıyorum	66	30.1	71	28.4
kulüp faaliyetlerinden	Biraz Katılıyorum	44	20.1	56	22.4

(Tablo 71'in Devamı)

edindiklerimizle meslek sahibi olabiliriz.	Genellikle Katılıyorum	59	26.9	48	19.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	21	9.6	25	10.0
	Tamamen Katılıyorum	29	13.2	50	20.0
Eğitsel kulüp çalışmalarını yaparken stres atarım.	Hiç Katılmıyorum	34	15.5	55	22.0
	Biraz Katılıyorum	43	19.6	52	20.8
	Genellikle Katılıyorum	58	26.5	62	24.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	31	14.2	26	10.4
	Tamamen Katılıyorum	53	24.2	55	22.0
Eğitsel kulüpler sorumluluk kazanmamızı sağlar.	Hiç Katılmıyorum	12	5.5	33	13.2
	Biraz Katılıyorum	31	14.2	50	20.0
	Genellikle Katılıyorum	76	34.7	73	29.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	32	14.6	31	12.4
Eğitsel kulüpler öğretmenlerle diyalogumuzu arttırmamızı sağlar.	Tamamen Katılıyorum	68	31.1	63	25.2
	Hiç Katılmıyorum	17	7.8	25	10.0
	Biraz Katılıyorum	27	12.3	44	17.6
	Genellikle Katılıyorum	81	37.0	82	32.8
Eğitsel kulüpler yeni arkadaşlar ve çevre kazanmamızı sağlar.	Çoğunlukla Katılıyorum	32	14.6	38	15.2
	Tamamen Katılıyorum	62	28.3	61	24.4
	Hiç Katılmıyorum	19	8.7	23	9.2
	Biraz Katılıyorum	29	13.2	45	18.0
	Genellikle Katılıyorum	54	24.7	64	25.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	36	16.4	33	13.2
	Tamamen Katılıyorum	81	37.0	85	34.0

Tablo 71'de görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpler bize özgüven kazandırır.” maddesine kız öğrencilerin %23.7'sinin (52 kişi) ve erkek öğrencilerin %34.0'ünün (85 kişi) katılma düzeyinin düşük (Hiç Katılmıyorum/Biraz Katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna karşın kız öğrencilerin %76.3'ü (167 kişi) ve erkek öğrencilerin %66.0'sı (165 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum). Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun kulüp etkinliklerinin kendilerine özgüven kazandırdığına inanmakla birlikte kız öğrencilerin katılım oranı erkeklere göre daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler okulu sevmemizi sağlar, bizi okula bağlar.” maddesine kız öğrencilerin %46.1'inin (101 kişi) ve erkek öğrencilerin %51.6'sının (129 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Öte yandan karşın kız öğrencilerin %53.9'u (118 kişi) ve erkek öğrencilerin %48.4'ü (121 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu bulgular ışığında kız öğrencilerin yarısından fazlasının eğitsel kulüplerin okulu sevmelerine ve kendilerini okula bağladığı görüşüne katılmasına rağmen erkeklerin yarısından fazlasının kulüplerin okulu sevmelerine bir katkısının olmadığına inandıklarını söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler girişkenliğimizi arttırır.” maddesine kız öğrencilerin %21.5’inin (47 kişi) ve erkek öğrencilerin %34.0’ünün (85 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Diğer tarafta kız öğrencilerin %78.5’i (172 kişi) ve erkek öğrencilerin %66.0’sı (165 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu bağlamda kız ve erkek öğrencilerin çoğunun kulüplerin kendilerini daha girişken biri yaptığına inandıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca kız öğrencilerin katılım oranı erkeklere göre daha yüksek olduğunu da ifade edebiliriz.

“Eğitsel kulüpler bizi zararlı alışkanlıklardan alıkoyar.” maddesine kız öğrencilerin %37.0’sinin (81 kişi) ve erkek öğrencilerin %39.2’sinin (98 kişi) katılma düzeyinin düşük ancak kız öğrencilerin %63.0’ünün (138 kişi) ve erkek öğrencilerin %60.8’inin (152 kişi) ise bu görüşe katıldığı buğusuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden çoğunun eğitsel kulüplerin kendilerini zararlı alışkanlıklardan alıkoyduğuna inanmasına karşın cinsiyet açısından belirgin bir farkın olmadığı tablodaki veriler ışığında söylenebilir.

“Eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde öğretmenlerimin beni tanımmasını sağlarım.” maddesine kız öğrencilerin %26.0’sının (57 kişi) ve erkek öğrencilerin %31.6’sının (79 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu ancak kız öğrencilerin %74.0’ünün (162 kişi) ve erkek öğrencilerin %68.4’ünün (171 kişi) ise katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu paralelde öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde öğretmenlerin kendilerini tanımalarını sağladığına inanmakla birlikte kız öğrencilerin katılım oranı erkeklere göre daha yüksek olduğu tablodaki verilerden anlaşılmaktadır.

“Eğitsel kulüplerde yaptığım çalışmalar bana derslerde ayrıcalık kazandırır.” maddesine kız öğrencilerin %49.8’inin (109 kişi) ve erkek öğrencilerin %46.8’inin (117 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu ancak kız öğrencilerin %50.2’sinin (110 kişi) ve erkek öğrencilerin %53.2’sinin (133 kişi) ise bu görüşe katıldığı görülmektedir. Bu bulgulara göre erkek öğrencilerin yarısından fazlasının ile kız öğrencilerin yarısının eğitsel kulüplerde yaptığı çalışmaların diğer derslerde kendilerine ayrıcalık kazandırdığına inandıklarını söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler bizi okuldan soğutur.” maddesine kız öğrencilerin %68.5’inin (187 kişi) ve erkek öğrencilerin %61.2’sinin (189 kişi) hiç katılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın kız öğrencilerin %14.6’sı (32 kişi) ve erkek öğrencilerin %24.4’ü (61 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu paralelde öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin kendilerini okuldan soğuttuğuna inanmadığını söyleyebiliriz. Ayrıca bu

görüŖe katılan erkek öğrencilerin oranının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu tablodaki verilere bakarak ifade edebiliriz.

“Eğitsel kulüpler bizi monotonluktan kurtarır.” maddesine kız öğrencilerin %31.5’inin (69 kiŖi) ve erkek öğrencilerin %42.0’sinin (105 kiŖi) katılma düzeyinin düşük olduğu görölmektedir. Fakat kız öğrencilerin %68.5’i (150 kiŖi) ve erkek öğrencilerin %58.0’i (145 kiŖi) ise bu görüŖe katılmıştır. Bu bağlamda kız öğrencilerin çoğu ile erkeklerin yarısından fazlası eğitsel kulüplerin kendilerini monotonluktan kurtardığı görüŖüne olumlu baktıkları görölmüŖtür. Kız öğrencilerin katılım oranının erkeklere göre daha yüksek olduğunu tabloya bakarak söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler toplumsallaŖmamızı sağlar.” maddesine kız öğrencilerin %19.6’sının (43 kiŖi) ve erkek öğrencilerin %27.2’sinin (68 kiŖi) katılma düzeyinin düşük olduğu görölmektedir. Diğer tarafta kız öğrencilerin %80.4’ü (176 kiŖi) ve erkek öğrencilerin %72.8’i (182 kiŖi) ise bu görüŖe katılmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin kendilerini toplumsallaŖtırdığı görüŖüne inandıkları görölmüŖtür. Kız öğrencilerin katılım oranı erkeklere göre daha yüksek olduğunu tabloya bakarak söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler verimli zaman geçirmemizi sağlar.” maddesine kız öğrencilerin %28.3’ünün (62 kiŖi) ve erkek öğrencilerin %36.8’inin (92 kiŖi) katılma düzeyinin düşük olduğu ancak kız öğrencilerin %71.7’sinin (157 kiŖi) ve erkek öğrencilerin %63.2’sinin (158 kiŖi) katılma düzeyinin yüksek olduğu bulgusuna ulaŖılmıştır. Bu bulgulara göre araŖtırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin verimli zaman geçirmelerine yardımcı olduğu yönündeki görüŖe katıldıkları görölmüŖtür. Ayrıca kız öğrencilerin katılım oranının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler bizi topluma faydalı hale getirir.” maddesine kız öğrencilerin %25.6’sının (56 kiŖi) ve erkek öğrencilerin %30.0’unun (75 kiŖi) katılma düzeyinin düşük olduğu buna karŖın kız öğrencilerin %74.4’ünün (163 kiŖi) ve erkek öğrencilerin %70.0’inin (175 kiŖi) katılma düzeyinin yüksek olduğu görölmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin kendilerini topluma faydalı hale getirdiğine inandıkları görölmüŖtür. Ayrıca kız öğrencilerin bu maddeye bakışının erkeklere göre daha olumlu olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalıŖmaları sayesinde çevre bilincimiz ve hassasiyetimiz artar.” maddesine kız öğrencilerin %22.8’inin (50 kiŖi) ve erkek öğrencilerin %30.8’inin (77 kiŖi) katılma düzeyinin düşük olduğu görölmektedir. Buna karŖın kız öğrencilerin

%77.2'si (169 kişi) ve erkek öğrencilerin %69.2'si (173 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu bulgulara dayanarak öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde çevre bilinçlerinin ve hassasiyetlerinin arttığına inandıklarını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz. Ayrıca kız öğrencilerin katılım oranı erkeklere göre daha yüksek olduğunu ifade edebiliriz.

“Katıldığımız eğitsel kulüp faaliyetlerinden edindiklerimizle meslek sahibi olabiliriz.” maddesine kız öğrencilerin %50.2'sinin (110 kişi) ve erkek öğrencilerin %50.8'inin (127 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Ancak kız öğrencilerin %49.8'i (109 kişi) ve erkek öğrencilerin %49.2'si (123 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu bağlamda araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin yarısı etkinliklerine dahil olduğu eğitsel kulüp faaliyetlerinden elde edindikleriyle ileride meslek sahibi olabileceğine inandıklarını ve cinsiyet bazında belirgin bir farkın bulunmadığını tabloya bakarak söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmalarını yaparken stres atarım.” maddesine kız öğrencilerin %35.2'sinin (77 kişi) ve erkek öğrencilerin %42.8'inin (107 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmesine karşın kız öğrencilerin %64.8'inin (142 kişi) ve erkek öğrencilerin %57.2'sinin (143 kişi) ise yüksek düzeyde katıldığı görülmektedir. Bu paralelde kız öğrencilerin çoğu ile erkek öğrencilerin yarısından fazlası eğitsel kulüp çalışmalarını yaparken stres attıklarına katıldıklarını ve kız öğrencilerin katılım oranının erkeklere göre daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler sorumluluk kazanmamızı sağlar.” maddesine kız öğrencilerin %19.6'sının (43 kişi) ve erkek öğrencilerin %33.2'sinin (83 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu ancak kız öğrencilerin %80.4'ünün (176 kişi) ve erkek öğrencilerin %66.8'inin (167 kişi) ise katılma düzeyinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgulara göre öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin kendilerine sorumluluk kazandırdığına inandıkları görülmektedir. Ayrıca kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha yüksek katılım gösterdiklerini tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler öğretmenlerle diyalogumuzu arttırmamızı sağlar.” maddesine kız öğrencilerin %20.1'inin (44 kişi) ve erkek öğrencilerin %27.6'sının (69 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın kız öğrencilerin %78.1'inin (171 kişi) ve erkek öğrencilerin %72.8'inin (182 kişi) katılma düzeyi ise yüksektir. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin öğretmenlerle olan diyaloglarını arttırdığına inandıkları görülmüştür. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha yüksek bir oranda katıldığını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler yeni arkadaşlar ve çevre kazanmamızı sağlar.” maddesine kız öğrencilerin %21.9’unun (48 kişi) ve erkek öğrencilerin %27.2’sinin (68 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğunu ancak kız öğrencilerin %78.1’inin (171 kişi) ve erkek öğrencilerin %72.8’inin (182 kişi) ise katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin yeni arkadaşlar ve çevre kazanmalarını sağladığını belirtmiştir. Ayrıca kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha yüksek bir katılım gösterdiğini söyleyebiliriz.

Tablo 72.

Öğrencilerin “Eğitsel Kulüp Çalışmalarına Katılmama Nedenleriniz” ile “Cinsiyet” Değişkenine Ait Çapraz Tablo

Alt Maddeler	Katılma Derecesi	Cinsiyet			
		Kız		Erkek	
		f	%	f	%
Her yıl aynı eğitsel kulüpte bulunmak beni sıkır.	Hiç Katılmıyorum	50	22.8	72	28.8
	Biraz Katılıyorum	44	20.1	42	16.8
	Genellikle Katılıyorum	55	25.1	51	20.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	22	10.0	21	8.4
	Tamamen Katılıyorum	48	21.9	64	25.6
Faydasına inanmadığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmam.	Hiç Katılmıyorum	122	55.7	127	50.8
	Biraz Katılıyorum	34	15.5	39	15.6
	Genellikle Katılıyorum	39	17.8	40	16.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	10	4.6	14	5.6
	Tamamen Katılıyorum	14	6.4	30	12.0
Eğitsel kulüp çalışmaları bana bıkkınlık verir.	Hiç Katılmıyorum	118	53.9	123	49.2
	Biraz Katılıyorum	46	21.0	56	22.4
	Genellikle Katılıyorum	31	14.2	36	14.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	14	6.4	10	4.0
	Tamamen Katılıyorum	10	4.6	25	10.0
Çok öğrenci kulüp çalışmalarına katılmadığı için ben de katılmak istemiyorum.	Hiç Katılmıyorum	114	52.1	119	47.6
	Biraz Katılıyorum	48	21.9	45	18.0
	Genellikle Katılıyorum	37	16.9	43	17.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	12	5.5	19	7.6
	Tamamen Katılıyorum	8	3.7	24	9.6
Bana görev vereceklerinden kaçındığım için eğitsel kulüp	Hiç Katılmıyorum	136	62.1	125	50.0
	Biraz Katılıyorum	39	17.8	58	23.2
	Genellikle Katılıyorum	25	11.4	30	12.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	5	2.3	16	6.4

(Tablo 72'nin Devamı)

çalışmalarına katılmak istemem.	Tamamen Katılıyorum	14	6.4	21	8.4
	Hiç Katılmıyorum	105	47.9	98	39.2
Kulüp çalışmalarından haberdar değilim.	Biraz Katılıyorum	41	18.7	52	20.8
	Genellikle Katılıyorum	28	12.8	46	18.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	15	6.8	11	4.4
	Tamamen Katılıyorum	30	13.7	43	17.2

Tablo 72 incelendiğinde “Her yıl aynı eğitsel kulüpte bulunmak beni sıkar” maddesine kız öğrencilerin %42.9’unun (94 kişi) ve erkek öğrencilerin %45.6’sının (114 kişi) katılma düzeyinin düşük (Hiç Katılmıyorum/Biraz Katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna karşın kız öğrencilerin %57.1’i (125 kişi) ve erkek öğrencilerin %54.4’ü (136 kişi) ise bu görüşe katılmışlardır (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum). Genel olarak araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin yarısından fazlası her yıl aynı eğitsel kulüpte bulunulmasının kendisi için sıkıcı bir durum olduğu ile ilgili görüşe katıldıkları görülmektedir. Ayrıca cinsiyet açısından belirgin bir fark görülmediğini tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Faydasına inanmadığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmam.” maddesine kız öğrencilerin %55.7’si (122 kişi) ve erkek öğrencilerin %50.8’i (123 kişi) hiç katılmamaktadır. Ancak kız öğrencilerin %28.8’i (63 kişi) ve erkek öğrencilerin %33.4’ü (84 kişi) ise bu görüşe katılmaktadır. Bu bağlamda kız ve erkek öğrencilerin çoğunun faydasına bakılmaksızın kulüp etkinliklerine katılacağı ancak bu görüşe katılmayan erkek öğrencilerin oranının kızlara göre daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmaları bana bıkkınlık verir.” maddesine kız öğrencilerin %53.9’u (118 kişi) ve erkek öğrencilerin %49.2’si (123 kişi) hiç katılmamaktadır. Ancak kız öğrencilerin %25.1’inin (55 kişi) ve erkek öğrencilerin %28.4’ünün (71 kişi) ise bu görüşe katıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgulara göre katılan kız ve erkek öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmalarının kendisine bıkkınlık verdiğine inanmadıklarını ayrıca cinsiyet açısından belirgin bir fark görülmediğini tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Çok öğrenci kulüp çalışmalarına katılmadığı için ben de katılmak istemiyorum.” maddesine kız öğrencilerin %52.1’i (114 kişi) ve erkek öğrencilerin %47.6’sı (119 kişi) hiç katılmamaktadır. Buna karşın kız öğrencilerin %26.0’sı (57 kişi) ve erkek öğrencilerin %34.4’ü (86 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu bağlamda kız ve erkek öğrencilerin çoğunun birçok öğrencinin kulüp çalışmalarına katılmadığı için

kendisinin de katılmak istemediği görüşüne inanmadıklarını ifade edebiliriz. Ayrıca erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre katılımının daha yüksek seviyede olduğu tablodaki veriler ışında söylenebilir.

“Bana görev vereceklerinden kaçındığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmak istemem.” maddesine kız öğrencilerin %62.1’i (136 kişi) ve erkek öğrencilerin %50.0’si (125 kişi) hiç katılmamaktadır. Buna karşın kız öğrencilerin %20.1’i (44 kişi) ve erkek öğrencilerin %26.8’i (67 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu paralelde araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin çoğunun kendilerine görev verilmesinin kulüp çalışmalarına katılmaması için bir neden olmadığına inandıklarını söyleyebiliriz. Ancak bu görüşe katılan erkek öğrencilerin kızlara göre daha fazla olduğunu tablodaki verilere bakarak ifade edebiliriz.

“Kulüp çalışmalarından haberdar değilim.” maddesine kız öğrencilerin %66.7’sinin (146 kişi) ve erkek öğrencilerin %60.0’inin (150 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu öte yandan kız öğrencilerin %33.3’ünün (73 kişi) ve erkek öğrencilerin %40.0’inin (100 kişi) ise bu görüşe katıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgulara göre kız ve erkek öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmalarından haberdar olduğunu ancak kulüp çalışmalarından haberdar olmadığını savunan erkek öğrencilerin kızlara oranla daha fazla olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 73.

Öğrencilerin “Eğitsel Kulüplerin Asıl Amacının Dışında Kullanılması İle İlgili Düşünceleriniz.” İle “Cinsiyet” Değişkenine Ait Çapraz Tablo

Alt Maddeler	Katılma Derecesi	Cinsiyet			
		Kız		Erkek	
		f	%	f	%
Eğitsel kulüpler sadece zorunlu olduğu için formalite gereği yapılıyor.	Hiç Katılmıyorum	74	33.8	90	36.0
	Biraz Katılıyorum	36	16.4	45	18.0
	Genellikle Katılıyorum	53	24.2	44	17.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	8	3.7	8	3.2
	Tamamen Katılıyorum	48	21.9	63	25.2
Eğitsel kulüpler okula para toplamak için araç olarak kullanılıyor.	Hiç Katılmıyorum	145	66.2	120	48.0
	Biraz Katılıyorum	38	17.4	46	18.4
	Genellikle Katılıyorum	22	10.0	40	16.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	5	2.3	14	5.6
	Tamamen Katılıyorum	9	4.1	30	12.0
Eğitsel kulüp çalışmaları sadece birkaç öğrencinin etrafında dönüyor.	Hiç Katılmıyorum	82	37.4	79	31.6
	Biraz Katılıyorum	51	23.3	47	18.8
	Genellikle Katılıyorum	43	19.6	44	17.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	16	7.3	25	10.0
	Tamamen Katılıyorum	27	12.3	55	22.0
Kulüp için ayrılan saatler diğer dersleri tamamlamak yada öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanılıyor.	Hiç Katılmıyorum	121	55.3	94	37.6
	Biraz Katılıyorum	39	17.8	58	23.2
	Genellikle Katılıyorum	27	12.3	50	20.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	11	5.0	14	5.6
	Tamamen Katılıyorum	21	9.6	34	13.6

Tablo 73 incelendiğinde “Eğitsel kulüpler sadece zorunlu olduğu için formalite gereği yapılıyor.” maddesine kız öğrencilerin %50.2’sinin (110 kişi) ve erkek öğrencilerin %54.0’ünün (135 kişi) katılma düzeyinin düşük (Hiç Katılmıyorum/Biraz Katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna karşın kız öğrencilerin %49.8’i (109 kişi) ve erkek öğrencilerin %46.0’sı (115 kişi) ise bu görüşe katılmıştır (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum). Bu bağlamda erkek öğrencilerin yarısından fazlası ile kız öğrencilerin yarısı eğitsel kulüplerin sadece zorunlu olduğu için formalite gereği yapıldığını görüşüne katılmadıklarını söyleyebiliriz. Bu görüşe katılmayan erkeklerin oranının kızlara göre daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler okula para toplamak için araç olarak kullanılıyor.” maddesine kız öğrencilerin %83.6’sının (183 kişi) ve erkek öğrencilerin %66.4’ünün (129 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Ancak kız öğrencilerin %16.4’ünün (36 kişi) ve erkek öğrencilerin %33.6’sının (84 kişi) ise bu görüşe katıldığı görülmektedir. Bu bağlamda kız ve erkek öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin okula para toplamak için araç olarak kullanıldığına inanmadığını ifade edebiliriz. Ayrıca erkek öğrencilerin bu görüşe kızlardan daha çok katıldığını tablodaki veriler ışında söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmaları sadece birkaç öğrencinin etrafında dönüyor.” maddesine kız öğrencilerin %60.7’sinin (133 kişi) ve erkek öğrencilerin %50.4’ünün (126 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Diğer tarafta kız öğrencilerin %39.3’ü (86 kişi) ve erkek öğrencilerin %49.6’sı (124 kişi) ise bu görüşe katılmışlardır. Bu bulgulara göre kız öğrencilerin çoğunluğu eğitsel kulüp çalışmalarının sadece birkaç öğrenci etrafında döndüğüne katılmadıklarını buna karşın erkek öğrencilerin yarısı eğitsel kulüp çalışmalarının sadece birkaç öğrenci etrafında döndüğüne inandıklarını söyleyebiliriz.

“Kulüp için ayrılan saatler diğer dersleri tamamlamak ya da öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanılıyor.” maddesine kız öğrencilerin %73.1’inin (160 kişi) ve erkek öğrencilerin %60.8’inin (152 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın kız öğrencilerin %26.9’u (59 kişi) ve erkek öğrencilerin %39.2’si (98 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu paralelde kız ve erkek öğrencilerin çoğunun kulüp için ayrılan saatlerin diğer dersleri tamamlamak ya da öğretmenini kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanıldığına inanmadıklarını söyleyebiliriz. Öte yandan bu görüşe inanan erkek öğrencilerin oranı kız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

Tablo 74.

“Cinsiyet” Değişkeni ve “Eğitsel Kulüp Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar” Ana Maddesi İçin Çapraz Tablolar

Alt Maddeler	Katılma Derecesi	Cinsiyet			
		Kız		Erkek	
		f	%	f	%
Eğitsel kulüpte yapılacak faaliyet için öğretmenlerimizin yeterli bilgi ve beceriye sahip değil.	Hiç Katılmıyorum	96	43.8	97	38.8
	Biraz Katılıyorum	46	21.0	57	22.8
	Genellikle Katılıyorum	38	17.4	45	18.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	16	7.3	15	6.0
	Tamamen Katılıyorum	23	10.5	36	14.4
Öğretmenler eğitsel kulüp çalışmalarına ilgisiz. Çalışmaları formalite olarak görmektedir.	Hiç Katılmıyorum	84	38.4	78	31.2
	Biraz Katılıyorum	40	18.3	52	20.8
	Genellikle Katılıyorum	48	21.9	44	17.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	13	5.9	23	9.2
	Tamamen Katılıyorum	34	15.5	53	21.2
Gereksiz olduğuna inandığım eğitsel kulüpler var.	Hiç Katılmıyorum	51	23.3	60	24.0
	Biraz Katılıyorum	51	23.3	51	20.4
	Genellikle Katılıyorum	54	24.7	54	21.6
	Çoğunlukla Katılıyorum	18	8.2	29	11.6
	Tamamen Katılıyorum	45	20.5	56	22.4
Birkaçının haricindeki çoğu eğitsel kulüplerde etkinlik yapılmıyor.	Hiç Katılmıyorum	50	22.8	57	22.8
	Biraz Katılıyorum	46	21.0	51	20.4
	Genellikle Katılıyorum	41	18.7	48	19.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	32	14.6	21	8.4
	Tamamen Katılıyorum	50	22.8	73	29.2
Eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan süre yetersiz.	Hiç Katılmıyorum	56	25.6	52	20.8
	Biraz Katılıyorum	47	21.5	47	18.8
	Genellikle Katılıyorum	57	26.0	58	23.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	14	6.4	22	8.8
	Tamamen Katılıyorum	45	20.5	71	28.4
İstediğimiz eğitsel kulübe seçilemiyoruz.	Hiç Katılmıyorum	70	32.0	73	29.2
	Biraz Katılıyorum	50	22.8	47	18.8
	Genellikle Katılıyorum	43	19.6	46	18.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	8	3.7	17	6.8
	Tamamen Katılıyorum	48	21.9	67	26.8

Tablo 74’te görüldüğü gibi “Eğitsel kulüpte yapılacak faaliyet için öğretmenlerimizin yeterli bilgi ve beceriye sahip değil.” maddesine kız öğrencilerin %64.8’inin (142 kişi) ve erkek öğrencilerin %61.6’sının (154 kişi) katılma düzeyinin düşük (Hiç Katılmıyorum/Biraz Katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna karşın kız

öğrencilerin %35.2'si (77 kişi) ve erkek öğrencilerin %38.4'ü (96 kişi) ise bu görüşe katılmıştır (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum). Bu bağlamda kız ve erkek öğrencilerinin çoğunun eğitsel kulüpte yapılacak faaliyet için öğretmenlerinin yeterli bilgi ve beceriye sahip olduğunu ayrıca cinsiyet açısından belirgin bir farkın görülmediğini tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Öğretmenler eğitsel kulüp çalışmalarına ilgisiz. Formalite olarak görmekte.” maddesine kız öğrencilerin %56.6'sının (124 kişi) ve erkek öğrencilerin %52.0'sinin (130 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Ancak kız öğrencilerin %43.4'ünün (95 kişi) ve erkek öğrencilerin %48.0'inin (120 kişi) ise bu görüşe katıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda kız ve erkek öğrencilerin yarısından fazlası öğretmenlerinin eğitsel kulüp çalışmalarına ilgisiz ve çalışmalarını formalite olarak gördüklerine inanmadığını ve cinsiyet açısından belirgin bir farkın görülmediğini tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Gereksiz olduğuna inandığım eğitsel kulüpler var.” maddesine kız öğrencilerin %46.6'sının (102 kişi) ve erkek öğrencilerin %44.4'ünün (111 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Öt yandan kız öğrencilerin %53.4'ü (117 kişi) ve erkek öğrencilerin %55.6'sı (139 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu paralelde araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin yarısından fazlasının gereksiz olarak gördükleri kulüplerin mevcut olduğu yönündeki görüşe katıldıklarını ve cinsiyet açısından belirgin bir farkın görülmediğini tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Birkaçının haricindeki çoğu eğitsel kulüplerde etkinlik yapılmıyor.” maddesine kız öğrencilerin %43.8'inin (96 kişi) ve erkek öğrencilerin %43.2'sinin (108 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu ancak kız öğrencilerin %56.2'sinin (123 kişi) ve erkek öğrencilerin %56.8'inin (142 kişi) ise bu görüşe katıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda kız ve erkek öğrencilerin yarısından fazlası birkaçı dışında çoğu eğitsel kulüpte etkinlik yapılmadığına inandıklarını ve cinsiyet açısından anlamlı bir fark görülmediğini tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan süre yetersiz.” maddesine kız öğrencilerin %47.0'sinin (103 kişi) ve erkek öğrencilerin %39.6'sının (99 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu ancak kız öğrencilerin %53.0'ünün (116 kişi) ve erkek öğrencilerin %60.4'ünün (151 kişi) bu görüşe katıldığı görülmektedir. Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin çoğunun ve kız öğrencilerin yarısından fazlasının eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan sürenin yetersiz olduğuna inandıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca erkek öğrencilerin bu görüşe kızlardan daha fazla katıldığını ifade edebiliriz.

“İstedığımız eğitsel kulübe seçilemiyoruz.” maddesine kız öğrencilerin %54.8’inin (120 kişi) ve erkek öğrencilerin %48.0’inin (120 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın kız öğrencilerin %45.2’si (99 kişi) ve erkek öğrencilerin %52.0’si (130 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu bağlamda araştırmaya katılan erkek öğrencilerin yarısından fazlası istedikleri eğitsel kulübe seçilemediklerini ifade etmesine karşın kız öğrencilerin yarısından fazlasının bu görüşe inanmadığını tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

Tablo 75.

Cinsiyet Değişkeni ve Eğitsel Kulüp Faaliyetlerinin Daha Etkin Hale Getirilmesi İçin Görüşleriniz İçin Çapraz Tablolar

Alt Maddeler	Katılma Derecesi	Cinsiyet			
		Kız		Erkek	
		f	%	f	%
Eğitsel kulüp çalışmalarına okul dışından uzman kişilerin de katılımı sağlanmalı.	Hiç Katılmıyorum	15	6.8	40	16.0
	Biraz Katılıyorum	15	6.8	34	13.6
	Genellikle Katılıyorum	57	26.0	51	20.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	22	10.0	17	6.8
	Tamamen Katılıyorum	110	50.2	108	43.2
Öğrenciler eğitsel kulüp çalışmalarında daha etkin hale getirilmeli.	Hiç Katılmıyorum	15	6.8	32	12.8
	Biraz Katılıyorum	20	9.1	43	17.2
	Genellikle Katılıyorum	52	23.7	65	26.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	30	13.7	27	10.8
	Tamamen Katılıyorum	102	46.6	83	33.2
Eğitsel kulüp faaliyetleri okul ve ders havasından kurtulmalı.	Hiç Katılmıyorum	14	6.4	30	12.0
	Biraz Katılıyorum	12	5.5	36	14.4
	Genellikle Katılıyorum	55	25.1	60	24.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	22	10.0	24	9.6
	Tamamen Katılıyorum	116	53.0	100	40.0
Eğitsel kulüp çalışmaları için öğrencilerden araç-gereç. malzeme veya para istenmemeli.	Hiç Katılmıyorum	20	9.1	28	11.2
	Biraz Katılıyorum	32	14.6	36	14.4
	Genellikle Katılıyorum	67	30.6	62	24.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	25	11.4	20	8.0
	Tamamen Katılıyorum	75	34.2	104	41.6
Eğitsel kulüp çalışmaları hakkında aileler de bilgilendirilerek. öğrencileri teşvik etmeleri sağlanmalı.	Hiç Katılmıyorum	31	14.2	45	18.0
	Biraz Katılıyorum	26	11.9	36	14.4
	Genellikle Katılıyorum	50	22.8	58	23.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	28	12.8	35	14.0
	Tamamen Katılıyorum	84	38.4	76	30.4

(Tablo 75'in Devamı)

Eğitsel kulüpler dışında farklı sosyal etkinlikler (tiyatro, konser, gösteri... vb.) düzenlenmeli	Hiç Katılmıyorum	5	2.3	20	8.0
	Biraz Katılıyorum	9	4.1	21	8.4
	Genellikle Katılıyorum	41	18.7	62	24.8
	Çoğunlukla Katılıyorum	20	9.1	24	9.6
	Tamamen Katılıyorum	144	65.8	123	49.2
Her öğretmen bir eğitsel kulüpte uzmanlaşmalı ve sürekli o kulübe danışmanlık yapmalıdır.	Hiç Katılmıyorum	12	5.5	22	8.8
	Biraz Katılıyorum	20	9.1	32	12.8
	Genellikle Katılıyorum	57	26.0	58	23.2
	Çoğunlukla Katılıyorum	27	12.3	38	15.2
	Tamamen Katılıyorum	103	47.0	100	40.0
Eğitsel kulüp sayıları, içerikleri ve faaliyet alanları zenginleştirilmeli.	Hiç Katılmıyorum	13	5.9	17	6.8
	Biraz Katılıyorum	13	5.9	29	11.6
	Genellikle Katılıyorum	49	22.4	56	22.4
	Çoğunlukla Katılıyorum	21	9.6	41	16.4
	Tamamen Katılıyorum	123	56.2	107	42.8
Eğitsel kulüp toplantıları ve faaliyetleri sadece hafta sonları olmalı.	Hiç Katılmıyorum	103	47.0	118	47.2
	Biraz Katılıyorum	37	16.9	42	16.8
	Genellikle Katılıyorum	33	15.1	40	16.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	14	6.4	22	8.8
	Tamamen Katılıyorum	32	14.6	28	11.2
Sene başında hangi eğitsel kulüplerin kurulacağı hakkında öğrencilerin fikirleri alınmalı.	Hiç Katılmıyorum	9	4.1	22	8.8
	Biraz Katılıyorum	13	5.9	20	8.0
	Genellikle Katılıyorum	38	17.4	60	24.0
	Çoğunlukla Katılıyorum	21	9.6	21	8.4
	Tamamen Katılıyorum	138	63.0	127	50.8

Tablo 75'te görüldüğü gibi “Eğitsel kulüp çalışmalarına okul dışından uzman kişilerin de katılımı sağlanmalı.” maddesine kız öğrencilerin %13.7'sinin (30 kişi) ve erkek öğrencilerin %29.6'sının (74 kişi) katılma düzeyinin düşük (Hiç Katılmıyorum/Biraz Katılıyorum) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan kız öğrencilerin %86.3'ü (189 kişi) ve erkek öğrencilerin %70.4'ü (176 kişi) ise bu görüşe katılmıştır (Genellikle Katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum). Bu bağlamda araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmalarına okul dışından uzman kişilerin katılımının sağlanmasına fikrine katıldıkları görülmüştür. Ayrıca kız öğrencilerin katılım oranı erkeklere göre daha yüksek seviyede olduğunu tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Öğrenciler eğitsel kulüp çalışmalarında daha etkin hale getirilmeli.” maddesine kız öğrencilerin %16.0'sının (35 kişi) ve erkek öğrencilerin %30.0'unun (75 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşın kız öğrencilerin %84.0'ünün (184 kişi) ve erkek öğrencilerin %70.0'inin (175 kişi) ise bu görüşe katılımı yüksektir. Bu paralelde kız ve erkek öğrencilerin çoğunun kendilerinin

eğitsel kulüp çalışmalarında daha etkin hale getirilmesi konusundaki görüşe katılmakla birlikte kız öğrencilerin katılım oranı erkeklere göre daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp faaliyetleri okul ve ders havasından kurtulmalı.” maddesine kız öğrencilerin %11.9’unun (26 kişi) ve erkek öğrencilerin %26.4’ünün (66 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu ancak kız öğrencilerin %88.1’inin (193 kişi) ve erkek öğrencilerin %73.6’sının (184 kişi) katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu paralelde kız ve erkek öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp faaliyetlerinin okul ve ders havasından kurtulması gerektiğine inanmakla birlikte kız öğrencilerin katılım oranının erkeklere göre daha yüksek seviyede olduğunu tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmaları için öğrencilerden araç-gereç, malzeme veya para istenmemeli.” maddesine kız öğrencilerin %23.7’sinin (52 kişi) ve erkek öğrencilerin %25.6’sının (64 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan kız öğrencilerin %76.3’ü (167 kişi) ve erkek öğrencilerin %74.4’ü (186 kişi) ise bu görüşe yüksek düzeyde katılmıştır. Bu bağlamda araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmaları için kendilerinden araç-gereç, malzeme veya para istenmemesi gerektiğine inanmakla görülmekle birlikte cinsiyet açısından belirgin bir fark görülmediğini tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp çalışmaları hakkında aileler de bilgilendirilerek, öğrencileri teşvik etmeleri sağlanmalı.” maddesine kız öğrencilerin %26.0’sının (57 kişi) ve erkek öğrencilerin %32.4’ünün (81 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğunu ancak kız öğrencilerin %74.0’ünün (162 kişi) ve erkek öğrencilerin %67.6’sının (169 kişi) ise bu görüşe yüksek düzeyde katıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda kız ve erkek öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp çalışmaları hakkında ailelerin de bilgilendirilmesi görüşüne katıldıklarını ve bu görüşe kız öğrencilerin katılımının erkek öğrencilere göre daha yüksek seviyede olduğu söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüpler dışında farklı sosyal etkinlikler (tiyatro, konser, gösteri... vb.) düzenlenmeli.” maddesine kız öğrencilerin %6.4’ünün (14 kişi) ve erkek öğrencilerin %16.4’ünün (41 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan kız öğrencilerin %93.6’sının (205 kişi) ve erkek öğrencilerin %83.6’sının (209 kişi) katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu paralelde kız öğrencilerin tamamına yakını ile erkek öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüpler dışında farklı sosyal etkinliklerin düzenlenmesi görüşüne katıldığını söyleyebiliriz.

“Her öğretmen bir eğitsel kulüpte uzmanlaşmalı ve sürekli o kulübe danışmanlık yapmalıdır.” maddesine kız öğrencilerin %14.6’sının (32 kişi) ve erkek öğrencilerin %21.6’sının (54 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu buna karşın kız öğrencilerin %85.4’ünün (187 kişi) ve erkek öğrencilerin %78.4’ünün (196 kişi) katılma düzeyinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin çoğunun her öğretmenin bir eğitsel kulüpte uzmanlaşması ve sürekli o kulübe danışmanlık yapması önerisine katıldıklarını ifade edebiliriz. Ayrıca bu görüşe kız öğrencilerin erkeklere göre daha fazla katıldıklarını söyleyebiliriz.

“Eğitsel kulüp sayıları, içerikleri ve faaliyet alanları zenginleştirilmeli” maddesine kız öğrencilerin %11.9’unun (26 kişi) ve erkek öğrencilerin %18.4’ünün (46 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu ancak kız öğrencilerin %88.1’inin (193 kişi) ve erkek öğrencilerin %81.6’sının (204 kişi) katılma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında kız ve erkek öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp sayıları, içerikleri ve faaliyet alanlarının zenginleştirilmesi gerektiğine inandıklarını ve kız öğrencilerin erkeklere oranla daha fazla katıldığını tablodaki verilere bakarak ifade edebiliriz.

“Eğitsel kulüp toplantıları ve faaliyetleri sadece hafta sonları olmalı.” maddesine kız öğrencilerin %47.0’si (103 kişi) ve erkek öğrencilerin %47.2’si (118 kişi) hiç katılmamaktadır. Buna karşın kız öğrencilerin %36.1’i (79 kişi) ve erkek öğrencilerin %36.0’si (90 kişi) ise bu görüşe katılmıştır. Bu paralelde kız ve erkek öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüp toplantı ve faaliyetlerinin sadece hafta sonlarında yapılması fikrine katılmadıkları ve cinsiyet açısından belirgin bir farkın görülmediğini tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

“Sene başında hangi eğitsel kulüplerin kurulacağı hakkında öğrencilerin fikirleri alınmalı.” maddesine kız öğrencilerin %10.0’unun (22 kişi) ve erkek öğrencilerin %16.8’inin (42 kişi) katılma düzeyinin düşük olduğu ancak kız öğrencilerin %90.0’ninin (197 kişi) ve erkek öğrencilerin %83.2’sinin (208 kişi) ise yüksek düzeyde katıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgulardan hareketle kız ve erkek öğrencilerin çoğunun sene başında hangi eğitsel kulüplerin kurulacağı hakkında kendi fikirlerinin alınmasına yönelik görüşe katıldıklarını ifade edebiliriz. Ayrıca bu görüşe katılan kızların oranı erkeklere göre daha fazla olduğunu tablodaki verilere bakarak söyleyebiliriz.

4.2. Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında ortaöğretim okullarında uygulanan eğitsel kulüp çalışmalarının işlevselliğini incelemek için öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular yer almaktadır. Görüşme; kulüp danışman öğretmenlerin eğitsel kulüp çalışmalarına katılımdan dolayı duyduğu memnuniyet ya da memnuniyetsizliği dile getirmek, ortaya çıkan problemleri belirlemek ve bu problemlere dair çözüm önerilerini almak için yapılmıştır.

4.2.1. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplere Öğrenci Seçimine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kulüp danışman öğretmenlerin eğitsel kulüplerde öğrenci seçimine yönelik bulgular yer almaktadır. Görüşmelerde öğretmenlere eğitsel kulüplerin tür ve sayıları belirlenirken ve eğitsel kulüplere öğrenci alınırken öğrencilerin isteklerinin ne derecede dikkate alındığı konusunda sorular yöneltilmiştir. Kulüp danışmanı öğretmenlerin, sınıf rehber öğretmeni oldukları sınıflarda eğitsel kulüplere öğrenci seçerken izledikleri yollar Tablo 76'da gösterilmiştir.

Tablo 76.

Öğretmenlerin Kulüplere Öğrenci Seçiminde İzledikleri Yollar

	Eğitsel Kulübü	Kulüplere Öğrenci Seçiminde İzlediği Yol
Ö-1	Spor Kulübü	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencileri yeteneklerine göre seçim yapıyor.
Ö-2	Kültür ve Edebiyat	<ul style="list-style-type: none"> • Her öğrenci istediği kulübe gidiyor. • Sayıya önem vermiyor.
Ö-3	Satranç	<ul style="list-style-type: none"> • Seçimi tamamen öğrencilere bırakıyor.
Ö-4	Bilim, Fen ve Teknoloji	<ul style="list-style-type: none"> • Eğitsel kulüp istek formu dağıtıyor. • Öğrenciler istediği kulübü seçiyor. • Çakışma durumunda yeteneklerine göre başka bir kulübe yönlendiriyor. • Rehber öğretmene danışıyor.
Ö-5	İzcilik	<ul style="list-style-type: none"> • Kulüplerle ilgili bilgi topluyor. • Öğrencileri kulüpler hakkında bilgilendiriyor. • Öğrenciler istediği kulübü seçiyor. • İsteklerin çakışması durumunda yeteneklerine göre farklı bir kulüp seçtiriliyor.
Ö-6	Sivil Savunma	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenciler istediği kulübü seçiyor. • İsteklerin çakışması durumunda kura ile başka bir kulübe yönlendiriliyor.
Ö-7	Tiyatro	<ul style="list-style-type: none"> • Kulüp tercih formu dağıtıyor. • Her öğrencinin birinci tercihine gitmesini sağlıyor. • Tercihlerin çakışması durumunda ikinci sıradakine yönlendiriyor. • Her kulübe eşit sayıda öğrenci dağıtıyor.
Ö-8	Tarih Kulübü	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenciler istediği kulübü seçiyor. • İsteklerin çakışması durumunda kura ile başka bir kulübe yönlendiriliyor.
Ö-9	Fotoğrafçılık	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenciler istediği kulübü seçiyor. • İsteklerin çakışması durumunda kura ile başka bir kulübe yönlendiriliyor.
Ö-10	Kütüphanecilik	<ul style="list-style-type: none"> • Rastgele seçim yapıyor. • Sadece ısrarlı davranan öğrencilerin isteklerini dikkate alıyor.
Ö-11	Yayın ve İletişim	<ul style="list-style-type: none"> • Gitmek istedikleri üç kulübün adı forma yazdırılıyor. • Birinci tercihe gitmesini sağlıyor. • Tercihlerin çakışması durumunda ikinci sıradaki tercihe yönlendiriyor. • Tercih konusunda zorlamıyor.
Ö-12	Meslek Tanıtma	<ul style="list-style-type: none"> • Kulüp seçiminden önce öğrenci fikrini alıyor.
Ö-13	PDR	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmen Kurul Toplantısında öğrencilerin istedikleri kulüplere gitmesi ile ilgili fikir beyan ediyor.
Ö-14	PDR	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenci isteklerini ön planda tutuyor. • Rehberlik bölümü olarak öğrencilerin seçim konusunda özgür olmalarını istiyor.

Tablo 76'dan de anlaşılacağı üzere görüşme yapılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu eğitsel kulüplere öğrenci seçerken öğrencilerin isteklerini dikkate almakla birlikte öğrenci seçiminde birbirinden farklı taktikler izlediklerini de söyleyebiliriz. Görüşüne başvurulmuş bazı öğretmenlerin (n=4) eğitici kulüplerin tür ve sayıları belirlenirken ve eğitsel kulüplere öğrenci seçerken kulüp tercih formu hazırladıklarını ve öğrencilerin isteklerini dikkate aldıklarını şöyle betimlemişlerdir:

“Öğrencilerimize ders yılı başında form dağıtılarak öğrencilerin katılmak istediği kulüp belirleniyor öncelikle. İsteklerin çakışması durumunda ise öğrencilerin kabiliyeti ve ilgi alanları hakkında teknik okul olmamızdan dolayı daha fazla bilgiye sahibiz. İlgi ve kabiliyetine göre, birde rehber öğretmene danışarak sınıftaki öğrencileri diğer kulüplere yönlendiriyoruz.” (Ö-4, Bilim, Fen ve Teknoloji)

“Tabii ki dikkate alıyoruz. Öğrencilere kulüp seçiminden önce bir tercih formu dağıtılıyor. Öğrenci seçmek istediği 4-5 kulübün adını yazıyor. Mümkün olduğu kadar birinci veya ikinci seçimlerine gitmesini sağlıyoruz. Eğer bir kulüpte yığılma çok olursa öğretmen arkadaşların yükü artmasın diye bütün kulüplere eşit dağıtım yapmaya çalışıyoruz. Genel anlamda öğrencilerin memnun olduğu bir dağıtım söz konusu.” (Ö-7, Tiyatro)

“Öncelikle seçimler danışman olduğum sınıfta yapılıyor. Sınıftaki öğrencilere gitmek istedikleri üç kulübün adını yazmalarını istiyorum. Öncelikle elverişli durumda olursa herkes ilk sırada yazdığı kulübe göndermeye çalışıyorum. Tabii ki çakışma durumları oluyor. Örneğin spor kulübünde çok fazla yığılma var. Bunu ilk tercihte yazan öğrencilerin ikinci tercihlerine göre kulüp seçtiriyoruz. Öğrencilerin hiç istemediği bir kulübe gitmelerine zorlamaktansa, en azından ikinci derecede ilgi duyduğu bir kulübe ismini yazdırıyorum. (Ö-11, Yayın ve İletişim)

Ayrıca görüşüne başvurulmuş bazı öğretmenler (n=4), eğitici kulüplerin tür ve sayıları belirlenirken ve eğitsel kulüplere öğrenci seçerken öğrenci isteklerine önem verdiklerini fakat aynı kulübü seçen çok öğrencinin bulunmasından dolayı kura yoluyla seçim yaptıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden alınan verilere göre en çok tercih edilen kulübün Spor Kulübü olduğu saptanmıştır. Aşağıda öğretmenlerin kura çekimiyle ilgili görüşlerinden alıntılar sunulmuştur.

“Öğrenciler genellikle istedikleri eğitsel kulüpleri seçiyorlar. Ancak bir kulübü çok fazla öğrenci istiyorsa, sayıları eşit olacak şekilde diğer kulüplere kura ile gönderiliyor.” (Ö-6, Sivil Savunma)

“...Çok öğrencinin bir kulübü seçmesi durumunda (spor kulübü gibi) kurayla istenilen kulübe öğrencileri yazdırıyoruz.”(Ö-8, Tarih Kulübü)

Görüşme yapılan öğretmenlerden bir tanesi ise eğitsel kulüplere öğrenci seçiminde önce okuldaki mevcut eğitsel kulüpler hakkında bilgi topladığını, daha sonra öğrencileri bilgilendirdiğini şöyle ifade etmektedir.

“Öğrencilere başlangıçta sosyal kulüpler hakkında kısa bir bilgilendirme yapıyorum. Bunun için, internetten edindiğim çeşitli sosyal kulüplerde ne tür etkinlikler ve öğrencilere ne tür görevler verildiğini araştırıp öğrencileri bilgilendiriyorum...”(Ö-5, İzcilik)

Öğretmenler genelde öğrenci isteklerini dikkate aldıklarını belirtmesine karşın bir öğretmen öğrenci isteklerini dikkate almadığını ifade etmiştir. Öğretmen bu görüşünü şöyle dile getirmiştir.

“Büyük oranda öğrenci istekleri ikinci planda kalmaktadır. Çoğu zaman kulüp seçimini rastgele yapıyoruz. Fakat bazı öğrenciler faaliyetlerine katılmak istedikleri bazı kulüplerde bulunma ısrarları var...”(Ö-10, Kütüphanecilik)

Kulüp danışman öğretmenlerin yanı sıra okullardaki rehber öğretmenlerin de görüşlerine başvurulmuştur. Rehber öğretmenler kulüp seçiminde aktif olarak rol almadıklarını fakat öğrencilerin istekleri konusunda okul idaresi ile iletişim halinde olduklarını ifade etmişlerdir. Aşağıda rehber öğretmenlerin bununla ilgili görüşleri sunulmuştur.

“Rehber öğretmen olarak kulüp seçimini biz yapmıyoruz. Sene başı toplantısında bu durum ile ilgili olarak öğrencilerin istedikleri kulüplere alınması konusunda görüş bildiriyoruz.” (Ö-13, PDR)

“Genel olarak öğrencilerin istekleri göz önünde tutulmaktadır. Bazı öğrenciler kendi başlarına kulüp kurmak istiyorlar. Bu öğrenciler için yönetim ve rehberlik servisi olarak gerekli desteği sağlıyoruz.”(Ö-14, PDR)

4.2.2. Öğretmenlerin; Öğrencilerin Eğitsel Kulüplere Olan İlgisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Görüşlerine başvurulmuş öğretmenlerin büyük çoğunluğu (n=8) eğitsel kulüplere öğrenci ilgisinin yeterli düzeyde olmadığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin bazıları

eğitsel kulüp faaliyetlerinin yeterli düzeyde olmadığını ve bunun çok çeşitli sebeplerden kaynaklandığını dile getirmiştir. Kulüp faaliyetlerinin yeterli düzeyde olmaması öğrencilerin kulüplere olan ilgisini azalttığını belirtmişlerdir. Öğretmenler, okul dersleri ile eğitsel kulüp etkinliklerine devam durumları ile ilgili karşılaştırma yapmıştır. Aşağıda öğretmenlerin öğrencilerin kulüplere ilgilerine yönelik görüşlerinden alıntılar yer almaktadır.

“Normal derslerden çok daha fazla etkinliklere katılmayan öğrenciler var. Öğrenci bağlayıcı bir tarafı olmadığını düşündüğü için dersler kadar önemsemez.”(Ö-3, Satranç)

“Öğrencilerin kulüp derslerine ilgileri çok az. Genel derslere devam etse de, özellikle kulüp dersine devam etmeyen öğrenciler oluyor. Kulüp dersi saatinde okulda bulunmak istemiyorlar.”(Ö-6, Sivil Savunma)

“Dışarıdan gözlemediğim kadarıyla öğrenciler yeteri kadar ilgili değil. Bu okuldan okula değişebiliyor. Genelde olarak %40 kadar ilgisiz diyebilirim...Diğer derslere ilgisi olmayan öğrencilerin kulüp derslerine de katılmadıklarını gözlemliyorum. Kulüpler genelde ders havasında geçtiği için derse katılanlar kulüplere de sıkılsa da sıkılmasa da katılım gösteriyor.”(Ö-13, PDR)

Çoğu öğretmen; öğrencilerin ilgilerini yetersiz bulmasına karşın, bazı öğretmenler yeterli düzeyde öğrenci katılımının sağlandığını ve ilgilerini arttırmak için bazı yöntemler denediklerini ifade etmişlerdir. Genel olarak öğrenci ilgisi yeterli düzeyde bulan öğretmenler öğrenci ilgisinin kulüp faaliyetlerinin çeşitliliğine ve kapsamlı olmasına bağlamışlardır. Aşağıda bazı öğretmenlerin görüşlerinden alıntılar yer almaktadır.

“...Gelen öğrenciler istekli geliyorlar...Etkinlik yapabildiğimiz durumlarda güzellikle çalışmalar yürütülüyor.”(Ö-1, Spor Kulübü)

“İstekli olanlar çalışmalara planlama dahil her noktasında katkıda bulunuyorlar.”(Ö-2, Kültür ve Edebiyat Kulübü)

“Öğrencilerin kulüp derslerine ilgileri yoğun oluyor. En azından kendi kulübüm için bunları söyleyebilirim. Devamsızlık yapmıyorlar. Kulüpte öğrencileri harekete geçirici etkinlikler, öğrenci motivasyonunu ve ilgisini arttıran en önemli uyarılar olarak görüyorum.”(Ö-5, İzcilik Kulübü)

“...Diğerleri ilgi gösteriyor. Okulun el verdiği şartlara uygun bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Hemen hemen her hafta küçük oyunlar kulüpteki değişik

öğrenciler tarafından sergileniyor. Doğaçlamalar çok olduğundan oyunlar eğlenceli hale geliyor ve öğrencilerin ilgileri artıyor.”(Ö-7, Tiyatro Kulübü)

“Özellikle isteyerek gelen öğrenciler var. Onlarla dönem başında yapmak istediklerimizi konuşuyoruz. Hemen işe koyulmak için can atan öğrenciler var. Genelde her sene kulüp olarak bir dergi çıkarmak niyetindeyiz.”(Ö-11, Yayın ve İletişim Kulübü)

“Öğrencilerin istekleri göz önünde bulundurulduğu için genel olarak ilgileri yüksek. Çok başarılı çalışmalar yapılıyor. Sadece bize destek vermek kalıyor. Bizde öğrencilerimize her türlü desteği sağlıyoruz. İstediklerinde kulüplerini değiştirebiliyoruz. Dolayısıyla istekli bir şekilde kulüp çalışmalarına katılım var. Bütün öğrenciler için olmazsa da belli bir kesim için var.” (Ö-14, PDR)

4.2.3. Öğretmenlerinin Kulüpler İçin Ayrılan Sürenin Beceri Kazandırmadaki Yeterliliğine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Görüşlerine başvuru alan öğretmenlere eğitsel kulüplere ayrılan zamanın öğrencilere beceri kazandırmadaki yeterliliği konusunda sorular yöneltilmiştir. Verilen yanıtlarda öğretmenlerin tamamı eğitsel kulüplere ayrılan zamanın yetersiz olduğunu özellikle vurgulamıştır. Bunun yanı sıra sadece kulüpler sayesinde beceri kazanma etkisinin hiç olmadığı veya yüzeysel olduğunu (n=6) ifade etmişlerdir. Eğitsel kulüplerin özellikle mevcut ders yükünden dolayı okullarda zaman ayrılmasının güç olduğunu (n=5) söylemişlerdir. Öğretmenler ayrıca eğitsel kulüplere gereken zaman konusunda da çeşitli fikirler beyan etmişlerdir. Aşağıdaki bazı öğretmenlerin eğitsel kulüplere ayrılması gereken zaman konusundaki fikirlerinden alıntılar yer almaktadır.

“Zaman çok yetersiz. Bu konuda çok sıkıntı var. En azından üst üste 2 ders saati olsa biraz daha iyi olur. Öğrenciler daha aktif olur ve dersten daha zevk alırlar”(Ö-1, Spor Kulübü)

“Şu andaki mevcut alakaya göre haftada 2 saat anca zaman yetebiliyor. Ama kişisel gelişimin tamamlanması ve öğrencinin kendini belli bir hususta ifade etme noktasında sosyal kulüpler öğrencilerin vazgeçilmez materyallerdir. Bu yüzden daha çok zaman ayrılmalıdır”(Ö-3, Satranç Kulübü)

“Bir iki kulüp haricinde zaman doldurmak ya da yapılması gerektiği için yapıldığında faydalı olduğu ve beceri kazandırdığını düşünmüyorum. Ayrıca haftalık

ders saati yükünün 40 saati bulmasından dolayı kulüp etkinlikleri ve toplantıları için yeterli zaman yoktur...”(Ö-8, Tarih Kulübü)

“...Zaten çok fazla ders yükü olduğundan öğrencilerin kulüplere zaman kalmıyor. Ders dışında kimse kulüp için toplanmak istemiyor. Öğretmen olarak da okul ders saatlerinin içinde olmasını isterim. Notla değerlendirme olmadığından hep ikinci planda kalıyor. Özellikle sınav zamanlarında ilgili öğrenciler bile toplanmak istemiyor. Kesinlikle haftada en az iki gün bütün öğleden sonra öğrencilerin kulüp olarak toplanması verimliliği artırır...(Ö-11, Yayın ve İletişim)

Bunu yanı sıra görüşlerine başvurulmuş öğretmenler ayrılan zamanın beceri kazandırmada yetersiz kaldığını ve bunun önündeki engellerden bahsetmişlerdir. Öğretmenlerin bazıları kulüp saatlerinde zaman yüzünden etkinliklerini çeşitlendiremediklerini, içeriğini zenginleştirme konusundan sıkıntılar çektiklerini ayrıca belirtmişlerdir. Zaman sorunu kulüpten kulübe değişiklik göstermektedir. Aşağıda öğretmenlerin yaşanan zaman sıkıntısının kendi kulüp faaliyetlerine olan etkilerine yönelik görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“Bizim kulübümüz robot çalışmaları ve elektronik devreler üzerine yoğunlaştığı için kulübün etkinlik saatleri yetersiz kalıyor. Öğrenci ve öğretmen olarak boş ders saatleri ve okul çıkış saatinden sonra çalışmalarımıza devam ediyoruz.”(Ö-4, Bilim, Fen ve Teknoloji Kulübü)

“Sadece kendi kulüpleriyle ilgili konularda biraz daha bilgi sahibi oluyorlar. Bu bilgi de ileride beceriye dönüşmüyor maalesef. Kazandıkları bu bilgi çok yüzeysel kalıyor. Beceri kazanması için öğrencinin bir kulübe aktif katılım sağlaması, o kulüpte etkinlik yapılması lazım. Bizimki sivil savunma kulübü olduğu için etkinlikler genelde resim yapma, internette sivil savunma ile ilgili bilgi edinme şeklinde oluyor.(Ö-6, Sivil Savunma Kulübü)

“Zaman kesinlikle yetmiyor... Tiyatro sahne oyunudur. Özgüven isteyen etkinliklerimiz var... Öğrenci rolüne göre sahnede çok fazla provaya ihtiyaç duyar ve çok zamana ihtiyacı var. Okullar bir nevi rehabilitasyon merkezleridir. Onların kişisel gelişimleri için bu tür etkinliklerin daha fazla olması ve yeterli zaman ayrılması gerekmektedir.(Ö-7, Tiyatro Kulübü)

“...Şu anki kulüp etkinliklerine katılan öğrencilerin araç gereç sıkıntısı bulunduğu ve çalışmaların uygulama imkanının az olmasından dolayı işin beceriye dönüşümü yüzeysel kalıyor.(Ö-9, Fotoğrafçılık Kulübü)

4.2.4. Öğretmenlerinin Eğitsel Kulüp Yönetmeliği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin kulüp faaliyetlerine başlamadan önce takip etmesi Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği ile ilgili görüşlerine ihtiyaç duyulmuştur. Görüşme formunda öğretmenlere eğitsel kulüp yönetmeliği ve uygulanabilirliği ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Öğretmenlerin eğitsel kulüpler yönetmeliğine ilişkin görüşleri Tablo 77’de gösterilmiştir.

Tablo 77.

Öğretmenlerin Eğitsel Kulüpler Yönetmeliğine İlişkin Çıkarımları

Eğitsel Kulübü	Eğitsel Kulüp Yönetmeliği ile İlgili Çıkarımları
Ö-1 Spor Kulübü	<ul style="list-style-type: none"> • Kağıt üzerinde çok güzel bilgiler yer alıyor ve uygulanabilir görünüyor. • Zaman ve malzeme gibi sıkıntılardan dolayı uygulanamıyor. • Daha az ve öz olması zaman kazandırır. • MEB’in internet sitesinden temin edilmiştir.
Ö-2 Kültür ve Edebiyat	<ul style="list-style-type: none"> • Yönetmeliği önemsemiyor. • Sene başında yapılan planlamaya sadık kalıyor.
Ö-3 Satranç	<ul style="list-style-type: none"> • Mutlaka bir kılavuzun olmasını önemsiyor. • Programa takılmadan, çevre şartlarını göz önünde tutarak öğrencilere bir şeyler vermeyi daha çok önemsiyor.
Ö-4 Bilim, Fen ve Teknoloji	<ul style="list-style-type: none"> • Yönetmeliği eski buluyor. • Her kulüp için ayrı bir yönetmeliğin uygulanmasının daha iyi olacağını düşünüyor.
Ö-5 İzcilik	<ul style="list-style-type: none"> • Kulüp yönetmeliğe uygun olarak kuruluyor. • Maliyeti, zaman yetersizliği, çevre şartları, öğrenci profiline göre değişkenliği gibi sebeplerden uygulanmıyor.
Ö-6 Sivil Savunma	<ul style="list-style-type: none"> • Yönetmelik uygulamaya elverişli değil. • Zaman sıkıntısı, notla değerlendirilmemesi, çevre şartları gibi nedenlerden uygulanamıyor.
Ö-7 Tiyatro	<ul style="list-style-type: none"> • Kulüp çalışmaları yönetmeliğe göre değil, çevre şartlarına göre yapılır. Yönetmelik gereksizdir. • Maddi olanak verilmeden uygulanma imkanı yok. • Kağıt üstünde kalıyor.

(Tablo 77'nin Devamı)

Ö-8	Tarih Kulübü	<ul style="list-style-type: none"> • Yönetmelik eksiksiz evrak işiyle uğraşmaya zorluyor. • Çalışmalar, internetten indiriliyor, gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra yönetmeliğe uygun hale getiriliyor.
Ö-9	Fotoğrafçılık	<ul style="list-style-type: none"> • Belgelendirme ve evrak işiyle uğraşma esas alınıyor. • Çok fazla evrak işi barındırdığı için amacına ulaşamıyor ve işlevselliğini yitiriyor.
Ö-10	Kütüphanecilik	<ul style="list-style-type: none"> • Kağıt üzerinde çok güzel, yeterli değil ve işlevsiz kalıyor. • Evrak işleri çok fazla oluyor.
Ö-11	Yayın ve İletişim	<ul style="list-style-type: none"> • İnternet üzerinden indirilen yönetmelikte çok fazla bilgi mevcut. • Zamanın yeterli olmaması, evrak işinin çok olmasından dolayı yönetmelik uygulanamıyor. • Öğrencilerin görev ve sorumlulukları çok fazla. • Sadeleştirilmesi ve evrak işinin hafifletilmesi gerekir.
Ö-12	Meslek Tanıtma	<ul style="list-style-type: none"> • Sadece kırtasiye işi olarak kağıt üstünde kalıyor ve içeriğinin yoğun olması rahatsızlık veriyor. • Evrak işleri verimli çalışmayı engelliyor.
Ö-13	PDR	<ul style="list-style-type: none"> • Daha sade ve somut olması gerekiyor. • Güncel değil, revize edilmesi gerekiyor. • Raporlar tarih ve sayıları değiştirilerek yıldan yıla benzer şekilde hazırlanıyor. • Öğretmenlerin yönetmeliği önemseyerek etkinlik yaptıklarını düşünmüyorum.
Ö-14	PDR	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenler evrak işinin fazlalığından şikayetçi. • Daha sade ve uygulanabilir bir yönetmelik gerekiyor. • Her kulüp için ayrı bir sistematığe sahip olmasında yarar var.

Tablo 77 incelendiğinde görüşlerine başvurulmuş öğretmenlerin çoğunluğu (n=8) eğitsel kulüp yönetmeliğinin çok fazla evrak işiyle uğraştırdığını, evrak işinin sınırlı olan eğitsel kulüp uygulama zamanını daha da azalttığını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler (n=3) ayrıca evrak işlerinin bıkkınlık yarattığını, öğretmenlerin kulüp dersine olan ilgisini daha da azalttığını da ayrıca ifade etmişlerdir. Aşağıda öğretmenlerden bazılarının eğitsel kulüplerin yönetmeliğine ve evrak işlerine ilişkin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“İşimiz daha çok evrak takip etmek ve bunları eksiksiz yapmak olduğu için yönetmeliklere uyduğunu düşünüyorum. Fakat işler sadece evrak üstünde kalıyor. Çoğu etkinlik örneğini internetten indiriyoruz. Gerekli düzenlemeler yapıp yönetmeliğe uygun hale getiriyoruz. Çoğu kulüpte durum maalesef bu” (Ö-8,Tarih Kulübü)

“Yönetmelikte belgelendirme ve evraklarla uğraşma esas alınıyor maalesef...İnternet üzerinden edindiğimiz bu yönetmelik çok da işlevsel olamıyor. (Ö-9, Fotoğrafçılık Kulübü)

“Bizde kağıt üzerinde her şey güzel fakat yetmiyor. Onu hayatta geçirme bilinci olmasa istediğin düzenlemeyi yap boşuna. O yüzden kulüp yönetmeliğine bağlı olarak çalışmaların yapılmaması yönetmeliği de işlevsiz hale getiriyor. Ayrıca kulübün evrak işleri çok fazla. (Ö-10, Kütüphanecilik Kulübü)

“Tamamen kırtasiye işi olarak değerlendirmemiz mümkün. Her şey kağıt üzerinde kalıyor. Evrak işlerinin yoğunluğu rahatsızlık veriyor. Eğitsel kulüplerin yönetmeliğe göre çalıştırılması zor ve evrak işleri verimli çalışmayı engellemekte. (Ö-12, Meslek Tanıtma Kulübü)

Buldukları okulun ortam ve kaynaklarını göz önünde tutan bazı öğretmenler eğitsel kulüplerin yönetmeliğe tam da uygun olarak kulüp faaliyetlerini yürütmenin mümkün olmadığını ifade etmişlerdir. Okuldaki temel eksikliklerin giderilemediği sürece kulüp yönetmeliğine uygun bir işleyişin de olamayacağını bunun için öncelikle temel eksikliklerin önüne geçilmesi gerektiği konusunda görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin ilgi düzeyinin düşüklüğü, maliyet gerektirmesi, yeterli zamanın olmayışı, çoğu zaman çevre şartlarına uyarlanamaması, herhangi bir notla değerlendirmeye tabi tutulmaması gibi nedenler öğretmenler tarafından yönetmeliğe uygun işleyişin olmamasına etki edenler nedenler olarak ön plana çıkmaktadır. Aşağıda öğretmenlerin kulüp yönetmeliğine uygun işleyişin olmamasına yönelik görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“Yönetmelikte kağıt üzerinde o kadar çok güzel bilgiler yer alıyor ki tam olarak uygulandığında ortaya ürün çıkar. Maddeler kağıt üstünde uygulanabilir görünüyor. Zaman ve malzeme bakımından çok büyük aksaklıklar olduğu için yönetmelik uygulanamıyor. Ayrıca kulüp dosyalarının oluşturulması etkinliklerin raporlaştırılması da çok fazla vakit alıyor. 32 sayfalık bir dosya var elimde...”(Ö-1, Spor Kulübü)

“Kulüp çalışmaları yönetmeliğe uygun olarak kuruluyor. Fakat çalışmaların yönetmeliğe uygun olarak yapılması (maliyet gerektirmesi, zaman yetersizliği, çevre şartları, öğrenci profiline değişkenliği) gibi sebeplerden dolayı mümkün değildir. (Ö-5, İzcilik Kulübü)

“Mevcut yönetmeliğin uygulanmaya elverişli olduğunu düşünmüyorum. Kulüplerin öğrenci karnesine bir katkısı olmaması, herhangi bir değerlendirmeye tabii

tutulmaması da yönetmeliğin uygulanmasını zorlaştırıyor. Ayrıca gönüllü veli katılımını sağlamak çok zor.”(Ö-6, Sivil Savunma Kulübü)

“Kulüp çalışmaları yönetmeliğe değil de okulun çevre şartlarına göre uygulama yapılır. Maalesef okulların durumlarını göz önüne aldığımızda yönetmeliğe uygun kulüp işlenemiyor. Yönetmelik gereksiz kalıyor. Maddi bir olanak vermeden diğer kurumlarla birlikte çalışma yapmamı istiyor. Benim aldığım ücret, otobüs tutup bir tiyatro veya diğer yerleri ziyarete yetmiyor. O yüzden açıkça söylemek gerekirse internet üzerinden yönetmeliği ediniyoruz. Kağıt üstünde öylece duruyor.” (Ö-7, Tiyatro Kulübü)

Görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin bazıları ise yönetmeliğin değişmesi gerektiğini, daha sade ve anlaşılır olmasına önem verilmesini, öğretmen ve öğrencilerin görev ve sorumluluklarının çok fazla olduğunu ve azaltılmasını gerektiğini ayrıca ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra her kulüp için ayrı bir yönetmelik hazırlanması, sadece çevre ve okul şartlarına göre planlanması ve yönetmeliğin bu esnekliğe sahip olması da bazı öğretmenlerce dile getirilmiştir. Yapılacak bu tür çalışmaların kulüpleri daha işlevsel hale getireceğine, etkinlikler için zamanın artacağına inandıklarını belirtmişlerdir. Aşağıda öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“...daha sade ve somut düzenlenebilirse öğretmenler için daha faydalı olur. Yıllardan beri aynı...Yönetmeliğin sadeleştirip bazı yerlerinin kesilmesi ve yeniden düzenlenmesi ile beraber daha işlevsel etkinlikler yapılabilir. Tamamıyla değiştirilmesi de mümkün...”(Ö-13, PDR)

“...Öğrencilerin görevleri sorumlulukları yönetmelik üzerinde çok fazla. Dernek gibi görevler var. Bunların biraz daha sadeleştirilmesi gerekir.” (Ö-11, Yayın ve İletişim Kulübü)

“Yönetmeliği bu konuda eski buluyorum. İlk ve Ortaöğretim için hatta her kulüp için ayrı bir yönetmelik çıkartılması daha faydalı olur.” (Ö-4, Bilim, Fen ve Teknoloji Kulübü)

Öğretmenlerin çoğu kulüp yönetmeliği ile ilgili sorunlar olduğunu ve yeniden düzenlenmesi gerektiğini ve mutlaka bir kılavuzun olmasını gerekliliğine inanmasına karşın bazı kulüp danışmanları (n=2) kulüp yönetmeliğini gereksiz bulduğunu ve etkinlik oluşturma sürecinde yönetmeliğe göre yapmadığını dile getirmişlerdir. Aşağıda yönetmeliği gereksiz bulan öğretmenin görüşüne yer verilmiştir.

“Yönetmeliğe açıkçası çok fazla önemsediyimi söyleyemem. Sadece sene başında yaptığımız planlara sadık kalmaya çalışıyoruz. Oda yettiği kadar... (Ö-2, Kültür ve Edebiyat Kulübü)

4.2.5. Öğretmenlerin; Eğitsel Kulüplerin Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmesine ve Olumlu Davranış Değiştirmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlere eğitsel kulüplerin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeye ve öğrencilerde olumlu davranış değişikliğine ilişkin görüşlerini almak için sorular yöneltilmiştir.

Öğretmenlerin kulüpler sayesinde olumlu davranışlar sergilenmesi ile ilgili yapılan görüşmeden elde edilen veriler Tablo 78’de gösterilmiştir.

Tablo 78.

Eğitsel Kulüplerin, Öğrencilerde Olumlu Davranış Değişikliğine Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Eğitsel Kulübü	Kulüplerin Öğrencilerde Olumlu Davranış Değişikliğine Katkısına İlişkin Çıkarımları
Ö-1 Spor Kulübü	<ul style="list-style-type: none"> Sevilen bir kulüp olduğu için faaliyetler katkı sağlıyor. Samimi bir ortam söz konusu Olumsuz davranış olumluya dönüşüyor.
Ö-2 Kültür ve Edebiyat	<ul style="list-style-type: none"> Olumlu bir hayat bakışına sahip oluyor. Özgüveni yükselterek katkı sağlıyor. Hatalardan ders çıkarmayı ve düşünerek hareket etmeyi öğreniyor.
Ö-3 Satranç	<ul style="list-style-type: none"> Sorumluluk bilinci kazandırıyor.
Ö-4 Bilim, Fen ve Teknoloji	<ul style="list-style-type: none"> Hayatla ilgili çeşitli alışkanlıklar kazanıyor. Davranışı bire bir değişen öğrenciler mevcut.
Ö-5 İzcilik	<ul style="list-style-type: none"> Etkinlikler bilgi düzeyini geçmediği için katkısı yok. Bazı öğrencilere katkısı fazladır. Sanatla uğraşmanın topluma mutlaka faydası vardır.
Ö-6 Sivil Savunma	<ul style="list-style-type: none"> Olumlu katkısı yok. Sıkıcı uygulamalar söz konusu. Eğer aktif katılım varsa katkı sağlar.
Ö-7 Tiyatro	<ul style="list-style-type: none"> Faaliyetler olumlu katkı sağlıyor. Öğrenciler en azından doğaya saygıyı öğreniyor.
Ö-8 Tarih Kulübü	<ul style="list-style-type: none"> Eğitici ve eğlendirici faaliyetler katkı sağlıyor. Medeni cesareti artıyor ve yeni görevlere talip oluyor.
Ö-9 Fotoğrafçılık	
Ö-10 Kütüphanecilik	

(Tablo 78'in Devamı)

Ö-11	Yayın ve İletişim	• Olumlu davranış sadece etkinliklere katılan öğrencilerde görülüyor.
Ö-12	Meslek Tanıtma	• Etkinlikler yüzeysel olduğu için katkısı azdır.
Ö-13	PDR	• Davranışlarında olumlu yönde değişim gösteren öğrenciler oluyor. • Yeterli sayıda katkı yok.
Ö-14	PDR	• Akran iletişimsizliği dışında davranışlarda sorun yok. • Kulüpler sayesinde olumlu davranışlar kazanır.

Tablo 78 incelendiğinde öğretmenlerin eğitsel kulüplerin öğrencilerdeki olumlu davranış değiştirme hakkında farklı görüşler belirtilmekle birlikte, çoğu öğretmen olumsuz yönde görüş bildirmiştir. Öğretmenlerin bazıları kulüplerin öğrencilerde olumlu davranış değişikliğine katkısına olumlu bakarken, bazıları olumlu etkinin sadece kulüp etkinliklerine aktif olarak katılan, sorumluluk duygusuna sahip öğrencileri kapsadığını, diğer öğrencilere katkısının olmadığını veya çok az olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda öğretmenlerin eğitsel kulüplerin öğrencilerde olumlu davranış değiştirmeye katkısına yönelik görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“...Spor kulübüne dersleri kötü ve özgüveni yüksek olmayan öğrenciler geliyor. Biz onlarla daha samimi bir ortam yaratarak yardımcı olmaya çalışıyoruz. Benim öğrenciler arasında bıçak çeken, ballı kullanan öğrenciler vardı. Ama spor çalışmaları sayesinde bıraktılar ve şimdi okul takımındalar. Tatilde bile çalışmalarımıza devam ediyoruz. Tabii bunun için de emek lazım.” (Ö-1, Spor Kulübü)

“...Kulüp çalışmalarının öğrencilerin hayat sahalarını genişletip geliştirdiğini görüyor ve biliyorum. Bundan dolayı eğitsel etkinliklerin öğrencilerde olumlu bir hayat bakışı kazandırdığını söyleyebilirim.” (Ö-2, Kültür ve Edebiyat Kulübü)

“Mesela satranç bilmeyen ve satrancı iyi düzeyde oynamaya çalışan bir öğrenci yendiği karşılaşmalarda özgüven kazanır. Yenildiği karşılaşmalarda nerelerde hata yaptığı, daha iyi nasıl bir hamle yapabileceğinin analizini yapar ve hayatta düşünmeden hareket etmenin ne kadar olumsuz sonuçlar doğurabileceğini öğrenir.” (Ö-3, Satranç Kulübü)

“Etkinlik yapıldığında olumsuz davranışlarda düzelme olur. İzcilik kulübü doğası gereği, planlı ve programlı çalışma, grup çalışmalarına katılma ve sorumluluk alma gibi davranışları kazandırma bakımından en önemli kulüptür diyebilirim. Şu ana kadar öğrencilerde bunu birebir görme fırsatı bulduğum bazı öğrenciler oldu.” (Ö-5, İzcilik Kulübü)

“Bazılarında değişebiliyor. Yaptığımız çalışmalar keyifli ve faydalı buldukları için ilgi gösteren öğrencilerimiz var... Netice de sanatla uğraşan insan ister dinleyici veya izleyici isterse de işi yapan kişi olsun topluma faydalı biridir diyebilirim.” (Ö-7, Tiyatro Kulübü)

“Bu tür kulüp faaliyetleri öğrencileri sorumlu olmaya, detayları yakalayarak estetik yaklaşım gibi bireyin hayatına yayılabilecek güzel düşüncelere ve davranışlara sevk ediyor. Ayrıca fotoğrafçılık biraz da doğayla ilgilidir. Fotoğrafçılıkla uğraşan kişi doğaya ve hayata karşı olumlu bir tavır içinde olur...” (Ö-9, Fotoğrafçılık Kulübü)

“Akranlarıyla iletişim gibi her gencin yaşayabileceği sorunlar dışında davranış sorunları ile karşılaşmıyoruz. Öğrenciler kulüpler sayesinde birbirine saygılı olma, takım ruhu oluşturma, kazanma ve kaybetme durumlarında gösterilecek olumlu davranış kalıplarını öğrenme, yardımlaşma vb. olumlu davranışları kazanmaktadırlar.” (Ö-14, PDR)

Görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin bazıları katkının olabilmesi için etkinliklerin öğrencilerde davranış değişikliğine etki edecek düzeyde olması gerektiğini söylemişlerdir. Kendi kulüp faaliyetlerindeki çalışmaların kulüplerin öğrencilerde olumlu davranış değişikliğine katkısının olmadığını ifade etmişlerdir (n=4). Buna neden olarak da öğrenci ilgisizliği ön plana çıkarmışlardır. Bunun yanı sıra etkinliklerin sıradan olması, ortaya ürün çıkmaması, bilgi düzeyinden öteye geçmemesi ile eğitici ve eğlendirici faaliyetlerin olmamasından dolayı eğitsel kulüplerin öğrencilerde olumlu davranış değişikliğine katkısının olmadığını veya çok az olduğunu ifade etmişlerdir.

“Eğitsel kulüplerin olumlu davranış geliştirmede etkili olduğunu düşünmüyorum... Etkinlikler bilgi düzeyinden öteye gidemediğinden, daha doğrusu doğal afetler esnasında yapılması gerekenleri uygulamalı tatbikatlarla destekleme imkanımız olmadığından (Allah etmesin!) ileride meydana gelebilecek bir doğal afet esnasında da ne yapacağını, nasıl davranacağını tam olarak bilemiyor.” (Ö-6, Sivil Savunma kulübü)

“Çok az öğrenci de görülebiliyor. (Ö-10, Kütüphanecilik Kulübü)

“Olumlu davranış geliştiren öğrenciler oluyor. Genel olarak herhangi bir kulüpteki öğrenci öğretmen tarafından tanınıyorsa ve onu doğru bir şekilde yönlendirirse katkısı olur. Bundan zevk duyan öğrencileri de gözlemledim. Bazı kulüpler için sadece sosyal kulübün etkisi fazla olmuyor.” (Ö-13, PDR)

Öğretmenlere ayrıca eğitsel kulüplerin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeye katkısına ilişkin görüşlerini almak için sorular yöneltilmiştir.

Öğretmenler ile bu konuda yapılan görüşmelerden elde edilen veriler Tablo 79'da gösterilmiştir.

Tablo 79.

Eğitsel Kulüplerin, Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmeye Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri

	Eğitsel Kulübü	Kulüplerin Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmeye Katkısı ile İlgili Çıkarımları
Ö-1	Spor Kulübü	<ul style="list-style-type: none"> Zaman, mekan ve malzeme yeterli olması durumunda katkı sağlıyor. Boş zamanlarında sportif faaliyetlere ilgi duyuyorlar.
Ö-2	Kültür ve Edebiyat	<ul style="list-style-type: none"> Kulüpte yapılan her etkinliğin katkısı var.
Ö-3	Satranç	<ul style="list-style-type: none"> Gerçek anlamda yapılan etkinlikler katkı sağlıyor. Sadece etkinliklere katılan öğrencilerde katkı sağlıyor.
Ö-4	Bilim, Fen ve Teknoloji	<ul style="list-style-type: none"> Ortaya ürün çıktığı için ilgi fazla ve katkı sağlıyor.
Ö-5	İzcilik	<ul style="list-style-type: none"> Uygulama olmadığı için katkı yok.
Ö-6	Sivil Savunma	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenci ilgisizliğinden dolayı katkısı yok.
Ö-7	Tiyatro	<ul style="list-style-type: none"> İlgilenen öğrencilere biraz katkı sağlıyor. Kulübün tek başına katkısı çok azdır.
Ö-8	Tarih Kulübü	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenci ilgisizliğinden dolayı katkısı yok. Sadece gayretli öğrencilere çeşitli alışkanlıklar kazandırıyor.
Ö-9	Fotoğrafçılık	<ul style="list-style-type: none"> Kulüp etkinliklerinin katkısı fazla. Boş zamanlarında çalışmalarını tekrarlıyorlar.
Ö-10	Kütüphanecilik	<ul style="list-style-type: none"> Kulüp olarak önemsenmediği ve gönüllü öğrenci yoksunluğundan dolayı katkı sağlamıyor.
Ö-11	Yayın ve İletişim	<ul style="list-style-type: none"> İlgisiz öğrenciye katkısı çok az. Sorumluluk alan öğrencilere araştırmacı bir kişilik sağlıyor.
Ö-12	Meslek Tanıtma	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencinin bilinçli olmaması, sınav sistemi ve velinin sıcak bakmamasından dolayı katkı sağlamıyor.
Ö-13	PDR	<ul style="list-style-type: none"> Kulübe göre değişebiliyor. Sportif faaliyetlerin katkısı var. Öğrenci bakışı önemlidir.
Ö-14	PDR	<ul style="list-style-type: none"> Katkı düzeyi kulübe göre değişebiliyor. Yapılan her etkinlik katkı sağlar.

Tablo 79 incelendiğinde öğretmenlerin kulüp faaliyetlerinin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeye katkısına yönelik görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler arasında farklı görüşler dikkat çekmekle birlikte kulüp faaliyetlerinin boş zamanlarını

değerlendirmeye katkısının az veya hiç olmadığını savunanların çoğunluk oluşturduğunu söyleyebiliriz. Birçok öğretmen ayrıca faaliyetlerin boş zamanlarına katkısının öğrenci ilgisiyle ve etkin katılımı ile ilgili olduğunu da söylemişleridir. Bazı öğretmenler (n=5) eğitsel kulüp faaliyetlerinin boş zamanlarını değerlendirmeye katkısının olduğunu, öğrencilerin etkinlik yapmaktan zevk aldığını, ortaya bir ürün çıkardıklarını ve öğrencilerin ilgisinin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda eğitsel kulüp çalışmalarının öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeye katkısı olduğuna inanan öğretmenlerin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“Etkinlik için zaman mekan ve malzemenin yanı sıra uygun öğrenci sayısı gerekiyor. Bunu yapabildiğimizde kesinlikle katkı sağlanıyor diyebilirim. Öğrenciler spor kulübünde ve diğer spor ders saatlerinde öğrendiklerini okul dışı zamanlarında da uyguluyorlar.”(Ö-1, Spor Kulübü).

“...Kulüpte yapılan etkinliklerin hepsi boş zamanı değerlendirmeye katkısı oluyor. En iyi boş zamanı değerlendirme bence eğitsel kulüpler sayesinde olur.”(Ö-2, Kültür ve Edebiyat Kulübü)

“Gerçek anlamda öğrencilerin kulüp etkinliklerini özümsemiş olması, onlara boş zamanında da oyun oynamayı ve kendini bu konuda geliştirmesini sağlıyor. (Ö-3, Satranç Kulübü)

“Kulüp olarak her yıl MEB tarafından düzenlenen Robot yarışmalarına katılmak için sensörlü robot yapmaktayız. Ortaya çıkan ünlüler öğrencilerin ilgisini çektiği için öğrenciler boş zamanlarında da bu tip çalışmalara katılıyor ve araştırma yapıyorlar...”(Ö-4, Bilim, Fen ve Teknoloji Kulübü)

“Bizim kulübümüz için katkısının yüksek olduğunu düşünüyorum. Etkinliklere katılan öğrencilerimizin fotoğraf çekmenin inceliklerini ve sonuçlarını öğrenince merakları hobiye dönüşüyor ve hayata daha detaycı yaklaşımları yönünde ciddi değişimler oluyor... Bu kulüp etkinliklerinden sonra çoğu öğrencimiz temel ihtiyaçlarına bir fotoğraf makinesi almayı bir ihtiyaç olarak görüyor buda açıkçası beni mutlu ediyor.(Ö-9, Fotoğrafçılık Kulübü)

Öğretmenlerin, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeye olumlu katkısının olduğunu düşünenlere karşın çoğu öğretmen (n=8) katkısının çok az veya hiç olmadığını ifade etmişlerdir. Öğretmenler bunun önündeki en önemli engel olarak öğrencinin bilinçsiz ve etkinliklere ilgi duymaması sonucunda herhangi bir beceri kazanamadığı ve boş zamanlarına da bir etkisinin olmadığını ifade etmişlerdir. Öğrenci ilgisizliğinin yanı sıra sınav sisteminin kulüpleri değersiz kılması, velilerin ilgisizliği ve

etkinliklerin zengin içerikten yoksun olması ile uygulamanın az olması da diğer sebepler arasında gösterilmiştir. Aşağıda eğitsel kulüplerin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeye katkısının az olduğunu ve ya hiç olmadığını savunan öğretmenlerin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“...Amacına uygun olarak işlemediği için, öğrencilerde bir ilgi düzeyi oluşmasının güçlüğü ile beraber boş zaman değerlendirmesine de pek katkısı olmamaktadır. Aslında İzcilik için yetersizce uygulama çalışması yapılırsa doğa şartlarına uyum gibi konularda kendilerine lazım olarak pek çok bilgi ve beceri elde edebilirler.” (Ö-5, İzcilik Kulübü)

“Öğrenciler kulüp saatine boş zaman olarak bakıyor. Bu bakış açısıyla kulüplerin hemen hemen hepsinin boş zamanlarını değerlendirmeye bir katkısının olacağını düşünmüyorum.” (Ö-6, Sivil Savunma Kulübü)

“...Boş zamanlarını değerlendirilmesine katkısının çok az olduğu görüşündeyim. Çünkü öğrenciler kulüp faaliyetlerine katılmaya çok arzu etmiyorlar. Kulüp olarak bir tarih dergisi çıkarmaya gayret ediyoruz. Bunun için gayretli olan birkaç öğrenci yazı araştırıyor, resim bulmaya çalışıyor. Bu tür ilgili öğrencilerin kulüp sayesinde aktif bir boş zaman değerlendirmesinden söz edilebilir. Fakat geri kalan için aynı şeyleri söylemek zor.” (Ö-8, Tarih Kulübü)

“Bizim okulda bu oran düşük sayılır. Okul dergisi, şiir dinletisi, değişik anma-kutlama programlarında gönüllü ve işi yapabilecek olanı buluyoruz. Ayrıca kütüphanecilik kulübü olarak öğrenciler tarafından pek önemsenmediğimiz için yeterince katkı sağlayamıyoruz.” (Ö-10, Kütüphanecilik Kulübü)

4.2.6. Öğretmenlerinin Okullarındaki Eğitsel Kulüp Dışındaki Sosyal Etkinliklerle İlgili Görüşlere İlişkin Bulgular

Öğretmenlere okullarında eğitsel kulüpler dışında hangi eğitsel ve sosyal faaliyetlerin yapıldığına dair sorular yöneltilmiştir. Öğretmenlerden alınan yanıtlar Tablo 80’de gösterilmiştir.

Tablo 80.

Öğretmenlerin Eğitsel Kulüpler Dışında Okulda Uygulanan Eğitici ve Sosyal Faaliyetlere İlişkin Görüşleri

Eğitsel Kulübü		Eğitsel Kulüpler Dışında Okulda Uygulanan Eğitici ve Sosyal Faaliyetler
Ö-1	Spor Kulübü	<ul style="list-style-type: none"> Farklı etkinlikler yok sadece sportif faaliyetler yapılıyor. (Sınıflar arası Spor karşılaşmaları)
Ö-2	Kültür ve Edebiyat	<ul style="list-style-type: none"> Devlet tiyatrolarında oyun seyretmek Bahçe partileri (Sucuk ekmek), Sinema günleri
Ö-3	Satranç	<ul style="list-style-type: none"> Şiir dinletisi, yetenek ve resim yarışmaları, sportif faaliyetler, model uçak, koro etkinlikleri
Ö-4	Bilim, Fen ve Teknoloji	<ul style="list-style-type: none"> Sene sonunda konser ve eğlence günleri Geziler, model uçak
Ö-5	İzcilik	<ul style="list-style-type: none"> Çevre gezileri, Sportif turnuvalar, yılsonu etkinlikleri, mezuniyet törenleri Bölgedeki yazarların okula davet edilmesi
Ö-6	Sivil Savunma	<ul style="list-style-type: none"> Tüm okulun katıldığı herhangi bir etkinlik yok.
Ö-7	Tiyatro	<ul style="list-style-type: none"> Müzik grubu konserleri sınav öncesi moral geceleri, Tiyatro gösterisi, şiir dinletisi
Ö-8	Tarih Kulübü	<ul style="list-style-type: none"> Dini günlerde yapılan çeşitli programlar
Ö-9	Fotoğrafçılık	<ul style="list-style-type: none"> Şiir dinletisi Yılsonu aktiviteleri
Ö-10	Kütüphanecilik	<ul style="list-style-type: none"> Tiyatro ve Sinema gezileri Sınıfça kahvaltı etkinliği Spor turnuvaları (masa tenisi futbol basketbol satranç....)
Ö-11	Yayın ve İletişim	<ul style="list-style-type: none"> Yılsonu partileri Üniversite gezileri
Ö-12	Meslek Tanıtma	<ul style="list-style-type: none"> Bilgi yarışmaları Spor turnuvaları Şiir dinletisi
Ö-13	PDR	<ul style="list-style-type: none"> Okulda kariyer günleri Geziler Kardeş okul projeleri Çeşitli konularda okulda uzmanlarca verilen seminerler
Ö-14	PDR	<ul style="list-style-type: none"> Proje ve olimpiyat yarışmaları Konferanslar mesleki rehberlik (üniversitelerin tanıtım gezileri) Geleneksel kebab günleri Çeşitli sportif karşılaşmalar Okul müzik grubu konserleri Okul dergisi çalışmaları şiir dinletisi Beslenme dostu okullar ve beyaz bayrak projelerinin aktiviteleri

Tablo 80’de görüldüğü gibi okulların benzer düzeyde eğitici ve sosyal faaliyetler gerçekleştirildiği görülmüştür. Buna karşın bazı okullarda özgün faaliyetlerde göze

çarpmaktadır. Bazı okullarda zengin faaliyetler düzenlenmesine karşın bazı okullardaki faaliyetler çok yüzeysel kalmaktadır. Zengin içerikte faaliyet olarak bazı okullarda gerçekleşen geleneksel kebab günleri, Proje ve olimpiyat yarışmaları, beyaz bayrak projelerinin aktiviteleri, Okulda kariyer günleri, sınıfça kahvaltı etkinliği ve bölgedeki etkin kişilerin okula davet edilmesi... gibi etkinlikler ön plana çıkmaktadır.

Okullarda farklı etkinliklerin yanı sıra birbirine benzeyen ve neredeyse bütün okullarda gerçekleşen etkinlikler de mevcuttur. Okullarda en çok yapılan etkinliğin şiir dinletisi olduğunu söyleyebiliriz. Şiir dinletisini okullardaki sportif faaliyetler, yılsonu etkinlikleri, tiyatro gösterileri, yapılan çevre gezileri ve bilgi yarışmaları gibi etkinliklerin takip ettiğini söyleyebiliriz.

Okuldaki müzik grubu konserleri ve koro, kardeş okul projeleri, üniversite gezileri, sınav öncesi moral geceleri... gibi etkinliklerin de bazı okullarda diğer etkinliklere oranla daha az düzeyde yapıldığını tabloya bakarak söyleyebiliriz.

Okul türüne göre değişen eğitici ve sosyal etkinlikler de yapılmaktadır. Bu etkinliklere örnek olarak dini günlerdeki çeşitli program ve kutlamalar ile Model Uçak etkinliği gösterilebilir.

Görüşlerine başvurulmuş bazı öğretmenler okullarında öğrencilerin toplu olarak katıldığı herhangi bir eğitici ve sosyal etkinlik düzenlenmediğini ve okul çevre şartları dolayısıyla bu tür faaliyetlerin çok düşük düzeyde olduğunu söylemişlerdir. Aşağıda sosyal ve eğitsel etkinliklerin yeterince yapılmadığını savunan öğretmenlerin görüşlerine yer verilmiştir.

“Tüm okulun katıldığı bir sosyal etkinlik yapılmıyor. Ancak kendi saatlerinin dışında, öğrenciler için isteğe bağlı olarak, resim satranç ve şiir egzersizleri yapılıyor.”(Ö-6, Sivil Savunma Kulübü)

“Okul olarak herhangi bir etkinlik yapılmıyor. Okulumuzun konumu itibariyle bu tür etkinlikler yapılması çok zor. Sadece spor faaliyetleri yapılıyor.”(Ö-1, Spor Kulübü)

4.2.7. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerde Yaşanan Sorunlara Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlere eğitsel kulüplerin uygulanması sırasında yaşanan sorunlar ve önündeki engellere yönelik sorular yöneltilmiştir. Öğretmenlerden elde edilen veriler Tablo 81’de gösterilmiştir.

Tablo 81.

Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerde Yaşanan Sorunlara Yönelik Görüşleri

Eğitsel Kulüplerde Yaşanan Sorunlar	Öneride Bulunan Öğretmenler
• Zamanın yetersiz olması	Ö-2, Ö-4, Ö-7, Ö-10 Ö-11, Ö-13, Ö-14
• Kulüp için gerekli olan temel malzemelerin eksikliği	Ö-1, Ö-4, Ö-7, Ö-9, Ö-10
• Öğretmeni maddi külfete sokması ve gelir getirmemesi, maddi sıkıntılara yönelik gerekli desteğin sağlanamaması	Ö-3, Ö-4, Ö-7, Ö-8 Ö-11,
• Kulüp etkinliklerinin rahatlıkla yapılabileceği alanların olmaması	Ö-3, Ö-5, Ö-7, Ö-10
• Öğrencilerin kulüplere olan ilgisizliği	Ö-5, Ö-6, Ö-8, Ö-10, Ö-11,
• Öğrencilerin akademik başarıya önem vermesi ve mevcut sınav sisteminin kulüpleri ikinci plana itmesi	Ö-2, Ö-11, Ö-14
• Yönetmeliğin işlevsiz olmasına bağlı olarak evrak işlerinin fazlalığı ve sıklığı	Ö-2, Ö-11, Ö-13
• Öğrencilerde akademik seviye düşüklüğü ve motivasyon eksikliği	Ö-5, Ö-12,
• Gönüllülük gerektiren bir durumda dayatmaların söz konusu olması	Ö-2, Ö-11
• İlköğretimden beri yaygın olan kulüplerin gereksiz olduğuna ilişkin inancı	Ö-10, Ö-12
• Öğrencilerin yanlış kulüp seçmesi ve kulüplerin aşırı kalabalık olması	Ö-1,
• İnternetin ön plana çıkması	Ö-10
• Etkinliklerin ödüllendirilmemesi	Ö-2
• Öğretmenlerin kulüpleri önemsememesi	Ö-13
• Plansız iş yapılması	Ö-13

Tablo 81’de bakarak eğitsel kulüplerin önündeki engellerin çoğu kulüp için benzerlikler taşıdığını söyleyebiliriz. Öğretmenlerce en çok tekrarlanan sorunlar: Kulüplere ayrılan zamanın yetersiz olması, maddi yönden çekilen sıkıntılar, öğrencilerin büyük çoğunluğunun etkin bir şekilde kulüp faaliyetlerine ilgi göstermemeleri ve katılmamaları ile kulüp etkinlikleri için uygun ortam ve gerekli olan temel malzemelerin olmamasıdır. Bu sorunlar birçok kulüp için ortak sorun konumundadır. Öğretmenlerin bazılarının yaşadıkları temel sorunları şu şekilde betimlemişleridir.

“...Örneğin futbol konusunu işleyeceğim. Onların fiziki gelişimlerini geliştirebilecek kondisyon çalışmaları yaptırmam lazım. İstasyon çubuklarından bile

yoksunuz. Top ve formalar keza öyle. Ama her okulda bulunması gereken temel malzemeleri bile temin edemiyoruz...”(Ö-1, Spor Kulübü)

“Birincisi, kulübe gelen öğrencilerin çok azının kulüple ilgili olması, yani ilgisizlik. Daha sonra öğrencilerdeki akademik seviyenin düşüklüğü, olumsuz çevre şartlarının uygun olmayışı...”(Ö-5, İzcilik Kulübü)

“Öğrenci ilgisizliği en büyük sorun. Bir şeyler yapmak bir şeyleri ortaya çıkarmak düşüncesi öğrencilerde çok azdır. Ayrıca dergi çalışmaları için yeterli kaynak sağlanamıyor. Gerekli araştırma için öğrencilerin olanakları sınırlı düzeyde kalıyor. Ayrıca tarih dergisi olduğundan yerel yazarlarla iletişime geçmemiz gerekiyor. Bütün bunlar için gerekli maddi ve manevi desteği sağlanmasında sıkıntı çekiyoruz.”(Ö-8, Tarih Kulübü)

Kulüp çalışmalarının gerektirdiği temel malzemelerin eksikliği bazı kulüpler için önemli bir sorun olarak görülmektedir. Buna ek olarak etkinliklerin yapılacağı uygun ortamların olmaması da ortaya çıkan önemli bir sorundur. Öğretmenlerin bazıları bu durumu şöyle betimlemiştir.

“Yaptığımız işin ortama uygun olması gerekir. Şu anki mevcut durum bu işi daha profesyonel yapma imkanı vermiyor. Oturma odanızda basketbol oynayamazsınız. Aynı şekilde sınıfta tiyatro yapmak da çok uygun bir ortam değil. Kostüm olarak takma bir bıyık veya bir peruk gibi çok basit malzemelerden bile yoksunuz.”(Ö-7, Tiyatro Kulübü)

“Yapılan çalışmalarda mekanik ve elektronik malzemelere ihtiyaç duyulduğundan en çok ekonomik sorunlar ile karşılaşılıyor. Ayrıca kulüp çalışmaları için zaman yetersiz kalmaktadır.” (Ö-4, Bilim, Fen ve Teknoloji Kulübü)

“İdarenin uygun ortamlar yaratamaması en başta gelen sorunumuz. Mesela küçük bir satranç salonumuz var. Masalarımız pek kullanışlı değil ve taşların sürekli kaybolması da en büyük sıkıntımız. Bu tür istekler idare tarafından ekonomik sıkıntılar nedeniyle gerçekleştirilemiyor. Diğer kulüplerde de gördüğüm kadarıyla kendi yağımızda kavruktan başka bir çaremiz yok. Maddi olarak sıkıntılardan dolayı öğrencilerin lisanslarının giderlerini kendi cebimizden ödemek zorunda kalıyoruz.” (Ö-3, Satranç Kulübü)

“Okula ait bir araç olursa gezi gözlem arttırılabilir. Kütüphanemiz de yeterli kitap yok. Kitap okuyan öğrencilerin oranı günden güne azalmakta öğrenciler artık bir şeyler araştırmak için internetten yararlanıyorlar bu da kütüphanecilik kulübünün

değerini azaltıyor ve kitap okumayı alışkanlık haline getirmiş öğrenciler dışında kimsenin ilgisini çekmiyor.”(Ö-10, Kütüphanecilik Kulübü)

Bazı öğretmenler okullardaki ders ve merkezi sınavların (YGS-LYS) ve ders yükünün fazla olmasını eğitsel kulüplerin önündeki en önemli engel olarak görmektedir. Buna ek olarak eğitsel kulüp yönetmeliğinin çok fazla evrak işini ön plana çıkarması, ilköğretimden beri yaygın olan eğitsel kulüplerin gereksiz olduğuna yönelik inanış ile velilerin çocuklarını sadece okuldaki akademik başarı ile ilgilenmesini istemesi de kulüplerin önündeki diğer sorunlar olarak ön plana çıkmaktadır. Bu durum öğretmenlerce şöyle betimlenmiştir.

“Öğrenci ve velilerin bu çalışmaları gereksiz, zaman kaybı olarak görmeleri. Bu yüzden de çalışmaların zorla yaptırılması sorun oluşturuyor... İlköğretimden bu yana yerleşen kulüplerin gereksiz olduğu anlayışı lisede de devam ediyor.” (Ö-12, Meslek Tanıtma Kulübü)

“...Ayrıca; ortaöğretim kurumları yönetmeliğinin sürekli değişmesiyle zaten öğretmenin üzerinde bir külfet olan sosyal kulüpler, daha da yük haline getiriliyor. Ders saatinin dışında uygulanamıyor. Çok güzel dosya tanzim ediyoruz. Öğrencinin orta öğretimde YGS, LYS'den başka gözü bir şey görmüyor.” (Ö-11, Yayın ve İletişim Kulübü)

“Okulun akademik başarı odaklı olması ve tam gün eğitimden dolayı sosyal etkinliklere ayrılan zamanın sınırlı olması en önemli problem olarak görülüyor. Sistemden dolayı bu soruna çözüm üretmek de zor.”(Ö-14, PDR)

“Çocuklar eve gidelim diye tutturuyor. Kimileri burada ne işimiz var, çok saçma diye isyan ediyor. Diğerleri de öğretmenim “dershaneye gideceğiz, 200 soru çözmek lazım” diyor.” (Ö-10, Kütüphanecilik Kulübü)

“Ayrıca ders dışında bu etkinlikleri yapmaya çalıştığımızda veliler bunu desteklemiyor. Hafta sonu yapmaya kalksak çocukların bazıları başka işlerde çalışıyor. Veli çocuğunun eve ekmek getirmesini bırakıp bu tür işlerle uğraşmasını, çalışmayan öğrencilerin de daha çok sınavlarıyla uğraşmasını istiyor. Veli dışarıdaki ortamı güvensiz bulduğundan okul saatleri dışında pek sıcak bakmıyor. Ayrıca öğretmen olarak aldığım ücretle ekstra işler yapmaya çok sıcak bakmıyorum.”(Ö-7, Tiyatro Kulübü)

Öğretmenlerden biri ayrıca eğitsel kulüplerdeki en büyük sorunun çalışmaları özenle yapan, etkinliklerini planlayan araştıran ve öğrencilerle aktif bir şekilde faaliyetlere katılan öğretmenle, internetten sadece örnekleri indirip kağıt üstünde

formalite gereği yapmış gösteren öğretmenin ödül ve ceza bakımından herhangi bir yaptırıma maruz kalmaması olduğunu ifade etmiştir. Kulüp öğretmeni bu durumu şöyle betimlemiştir.

“Yönetmeliğin gerektirdiği idari yazışmaların, belgelerin, hazırlanan çok gereksiz dokümanların işimizi sıkıcı hale soktuğunu ve her sene aynı şeylerin yapılmasının tamamen gereksiz olduğu kanaatindeyim. Ayrıca öğrencilerin hepsi sınavlara hazırlık yapıyor. Kulüpleri önemi onlar için ikinci planda kalıyor. Biz kulüpler konusunda evrak işiyle (rapor yazmak, imzalamak, imzalatmak...) o kadar çok uğraşyoruz ki etkinliğe vakit kalmıyor. Öğretmen ve öğrenci çalışmaları yapmazsa ne olacak? Yaptırımı ne? Aslında hiçbir şey. Peki, vaktinin çoğunu kulüple uğraşıp çalışanın mükâfatı ne? Maalesef o da hiçbir şey. Gönüllülük esasına dayalı bir sistemde dayatmalarla ürün elde edemezsiniz.” (Ö-2, Kültür ve Edebiyat Kulübü)

Başka bir öğretmen ise öğrencilerin kulüp seçerken bilinçli davranmadıklarını, yetenekleri doğrultusunda kulüp seçemediklerini ve bu yüzden bazı kulüplerde yığılmalar meydana geldiğini şöyle ifade etmiştir.

“...Öğrenciler bilinçli değil. Yanlış kulüpte olanlar var. Spor Kulübü çok sevilen bir kulüp olduğundan bazen diğer alanlarda (tiyatro, müzik gibi) çok başarılı olan öğrenci bakıyorum spor kulübüne gelmiş. Buda belli yığınlar yaratıyor. Verim alınmıyor.” (Ö-1, Spor Kulübü)

Öğretmenlerden yalnız bir kişi kendi kulübüyle ilgili çok fazla sorun yaşamadığını şöyle dile getirmiştir.

“Şimdiye kadar ciddi bir sorun yaşamadım. Okul idaresi her türlü desteği sağlama konusunda yardımcı oluyor. Bu da yapılan işlerin kalitesini artırıyor. Fakat kulübe katılan birkaç öğrencilerin fotoğraf makinesi olmaması kulüp verimliliğini düşürüyor.” (Ö-9, Fotoğrafçılık Kulübü)

4.2.8. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerin Daha İşlevsel Hale Getirilmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlere eğitsel kulüpleri daha işlevsel hale getirmek için yapılması gerekenler konusunda sorular yöneltilmiştir. Öğretmenlerin görüşleri Tablo 82’de gösterilmiştir.

Tablo 82.

Öğretmenlerin Kulüp Etkinliklerini Daha İşlevsel Hale Getirilmesine İlişkin Önerileri

Kulüp Etkinliklerini Daha İşlevsel Hale Getirilmesine İlişkin Öneriler	Öneride Bulunan Öğretmenler
• Gerekli malzeme ve donanım sağlanarak, fiziksel ortamların kulüplere uygun hale getirilmesi	Ö-1, Ö-3, Ö-6, Ö-7, Ö-10, Ö-11, Ö-13
• Kulüp faaliyetlerine öğrencilerin ilgilerinin artırılmalı ve öğrencilerin zorunlu kulüp seçimi uygulamasından vazgeçilmeli, gönüllülük esas alınmalı.	Ö-3, Ö-11, Ö-12, Ö-13, Ö-10
• Okuldaki ders sayısının azaltılarak eğitsel kulüplere gerekli zaman sağlanmalı.	Ö-1, Ö-10, Ö-11
• Kulüp Yönetmeliği için öğretmenlerin fikirleri alınmalı, çevresel faktörlerin göz önüne alınarak daha sade bir yönetmelik hazırlanmalı ve bu sayede evrak iş yükü azaltılmalı.	Ö-2, Ö-7, Ö-9, Ö-13, Ö-14
• Maddi açıdan öğretmenleri desteklemek amacıyla kulüp çalışmalarının egzersiz çalışmaları ile birleştirilerek planlanmalı.	Ö-4, Ö-5, Ö-11, Ö-14,
• Öğretmenler danışmanı oldukları kulüplerin etkinliklerini yapabilecek bilgi ve beceriye sahip olmalı ve her öğretmen istediği bir kulüpte uzmanlaşmalı. Her sene aynı kulübe danışmanlık yapmalı.	Ö-4, Ö-7, Ö-9, Ö-11, Ö-13,
• Okul idareleri yeteri kadar kulüpleri desteklemeli ve takip etmeli.	Ö-5, Ö-7, Ö-13
• Veliler de her türlü maddi ve manevi desteği bu konuda sağlamalı.	Ö-11, Ö-14
• Kulüplerin tür ve sayıları okul durumuna göre güncellenmeli ve okul bölgesine uygun etkinliklerin rahatlıkla yapılmasına imkan verebilecek kulüpler açılmalı.	Ö-13, Ö-14
• Her eğitsel kulübün bir bütçesi olmalı, ihtiyaçlar bu bütçeden karşılanmalı.	Ö-3, Ö-8
• Okul tarafından kaynak sağlanarak ve gerekli şartlar oluşturularak il içinde kulüpleri ilgilendiren mekanlara geziler düzenlenmeli.	Ö-5, Ö-10
• Her kulübün kendine ait sade bir yönetmelik olmalı ve bu sayede evrak iş yükü azaltılmalı.	Ö-6, Ö-14, Ö-4
• Kulüpler için dışarıdan mutlaka uzman getirilerek destek sağlanmalı.	Ö-1, Ö-9
• Zaman ve zemin uygunluğuna göre kendi içinde sürekliliği olan öğrencilerle bu iş yapılmalı.	Ö-3
• Her kulüp için belli bir etkinlik alanı oluşturulmalı.	Ö-3
• Öğrencilerin kendi istekleriyle bir araya gelerek oluşturduğu kulüpler olmalı.	Ö-8
• Kulüp etkinlikleri ile alakalı okul ve il düzeyinde yarışmalar düzenlenmeli.	Ö-9
• Öğrencilerin özellikle yıl sonunda ürünlerini sergileme	Ö-9

(Tablo 82'nin Devamı)

imkanı bulmalı.	
• Kulüplere seçmeli ders bazında haftalık ders programında yer verilmeli.	Ö-6
• Öğretmen ve öğrencilerin kulüplere ilgisini çekecek yeni yöntemler denenmeli.	Ö-10
• Tüm okullarda öğleden sonra sadece kulüp etkinlik saatleri olmalı, gerekirse okul dışında yapılmalı ve okul dışındaki alanlar için özel veya resmi kurum ve kuruluşlarla işbirliğine gidilmeli.	Ö-11
• Kulüp sayısı azaltılmalı.	Ö-7
• Bürokratik engeller ortadan kaldırılmalı.	Ö-2
• Ortaya çıkan çalışmaya bağlı olarak öğretmenler ödüllendirilmeli (Başarı Belgesi vb.)	Ö-4,
• İkili eğitim yapan okullarda kulüp etkinlikleri ters devrede yapılmalı	Ö-1
• Gelişmiş ülkelerdeki gibi, eğitim sisteminde üniversiteye kabullerinde kulüp etkinlikleri referans oluşturmalı.	Ö-12
• Sosyal kulüp bilinci öğrencilere ilköğretim okullarında verilmeli.	Ö-12

Tablo 82'de görüldüğü gibi çoğu öğretmen benzer önerilere sahip olmakla birlikte farklı önerilere sahip olan öğretmenler de mevcuttur. Eğitsel kulüplerin işlevselliğini arttırmak için yapılması gerekenlerle ilgili önerilerinde en çok zaman ve mekanın kulüpler için daha uygun hale getirilmesi (n=7), kulüplere öğrenci ilgisinin artırılması (n=5), öğretmen ve öğrencilerin kulüplerin seçiminde özgür olması, herhangi bir zorlamaya tabii tutulmaması (n=6), kulüp yönetmeliğinin yeniden gözden geçirilip daha sade ve evrak iş yükünü azaltacak biçimde yeniden gözden geçirilmesi (n=5) ve kulüpler için gerekli olan temel malzemelerin temin edilmesi (n=7) gibi öneriler çoğu öğretmence vurgulanmıştır. Öğretmenlerin bazıları bu durumu şöyle betimlemiştir.

“...Okulların fiziki donanımı kulüplerin rahatlıkla etkinlik yapabileceği alanlar olarak dizayn edilmesi gerekir. Eğer okul içinde yapılamıyorsa okul dışındaki alanlar için özel veya resmi kurum ve kuruluşlarla işbirliğine gidilmelidir. Örneğin; tiyatro kulübünün çalışmalarını il içindeki herhangi bir salonda, spor kulübünün etkinlikleri için halı saha gibi sportif mekanların kullanılması, bizim ki gibi kulüplerin çeşitli gazete ve dergilerin basıldığı matbaaları ziyaret ederek etkinliklerini daha aktif olarak yapmak kulüp çalışmalarının hedefine ulaşmasını sağlayacaktır...”(Ö-11, Yayın ve İletişim Kulübü)

“...Öğretmenlerin de ilgi alanlarına ve hobilerine yönelik sosyal kulüpler seçmesi ve öğrencilerle birlikte çalışması gerekiyor...”(Ö-9, Fotoğrafçılık Kulübü)

“...Kulübe verilen öğretmen o kulüp için yeterli değil. Daha çok uzman olmalı. Edebiyat öğretmeni diye bana tiyatroyu veriyorlar. Ama tiyatro için herhangi bir eğitim almış değilim. Edebiyat ve Türkçe ile tiyatro sadece uyuyor. Ama bu branşın öğretmeni olup da hayatında pek de tiyatroya gitmeyen birçok kişi biliyorum. Müzik kulübüne giden birinin müzik sevgisinin olması lazım...”(Ö-7, Tiyatro Kulübü)

Bazı öğretmenler (n=5) ayrıca her öğretmenin gönüllülük esasına dayanmak suretiyle ilgi ve istekleri doğrultusunda herhangi bir kulüpte uzmanlaşarak ve sürekli o kulübe danışmanlık yapması gerektiğini ifade etmişlerdir. Gerekli görüldüğü durumlarda İl Milli Eğitim veya Hizmet İçi Eğitim bünyesinde açılacak kurslarla öğretmenlere kulüpler için daha etkin bir bilgi ve beceriye sahip olmasına olanak verilmesi önerisinde bulunulmuştur. Aşağıda öğretmenlerin; her öğretmenin herhangi bir kulüpte uzmanlaşması ile ilgili görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“...Kulüpler konusunda öğretmenlere eğitim verilip herhangi bir kulüpte uzman olmasını sağlayabiliriz. Her sene o kulüpte görev alması da sağlanmalıdır. Yıllardan yıla kendisini geliştirip daha faydalı olması beklenebilir...”(Ö-13, PDR)

“...Her öğretmenin bir sosyal kulüpte uzmanlaşması sağlamalı ve hatta MEBBİS bilgilerinde bile eğitsel kulübü yazmalı ki öğretmen o kulübü sahiplensin...”(Ö-11, Yayın ve İletişim Kulübü)

Bazı öğretmenler (n=4) ise eğitsel kulüplerin tür ve sayılarının seçiminde sadece öğrencilerin isteklerini göz önünde tutulmasını ve gönüllü olmayan hiçbir öğrencinin kulüplere alınmamasını belirtmişlerdir. Öğrencilerin kendi oluşturdukları ve faaliyetlerini kendi belirledikleri etkinliklerin amacına hizmet etmesi konusunda önemli olduğunu ayrıca vurgulamışlardır. Öğretmenler bu durumu şöyle betimlemişlerdir.

“...Tamamen öğrencilerin oluşturduğu öğretmenler kurulu tarafından belirlenmemiş, milli kültür ve dini inançlara da ters düşmeyen her türlü kulübün öğrenciler tarafından oluşturulması, yönetilmesi ve kontrol edilmesi öğretmenin sadece yol gösterici olduğu ve illa ki bir kulüpte olma zorunluluğu olmadan çalışma ortamı sağlanırsa kulüp faaliyetlerinin amacına ulaşacağına inanıyorum...”(Ö-8, Tarih Kulübü)

“...Çalışmalar hem öğrenci hem öğretmen açısından gönüllülük esasına dayandırılmalı ve formaliteler giderilmelidir...”(Ö-12, Meslek Tanıtma Kulübü)

Öğretmenler ayrıca okulların ders yükünün fazla olmasından dolayı kulüp etkinliklerinin zaman yönünden kısıtlanmasına ve giderek önemini kaybetmesine yol açtığını söylemişlerdir. Öneri olarak bu konuda mevcut ders yükünün azaltılarak kulüplere zaman ayrılmasını ve hatta seçmeli ders konumuna getirilmesini ifade etmişlerdir. Öğretmenlere göre eğitsel kulüplerin önemini kaybetmesinin bir diğer sebebi de mevcut sınav sisteminin varlığıdır. Öğrencilerin okul içinde ve dışında kulüp etkinlikleri yerine merkezi ve okul sınavlarına hazırlanması ile birlikte velilerin de akademik başarıyı kulüp etkinliklerine tercih etmesi kulüp çalışmalarını önemsiz hale getirmektedir. Bu konuda mevcut sistemin değiştirilmeden yapılacak pek bir şey olmadığı da birkaç öğretmen ayrıca ifade etmiştir. Bir öğretmen bu sorunun üniversiteye girişte kulüp etkinliklerinin de referans gösterilmesi şeklinde çözülebileceğini söylemiştir. Aşağıda öğretmenlerin bu durum ile ilgili görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“...Veli ve öğrenciler olaya sadece not açısından yaklaştıkları için bence amacına ulaşmıyor. Kulüp çalışmalarının gelişmiş ülkelerdeki gibi eğitim sisteminde üniversiteye kabullerinde referans oluşturması faydalı olabilir...(Ö-12, Meslek Tanıtma Kulübü)

...Öncelikle eğitsel kulüpler de seçmeli ders bazında uygulanması gerekir. Daha sonra ders saatlerinin kesinlikle arttırılması ve uygulamalı etkinlik yapılmasına mekan ve malzeme önündeki engeller kaldırılarak imkan tanınmalı...(Ö-6, Sivil Savunma Kulübü)

“Okullar da ders saati sayısı azalırda kulüp çalışmaları daha etkili olur. Şu an bazı sınıflar haftada 40 saat ders görüyorlar. Okulda kulüp çalışmalarına ayrılan zaman kalmıyor...”(Ö-10, Kütüphanecilik Kulübü)

Bazı öğretmenler eğitsel kulüplerin işlevselliğinin artması için öğretmenlerin ilgisinin artmasının gerekliliğinden bahsetmişlerdir. Bunun için de yapılan etkinliklerin öğretmeni maddi ve manevi bakımdan tatmin etmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Manevi olarak ortaya kulüp etkinlikleri sayesinde ürün çıkaran öğretmen ve öğrencilerin okul yönetimince desteklenmesini, yazılı ve sözlü olarak ödüllendirilmesi, maddi olarak da her kulüp etkinliğinin ders dışı egzersizlerde olduğu gibi ek ders olarak ücretlendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenler bu durumu şöyle betimlemişlerdir.

“...Spor, halk oyunları ve satranç gibi faaliyetlerde olduğu gibi robot yapımı gibi teknik çalışmalarda veya teknik bölümler için de idare tarafından egzersiz olarak

verilmesi gerekir. Bu, öğretmeni maddi açıdan destekler ve daha verimli olacak şekilde çalışmaya teşvik eder... Yapılan çalışmalar tamamen öğretmenlerin özverisi ile yapılmaktadır. Ortaya çıkartılan ürünler için ekstra bir takdir veya başarı belgesi verilmesi öğrenci ve öğretmenin performansını olumlu etkiler diye düşünüyorum...”(Ö-4, Bilim, Fen ve Teknoloji Kulübü)

“...Maddi açıdan öğretmenleri desteklemek amacıyla kulüp çalışmalarının egzersiz çalışmaları ile birleştirilerek planlanması ve belirli süre sağlanması gerekir. Ayrıca Egzersiz çalışmalarının çalışma prensiplerinin kulüp çalışmalarına uyarlanması da sağlanabilir...”(Ö-5, İzcilik Kulübü)

Eğitsel kulüplerin işlevselliğini artırmak için bazı öğretmenlerin farklı fikirleri dikkat çekmektedir. Bu fikirler daha çok bir veya birkaç öğretmen tarafında dile getirilmiş olup soruna ayrı bir bakış açısı kazandırıldığı görülmektedir. Bunlar; sosyal kulüp bilincinin öğrencilere ilköğretim okullarında verilmesi, kulüp etkinlikleri için çeşitli gezilerin düzenlenmesi, her kulübün kendine ait bir yönetmeliğinin olması, kulüp faaliyetlerine ilişkin belli dönemlerde okul içi veya il genelinde yarışmaların düzenlenmesi, okul yönetimlerinin kulüplere bakış açısının ve öğretmenlere destek konusunda özverili olması, ikili eğitim-öğretim yapan okullarda kulüp etkinliklerinin ters devrelerde yapılması, yoğunluğu olan spor gibi öğrencilerin daha fazla ilgi duyduğu kulüplerin sayısının arttırılması gerektiği şeklinde sıralanabilir. Öğretmenlerin yukarıdaki sıralanan önerilere ilişkin görüşlerin alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Okul çapında yarışmalar yaparak hatta il geneli ve öğrenciler arası bir fotoğraf yarışmasına öncü olunarak biraz daha gelişmiş çalışmalar yapılabilir. Öğrencilerin özellikle yıl sonunda ürünlerini sergileme imkanı bulmalarını sağlamak gerekiyor...”(Ö-9, Fotoğrafçılık Kulübü)

“...Ayrıca bunların yanında her kulübün bir müfredatının olması ve bu bağlamda kulüp yönetmeliğinin değişmesi gerekiyor...”(Ö-6, Sivil Savunma Kulübü)

“... Okul idaresinin çalışmaları yapan öğrenci ve öğretmenleri sadece evrak bazında değil bütün etkinliklerin takibini yapması gerekir. Bu sayede kulüp etkinlikleri öğretmen ve öğrenciler tarafından önemsenir...”(Ö-5, İzcilik Kulübü)

4.2.9. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerin Kaldırılması ile Kulüplerin Önündeki En Önemli Soruna Yönelik Bulgular

Öğretmenler ile yapılan görüşmenin sonunda eğitsel kulüplerin önündeki en önemli sorunun ne olduğu ve kaldırılmasına yönelik kısa cevaplı iki soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerden elde edilen bulgular tablo haline getirilmiştir.

Öğretmenlerin eğitsel kulüplerin önündeki en önemli soruna ilişkin görüşleri Tablo 83'te gösterilmiştir.

Tablo 83.

Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerin Önündeki En Önemli Soruna İlişkin Görüşleri

		Evrak İş Yükü	Zaman-Mekan Sıkıntısı	Maddi Sorunlar	Öğrenci İlgisizliği
Ö – 1	Spor Kulübü		√		
	Kültür ve	√			
Ö – 2	Edebiyat				
Ö – 3	Satranç		√		
Ö – 4	Bilim, Fen ve Teknoloji			√	
Ö – 5	İzcilik		√		
Ö – 6	Sivil Savunma				√
Ö – 7	Tiyatro		√		
Ö – 8	Tarih Kulübü				√
Ö – 9	Fotoğrafçılık			√	
Ö – 10	Kütüphanecilik				√
Ö – 11	Yayın ve İletişim				√
Ö – 12	Meslek Tanıtma				√
Ö – 13	PDR		√		
Ö – 14	PDR	√			

Tablo 83 incelendiğinde öğretmenlere göre eğitsel kulüplerin önündeki en önemli sorun zaman – mekan sıkıntısı (n=5) ve öğrenci ilgisizliği (n=5) olduğu görülmektedir. Maddi sorunlar ile evrak iş yükünün fazlalığı diğerlerine oranla daha az kişi (n=2) tarafından en önemli sorun olarak kabul edilmektedir.

Öğretmenlerin eğitsel kulüplerin kaldırılması konusundaki görüşleri Tablo 84'te gösterilmiştir.

Tablo 84.

Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerin Kaldırılması Konusundaki Görüşleri

	Kulübü	Kaldırılmalı	Kaldırılmamalı, revize edilmeli
Ö – 1	Spor Kulübü		√
Ö – 2	Kültür ve Edebiyat	√	
Ö – 3	Satranç		√
Ö – 4	Bilim, Fen ve Teknoloji		√
Ö – 5	İzcilik		√
Ö – 6	Sivil Savunma	√	
Ö – 7	Tiyatro		√
Ö – 8	Tarih Kulübü	√	
Ö – 9	Fotoğrafçılık		√
Ö – 10	Kütüphanecilik	√	
Ö – 11	Yayın ve İletişim		√
Ö – 12	Meslek Tanıtma	√	
Ö – 13	PDR		√
Ö – 14	PDR		√

Tablo 84’te görüldüğü gibi öğretmenlerin çoğu (n=9) eğitsel kulüplerin kaldırılmamasını, bunun yerine yeniden gözden geçirilmesi yönünde görüş bildirmesine karşın, diğer öğretmenler (n=5) eğitsel kulüplerin herhangi bir amaca hizmet etmediğini ve kaldırılması yönünde görüş bildirmiştir.

4.3. Yönetici Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında araştırmanın birinci ve üçüncü alt problemleri doğrultusunda, ortaöğretim okullarında uygulanan eğitsel kulüp çalışmalarının işlevselliğini yöneticilerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular yer almaktadır. Kulüp danışmanı öğretmenlerle benzer şekilde, okul yöneticileri ile eğitsel kulüp çalışmalarına katılımdan dolayı duyduğu memnuniyet ya da memnuniyetsizliği dile getirmek, ortaya çıkan problemleri belirlemek ve bu problemlere dair yöneticilerce çözüm önerilerini almak için görüşme yapılmıştır.

4.3.1. Yöneticilerin, Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplere Olan İlgisi ile Kulüp Tür ve Sayıları Belirlenirken Öğretmen İsteklerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Veri toplama sürecinde yöneticilere eğitsel kulüplerin tür ve sayıları belirlenirken sosyal kulüplere danışmanlık yapacak öğretmenlerin isteklerinin ne derecede etkili olduğuyula ilgili sorular yöneltmiştir. Görüşlerine başvuru yöneticilerin büyük çoğunluğu (n=5) öğretmenlerin ilgi, istek ve yetenekleri ile okulun çevresel faktörleri ve imkanları doğrultusunda kulüplerin tür ve sayılarını belirlediklerini ifade etmişlerdir. Buna karşın bir yönetici kulüp sayısını ve türlerini öğretmenlere danışmadan kendi belirlediğini söylemiştir.

Yöneticilerin tamamı (n=6) ayrıca yeni eğitim – öğretim yılı başlarında (eylül ayında) öğretmenlerle birlikte sene başı öğretmenler kurul toplantısı gerçekleştirdiklerini ve bu toplantıda kulüpler hakkında karar aldıklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenlerin kendi yetenekleri doğrultusunda kulüp açmak istediklerini belirtmişlerdir. Yöneticiler öğretmenlerin bu tür isteklerine cevap verdiklerini de dile getirmişlerdir.

Bazı yöneticiler kulüplerin tür ve sayısını ve danışmanlık görevini öğretmenlere bırakmakla birlikte çevre şartları ve okulun imkanları doğrultusunda öğretmenlerin isteklerini yerine getirmeye çalıştıklarını da ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra yöneticilerden biri öğretmen sayısının yeterli olması durumunda mevcut öğretmenlere ya sınıf danışmanlığı görevi yada kulüp danışmanlığı görevlerinden birini vermeye çalıştığını söylemiştir. Aşağıda yöneticilerin eğitsel kulüplerin tür ve sayıları belirlenmesine yönelik görüşlerine yer verilmiştir.

“Eğitim öğretim yılı başındaki Öğretmenler kurul toplantısında yönetmelik gereği o yıl okulda yapılması planlanan etkinlikler belirlenir. Hangi kulüplerin seçileceği konusunda öğretmen istekleri etkili oluyor. İdare olarak kulüp seçimini öğretmenlere bırakmamıza rağmen kulüplerin okul şartlarında uygulanabilir olmasına da ayrıca dikkat ediyoruz.”(Y-1)

“Kulüp rehber öğretmenleri sene başı öğretmenler kurul toplantısında yönetmelik gereği öğretmenlerimize danışırız. Geçen seneden mevcut kulüplere bu sene eklenmek istenen veya çıkarılmak istenen kulüpler varsa onları belirleriz. Sınıf rehberliği ile kulüp rehberliğinin bir öğretmen tarafından yapılması biraz külfet getiriyor. Ancak sadece kadrolu öğretmenlere sınıf rehberliği görevi verildiği için

öğretmenlerimi her ikisinde de görevlendiriyorum. Buda bazı sıkıntıları beraberinde getiriyor.” (Y-2)

“Sene başı toplantısında, öğretmenlerin yeterlilik ve yapabilirlik seviyesini dikkate alarak, zorunlu kulüpler dışındakileri kişilerin isteğine bırakarak kulüpleri seçiyoruz. Öğretmen kendi yetenekleri doğrultusunda kulüp açmak istiyorsa yardımcı olmaya çalışıyoruz. Bu işler isteğe bağlı olmalıdır ve istekli olunursa başarılı olurlar diye düşünüyorum.”(Y-3)

“Sene başı öğretmenler kurul toplantısında tür ve sayılar belirlenir. Mevcut eğitsel kulüpler üzerinde konuşulur ve eklenmek istenen kulüpler belirlenir. Kulüplere danışmanlık edecek öğretmenler gönüllülük esasına dayanarak seçim yapılır.” (Y-4)

“Okullarda eğitici kulüplerin sayıları ve türleri kuruldan önce müdür belirlerler. Yani öğretmenlerin istekleri hemen hemen hiç göze alınmaz.”(Y-5)

“Bu konuda öğretmenlerden herhangi bir istek gelmiyor ancak bazı alanlarda kendini geliştirmiş öğretmenlerin varlığı halinde o kulüplerin açılmasına dikkat ediliyor. Örneğin satranç alanında becerisi olan bir öğretmenin varlığı halinde satranç kulübü veya beden eğitimi öğretmenin olması durumunda spor kulübü gibi.”(Y-6)

4.3.2. Yöneticilerin, Öğrencilerin Eğitsel Kulüplere Olan İlgisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Görüşlerine başvuru yapılan yöneticilerin tamamına yakını eğitsel kulüplere öğrenci ilgisinin yeterli düzeyde olmadığını söylemişlerdir. Bunun başlıca sebebinin kulüp faaliyetlerinin hem öğrenci hem de öğretmen bazında önemsenmemesi, kulüplerin öğrenciler için ilgiyi arttıracak çeşitlilikten yoksun olması, öğretmenlerin ezber dışına çıkan özgün nitelikteki çalışmaların olmaması ve okul dışı nedenlerden dolayı kulüplere öğrencilerin de ilgisiz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Aşağıda bazı yöneticilerin kulüp faaliyetlerine öğrenci ilgisi hakkındaki görüşlerinden alıntılar yer almaktadır.

“Özellikle öğrenciler çok ilgisiz. Çocuklar bazen hangi kulüpte olduğunu bile unutuyor. Servisle gelip giden öğrencilerin derslerde sonra yapılan kulüp çalışmalarına katılamamaları da sorun oluşturuyor.” (Y-1)

“Öğrencilerin kulüp etkinliklerine katılımı yeterli değil. Çünkü etkinlik saatlerinde çoğu öğrenci kaçmaya çalışıyor. Bunun sebebi programın anlaşılabilmesi mi, yoksa amaçlarına göre öğrencilerin nasıl davranması gerektiğini bilememeleri

mi? Bilemiyorum açıkçası. Sadece spor kulübüne biraz ilgi var oda sporcu bir toplum oluşumuzdan ve genç oldukları için fiziksel etkinliklere daha meyilli oluşlarının etkisi var. Diğerlerine katılım yeterli değil ve isteksizler.” (Y-3)

“Öğrencilerin ilgisi yeterli değildir çünkü sosyal kulüpler için ayrılmış bir zaman dilimi yok. Haftada yaklaşık 40 saat ders ve dolu bir müfredata maruz kalan öğrencilerden de katılım beklemek haksızlık olur.” (Y-6)

4.3.3. Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Yönetmeliği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Yöneticilerin eğitsel kulüp yönetmeliği hakkındaki görüşlerinin öğretmenlerinki ile benzerlikler taşıdığı görülmüştür. Yöneticilerin eğitsel kulüp yönetmeliği ile ilgili çıkarsamaları Tablo 85’te gösterilmiştir.

Tablo 85

Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Yönetmeliğine İlişkin Çıkarsamaları

	Görevi	Eğitsel Kulüp Yönetmeliği ile İlgili Çıkarsamaları
Y-1	Okul Müdürü	<ul style="list-style-type: none"> • Kağıt üzerinde güzel görünüyor. • Öğretmen ve öğrenci ilgisizliği ile zaman-mekan sıkıntısından dolayı uygulanamıyor.
Y-2	Okul Müdürü	<ul style="list-style-type: none"> • Yönetmelik öğretmenleri kopyala – yapıştır ve tembelliğe sevk ediyor.
Y-3	Okul Müdürü	<ul style="list-style-type: none"> • Kağıt üstünde her şey yönetmeliğe uygun hale getiriliyor. • Gerçek manada bir uygulama yok.
Y-4	Okul Müdürü	<ul style="list-style-type: none"> • Kulüp yönetmeliği çok fazla detay içeriyor. • Öğretmen çok fazla evrak işiyle ilgileniyor, bıkkınlık yaratıyor. • İnternet ortamından kopyala yapıştır mantığıyla etkinlik örnekleri elde ediliyor.
Y-5	Müdür Yardımcısı	<ul style="list-style-type: none"> • İçerik olarak çok iyi. • Okuldaki herkesin kulüplerin faydasına inanmamasından dolayı uygulamada sıkıntılar var.
Y-6	Müdür Yardımcısı	<ul style="list-style-type: none"> • Yönetmeliğe göre çalıştırılması mümkün değildir. • Yönetmelik gereksiz, formalite gereği evrak işlerini ön planda tutuyor.

Tablo 85’te görüldüğü gibi, görüşlerine başvuru yöneticiler eğitsel kulüp yönetmeliği ile ilgili olarak çeşitli görüşler bildirmekle birlikte yöneticilerin yarısı (n=3) öğretmen görüşlerine benzer şekilde evrak işinin fazla olduğuna inandıkları

görülmektedir. Aşağıda yönetmeliğin fazla evrak yükü getirdiğine inanan yöneticilerin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“...Verilen raporlar ve şablonlar hazır. Bir yığın evrak işi. Yapılmış olması gerektiği gibi yapılmaya çalışılıyor. Uygulama da gerçek anlamda oluyor mu diye sorarsanız, hayır, yeterli değil diyebilirim.”(Y-3)

“...Kulüpler yönetmeliği çok fazla detay içeriyor. Öğretmen çok fazla evrak işiyle ilgileniyor buda belli bir bıkkınlık yaratıyor. Çoğu zaman internet ortamından kopyala yapıştır mantığıyla etkinlik örnekleri elde ediliyor. Buda yönetmeliğe uygun olması açısından doğru fakat ortaya özgün bir çalışma çıkmıyor.”(Y-4)

“Eğitsel kulüplerin yönetmeliğe göre çalıştırılması mümkün değildir. Öncelikle bu iş için haftalık en az 2-3 saat gibi bir zaman ayrılması gerekiyor. Yönetmelikte gereksiz formalite ve evrakların kaldırılması gerekmektedir.”(Y-6)

Buna karşın yöneticilerden bazıları (n=2) içerik olarak yönetmeliğin iyi düzeyde olduğunu fakat uygulamada sıkıntılar çekildiğini ifade etmişlerdir. Öğretmen – öğrenci ilgisizliği, zaman – mekan sıkıntısı, kulüplerin faydalarına ilişkin öğretmen ve öğrencilerin olumsuz tutumları yöneticilerin yönetmeliğin uygulanmamasının önündeki başlıca engeller arasında gösterilmiştir. Yöneticilerden bazıları bu durumu şöyle betimlemişlerdir.

“Aslında Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği içerik olarak çok iyi. Ancak öğretmen, idareci ve öğrencinin kulüplerle kazanım elde edileceğine inanmaması yönetmeliği de geçersiz hale getiriyor.”(Y-5)

“Yönetmelikte kağıt üzerinde her şey güzel görünüyor. Uygulama noktasında hem öğretmen hem de öğrenci ilgisizliğinden, zaman ve mekanın yeterli olmaması gibi nedenlerden dolayı sorunlar yaşanıyor.”(Y-1)

4.3.4. Yöneticilerin, Eğitsel Kulüplerin Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmesi ve Olumlu Davranış Değiştirmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Yöneticilere eğitsel kulüplerin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeye ve öğrencilerde olumlu davranış değişikliğine olan katkısına ilişkin görüşlerini almak için sorular yöneltilmiştir.

Yöneticilerin eğitsel kulüplerin öğrencilerde olumlu davranış değişikliğine ilişkin çıkarımları Tablo 86’da gösterilmiştir.

Tablo 86.

Yöneticilerin, Eğitsel Kulüplerin Öğrencilerde Olumlu Davranış Değişikliğine İlişkin Çıkarımları

Kulüplerin Öğrencilerde Olumlu Davranış Değişikliğine Katkısına İlişkin Çıkarımları	
Y-1	• Spor gibi kulüplerde bire bir katkı sağlanıyor.
Y-2	• Doğrudan kulüp sayesinde katkı sağlaması çok zor. • Kulüpler bilgi düzeyini geçmediği için katkı yok.
Y-3	• Belli başlı sebeplerden amacına ulaşamıyor ve çoğu kulüpte katkı sağlanamıyor. • Bazı kulüplerde katkı sağlanıyor.
Y-4	• Yapılan her etkinliğin mutlaka katkısı vardır. • Bazı kulüplerde etkisi daha fazla oluyor.
Y-5	• Kulüplerin çok çeşitli faydaları var.
Y-6	• Katkı sağlanıyor.
Y-6	• Birkaç kulüp dışında çoğu kulübün katkısı yok.

Tablo 86 incelendiğinde yöneticilerin çoğunluğu (n=4) eğitsel kulüplerin öğrencilerde olumlu davranış değiştirmeye katkısının olmadığını veya çok az olduğunu ifade etmişlerdir. Diğer yöneticilerin bu konudaki görüşünün olumlu olduğunu söyleyebiliriz. Olumlu etkisinin olmadığını veya çok az olduğunu düşünen yöneticiler birkaç kulüpte sadece etkisinin olduğunu diğer kulüplerde etkisinin olmadığını söylemişlerdir. Bunlar daha çok spor, satranç ve tiyatro gibi kulüplerdir. Yöneticilerden bazıları bu durumu şöyle betimlemişlerdir.

“Doğrudan sadece kulüp faaliyetleri ile davranışların değiştirilmesi zor. Rehberlik faaliyetleri ile davranış değişikliği daha mümkün görünüyor. Çünkü sosyal etkinlikler etki edecek düzeyde yapılmıyor. Kulüp faaliyetleri bilgi düzeyinde kalıyor. Beceri düzeyine dönüşüyor.”(Y-2)

“Kulüp bazında öğrenciler arasında yeterli etkileşimin olmaması, öğretmen ve öğrenci ilgisizliği, zamanın yetersiz olması, okulun fiziki durumunun kulüp etkinliklerini karşılayamaması gibi nedenlerden dolayı amaçlarına ulaştırmıyor. Amacına ulaşamadığı için de kulüplerin öğrenciler üzerindeki davranış değiştirme gücü yetersiz kalıyor... Fakat spor kulübü etkinliklerine katılıyorlar ve bu sayede okul takımlarda yer

alan öğrencilerde olumlu davranış değiştirdiğini söyleyebilirim. Bu sayede kazandığımız öğrenciler mevcut.” (Y-3)

“Yeterli zaman ayrılmadığı için olumlu bir davranış geliştirdiğini söylemek zor. Ancak özellikle tiyatro kulübü, spor kulübü gibi kulüplere katılan öğrencilerin çeşitli çalışmalar yaptığı ve bunun kişisel gelişimlerine katkı sağladığı söylenebilir.” (Y-6)

Kulüplerin öğrencilerin davranışlarını olumlu yönde değiştirdiğini savunan yöneticiler ise yapılan her türlü etkinliğin katkı sağladığını, öğrencilerin sosyal açıdan zenginleştirdiğini ifade etmişlerdir. Yöneticiler bu durumu şöyle betimlemişlerdir.

“Öğrenci kulüpleri, yaşamın provasıdır: Kulüpler içindeki etkinliklerde öğrenci sosyal ilişki kurmayı, yeteneklerini kullanmayı ve farklı yeteneklerini keşfetmeyi, emeğe saygı duymayı ve yapılan her işin önemli olduğunu kavrar...” (Y-5)

“Kesinlikle sağladığı kanısındayım. Öncelikle toplu bir etkinlik içinde yer almak iletişimi artırır, beraber hareket etmesini ve yeni arkadaşlıklar edinmesini sağlar. Bütün bunlar sonucunda öğrencide olumlu bir davranış değişikliği görülür...” (Y-4)

Yöneticilere eğitsel kulüplerin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeye ilişkin görüşlerini almak için de sorular yöneltilmiştir.

Yöneticilerin, eğitsel kulüplerin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeye ilişkin çıkarsamaları Tablo 87’de gösterilmiştir.

Tablo 87.

Eğitsel Kulüplerin Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmeye Katkısına İlişkin Yöneticilerin Çıkarsamaları

Kulüplerin, Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmeye Katkısına İlişkin Çıkarsamaları	
Y-1	• Satranç ve spor gibi belli başlı kulüplerde etkisi fazla
Y-2	• Katkısı yüzeysel kalmaktadır.
Y-3	• Eğitsel kulüplerin böyle bir amacı olmasına rağmen katkısı fazla olmamaktadır.
Y-4	• Etkinlik yapılan kulüplerde katkı sağlanıyor. • Çoğu kulüpte öğrenciye katkısı yok.
Y-5	• Belli başlı kulüplerde etkisi var.
Y-6	• Öğrenci kulüplere yeterli zaman ayıramıyor. • Herhangi bir katkı sağladığını düşünmüyor.

Tablo 87’ye bakıldığında yöneticilerin eğitsel kulüp etkinliklerinin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeye katkısına yönelik görüşleri arasında farklılıklar göze

çarpmaktadır. Çoğu yönetici (n=4) kulüplerin boş zamanlarını değerlendirmeye katkısının olmadığını savunmuştur. Buna karşın bazı yöneticiler (n=2) okullarında uygulanan bazı kulüp faaliyetlerinin (spor, satranç...vb.) öğrencileri olumlu yönde etkilediğine ve boş zamanlarını değerlendirmelerine katkıda bulunduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Yöneticiler bu durumu şöyle betimlemektedir.

“Eğitsel kulüplerin hedefinde aslında ders dışı zamanı olumlu bir şekilde değerlendirmek var ama öğrencinin sadece eğitsel kulüp etkinlikleri sayesinde boş zamanını değerlendirdiğine inanmıyorum. Çünkü yeterli çalışma yapılmadığı ve öğrenci buradan herhangi bir kazanım elde etmediği için katkısı olmamaktadır.”(Y-4)

“Faaliyetler yeterli düzeyde gerçekleşmediğinden öğrencilerin kulüp etkinlikleri sayesinde edindiği bilgi ve becerilerin boş zamanlarını değerlendirmeye katkısının yüzeysel olduğu kanaatindeyim.”(Y-2)

“Sabahtan akşama kadar okulda derse giren, akşam okul dersleri için hazırlık yapmak zorunda kalan ve hafta sonları da dershaneye giden bir öğrencinin boş zamanı zaten yok. Dolayısıyla boş zaman değerlendirmeye bir katkısı da yok.”(Y-6)

“Belli başlı kulüplerde öğrenciler kulüplerden öğrendiklerini herhangi bir zamanda uygulayabilirler. Satranç kulübünde oyunun öğrenden biri ya da spor kulübünde öğrendiği bir oyunu okul dışında da oynayabilir.” (Y-1)

“Bazı kulüplerde çocuklar zamanını verimli kullanmaktadır. Örneğin spor kulübünde en azında dışarıda okul bahçesinde futbol oynayarak zamanını verimli kullanmaktadır. Bu nedenle kulüp seçimi yapılırken öğrenciler daha çok bu kulübe gitmek isterler...”(Y-5)

4.3.5. Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Dosyalarını Değerlendirmesi ile İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular

Yöneticilerin eğitsel kulüp dosyalarına ilişkin görüşlerini elde etmek için sorular yöneltilmiştir. Yönetici görüşlerinden elde edilen veriler Tablo 88’de gösterilmiştir.

Tablo 88.

Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Dosyalarını Değerlendirmesi İle İlgili Görüşleri

	Görevi	Eğitsel Kulüp Dosyasının Değerlendirmesine Yönelik Görüşler
Y-1	Okul Müdürü	<ul style="list-style-type: none"> • Kağıt üzerinde her şey tamam görünüyor. • Her sene benzer dosyalar veriliyor.
Y-2	Okul Müdürü	<ul style="list-style-type: none"> • Dosyalarda özgün nitelikte etkinlik yok. • Çoğu öğretmenin dosyası bile yok.
Y-3	Okul Müdürü	<ul style="list-style-type: none"> • Evraklar yönetmeliğe uygun dolduruluyor. • İnternette etkinlik örnekleri uyarlanıyor. • Özgün çalışma yok. Öğrenci etkinlik örnekleri yetersiz.
Y-4	Okul Müdürü	<ul style="list-style-type: none"> • Uygulamaya dönük çalışmalar çok az. • Verilen raporlar her sene aynı ve birbirinin kopyası gibi.
Y-5	Müdür Yardımcısı	<ul style="list-style-type: none"> • İnternette etkinlik örnekleri uyarlanıyor. • Çevresel faktörler ve okul durumu göz önünde tutulmuyor.
Y-6	Müdür Yardımcısı	<ul style="list-style-type: none"> • Çalışmalar düzensiz yapılıyor. • Evraklar formaliteden öteye geçemiyor.

Tablo 88 incelendiğinde yöneticilerin tamamı eğitsel kulüp dosyasının öğretmenlerce düzensiz ve özensiz hazırlandığını ifade etmiştir. Yöneticiler en çok eğitsel kulüp dosyalarında özgün nitelikte etkinlik raporlarının bulunmamasından yakınmaktadırlar. Dosyadaki evrakların kağıt üzerinde kulüp yönetmeliğine uygun şekilde doldurulduğu, internette etkinlik örneklerinin indirildiği, sadece tarih ve isimlerin değiştirilip imza sunulduğunu ifade etmişlerdir. Yöneticiler evrakların formaliteden öteye geçmediğini, yapılan çalışma örneklerinin dosyada yer almadığını veya çok az etkinlik örneğine rastladıklarını, etkinlik raporlarının çevresel faktörlerin ve okul durumunun göz önüne alınarak hazırlanmadığını söylemişlerdir. Hatta yöneticilerden biri okulundaki çoğu öğretmenin herhangi bir kulüp dosyasına sahip olmadığını da özellikle vurgulamıştır. Aşağıda yöneticilerin eğitsel kulüp dosyalarına ilişkin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“Hemen hemen her sene aynı dosyalarla karşılaşıyorum...Sadece tarih ve isimler değişiyor.(Y-1)

“Aslında yapılan her türlü karalama kağıdının dosyaya konulması lazım. Çünkü öğrencinin yaptığı her faaliyet değerlidir. Her ay birbirine benzeyen aylık raporların dışına maalesef çıkılmıyor. Düzgün bir şekilde dosyalanmıyor. Çoğu öğretmende kulüp dosyası bile yok...”(Y-2)

“...Öğretmenler bu konuda birbirine bakarak, daha önceki örnekleri baz alarak, internetten mevcut kopyala – yapıştır seçeneğini kullanarak bir şekilde kağıt üzerinde etkinliği yapmış olarak gösteriyor. Bir araya gelip, beyin fırtınası kullanarak, öğrenci durumunu göz önüne alıp yeni fikirler ortaya koyan bir planlama ve uygulama biçimi yok. Yeteri kadar öğrenci çalışma örneklerini dosyalarda bulamıyoruz.” (Y-3)

“Genelde öğretmen internet üzerinden kes kopyala yapıştır metodunu kullanarak daha önce A kentinde hazırlanan hazır bir dosyayı getirir. Bölge ve öğrencinin durumu göz önünde tutulmaz. Öğretmen çoğu zaman dosyayı müdürden fırça yememek için en son günde hazırlar.” (Y-5)

“...Çalışmalar düzenli yapılamadığı için, tutulan evraklar da formaliteden öteye gidememektedir.” (Y-6)

4.3.6. Yöneticilerin Eğitsel Kulüplerin Daha İşlevsel Hale Getirilmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Yöneticilere eğitsel kulüpleri daha işlevsel hale getirmek için yapılması gerekenler konusunda sorular yöneltilmiştir.

Yöneticilerin eğitsel kulüpleri daha işlevsel hale getirmek için yapılması gerekenlere dair önerileri Tablo 89’da gösterilmiştir.

Tablo 89.

Yöneticilerin Kulüp Etkinliklerini Daha İşlevsel Hale Getirilmesine İlişkin Önerileri

Kulüp etkinliklerini daha işlevsel hale getirilmesine ilişkin öneriler	Öneride bulunan Yöneticiler
• Gerekli malzeme ve donanım sağlanarak, fiziksel ortamların kulüplere uygun hale getirilmelidir.	Y-1, Y-2, Y-3, Y-5, Y-4
• Okullarda ders saatleri azaltılarak öğrencilere kulüp için boş zaman yaratılmalı hatta her hafta içinde belli bir zaman ayrılmalıdır.	Y-1, Y-4, Y-6, Y-3
• Ders dışı egzersizler gibi belli bir zamanının olması ve öğretmenleri bu konuda maddi açıdan desteklemelidir.	Y-1, Y-3
• Kulübün sadece okul içindeki bir etkinlik olmasından ziyade okul dışına çıkarıp, sivil toplum kuruluşları ile bağlantılı olacak şekilde, gerekirse ortak çalışma yapılmalıdır.	Y-1, Y-3, Y-4
• Velilerin kulüplere olan olumsuz tutumlarını değiştirmek için kulüplerin önemi hakkında bilgi verilmelidir.	Y-1, Y-3,
• Hem öğretmen hem de öğrenci gönüllülük esasına göre	Y-1, Y-3, Y-6, Y-5

(Tablo 89'nu Devamı)

kulüp seçmeli ve istekli öğrencilerden oluşan kulüpler oluşturulmalıdır.	
• Hizmet içi eğitimlerle öğretmenlerin kulüp etkinlikleri için yeterlilik düzeyi geliştirilmeli ve öğretmenin istediği bir kulüpte uzmanlaşması sağlanmalıdır.	Y-3, Y-4
• Kulüp çalışmasının gerçekleşmesi için belli bir bütçe ayrılmalı ve projelerle ilgili maddi olarak destek verilmelidir.	Y-3
• Klasik ve işlevsiz olan birçok kulüp kapatılmalı ve daha güncel kulüp isimleri ile birlikte daha güncel etkinliklerle yeni açılacak olanlar desteklenmelidir.	Y-4
• Eğitim öğretim faaliyetlerinin yarısı kulüp etkinliklerine ayrılmalıdır.	Y-4
• Öğretmen sayının yeterli olduğu durumlarda sınıf rehberliği görevi olan öğretmene kulüp rehberliği görevinin verilmemelidir.	Y-2
• İmza karşılığında öğrencilerle yapılan her faaliyetin takibi mutlaka yapılmalıdır.	Y-2
• Okulda her kulübün mutlaka bir panosunun olması, değerli çalışmalarla gerekli güncellemelerin yapılması ve kontrolünün idare tarafından sağlanıp teşvik için yapılan örnek çalışmalar için öğretmen ve öğrenciler ödüllendirilmelidir.	Y-2, Y-6
• Özdenetim becerisinin öğretmenlerde geliştirilmeli ve öğretmenler bir an önce performans değerlendirme yöntemine geçilmelidir.	Y-2
• Başta idareciler ve öğretmenlerin eğitsel kulüplerin faydalarına inanmalıdır.	Y-6
• Sadece sınav sistemine endeksli eğitim-öğretim anlayışı değiştirilmelidir.	Y-6
• Öğrencilerin ilgisini çekebilecek sosyal kulüplerin kurulmasına öncelik verilmeli, gerekirse spor gibi yığılan kulüpleri branşlarına da ayırıp sayısı çoğaltılmalıdır.	Y-6
• Okullar ve dolayısıyla kulüpler kalabalıktan kurtarılması için okul mevcutlarının eğitim-öğretime uygun düzeyde azaltılmalıdır.	Y-1

Tablo 89 incelendiğinde yöneticilerin de öğretmenlere benzer önerilerde bulunduğu görülmüştür. Öğretmenlere oranla yöneticiler okulun fiziki durumunun eğitsel kulüp etkinliklerini taşıyacak nitelikte olmamasını daha çok dile getirmişlerdir (n=5). Bunun yanı sıra öğretmenlerin gönüllük esasına bağlı olarak istek ve yetenekleri doğrultusunda kulüp danışmanlığı yapılması ile etkinlik için yeterli zamanın ayrılması da yöneticilerin çoğunlukla katıldığı (n=4) önerilerdir. Bunun içinde okullardaki ders yükünün azaltılması ve buradan elde edilen zamanın kulüp

faaliyetleri için harcaması yöneticilerce gerekli görülmüştür. Ayrıca yapılan etkinliklerin ders dışı egzersizler gibi öğretmene maddi açıdan destek sağlanmasına önem verilmesi ve her kulübün kendine ait bir bütçesinin olması ile kulüp için gerekli harcamaların bu bütçeden sağlanması da öğretmenlerin kulüplere olan ilgisini arttıracığı düşünülmektedir. Aşağıda bazı yöneticilerin yukarıda bahsedilen önerilere yönelik görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“... Okul alt yapılarının kulüplere uygun dizayn edilmesi gerekiyor. Örneğin şu an okulumuzda herhangi bir etkinlik için açacak odamız mevcut değil. Odaların çoğunu sınıf yapmak zorunda kaldık... Her şeyin formaliteden çıkartıp, hem öğretmen, hem de öğrenci gönüllülük esasına dayanması gerekiyor. Bu durumda her öğrencinin zorunlu bir kulübü seçmesi uygulamasında vazgeçilmesi ve istekli öğrencilerden oluşan kulüpler oluşturulmalı ve diğer kulüplerin kapatılması da yerinde olacaktır...”(Y-1)

“...Bunun yanı sıra öğretilerde bir kurum kültürü oluşturulması gerekir. Bunun için okulun fiziksel durumunun düzeltilmesi, öğretmenin diğer sorunlarının belli oranda çözülmesi gerekiyor. Öğretmenin okulunu sevmesi ve kendisini buraya bağlaması gerekir...Özdenetim becerisinin öğretilerde geliştirilmesi gerekiyor... Kulüp faaliyetlerine yarayacağına inanılması açısından öğretmenlerin bir an önce performans değerlendirme yöntemine geçilmesi gerekmektedir...”(Y-2)

“... Okul fiziki durumunun mutlaka kulüpleri de düşünerek tasarlanması gerekir. Örneğin; Tiyatro için salonun olması, müzik ve diğer sahne etkinlikleri için sahne ve en azından iyi bir ses sistemi, folklor için yeterli bir okul bahçesi. Spor etkinlikleri için kapalı bir spor salonunun olması gerekir...”(Y-3)

“Eğitim öğretim faaliyetlerinin yarısının kulüp etkinliklerine ayrılması gerekmektedir... İsteksiz olan hiçbir öğretmene kulüp danışmanlığı verilmemesi ve istekli öğretmenlere ise istekleri doğrultusunda kulüp açmalarının sağlanması ve bu etkinlikler için maddi yönden desteklenmesi gerekmektedir...” (Y-4)

“...Okullarda yapılan sosyal etkinlikler öğrencilerin pek çok beceri ve değerler kazanmasına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, okulda, sosyal etkinliklere de dersler kadar önem verilmesi gerekir...”(Y-5)

“Okullardaki ders saatleri azaltılarak öğrencilere boş zaman yaratılmalıdır.” (Y-6)

Yukarıda sıralanan öneriler dışında bazı yöneticiler (n=3) eğitsel kulüp faaliyetlerinin sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle daha etkin hale geleceğini

söylemişlerdir. Bunun yanı sıra uzman kişilerin okullarda seminer verilmesine de imkan tanınması önerisinde bulunmuşlardır. Yöneticilerin bu konudaki görüşleri şöyledir.

“...Kulüp etkinliklerinin şehirdeki dernek ve kuruluşlarla işbirliği içinde yapılması ve gerektiğinde destek alınması şarttır...”(Y-4)

“...Kulübün sadece okul içindeki bir etkinlik olmasından ziyade okul dışına çıkarıp, sivil toplum kuruluşları ile bağlantılı olacak şekilde, gerekirse ortak çalışma ile yapılması gerekmektedir. Belediyeler ya da Kızılay gibi yerlerle iletişim kurularak ve onlardan yardım istenerek etkinlikler yapılırsa öğrencilerin şuuru daha çok gelişecektir. Uzman kişilerin okullara sık sık davet edilerek kulüp çalışmalarına katkı sağlamasına olanak verilmelidir...”(Y-3)

Yöneticiler ayrıca öğretmenlerin önerileriyle paralel olarak her öğretmenin kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda herhangi bir kulüpte MEB tarafında verilen kurslarla uzmanlaşmasının sağlanmasını ve hep o kulüpte görevlendirilmesini önermişlerdir. Bunun yanı sıra yöneticiler okullardaki sınav sisteminin öğrenci ve veliyi akademik başarıya odaklı hale getirmekle birlikte eğitsel kulüplerin önemini azalttığını ve eğitim sisteminin değiştirilmesi önerisinde bulunmuşlardır. Yukarıda bahsedilen öneriler kadar olmasa da değerli çalışmaların ödüllendirilmesi, öğrencilerin ilgi duyduğu kulüplerin sayılarının artırılması ve ilgi çekmeyen kulüplerin kapatılması, okul mevcutlarının ve dolayısıyla kulüpteki öğrenci sayısının etkinlik yapabilecek düzeye indirilmesi, velilerin kulüpler ve kazanımları hakkında bilgilendirilerek gerekli desteğin verilmesinin sağlanması gibi öneriler de yöneticiler tarafından dile getirilmiştir. Aşağıda yöneticilerin bu önerilere ilişkin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

“...Sadece sınav sistemine endeksli eğitim-öğretim anlayışı değiştirilmeli... Öğrencilerin ilgisini çekebilecek sosyal kulüplerin kurulmasına öncelik verilmeli. Özellikle spor, müzik, gezi, fotoğrafçılık gibi alanlarda çalışan kulüplerin kurulması katılımı arttıracaktır...” (Y-6)

“... Halk eğitim veya İl Milli Eğitim Müdürlüğü aracılığı ile öğretmenler istedikleri herhangi bir kulüpte uzmanlaşmaları için eğitim verilmesi ve o öğretmenin hep o kulüpte görev almasının sağlanması gerekir... Klasik ve işlevsiz birçok kulübün kapatılması ve daha güncel kulüp isimleri ile birlikte daha güncel etkinliklerle desteklenmesi şarttır...”(Y-4)

“...Hizmet içi eğitimlerle öğretmenlerin kulüp etkinlikleri için yeterlilik düzeyi ve ya bir kulüpte uzmanlaşması sağlanabilir. Ama öğretmen de istekli olacak...”

Velilerin katılımını sağlamak için kulüplerle ilgili olan velilerin davet edilmesi onların da katkı sağlamasına olanak verilmelidir.” (Y-3)

“Veliler haklı olarak çocuklarının kulüp etkinlikleriyle vaktini harcamasının sınavlarına olumsuz etki edeceğini düşünerek karşı çıkıyorlar. Bu olumsuz tutumlarını değiştirmek için kulüplerin önemi hakkında bilgi verilebilir... Okulların kalabalıktan kurtarılması belki de en önemli çözümdür. Çünkü çok kalabalık okullarda kulüp etkinlikleri karma – karışık bir duruma gelebiliyor. Bizim gibi kalabalık okullarda öğretmen yeterince öğrenciyi tanumuyor.”(Y-1)

4.3.7. Yöneticilerin Eğitsel Kulüplerin Kaldırılması ile Kulüplerin Önündeki En Önemli Soruna Yönelik Bulgular

Yöneticilere de öğretmenlerle yapılan görüşmeye benzer şekilde eğitsel kulüplerin önündeki en önemli sorunun ne olduğu ve kaldırılmasına yönelik kısa cevaplı iki soru yöneltilmiştir.

Yöneticilerin eğitsel kulüplerin önündeki en önemli soruna yönelik görüşleri Tablo 90’da gösterilmiştir.

Tablo 90

Yöneticilerin Eğitsel Kulüplerin Önündeki En Önemli Soruna İlişkin Görüşleri

	Zaman-mekan sıkıntısı	Öğretmen ilgisizliği
Y – 1	Okul Müdürü	√
Y – 2	Okul Müdürü	√
Y – 3	Okul Müdürü	√
Y – 4	Okul Müdürü	√
Y – 5	Müdür Yardımcısı	√
Y – 6	Müdür Yardımcısı	√

Tablo 90 incelendiğinde yöneticilerin büyük çoğunluğunun (n=4) eğitsel kulüplerin önündeki en önemli sorunun öğretmen ilgisizliği olduğuna inandıkları görülmüştür. Zaman – mekan sıkıntısı ise öğretmen ilgisizliğine oranla daha az kişi (n=2) tarafından en önemli sorun olarak kabul edilmektedir.

Yöneticilerin eğitsel kulüplerin kaldırılması konusundaki görüşleri Tablo 91’de gösterilmiştir.

Tablo 91

Yöneticilerin Eğitsel Kulüplerin Kaldırılması Konusundaki Görüşleri

Yönetici		Kaldırılmalı	Kaldırılmamalı, revize edilmeli
Y – 1	Okul Müdürü	√	
Y – 2	Okul Müdürü		√
Y – 3	Okul Müdürü		√
Y – 4	Okul Müdürü		√
Y – 5	Müdür Yardımcısı		√
Y – 6	Müdür Yardımcısı		√

Tablo 91’de görüldüğü gibi yöneticilerin büyük çoğunluğu (n=5) eğitsel kulüplerin kaldırılmamasını, bunun yerine yeniden gözden geçirilmesi yönünde görüş bildirmesine karşın, bir yönetici eğitsel kulüplerin herhangi bir amaca hizmet etmediğini ve kaldırılması yönünde görüş bildirmiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

5. 1. Öğrenci Görüşlerinden Elde Edilen Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu başlık altında bu araştırma ile öğrencilerin eğitsel kulüplere ilişkin görüşlerine ilişkin bulgular araştırılmış ve araştırma verilerinden elde edilen bulgular tartışılmış ve yorumlanmıştır. Elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuçlara yer verilmiş, sonuçların eğitsel kulüp çalışmalarının öğrencilere kazandırdıkları ve uygulama esnasında yaşanan sorunlara çözümlenmeler ışığında öneriler geliştirilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucundaki tartışma ve yorumlar aşağıdaki başlıklar altında ele alınmıştır.

5.1.1. Öğrencilerin Eğitsel Kulüp Uygulamalarına Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu bölümde ortaöğretim öğrencilerinin eğitsel kulüpler hakkındaki görüşlerine yönelik elde edilen bulgular tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Çalışmada ilk olarak öğrencilerin eğitsel kulüplerin gerekliliğine olan inancına yönelik görüşleri araştırılmıştır. Bununla ilgili bulgular incelendiğinde öğrencilerin; eğitsel kulüplerin gereksiz ve saçma çalışmalar olduğu, kulüpler için harcanan zaman ve çabanın israf olduğu, zorunlu olduğundan dolayı itici olduğu yönündeki görüşlere katılmadıkları görülmüştür. Buna karşın öğrenciler; kulüplerin eğitici ve öğretici olduğu ve kulüplerde elde ettiği bilgi ve becerilerin ileriki hayatında fayda sağlayacağı yönündeki görüşlere katılmışlardır. Bu bulgulardan hareketle eğitsel kulüplere bakış açısı genelde olumlu olmakla birlikte, katılma düzeyi düşük olan öğrencilerin oranının da hatırı sayılır düzeyde olduğunu söyleyebiliriz. Örneğin; eğitsel kulüplerin eğitici ve öğretici olduğuna ve devam ettirilmesi gerektiğine öğrencilerin yaklaşık %30'unun katılma düzeyi düşüktür. Bu görüşe katılmayan öğrencilerin böyle düşünmelerinin sebebi okulda devam eden kulüp faaliyetlerinin ilgi çekicilik düzeyinin düşük olması, kulüplerin yüzeysel bilgidен uygulamaya geçilmesi noktasında etkin rol oynamaması gibi sıkıntılar gösterilebilir. Ayrıca öğrenciler çalışmaların zorunlu olmasından dolayı çalışmalara katılmak istememekte ve bu onların kulüplerin gerekliliğine olan inancını

olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Eğitsel kulüp faaliyetlerini saçma bulan yani yarardan çok zararı olduğuna inananların oranı da azımsanmayacak düzeydedir. Benzer şekilde Koçinalı (2008) eğitsel kulüplerin gerekliliğine inanan öğrenci sayısının, gereksiz olduğuna inanan öğrenci sayısından daha fazla olduğu sonucuna ulaşmasına rağmen kulüpleri gereksiz bulanların sayısının önemli bir düzeyde olduğuna dikkat çekmiştir. Bunun sebebini öğrencilerin eğitsel kulüpler hakkında yeterli düzeyde bilgiye sahip olmayışlarına ya da daha önce katıldıkları kulüp faaliyetlerinde yeterince fayda sağlayan çalışmalar yapmamış olmalarına bağlamıştır. Faaliyetlerinin öğrencilerin ilgi ve isteklerini karşılayamayışı, ileride kendilerine fayda sağlayacağına olan inançlarının düşük sevide olması da eğitsel kulüplerin gerekliliğine olumsuz yönde görüş bildiren öğrenciler için bir sebep olabilir. Araştırmanın nitel boyutunda yönetici ve kulüp danışmanı öğretmenlerin eğitsel kulüplerde yaşanan sorunlara yönelik olarak kulüplerin uygulama alanı, içeriği, zaman ve mekan yetersizliği gibi sıkıntılardan dolayı yeterince uygulanamadığı ve bu yüzden yüzeysel bilgi düzeyini aşamadığı ifade edilmiştir. Özellikle yöneticiler, öğretmenlerin kulüp etkinliklerine yeterli düzeyde ilgi göstermediğini ifade etmişlerdir. Tüm bunlar öğrencilerin eğitsel kulüplerin gerekli olmadığına yönelik inançlarının dikkate değer düzeyinde olmasının sebepleri arasında gösterilebilir.

Araştırmada öğrencilerin eğitsel kulüplerin faydalarına ve zararlarına yönelik görüşleri araştırılmıştır. Bu bölümdeki bulgulara bakıldığında; öğrencilerin çoğunun kulüp çalışmalarının kendilerine yeni bir arkadaş çevresi ve sorumluluk kazandırdığı, topluma faydalı bir birey haline getirdiği, öğretmenlerin kendini tanımasına yol açtığı ve girişkenliğini arttırdığı yönündeki görüşlere katıldıklarını görmekteyiz. Buna karşın kulüplerin kendilerini okuldan soğuttuğu yönündeki görüşe katılmadıkları görülmüştür. Ayrıca kulüp çalışmalarının kendilerine diğer derslerde ayrıcalık kazandırdığı yönündeki görüşe ise öğrencilerin yarısı katılmıştır. Öğrenciler genel olarak kulüplerin kendilerine sağladığı faydaların farkında olduklarını ve kulüplerin kişisel gelişim ve özellikle sosyalleşme konusunda kendilerine yardımcı olduğuna inanmaktadır. Koçinalı (2008) yaptığı araştırmada kulüplerin faydasına inanan öğrencilerin daha fazla olduğu yönünde benzer bulgulara ulaştığı görülmektedir. Öğrencilerin bu görüşlere katılmalarının bir nedeni olarak da kulüp etkinliklerine öğrenci seçiminden sonraki aşamalarda öğretmenlerin kulüp çalışmalarının sağladığı faydalardan bahsetmeleri gösterilebilir. Ayrıca yıllık planda ne tür faaliyetlerin yapılacağına öğrencilerle birlikte planlanması da öğrencilerin kulüplerden elde edeceği kazanımlar hakkında bir fikir

vermektedir. Diğer taraftan kulüp etkinliklerinin kendilerine fayda sağladığına düşük düzeyde katılan öğrencilerin oranı da hiç azımsanmayacak düzeydedir. Öğrencilerin yapılan etkinliklerin onları tatmin etmediği, kişisel ve sosyal olarak gelişimlerine bir katkı sunmadığı için eğitsel kulüplerin kendilerine fayda sağlamadığına inandıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca eğitsel kulüplerin meslek edindirme, ayrıcalık kazandırma işlevlerinin yanı sıra ve eğitsel kulüplerin kendilerini okula bağladığı ve okulu sevdirdiği kanısına yönelik olarak öğrencilerin sadece yarısının ilgi gösterdiği görülmektedir. Buradan öğrencilerin kulüpleri anlık, zaman geçirme faaliyetleri olarak gördükleri, ilerisi için faydasına inanmadıkları sonucunu ortaya koymaktadır. Ayrıca kulüp etkinliklerinin diğer derslerle olan ilişkisinin pek olmadığı, diğer dersleri etkilemediği için öğrencilerin okula olan bağlılığına kulüplerin etkisinin az olduğu düşünülebilir.

Araştırmada ayrıca öğrencilerin eğitsel kulüp çalışmalarına katılmama nedenlerine yönelik görüşleri araştırılmıştır. Öğrencilere; çalışmaların kendisine bıkkınlık verip vermediği, çoğu arkadaşının kulüplere katılmasının kendisi için de bir sebep olup olmadığı, kendine görev verecekleri korkusu ve kulüp çalışmalarından haberdarlığına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin yarısından fazlası bu görüşlere katılmadıklarını belirtmişlerdir. Yalnız bu görüşe katılanların da oranı hatırı sayılır düzeyde olduğu göz ardı edilmemelidir. Buna ek olarak, öğrencilerin yarısından fazlası her yıl aynı kulüpte bulunmanın kendilerini sıkacağı yönündeki görüşe katılmıştır.

Araştırmanın demografik değişkenler bölümünde faaliyetlere katılmayan öğrencilerin dikkate değer bir düzeyde olduğunu belirtilmişti. Öğrencilerin anketteki maddelere verilen cevaplar göz önüne alındığında eğitsel kulüplere katılmama nedenlerine yönelik görüşlere düşük düzeyde katıldıklarını söyleyebiliriz. Bu bulgular Koçinalı'nın (2008) araştırmasındaki bulgularla paralellik taşıdığını söyleyebiliriz. Öğrenciler kulüp etkinliklerini önemli buldukları ve faydalarına inandıkları gerekçesiyle etkinliklere katılmıştır. Buna ilave olarak öğrenciler; kulüp çalışmalarına zorunlu olduğu veya kulüp saatlerinde idare tarafından katılmalarına yönelik uyarıları dikkate alarak etkinliklere katıldıklarını da söyleyebiliriz. Buna karşın öğrencilerin herhangi bir kulübün etkinliklerine katılmayanların %31 olduğu bulgusu ortaya çıkmıştır. Yine anket maddelerinden biri olan "*faydasına inanmadığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmam*" diyenlerin oranı %30 ve üzerinde olduğu göz önüne alındığında ciddi bir etkinliklere katılım sorunundan bahsedebiliriz. Buda gösteriyor ki

kulüp çalışmalarına katılmayanların oranı ciddi boyutlardadır. Genel sebep olarak da kulüplere okul düzeyinde önem verilmediğini gösterebiliriz. Nitekim Sarı (2011) araştırmasında öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılım düzeyinin düşük bulunması, yalnız öğrencilerin bu etkinliklere ilgi göstermedikleri ile değil, bu etkinliklerin okul düzeyinde de nispeten ihmal edildiği ile ilişkilendirmiştir.

Eğitsel kulüp etkinliklerinin yüzeysel olmasından dolayı bazı öğrencilere bıkkınlık verdiğini söyleyebiliriz. Kulüpler daha çok akranlarıyla etkileşim ve arkadaş grubu ile birlikte hareket etme, ortaklaşa iş yapma gibi sosyal faaliyet alanları olduğundan çoğu kişinin arkadaş grubundan etkilendiğini ifade edebiliriz. Arkadaşlarının kulüp etkinliklerine katılmamasının kendisinin de katılmaması için bir sebep olduğunu da ayrıca ifade edebiliriz. Buna ek olarak kulüp çalışmalarından haberdar olmayanların öğrencilerin oranı da ciddi boyuttadır. Kulüp faaliyetlerinin yeterince tanıtılmaması, gerekli duyuruların idare tarafından yapılmaması gibi nedenlerden dolayı öğrenciler kulüp etkinliklerinden haberdar değildir. “Namazda gözü olmayanın ezanda kulağı olmaz” misali öğrencinin etkinliklere ilgi duymaması da kulüp etkinliklerinden haberdar olmaması için önemli bir neden olabilir. Öğrencilerin kendilerine görev verilme korkusundan dolayı etkinliklere katılmadığı görüşüne diğer maddelere oranla daha az katılım gösterdikleri görülmüştür. Kulüplerde görevler genelde sorumluluk duygusu gelişmiş, görev almaya istekli olan öğrencilere verildiği ve eğitsel kulüplerin temel amacında gönüllülük esas alınmasının katılımın düşük olmasının nedenleri arasında gösterilebilir.

Öğrencilerin eğitsel kulüplerin asıl amacının dışında kullanılmasına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde öğrencilerin yarısından fazlası eğitsel kulüplerin okula para toplamak için bir araç olarak kullanıldığı ve kulüp saatlerinin diğer derslerin tamamlanması ile öğretmenlerin kendi kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullandığı yönündeki görüşlere katılmadıklarını görmekteyiz. Ayrıca öğrencilerin yarısına yakını eğitsel kulüplerin formalite gereği yapıldığı, bunda zorunlu olmasının belirgin bir etki yarattığı ve kulüplerin sadece birkaç öğrenci etrafında döndüğüne ilişkin görüşlere katılmışlardır. Bulgularımız Yaman'ın (2011) araştırmasındaki “öğretmenlerin faaliyetlerde belirli kişileri ön plana çıkarmalarını eleştirilmektedir” bulgusu ile paralellik taşımaktadır. Zorunlu olması öğrenciler için katılmalarının ön şartı olduğu fakat etkinliklerin içerik yönünden zengin olmaması ve sıradanlığın üzerine çıkılmamasından dolayı formaliteden öteye geçemediği gerçeğine dayanarak öğrenciler böyle bir görüşü benimsemiş olabilir. Ayrıca kulüp faaliyetlerinin

doğası gereği istekli, sorumluluk almayı seven öğrencilerin daha aktif rol almasına olanak vermesi ve bu duruma dışarıdan bakan bir öğrencinin böyle düşünmesine ve buna bağlı olarak öğrencilerin bu görüşe katılmasına önemli bir sebep teşkil etmektedir. Öğrencilerin kulüplerin okulda para toplanmak için araç olarak kullanıldığına yönelik katılım oranı diğer maddelere oranla daha düşük seviyededir. Bunda MEB'in okullarda öğrencilerden herhangi bir şekilde para toplanmasına izin vermemesi etkili olabilir. MEB tarafından para toplanmasının yasaklanması ciddi boyutta kulüp için gerekli olan temel malzemelerin temin edilmemesine sebep olmaktadır. Ayrıca öğrenciler; *“eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan saatler diğer derslerin tamamlanmasıyla yada öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanılıyor.”* maddesine yönelik görüşlere düşük düzeyde katıldıkları görülmüştür. Buna karşın bu görüşe katılanların oranı ise %35 dolaylarında olduğu görülmüştür. Bu oran dikkate alınması gereken bir oran olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bulgulara göre bazı öğretmenlerin kulüp etkinliklerine yeterli düzeyde önem vermediklerinin ve etkinlikleri başka amaçlar için kullandıklarının bir kanıtı olabilir.

Öğrencilerin eğitsel kulüp çalışmalarında karşılaşılan sorunlara yönelik bulgular göz önüne alındığında farklı görüşlerin ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Örneğin; bazı kulüplerin gereksiz olduğuna, birkaçı dışında birçok kulüpte etkinlik yapılmadığına ve eğitsel kulüplerin zaman konusunda yetersiz olduğuna öğrencilerin yarısından fazlasının katıldığı görülmektedir. Öğrencilerin ilgi ve isteklerini karşılama düzeyinde etkinlik yapılmayan sadece zorunlu olduğu için formaliteden öteye geçemeyen kulüp faaliyetlerinin öğrenciler tarafından gereksiz görülmesi gayet doğal bir durumdur. Ayrıca ortaöğretim kurumlarında ders yükünün çok fazla olduğunu ve etkinlikler için yeterli zaman bulamadıklarını, daha çok sınavların ön planda olduğunu araştırmanın nitel bölümünde (Tablo 80) öğretmenler tarafından önemle vurgulanmıştır. Liselerde ders yükünün fazla olması ve kulüp etkinlikleri için yeterli zamanın olmayışı benzer şekilde Kılbaş (2000), Koçinalı (2008) ve Yaman (2011) tarafından da dile getirilmiştir. Bu da öğrencilerin “zaman yetersiz” görüşüne katılmaları için bir sebep olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca öğrencilerin, öğretmenlerinin eğitsel kulüp çalışmaları için yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadığı ve kulüp çalışmalarına gerekli ilgiyi göstermediği hatta formalite olarak gördüğü yönündeki görüşlere yaklaşık %46 civarında katıldıkları görülmüştür. Buna “biraz katılıyorum”

düzeyi de eklendiğinde bu oran ciddi boyutlardadır. Bu verilere bakarak ciddi bir öğrenci kesiminin kulüp danışmanı öğretmenlerinin etkinliklere olan ilgisini düşük seviyede buldukları sonucu çıkmaktadır. Özkaptan (2008) öğrencilere “kulübünüzdeki danışman öğretmenleriniz ihtiyaçlarınıza cevap verecek yeterlilikte midir” sorusuna “hayır” cevabını verenlerin oranını %22 olarak bulmuştur. Bu bulgu öğretmen yeterliliği konusunda araştırmamızın bulguları ile karşılaştırıldığında daha olumlu bir sonuçtur. Öğretmenlerin kulüplere gereken önemi vermemesi, kulüpleri ikinci plana atması, zaman ayırmaması ve etkinlikler için kendi bilgi ve birikimini geliştirmemesi gibi nedenlerden dolayı öğrenciler öğretmenleri hakkında böyle bir kanıya varmalarına sebep olmuştur. Buna benzer şekilde Yaman (2011) araştırmasında öğrencilerin sosyal kulüpler konusunda okul yönetimi ve öğretmenleri; rehberlik yapma, planlamada aksaklık ve eğitim/kaynak temini konularında yeterli bulmadıkları bulgusuna ulaşmıştır. Yine araştırmanın nitel boyutunda her öğretmenin en az bir kulüpte uzmanlaşmasının sağlanması görüşü hem öğretmenler hem de yöneticiler tarafından önerilmiştir. Öğrencilerin yarısına yakını istedikleri eğitsel kulüplere seçilemediklerinden yakınmaktadır. Elde edilen bulgular göz önüne alındığında eğitsel kulüplerde öğrenciler bazı kulüpleri daha çok tercih etmişlerdir. Bunlar spor, satranç gibi kulüplerdir (Tablo 9). Şube rehber öğretmenlerinin öğrencileri seçerken birçok kişinin aynı kulübe gitmek istemesi durumunda rastgele seçim yapması veya öğrenciyi ikinci tercihinine yöneltmesi öğrenci isteğinin ikinci planda kalmasına yol açmaktadır. Buda öğrencinin istediğimiz kulübe seçilemiyoruz maddesine katılması için bir neden olarak gösterilebilir. Nitekim Sarı (2011) öğretmenler, sene başında öğrencileri sosyal faaliyetlere yönlendirmede ilgi, istek ve yetenekleri değerlendirmede başarısız bulunduğunu dile getirmiştir.

Eğitsel kulüplerin daha etkin olması için yapılması gerekenlerle ilgili olarak anket maddelerindeki önerilerden biri hariç diğer tüm önerilere öğrencilerin büyük çoğunluğu katılmıştır. Öğrenciler sadece “kulüp toplantıları ve faaliyetlerinin hafta sonu yapılması” önerisine olumsuz yönde görüş bildirmiştir. Bunun sebebi olarak öğrencilerin hafta sonlarını kulüplere ayırmak istememeleri, dışarıda diğer sosyal etkinliklere katılmak, daha farklı etkinlikler (sinema, futbol, gezmek, arkadaş buluşmaları...) yapmak istemeleri olabilir. Ayrıca mevcut ders yoğunluğu ve merkezi

sınavlardan dolayı öğrencilerin hafta sonlarını dersanelerde geçirmeleri ile ortaöğretimde özellikle sosyo-ekonomik durumu düşük olan öğrencilerin hafta sonları kendi okul giderleri için çalışması öğrencilerin kulüp etkinliklerinin hafta sonu yapılmasına karşı çıkmaları için önemli nedenler olabilir. Öğrencilerin anketteki diğer önerilere yüksek oranda katılmalarının sebebi olarak, kulüp etkinliklerinin içeriğinin zenginleşmesi, öğretmenlerinin gerekli ilgiyi göstererek kulüpler için kendini sürekli geliştirmesi, kulüplerin kendilerine fayda sağladığına inanmaları gibi faktörler söylenebilir. Ayrıca öğrenciler kendi fikirlerine önem verilmesi özellikle içinde bulunduğu yaş itibarıyla daha çok önemsemektedirler. Ayrıca kulüplerin etkinliklerinin yanı sıra öğrenciler okullarında eğitsel kulüpler dışında da eğitici ve sosyal faaliyetlerin düzenlenmesini istemektedirler. Okullarında tiyatro veya konser gibi öğrencilerin ilgi duyduğu etkinliklerin yapılmasını çok fazla istemektedirler. Yaş grubu göz önüne alındığında bu etkinlikler öğrencilerin en çok ilgi duyduğu etkinlikler arasında gösterilebilir. Öğrenciler ayrıca kulüplerde kendilerinin etkin hale getirilmesini istemişlerdir. Her öğrenci herhangi bir faaliyette etkin olmayı ve önemsenmeyi ister. Bu onların en doğal hakkıdır. Veliler öğrencilerin daha çok akademik olarak başarıya odaklanmasını istediklerinden kulüp etkinliklerini önemsememektedir. Öğrencilerin bu konuda velilerin bilgilendirilmesini istemektedir. Öğrenciler malzeme için para toplanmamasını da istemektedir. Bu tür temel malzemelerin okul tarafından temin edilmesi gerektiğine inanmaktadırlar. Sonuç olarak öğrenciler eğitsel kulüp çalışmalarının etkin olmasını, içeriğinin ve faaliyet alanlarının zenginleştirilmesini ve bu konuda çalışmalar yapılmasını istemektedir.

5.1.2. Okul Türüne Göre Öğrencilerin Eğitsel Kulüp Uygulamalarına Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu bölümde öğrencilerin okul türü değişkenine göre elde edilen bulgular göz önünde tutularak ana maddeler bazında yorumlanmış ve tartışılmıştır.

Eğitsel kulüplerin gerekliliğine olan inancınız ana maddesinin okul türü değişkenine yönelik bulgular incelendiğinde bazı alt maddeler dışında öğrencilerin eğitsel kulüplerin gerekliliğine inandıklarını ve okul türüne göre bir farklılık görülmediğini söyleyebiliriz (Tablo 64). Farklılığın belirgin olduğu alt maddeler için Anadolu Lisesi öğrencileri yüksek değerlerde katılım göstermesine karşın, Fen lisesi öğrencilerinin katılım oranı daha düşük seviyededir. Anadolu Lisesinde eğitsel

kulüplerin içeriğinin ve işleyişinin zenginleştirildiğini öğrencilerin kulüpleri eğitici ve öğretici bulduğunu söyleyebiliriz. Okul türleri arasında Fen Lisesi öğrencileri diğer okul türlerinde okuyan öğrenciler arasında akademik başarı açısından belirgin bir fark bulunmaktadır. Fen Lisesi genelde il genelinde SBS başarısı en yüksek olan öğrencilerin tercih ettiği bir kurumdur. Aslında akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin kulüplere olan ilgisinin de yüksek olması beklenmektedir. Araştırmamızda bunun tersi yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Benzer şekilde Sarı (2011) “Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinliklere Katılımının İncelenmesi” adlı araştırmasında öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılım düzeyi, sınava hazırlanan öğrenciler ile akademik başarısı çok iyi olan öğrencilerin ders dışı etkinliklere diğerlerinden daha az katıldıklarını belirlemiştir. Fen lisesinde katılım oranının düşük çıkmasının sebebi öğrencilerin tamamen akademik başarıya odaklı olması ve öğrencilerin ders dışı vakitlerinde daha çok ders çalışmayı tercih etmeleri ve dershanelere gitme durumları buna sebep olabilir. Yaman (2011) araştırmasında okul sonrası geç saatlerde yapılan toplantıların, kampların ders başarılarını, dersane programlarını olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin eğitsel kulüp faaliyetlerinin eğitici ve öğretici düzeyde bulmadıkları da kulüplere olan inançlarında bir düşüş sebebi sayılabilir.

Eğitsel kulüplerin sağladığı faydalara yönelik bulgular incelendiğinde (Tablo 65) genel olarak öğrencilerin olumlu baktığını söylemekle birlikte diğer ortaöğretim kurumlarına oranla Fen Lisesi öğrencilerinin katılımının düşük seviyede olduğu görülmüştür. Eğitsel kulüplerin kendilerini okula bağladığı ve okulu sevmelerini sağladığı yönündeki görüşe Anadolu Lisesi öğrencilerinin katılım oranı yüksek olduğu (%70) buna karşın Fen Lisesi öğrencilerinin katılım oranı (%40) düşük seviyede olduğu görülmüştür. Diğer okul türlerinde okuyan öğrencilerin de yarısı okulun böyle bir faydası olduğuna inanmaktadır. Buna göre Anadolu Lisesinde kulüplere gereken önemin verildiği, öğrencilerin kulüplere ilgi gösterdiğini söyleyebiliriz. Buna karşın diğer okul türlerinde öğrenciler için kulüp etkinliklerinin içeriğinin zenginleştirilememesi ve yüzeysel bilgi düzeyini aşmamasından dolayı öğrencileri okula bağlamadaki rolünün daha düşük seviyede olduğunu söyleyebiliriz.

Eğitsel kulüplere katılmama nedenlerine yönelik bulgular incelendiğinde (Tablo 66) biri hariç diğer anket maddelerine öğrencilerin genel olarak katılma düzeyinin düşük olduğunu söyleyebiliriz. Okul türüne göre öğrencilerin yarısından fazlasının her yıl aynı kulüpte bulunmalarının sıkıcı bir durum olduğuna inanmakla birlikte okul türüne göre belirgin bir farklılık söz konusu değildir. Bunda öğrencilerin etkinliklerin

kendilerini tatmin etmediği ve kulüplere zorunlu olarak dahil edildiği düşünülürken her sene aynı kulüpte bulunmanın sıkıcı olduğuna kanaat getirmiştir. Ayrıca genel lise öğrencilerinin etkinliklere arkadaşları katılmadığı için kendisinin de katılmak istemediği görüşüne diğer okulların öğrencilerden daha çok katıldıkları görülmüştür. Genel Lisede okuyan öğrencilerin daha çok akran baskısına maruz kaldığını, olumlu ya da olumsuz olarak arkadaş çevresinin etkisinde kaldığı için kulüp etkinliklerine katılımında da bu alışkanlıklarını sürdürdüğünü söyleyebiliriz. Benzer şekilde Özkaptan (2007) araştırmasında öğrencilerin kulüp seçiminde arkadaş yönlendirmesinin kulüp seçiminde etkili olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Diğer alt maddelerde okul türüne göre belirgin bir farklılık görülmediğini söyleyebiliriz.

Eğitsel kulüplerin asıl amacının dışında kullanılmasına yönelik bulgular incelendiğinde okul türü değişkenine göre bazı anket maddelerinde farklılıklar söz konusudur (Tablo 67). Eğitsel kulüplerin sadece zorunlu olduğu için formalite gereği yapıldığı görüşüne Fen Lisesi öğrencilerinin çoğunluğu ile İmam – Hatip Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası katılırken, Anadolu Lisesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu ile Genel Lise öğrencilerinin yarısından fazlası katılmadığını veya az katıldığı görülmektedir. Meslek Lisesi öğrencilerinin neredeyse yarısı bu görüşe olumlu bakmaktadır. Fen Lisesi ile İmam – Hatip Lisesi öğrencileri okullarındaki eğitsel kulüp faaliyetlerinin zorunlu olmasından dolayı şikayetçi oldukları ve etkinliklerin formaliteden öteye gitmediği görüşünde olduklarını söyleyebiliriz. Buna karşın Anadolu Lisesi ve Genel Lise öğrencileri kulüpleri zorunlu olduğu için formalite olarak görmemekte ve okuldaki etkinlikleri önemsemektedir. Eğitsel kulüplerin birkaç öğrenci etrafında döndüğüne yönelik olarak Anadolu Lisesi öğrencilerin çoğunluğu karşı çıkmakla birlikte diğer okullarda okuyan öğrencilerin yarısı civarında bu alt maddeye olumlu baktığını söyleyebiliriz. Genellikle etkinliklerin tam manada yapılmadığı ve öğrencilerin ilgi göstermediği kulüp çalışmaları azınlığı oluşturan ilgili birkaç öğrencinin etrafında dönmektir. Ayrıca kulüp için ayrılan saatler diğer dersleri tamamlamak ya da öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanılıyor alt maddesine Genel ve Meslek Lisesi öğrencilerinin diğer okullardaki öğrencilere oranla daha çok katıldıklarını söyleyebiliriz. Buda Genel ve Meslek Lisesindeki bazı kulüp danışmanlarının kulüp etkinliklerinde başka şeylerle meşgul oldukları etkinlikleri önemsemediklerini ortaya koymaktadır.

Eğitsel kulüp çalışmalarında karşılaşılan sorunlar ana maddesine yönelik bulgular incelendiğinde (Tablo 68) okul türü değişkeni açısından Anadolu Lisesi

öğrencilerin maddelere diğer okullardaki öğrencilere oranla daha az katıldıklarını buna karşın Fen Lisesi ve Meslek Lisesi öğrencilerinin ise maddelere katılım oranının daha yüksek seviyede olduğunu özellikle kulüplere ayrılan zaman konusunda şikayetçi olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim Yiğit (2008) ve Yaman (2011) araştırmasında, Teknik Lise ders müfredatının haftalık 40-50 saat arası değişen bir yoğunlukta olmasını eleştirmektedir. Anadolu Lisesindeki öğrencilerin karşılaşılan sorunlara yönelik olarak daha az katılmasının sebebi etkinliklerin öğrencilere etkisi konusunda daha başarılı olduğu ve gerekli etkinlik alanlarının yeterliliği olabilir. Buna karşın Fen Lisesi öğrencilerinin sorunlara yüksek oranda katılmasının sebepleri arasında öğrencilerin kulüpleri gerekli görmemeleri ve yapılan etkinliklerin fayda sağlayacağına inanmamaları gösterilebilir.

Eğitsel kulüplerin daha etkin hale getirilmesi ana maddesine yönelik bulgular incelendiğinde okul türü arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir (Tablo 69). Öğrenciler anket maddelerinden biri hariç tüm önerilere katılmışlardır. Eğitsel kulüplerin daha etkin olması için öğrencilerin önerilere yüksek oranda katılmalarının sebebi kulüp etkinliklerinin tam manada uygulandığında kendilerine olan faydalarına inanmalarıdır. Bu yüzden öğrenciler işlevselliğinin artırılması için bu önerilerin hayata geçirilmesini istemektedirler.

5.1.3. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Eğitsel Kulüp Uygulamalarına Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Araştırmanın demografik değişkenler bölümünde erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha çok bedensel hareketliliği içeren kulüpleri (spor, fotoğrafçılık... gibi) tercih ettikleri görülmektedir. Yapısı gereği erkekler kızlardan daha hareketlidir ve beden gücü içeren etkinliklerle daha çok ilgilidir. Bu yüzden erkeklerin bu tür kulüpleri seçmesi gayet doğal bir durumdur.

Cinsiyet değişkenine ilişkin ankete verilen cevaplar göz önüne alındığında bazı maddeler dışında belirgin bir farklılık görülmemektedir. Farklılığın bulunduğu maddelere değinecek olursak; eğitsel kulüplerin gereksiz çalışmalar olduğu ve bu yüzden kaldırılmasının daha iyi olacağı, birçok öğrenci kulüp çalışmalarına katılmadığı için kendisinin de katılmak istemediği, eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan saatler diğer derslerin tamamlanmasıyla yada öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanıldığı ve eğitsel kulüp çalışmaları zorunlu olduğu için itici olduğu

yönündeki görüşlere erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha çok katıldıkları görülmektedir. (Tablo 70 ve 71). Yaş grubu itibarıyla erkek öğrencileri istemediği herhangi bir çalışmaya katmak kız öğrencilere oranla daha zordur. Yine kız öğrencilerin öğretmenlerinin kulüp etkinliklerine olan tutumlarını erkeklere oranla daha olumlu bulmalarının sebebi kızların erkeklerden daha çok öğretmenlerine bağlandıkları ve saygı gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir. Benzer şekilde eğitsel kulüplerin kendilerini okuldan soğuttuğuna, eğitsel kulüp çalışmalarının sadece birkaç öğrencinin etrafında döndüğüne ve eğitsel kulüplerin okula para toplamak için araç olarak kullanıldığı yönündeki maddeleri de erkeklerin kızlara oranla daha çok benimsediği görülmüştür (Tablo 73).

Buna karşın eğitsel kulüplerin girişkenliklerini arttırdığına, kendilerine özgüven ve sorumluluk kazandırdığına yönelik alt maddelere kız öğrencilerin erkek öğrencilere daha olumlu bakmışlardır. Buna ek olarak ankette sıralanan eğitsel kulüp faaliyetlerinin daha etkin hale getirilmesine yönelik tüm önerilere kız öğrenciler erkek öğrencilere göre bakış açıları daha olumlu olduğu söylenebilir (Tablo 75).

Yukarıdaki kız ve erkek öğrencilerin anlamlı bir farkın olduğu maddeler göz önüne alındığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla kulüp faaliyetlerine karşı daha olumlu bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Fakat Sarı (2011) ve Yaman (2011) araştırmalarında kız ve erkek öğrencilerin katılım puanları arasındaki farklar, erkek öğrenciler lehine anlamlı bulgular elde etmişlerdir. Bu bulguları da eğitsel kulüplerin içerik olarak erkeklere daha çok hitap etmesini yönünde yorumlamışlardır. Çalışmamızdaki bulguların farklı çıkmasının sebebi etkinliklerin öğrenci ilgisini çekecek düzeyde yapılamaması fakat öğrenci katılımının zorunlu tutulmasıdır. Zorunlu tutulan bu etkinliklere erkekler kızlara oranla daha az ilgi göstermektedir. Bu yüzden kızlara oranla daha az katılmaktadırlar. Buna ek olarak kulüp faaliyet içeriklerinin kızlara daha çok hitap etmesi olarak gösterilebilir. Yukarıda da değinildiği gibi erkekler fiziksel güç gerektiren faaliyetlere daha çok katılmak istemektedir. Fakat spor ve tiyatro gibi kulüpler dışındaki diğer kulüplerin içerikleri erkeklerin ilgisini daha az çekmektedir. Diğer taraftan bakıldığında mevcut kulüplerin çoğu içerik bakımından bedensel güce dayalı olmadığı için kızların ilgisini erkeklere oranla daha çok çekmektedir. Buda neden bazı kulüplerde bir yığılma meydana geldiğinin bir sebebidir.

Öğrencilerin üyesi oldukları eğitsel kulüpler ile herhangi bir kulübün faaliyetlerine katılıp katılmadığına yönelik bulgular (Tablo 9) incelendiğinde öğrencilerin daha çok Spor, Satranç, Kültür ve Edebiyat ile Sivil Savunma kulüplerinde

yoğunlaştığı görülmektedir. Yaman (2011) yaptığı araştırmada en çok tercih edilen etkinliğin futbol olduğunu yönünde benzer bulgulara ulaşmıştır. Adı geçen kulüpler tüm okullarda en fazla tercih edilen kulüpler olmasının sebebi etkinliklerin öğrenci yaş profiline daha uygun olması, öğrencilerin etkinlik içeriklerini daha çok benimsemesi ve öğretmenlerin bu kulüplere gereken önemi verip sevdirmesi olabilir. Buna karşın bir kulübün üyesi olup da herhangi bir etkinliğe katılmayan öğrencilerin oranı %31 civarında olduğu görülmektedir. Bu oran ciddi bir oran olarak görülebilir. Özkaptan (2008) araştırmasında herhangi bir kulüpte “görev almadım” diyen öğrencilerin oranını %47, “görevim var ama çalışma yapmadım” diyen öğrencilerin oranını ise %14 olduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde Sarı (2011) çalışmasında öğrencilere okullarında kurulan herhangi bir sosyal kulüpte aktif görev alıp almadıklarını sormuş ve bu soruyu “evet” ya da “hayır” seçeneklerinden biriyle yanıtlamalarını istemiştir. Bu soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin 136’sı sosyal kulüplerde görev aldıklarını, 173’ü ise herhangi bir kulüpte görev almadığı bulgusuna ulaşmıştır. Bulgular arasında paralelliğin söz konusu olduğunu söyleyebiliriz. Herhangi bir faaliyette bulunmayan öğrencilerin katılmama sebepleri çok değişik olabilmektedir. Bunların başında faaliyetlerin herhangi bir faydasının olmadığına inanması, etkinliklerin ilgisini çekmemesi ve akademik başarıya daha çok önem verilmesi gösterilebilir.

5.2. Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu başlık altında kulüp danışman öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucu öğretmenlerin eğitsel kulüplerin işlevselliğine ilişkin görüşlerine yönelik elde edilen bulgular tartışılmış ve yorumlanmıştır.

5.2.1. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüp Uygulamalarına Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Öğretmenlerin eğitsel kulüplere öğrenci seçimine yönelik bulgular incelendiğinde (Tablo 75) öğrencilerin kulüplere seçimi konusunda öğretmenler, öğrencilerin isteklerini ön planda tuttuklarını ve onları mümkün olduğunca birinci tercihlerine göndermeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Fakat çoğu öğrencinin aynı kulübü seçmesi durumunda ise ikinci tercihlerine yönlendirme, rastgele seçim yapma ve kura çekme gibi yöntemlere başvurulduğu görülmektedir. Bu yöntemlerden bazıları

öğrencilerin benimsediği yöntemler değildir. Ayrıca bazı öğretmenler öğrencilerin isteklerini dikkate almayı rastgele seçim yaptıklarını da ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Sarı'nın (2011) araştırmasına katılan öğrenciler de öğretmenlerinin ilgi ve isteklerini dikkate almadıklarını, listeden veya oturma düzenine göre öğrencilerin kulüplere rastgele yerleştirildiğini, bu nedenle de isteksiz olan öğrencilerin kulüplere katılımının düşük olduğunu belirtmiştir. Onay ve Gelen (2013) "İlköğretim Okullarındaki Eğitsel Kulüp Uygulamalarının Etkililiğine İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin Değerlendirilmesi" adlı çalışmada öğretmenlerin sırasıyla öğrencinin ilgi ve isteği, okul ihtiyaçları, çevre koşulları, okulun fiziki durumu ve kulübe eşit dağılım olmasına göre kulüplere öğrenci seçimi yapıldığını ifade etmişlerdir. Yiğit (2008) ise kulüp danışmanlığı yapan öğretmenlerin gönüllülük ilkesini "bazen" uyguladıklarını ortaya koymuştur. Bu bulgular öğrencilerin "*istediğimiz kulübe seçilemiyoruz*" maddesine neden "katılıyorum" (Genellikle katılıyorum/Çoğunlukla Katılıyorum/Tamamen Katılıyorum) seçeneğini dikkate değer bir oranla benimsediklerinin de sebebi olabilir. Fakat bu konuda öğretmenlerin de yapabileceği pek bir şey yoktur. Öğretmen çoğu zaman kendini sınıftaki öğrencileri kulüplere eşit olarak dağıtmak mecburiyetinde hissetmektedir.

Kulüp danışman öğretmenlerinin, öğrencilerin eğitsel kulüplere olan ilgisine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde öğrencilerin ilgilerini düşük seviyede bulmuşlardır. İlgili birkaç öğrenci dışında çoğu öğrencilerin etkinlikleri zorunlu olduğu için katıldıklarını ifade etmişlerdir. Bunun başlıca sebebi olarak öğrenciler kulüplerin kendileri için ilgi çekici olmadığını ve faaliyetlerin teorik bilgiden öteye geçmediğini söyleyebiliriz. Araştırmanın nicel boyutunda öğrencilerin arkadaş grubunun etkisinde kalması, çoğu kulüp etkinliklerinde faaliyet yapılmaması, istedikleri kulüplere seçilememeleri gibi maddelere hatırı sayılır bir oranda katıldıklarını görmekteyiz. Buna bağlı olarak öğrencilerin kulüplere olan ilgilerinin de düşük seviyede kaldığını söyleyebiliriz. Ayrıca okulların kulüp faaliyetlerinden çok akademik başarıya önem vermesi ve velilerin de bunu desteklemesi öğrencilerin ilgilerinin düşük seviyede olmasının bir sebebidir. Ayrıca yapılan çalışmaların notla değerlendirilmemesi de öğrencilerin ilgisini düşürmektedir. Ayrıca bazı kulüp danışmanları öğrencilerin ilgilerini yeterli düzeyde bulmuş ve etkinliklerin içeriğinin zengin olması ve öğrencilerin uygulama şansı bulmalarına bağlamışlardır. Bu kulüpler daha çok spor, satranç ve fotoğrafçılık gibi bire bir uygulamaya dönük etkinlik gerektiren kulüplerdir. Öğretmenlerin etkinliklerin önemine önce kendisinin inanması

ve eldeki imkanların kısıtlı olsa da etkili kullanılması, öğrencileri faaliyetlere katması ve sorumluluk vermesi gibi nedenler de öğrencilerin ilgilerini arttıracaktır.

Öğretmenlerin eğitsel kulüplere ayrılan zamanın yeterliliğine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde kulüp etkinlikleri için yeterli zaman olmadığını ifade etmişlerdir. Bunda ortaöğretim ders yükünün fazla olmasının önemli bir payı vardır. Araştırmanın nicel boyutunda önemli bir oranda (%57) öğrenciler de etkinliklere ayrılan zamanın yetersiz olduğu görüşündedir. Fakat okullar etkinliklere gerekli zaman ayırma noktasında sıkıntılar çekmektedir. Bazı okul türleri ikili eğitim yapmaktadır. Birçok okulda öğrenciler servis ve belediyeye ait toplu ulaşım araçlarını kullanarak okula gidip gelmektedirler. Bu durum öğrencilerin kulüpler için okulda daha fazla zaman harcamasına imkan vermemektedir. Zaman sorununu ortadan kaldırmak için yine araştırmanın nicel boyutunda öğrencilere etkinliklerin hafta sonu yapılması önerisine yönelik görüşleri sorulmuştur. Fakat öğrencilerin çoğunluğu çeşitli sebeplerden dolayı bu öneriye katılmamışlardır. Öğretmenler de kulüp etkinliklerinin hafta sonu yapılmasına genel olarak karşı çıkmaktadır. Öğretmen ve öğrenciler dinlenmek ve diğer kişisel ihtiyaçlardan dolayı sadece kulüpler için değil hafta sonunda yapılan diğer çalışmalara (merkezi sınavlar gibi) bile katılmakta isteksizdirler.

Öğretmenlerin eğitsel kulüplerin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme ve olumlu davranış değiştirmesine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular (Tablo 77, 78 ve 84) incelendiğinde kulüplerin etkisinin hem boş zamanlarını değerlendirme, hem de olumlu davranış kazandırmaya etkisinin az olduğunu ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Sarı (2011) araştırmanın yapıldığı liselerde düzenlenen ders dışı etkinliklerin resmi eğitim programında belirtilen çok yönlü öğrenci gelişimine yeterince katkı sunmadığını ifade etmiştir. Karşlı (2006), yönetici ve öğretmenlere göre, sosyal kulüp çalışmaları sonucunda öğrencilerin, boş zamanlarını yararlı bir şekilde değerlendirebilme, başkalarını farklı görüş ve anlayışları hoşgörü ile karşılayabilme, sosyal ilişkilerde anlayışlı, saygılı ve ölçülü olabilme, gruba karşı sorumluluk duyabilme davranışlarını “orta” derecede kazandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın Broh (2002) ders dışı etkinliklere katılımın öğrencinin sosyal bağlarını güçlendirdiğini vurgulamaktadır. Cooley, Nelson ve Thompson (1992) ise ders dışı etkinliklere katılan öğrencilerin, katılmayan akranlarına göre sigara, alkol ve diğer maddelere bağımlı olma olasılıklarının daha düşük olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Diğer ülkelerdeki bulgular etkinliklerin öğrencilerin davranışları üzerindeki olumlu etkisinden bahsetmektedir. Buna karşın yukarıda da bahsedildiği gibi ülkemizde

yapılan araştırmalarda etkinliklerin öğrencilerde olumlu davranış değiştirme sürecine katkısına ilişkin bulguların “çok az” ve “orta” düzeyde olduğu görölmektedir. Buradan hareketle ölkemizde eğitsel kulüp uygulamalarının öğrencileri sosyal ve bedensel yönden geliştirmede yetersiz kaldığı görüşüne ulaşabiliriz.

Öğretmenler bazı kulüplerde olumlu davranış kazandırma ve boş zamanlarını değerlendirmeye katkısının olduğunu fakat çoğu kulübün etkisinin çok az ya da hiç olmadığını öne sürmüşlerdir. Katkının olduğu bu kulüpler daha çok Spor, Satranç, Tiyatro ve Fotoğrafçılık gibi kulüplerdir. Öğrenciler Spor Kulübü etkinliklerinde edinilen deneyimleri boş zamanlarında da uyguladıkları görölmektedir. Satranç kulübündeki etkinlikler çalışma yapılan saatlerle sınırlı kalmamaktadır. Öğrencinin okul dışında da satranç oynamaya devam ettiğini söyleyebiliriz. Tiyatro kulübünün de benzer özelliklere sahip olduğunu söyleyebiliriz. Hatta bu konuda öğretmenlerden biri tiyatro kulübü etkinliğine katılan öğrencilerin herhangi bir oyunda aktif rol almasa bile iyi bir tiyatro izleyicisi olacağını bunun yanında sanatla uğraşan herkesin topluma faydalı olduğunu ifade etmiştir. Yaman (2011) sosyal kulüplere katılan öğrencilerin özellikle girişimci, sosyal ve sportmenlik gibi olumlu yönlerine vurgu yapmaktadır. Ders dışı etkinlikleri, kişilerarası, sosyal ve liderlik becerilerini geliştirmeleri için öğrencilere olanaklar tanıyan eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak tanımlayan Cooley, Nelson ve Thompson (1992) ile ders dışı etkinliklere katılımın özellikle çok yönlü davranış problemleri gösteren öğrenciler için önemli bir fırsat olduğunu belirten Mahoney (2000) çalışmaların öğrenciler için önemine değinmişlerdir.

Kulüplerin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeye ve olumlu davranış kazandırmasını istiyorsak öncelikle tüm öğrencilerde kulüp bilinci oluşturulmalı, öğrencilerin ilgi ve isteklerine yönelik zengin içerikli etkinlikler yapılmalı ve gereken zaman ile malzeme tedarik edilerek öğrencilerin katılımı sağlanmalıdır. Bunlar sağlandığı takdirde kulüp çalışmaları öğrenciler için daha faydalı hale gelecektir.

Kulüp danışman öğretmenlerinin okullarındaki eğitsel kulüp dışındaki sosyal etkinliklerle ilgili görüşlere ilişkin bulgular incelendiğinde (Tablo 80) bazı okullarda zengin faaliyetler düzenlenmesine karşın bazı okullardaki faaliyetler çok yüzeysel kalmaktadır. Zengin içerikte faaliyet olarak bazı okullarda gerçekte geleneksel kebab günleri, proje ve olimpiyat yarışmaları, beyaz bayrak projelerinin aktiviteleri, Okulda kariyer günleri... gibi etkinlikler olduğu görölmektedir. Okullarda en çok yapılan etkinlikler; şiir dinletisi, okullardaki sportif faaliyetler, yılsonu etkinlikleri, tiyatro gösterileri, yapılan çevre gezileri ve bilgi yarışmaları... gibi etkinliklerdir.

Birbirinden farklı tarz ve içerikte eğitici ve sosyal etkinlikler düzenlenmesi öğrencilerin sosyal ve kişilik gelişimi açısından son derece önemli olmaktadır. Yaman (2011) araştırmasında öğrencilerin okuldaki kulüp faaliyetlerinin çeşitliliğinin artırılması beklentisinde olduğunu özellikle tiyatro, sinema, festival, müzik, müzecilik, dans, kitap okuma, sergi, konferans gibi sosyal ve kültürel ağırlıklı kulüp etkinlikleri üzerinde durulması gerektiğini ve bu yönde kulüplerin açılarak işlevsel hale getirilmesi beklentisi içinde olduklarını ifade etmiştir. Kulüp etkinliklerine nazaran bu tür etkinliklere genellikle okuldaki tüm öğrenciler katılır ve zorunluluk söz konusu değildir. Bu yüzden öğrencilere etki ve katkı boyutu kulüp etkinliklerine oranla daha çok ön plana çıkmaktadır. Özellikle okul yöneticileri farklı tarz ve içerikte eğitici ve sosyal etkinliklerin düzenlenmesinin okulun maddi durumu ile ilgili olduğunu okulun donanımının bu tür etkinlikler için müsait olmadığını dile getirmişlerdir. Okullarda öncelikle donanımını ve maddi bakımdan zenginleştirilmesi veya velilerden faaliyetler için yararlanılması bu tür etkinliklerin daha çok yapılmasına ve içeriğinin zenginleşmesine olanak sağlayabilir.

5.2.2. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüp Yönetmeliği ile İlgili Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Kulüp danışman öğretmenlerinin eğitsel kulüp yönetmeliği ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde (Tablo 77) kulüp yönetmeliğinin kendilerini çok fazla evrak işiyle uğraştırdığını ve yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Hatta evrak işleri ile uğraşmaktan etkinliklere zaman kalmadığını dile getirmişlerdir. Araştırma ile ilgili kaynak taraması yapıldığında öğretmenlerin bir yıl boyunca kulüp etkinlikleri için yapılması gerekenler maddeler halinde sıralanmış ve tam kırk bir maddelik bir iş yükü ortaya çıkmıştır. Bu da evrak işinin ne denli fazla olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Evrak işlerinin kendilerine bıkkınlık verdiğini ileri süren öğretmen ve yöneticilerin sayıları da bir hayli fazla olduğu görülmektedir. Bunun yerine daha sade ve evrak işini değil de faaliyetlerin uygulamasına önem veren bir yönetmeliğin uygulanması gerekmektedir. Hatta her kulüp için ayrı ayrı düzenlenen bir yönetmelik eğitsel kulüpleri daha işlevsel hale getirecektir. Çünkü kulüpler içerik ve kazanımları bakımından birbirinden farklılık göstermektedir. Her öğretmen danışmanlık yapacağı kulüp için bütün yönetmeliği taramakta ve kendi kulübün işleyişine göre bir kulüp yıllık planı oluşturmaya çalışmaktadır. Bu da içerik ve kazanımları birbirinden farklı olan

kulüpleri planlamada çeşitli zorluklara yol açmaktadır. Oysa her kulüp için daha sade ve evrak iş yükünü azaltan bir yönetmeliğe ihtiyaç duyulmaktadır.

5.2.3. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerde Yaşanan Sorunlara Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Öğretmenlerin eğitsel kulüplerde yaşanan sorunlara yönelik görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde (Tablo 81) kulüplere ayrılan zamanın yetersiz olması, maddi yönden çekilen sıkıntılar, öğrencilerin büyük çoğunluğunun etkin bir şekilde kulüp faaliyetlerine ilgi göstermemesi ve katılmaması buna ilaveten kulüp etkinlikleri için uygun ortam ve gerekli olan temel malzemelerin olmaması en önemli sorunlar olarak görülmektedir. Bu bağlamda Türkiye’de son zamanlarda yapılan araştırmalara bakıldığında, sosyal kulüplere katılımdaki en belirgin engellerin sosyal/fiziksel ortam, yönlendirme ve bilgi eksikliği olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Sarı, 2011, Yaman, 2011, Gündoğdu, Karataş ve Nacar, 2011). Ayrıca Onay ve Gelen (2013) çalışmalarında okul yöneticilerinin eğitsel kulüplerde yaşanan sorunların arka planında öğretmenlerin aktif destek vermemesi, her öğrencinin en az bir kulübe girme zorunluluğu, kulüp etkinlikleri için alanın yetersiz olması, uygulayıcıların bu kulüplerin faydalı olduğuna inanmaması, etkinliklerin kağıt üzerinde yapılmış gösterilmesi ve çalışmaların ikinci bir iş olarak görülmesi gibi faktörlerin var olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca Ekici ve arkadaşlarının (2000) yaptığı araştırmada araç, gereç ve spor salonu yetersizliğinin okullarda sportif faaliyetleri engelleyen önemli bir faktör olduğu sonucuna varmıştır. Gelişmiş ülkelerde okulların spor salonu, araç ve gereçleri yeterince olmasına rağmen ülkemizde çoğu okulda sergiler okul koridorlarında, beden eğitimi dersleri de okulun bodrum katlarında, havaların soğuk olduğu günlerde sınıflarda yapılmaktadır.

Öğretmenler, eğitsel kulüplerin işlevsel hale gelebilmesi için yukarıda sıralanan sorunların ortadan kaldırılması gerektiğini düşünmektedir. Bu tür sorular ortadan kaldırılmadıkça eğitsel kulüplerin kağıt üzerinde kalacağı, etkinliklerinin öğrencilerin ilgi düzeyini karşılamayacağı hatta formaliteden öteye geçemeyeceği görülmektedir. Öncelikle kulüplere ayrılan sürenin mutlaka artırılması gerekmektedir. Okullarda kulüp toplantılarının daha çok öğle aralarında yapılması, öğretmenlerin kulüp etkinliklerine ilgi gösteren öğrencilere ders aralarında görev vermesi çalışmaların amacına ulaşmasını engellemektedir. Kulüpte yapılacak çalışmalarda temel malzeme eksiklikleri, bunun da temelinde maddi sorunlar olduğu dikkat çekmektedir. Örnek verecek olursak spor

kulübü etkinliklerinde top ve çeşitli malzemelerin, satranç kulübü faaliyetlerinde satranç takımları ve masaların, tiyatro kulübü çalışmalarında kostümlerin olması öğrenci ve öğretmenin kulüplere olan ilgisini arttırabilir. Benzer şekilde Yaman (2011) okulda donanımsal sorunlar ve olanaksızlıkların yeterince irdelenmediği yönünde görüşü ile Keskin'nin (2005) okullarda sosyal kulüp faaliyetlerinin ve çalışma ortamlarının yetersiz olduğu, sosyal kulüplerdeki yıllık faaliyetlerin bir kısmının okullardaki malzeme, fiziki yapı ve tesis yetersizliğinden yapılamadığı yönündeki bulguları çalışmamızı destekler niteliktedir.

Ayrıca öğretmenler aldıkları ücreti düşük bulmakla birlikte kulüp faaliyetlerinin ek bir getiri sağlamadığını düşünmektedir. Bu da öğretmenlerin çalışmalara olan ilgilerini düşürmektedir. Aydın'ın (2004) “Öğretmenlerin aldığı ücretin düşük olması, temel ihtiyaçlarını gidermekte zorlanması, öğretmenleri ek işler yapmaya mecbur bırakmaktadır.” bulgusundan hareketle, ek işlerle uğraşan öğretmenlerin okullardaki derslere olan ilgileri azalmaktadır. Görüldüğü gibi aldığı ücreti az bulup ek işlerle uğraşan öğretmenlerin verimliliği sadece kulüp bazında değil ders bazında da düşebilmektedir.

Aileler kulüp etkinliklerine ilgisiz kalmaları, çocuklarını etkinliklere göndermemeleri de kulüp faaliyetlerinin gerektiği kadar yapılmamasına ve amacına ulaşmamasına neden olmaktadır.

5.2.4. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüplerin Daha İşlevsel Hale Getirilmesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Tartışma ve Yorum

Öğretmenlerin, eğitsel kulüplerin daha işlevsel hale getirilmesine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde (Tablo 82) özellikle bazı önerileri ön plana çıkardıkları görülmektedir. Ön plana çıkan öneriler; kulüplere öğrenci ilgisinin arttırılması, zaman ve mekanın kulüpler için daha uygun hale getirilmesi, öğretmen ve öğrencilerin kulüplerin seçiminde gönüllülük esasına dayanması ve herhangi bir zorlamaya tabii tutulmaması, kulüp yönetmeliğinin yeniden gözden geçirilip daha sade ve evrak iş yükünü azaltacak biçimde revize edilmesi ve kulüpler için gerekli olan temel malzemelerin temin edilmesi şeklindedir. Bu bağlamda Onay ve Gelen (2013) öğretmenlerin kulüplerin daha etkin hale getirilmesine yönelik olarak, sırasıyla, kulüpler arası çalışmalar yapılmasını, toplu etkinlik alanı olmasını, kulüp etkinliklerinin daha sık yapılmasını, teknik donanım imkânları artırılmasını önermektedir. Bu bulgular

araştırmamızdaki bulguları desteklemekle birlikte önem sırasında farklılıklar söz konusudur. Örneğin çalışmamızda, kulüplere yeterli zaman ayrılması, maddi açıdan desteklenmesi ve yönetmeliğinin iş yükünün azaltılması daha sık vurgulanırken Onay ve Gelen'in çalışmasında öğretmenlerin daha az önem verdiği öneriler arasında yer almaktadır. Kulüpleri daha işlevsel hale getirmek için özellikle yeni yapılacak okul binalarının mutlaka yeterli donanıma sahip olacak şekilde inşa edilmesi gerekmektedir.

Yönetici ve öğretmenler, her öğretmenin gönüllülük esasına dayanmak suretiyle ilgi ve istekleri doğrultusunda herhangi bir kulüpte uzmanlaşması ve sürekli o kulübe danışmanlık yapması gerektiğini ifade etmişlerdir. Kılbaş (2000) araştırmasında eğitsel kollar için branş öğretmeni yetiştirilmesi şeklindeki görüşün yönetici ve öğretmenler arasında kabul gördüğünü belirtmiştir. Bu bulgular araştırmamızın bulguları ile paralellik göstermektedir.

Bazı öğretmenler eğitsel kulüplerin tür ve sayılarının seçiminde sadece öğrencilerin isteklerini göz önünde tutulmasını ve gönüllü olmayan hiçbir öğrencinin kulüplere alınmaması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin kendi oluşturdukları ve yıllık planlarını kendi belirledikleri etkinliklerin amacına hizmet etmesi konusunda önemli bir neden olabilir. Sonuçta zorlama olmadan öğrencinin kendi isteğinin ön plana çıkması daha çok fayda sağlayacaktır. Benzer şekilde Onay ve Gelen (2013) öğretmenlerin öğrencilerin gönüllü seçilmesi önerisinde bulduklarını ifade etmiştir.

Eğitsel kulüplerinin amacına ulaşabilmesi için bütün yükün okulların omuzuna bindirilmemesi, diğer kurum ve kuruluşların bu konuda okullara destek vermesi gerektiği özellikle yöneticilerce vurgulanmıştır. Benzer şekilde Yaman (2011) Bu durum için gerek okul yönetimi gerekse Bakanlık, farklı kurum ve kuruluşlarla işbirliğine giderek (belediyeler gibi) gerekli desteği okullara sağlamalıdır önerisinde bulunmuştur.

Eğitsel kulüplerin önemini kaybetmesinin bir diğer sebebi olarak mevcut sınav sisteminin varlığı olarak görülmektedir. Buradaki asıl sorun öğrencilerin okul içinde ve dışında kulüp etkinlikleri yerine merkezi ve okul sınavlarına hazırlanması ve velilerin akademik başarıyı kulüp etkinliklerine tercih etmesidir. Bu konuda mevcut sistem değiştirilmeden yapılacak pek bir şey de maalesef yoktur.

Bazı öğretmenler eğitsel kulüplerin işlevselliğinin artması için kulüp danışman öğretmenlerinin de etkinliklere gereken ilgiyi göstermesinin öneminden bahsetmişlerdir. Bunun için de yapılan etkinliklerin öğretmeni maddi ve manevi bakımdan tatmin etmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Kılbaş (2000) eğitsel kol çalışmalarının yüksek ücretle

değerlendirilmesine ilişkin görüş öğretmenler tarafından önemli bir oranda (%69) desteklenmiştir. Ayrıca ‘yüksek ücretle değerlendirilmesi’ ve ‘eğitsel kollar için branş öğretmeni yetiştirilmesi’ görüşleri yönetici ve öğretmenler arasında kabul görmüştür.

Öğretmenlerin ilgilerini arttırmak için kulüp etkinlikleri sayesinde ortaya ürün çıkaran kulüp öğretmen ve öğrencilerin okul yönetimince desteklenmesi, yazılı ve sözlü olarak ödüllendirilmesi, maddi olarak da her kulüp etkinliğinin ders dışı egzersizlerde olduğu gibi ek ders olarak ücretlendirilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin çoğu aldığı ücreti düşük bulmakla birlikte emeklerinin karşılığını alamadığını savunmaktadır. Bu durum ise gönüllülük esasına dayanmakta ve öğretmenin vaktini alıp pek de bir getiri sağlamamaktadır. Öğretmenler rehberlik ve sosyal kulüpler için yaptığı tüm aşamalardan (planlama, uygulama, raporlaştırma...) sadece bir ders saati karşılığında ücret almaktadır. Bu da öğretmenin ilgisi ister istemez düşürmektedir.

5.3. Yönetici Görüşlerinden Elde Edilen Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu başlık altında yöneticiler ile yapılan görüşmeler sonucunda yöneticilerin eğitsel kulüplerin işlevselliğine ilişkin görüşlerine yönelik elde edilen bulgular tartışılmış ve yorumlanmıştır.

5.3.1. Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Uygulamalarına Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Öğretmenlerin eğitsel kulüplere olan ilgisi ile kulüplerin tür ve sayıları belirlenirken öğretmen isteklerine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde yöneticiler sene başı yapılan öğretmenler kurul toplantısında kulüplerle ilgili kararlar alındığını ve öğretmenlerin ilgi isteklerini göz önüne aldıklarını ifade etmişlerdir. Buna karşın öğretmenlerin yeterince ilgi duymadıklarını ve kulüpleri artı bir yük olarak gördükleri için önemsemediklerini de ayrıca belirtmişlerdir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin okuldaki ders yükünün çok olması, etkinlikler için zaman ve mekan sıkıntısı ile kulüp için gerekli malzemelerin olmamasından dolayı kulüplere olan ilgilerinin düşük seviyede olmasının sebepleri arasında gösterilebilir. Bununla beraber yöneticiler de bunu öğretmen ilgisizliği şeklinde yorumlamış olabilir. Benzer şekilde Karaküçük ve Yetim (1999) çalışmalarında okul yöneticilerinin, okullarındaki öğretmenlerin ders dışı etkinlikleri %35 oranında önemsemediklerini ortaya çıkarmıştır. Bu bulgular araştırmamızdaki bulgular ile benzerlik taşımaktadır.

Yöneticilerin eğitsel kulüp dosyalarını değerlendirmesi ile ilgili görüşlerine yönelik bulgular (Tablo 86) incelendiğinde yöneticilerin tamamı eğitsel kulüp dosyasının öğretmenlerce düzensiz ve özensiz hazırlandığını, dosyaların özgün nitelikte etkinlik raporlarını içermediğini ve dosyadaki evrakların kağıt üzerinde kulüp yönetmeliğine uygun şekilde doldurulduğu dile getirmişlerdir. Buna ek olarak internetten etkinlik örneklerinin indirildiği sadece tarih ve isimlerin değiştirilip imza sunulduğunu da ifade etmişlerdir. Hatta bazı öğretmenlerin dosyalarının bile olmadığını söyleyen yöneticiler mevcuttur. Bu durum göz önüne alındığında öğretmenlerin evrak işleriyle uğraşmayı sevmedikleri ve kulüp yönetmeliğinin evrak işlerini daha çok ön plana çıkardığını söyleyebiliriz. Her ne kadar yönetmeliğin içeriği ve evrak işlerinin yoğunluğundan bahsetsek de öğretmenlerin de gerekli ilgiyi göstermesi en azından kulüp dosyalarına öğrenci çalışmalarından özgün örnekler konularak idareye teslim etmeleri gerekmektedir.

5.3.2. Yöneticilerin Eğitsel Kulüplerin Daha İşlevsel Hale Getirilmesine Yönelik Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Yöneticilerin de eğitsel kulüp faaliyetlerinde karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri öğretmenlerin görüşleri ile benzerlikler taşımaktadır (Tablo 89). Fakat öğretmenlerden farklı olarak en önemli sorunu, okulun fiziki durumunun eğitsel kulüp etkinliklerini taşıyacak nitelikte olmamasına bağlamışlardır. Benzer şekilde Gündoğdu, Karataş ve Nacar, (2011) “ders dışı etkinliklerin uygulamalarında okul müdürlerinin sorunları” adlı araştırmasında okul müdürlerinin etkinliklerde karşılaşılan sorunları boş zaman ve maddi imkanların yetersizliği ile etkinlik yaptıracak yerlerin yetersizliği şeklinde sıralamıştır. Çünkü okulun fiziki durumunun sorumluluğu daha çok okuldaki yöneticiyi ilgilendirir. Bu yüzden yöneticilerin en çok dert yandıkları sorun okul donanımının kulüp çalışmalarını yapacak kapasitede olmamasıdır. Bu sorun daha çok okul müdürünün sorumluluğundadır ve mutlak suretle çözülmesi gereken sorundur. Müdürler özellikle sosyo-ekonomik durumu iyi olan bölgelerde bu soruna velilerin okula maddi bağışlar yapması veya okula sponsor firma destekleri ile çözmeye çalışmaktadır. Fakat sosyo-ekonomik durumu iyi olmayan bölgelerde ise okulların fiziki durumlarında yeterli bir iyileşme çoğu zaman yapılamamaktadır. Sarı (2011) “okulun personeli, araç-gereçleri, bu etkinlikler için gereken mekân olanakları ile hem öğrenci kulüplerine hem de okulda yapılan diğer ders dışı etkinliklere her yönden destek olması

gerekmektedir.” yönündeki görüşü bizi destekler niteliktedir. Öncelikle binaların malzeme ve fiziksel olarak donanımı sağlanmalıdır. Araştırma yapılan okullar göz önüne alındığında çoğu okulun fiziksel donanımının kulüpler için yeterli olmadığı görülmüştür. Buna ek olarak ülkemizin değişik illerinde yapılan diğer araştırmalarda edindiğimiz bulgular ile MEB Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından (2009) ortaöğretim okullarında öğrenci kulüp faaliyetlerine yönelik materyal ve donanım ihtiyacının belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlara göre çoğu ilimizdeki okulların durumunu da bu şekildedir. Özellikle sportif mekanların uygun olmaması öğrencilerin sportif olarak kendilerini geliştirememesine neden olmaktadır. Bu durum ülkemizin sportif faaliyetlerindeki başarı sırasının düşük olmasının bir sebebi olarak gösterilebilir. Fakat özellikle gelişmiş ve sportif anlamda (örneğin olimpiyatlarda) başarılı olan ülkelerde okulların fiziksel donanımı kulüplere uygun olarak tasarlandığını söyleyebiliriz. Örneğin; Japonya’da okulların %90’ında jimnastik salonu, %75’inde yüzme havuzu bulunmaktadır (Semerci, 2000).

Sonuç olarak yukarıda sıralanan yönetici ve öğretmenlerin önerileri hayata geçirilirse kulüpler daha işlevsel hale gelecek ve kulüp çalışmalarının öğrencilere eğitsel ve sosyal yönden katkısı artacaktır.

5.4. Öğrenci, Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinden Elde Edilen Bulguların Karşılaştırılmasına İlişkin Tartışma ve Yorum

Araştırma okul türü farklı ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenci ve bu okullarda eğitsel kulüp faaliyetlerinde görevli kulüp danışmanı öğretmenler ile bu okulların yöneticilerden elde edilen verilere dayanarak yapılmıştır. Araştırmaya eğitsel kulüplerde görev alan paydaşların (öğrenci, öğretmen ve yönetici) dahil edilmesinden dolayı bu paydaşların görüşlerinin karşılaştırılması ihtiyacı doğmuştur.

Anket formunda öğrencilere “*Eğitsel kulüp çalışmalarını için ayrılan saatler diğer derslerin tamamlanmasıyla da öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanılıyor*” şeklinde bir soru sorulmuştur. Bu maddeye yönelik olarak öğrencilerin %33’ü katılıyorum ve üstünde yönünde görüş bildirmiştir. Buna biraz katılıyorum oranı (%20) eklendiğinde öğrencilerin yarısının bu görüşe katıldığı görülmektedir (Tablo 47). Öğrenciler öğretmenlerle ilgili diğer bir madde olan “*Öğretmenler eğitsel kulüp çalışmalarına ilgisiz. Formalite olarak görmekte*” maddesine öğrencilerin %46 oranında katılıyorum ve üstü düzeyde görüş bildirirken, biraz katılıyorum seçeneğini de %20

oranında benimsedikleri görülmektedir (Tablo 49). Öğrenciler ayrıca “*Eğitsel kulüpte yapılacak faaliyet için öğretmenlerimizin yeterli bilgi ve beceriye sahip değil.*” maddesine %36 katılıyorum ve üstü düzeyinde görüş bildirmiştir. Yine bu madde için de öğrenciler biraz katılıyorum seçeneğini %22 oranında tercih etmişlerdir (Tablo 48). Yukarıdaki maddeler incelendiğinde öğretmenlerinin kulüplere gerekli ilgiye yönelik olarak olumsuz görüş bildiren öğrencilerin oranı hiç de azımsanmayacak düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

Buna karşın öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenler; eğitsel kulüplerde yaşanan sorunlara ve öğrencilerin ilgilerine yönelik olarak öğrencilerin yeterli ilgi göstermediklerini, kulüp çalışmalarına katılmadıklarını ifade etmişlerdir (Tablo 81). Kulüp danışmanları öğrenci ilgisinin kulüplerin işlevsel olmasında en önemli etmenlerden biri olarak görmüşlerdir. Ayrıca görüşmeye katılan öğretmenlere eğitsel kulüplerin önündeki en önemli engelin ne olduğu sorulduğunda öğrencilerin ilgi göstermemesi görüşü önemli yer tuttuğu görülmektedir (Tablo 83).

Buna ek olarak yöneticilerle yapılan görüşmelerde benzer şekilde yöneticilerin büyük çoğunluğu eğitsel kulüplerin önündeki en büyük engelin öğretmen ilgisizliği olduğunu ifade etmişlerdir (Tablo 90). Görüşlerine başvuru yöneticilere göre kulüplerin amacına ulaşması için öğretmenlerin etkinliklere gereken önemi vermesinin önemine değinmişlerdir.

Yukarıda eğitsel kulüpler için öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin kulüplerin amacına ulaşamamasında birbirlerini suçladığı görülmektedir. Kulüplerin gerçek manada yapılabilmesi, etkinliklerinin amacına ulaşabilmesi için bu işin içinde olan herkesin öncelikle kulüplerin faydalarına inanması gerekir. Aksi takdirde olabilecek en ufak bir sorun büyütülür ve diğer sorunları tetikler. Ayrıca diğer dersler gibi kulüpler öğretmen ve öğrenci ve yöneticilerin gönüllülük esasına dayanarak faaliyetlere katılması gerekmektedir. Bu yüzden kulüplerin işlevsel olabilmesi için hem öğrencinin kulüp seçimi ve etkinliklere katılımı hem de öğretmenlerin kulüp danışmanlığı seçiminde herhangi bir zorlamanın olmaması gerekmektedir. Çünkü Gönüllülük esasına dayalı bir sistemde dayatmalarla sonuca ulaşmak mümkün değildir.

Çoğu öğretmen ve yöneticiler eğitsel kulüplerin şu anki uygulama biçimiyle işlevsel olmadığı, amacına ulaşmadığını görüşü hakimdir. Öğretmen ve öğrencilerin vakitlerini boşa harcadığı yönünde şikayetler dile getirilmektedir. Bu yüzden öğretmen ve yöneticilere kulüplerin kaldırılması yönünde soru sorulmuştur. Öğretmenlerden 5 kişi ve yöneticilerden bir kişi kaldırılması yönünde görüş bildirirken, öğretmen ve

yöneticilerin büyük çoğunluğu kulüplerin kaldırılmasına karşı çıkmakla birlikte bu haliyle yürütülmesi yerine yeniden düzenlenmesini istemektedir (Tablo 84 ve 91). Bu konuda idarecilere büyük iş düşmektedir. İdareciler kaldırılmasını istemediği bu çalışmalara gereken ilgiyi göstermeleri gerekir. Öncelikle okul yöneticisi, kurumun lideri olarak, yapılacak tüm faaliyetleri planlamalı, is bölümü yapmalı, öğretmenlerin, sosyal etkinliklerde etkin roller üstlenmesini sağlamalıdır. Okul yöneticilerinin, sosyal etkinliklerin uygulanmasındaki etkililiği; öğretmen ve öğrencileri bu faaliyetlere ne derece yönlendirdiği ve sosyal etkinliklerin gerçekleştirildiği süreçte, etkinlikleri gerçekleştirenlere verdiği maddi-manevi destekle değerlendirilecektir. Bir okulda, sosyal etkinlikler, prosedür kalıplarından ve kağıt üzerinde kalmaktan kurtulduğu oranda başarıya ulaşacaktır.

MEB eğitsel kulüp yönetmeliğindeki amaçlar ve araştırmanın kuramsal kısmındaki araştırmaları değerlendirdiğimizde kulüplerin ortaöğretim yaş grubu üzerindeki etkileri ve kazandırdığı değerler ortadadır. Etkinliklerin gerçek manada uygulandığı bir kulübün kazandırdıkları göz ardı etmemek gerekir. Bu yüzden kaldırılması yerine revize edilerek uygulanmasına devam edilmelidir. Yalnız önünde yukarıda değindiğimiz engellerin ve daha etkin hale getirilmesi için yapılması gerekenler mutlaka yapılmalıdır.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yönetici, öğretmen ve öğrencilerin ortaöğretimdeki eğitsel kulüplerin işlevselliğine yönelik görüşlerinin değerlendirildiği araştırmanın bu bölümünde araştırma bulguları ve yorumlarına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

Bu başlık altında araştırmanın amacına uygun olarak elde edilen öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşlerinden elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar iki alt başlıkta sunulmuştur. Birinci kısımda okul türü farklı ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin eğitsel kulüplerin gerekliliğine, faydalarına, uygulamadaki sorunlara ve daha etkin hale getirilmesine ilişkin görüşleri doğrultusunda ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. İkinci kısımda ise okul yöneticileri ile öğretmenlerin, eğitsel kulüplerin uygulama sürecine, öğrencilere olan katkılarına ve daha işlevsel hale getirilmesi için yapılması gerekenlere ilişkin görüşlerden elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

6.1.1. Öğrencilerin Eğitsel Kulüplere Bakışına İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin değerlendirildiği bu kısımda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin gerekli olduğuna inanmakla birlikte eğitici ve öğretici yönünün bulunduğu, hayatının ileriki aşamalarında fayda sağladığına ve kulüplerin işleyişinin okuldaki disiplinin göstergesi olduğuna inandıkları görülmüştür.
2. Öğrencilerin çoğunun eğitsel kulüplerin faydalı etkinlikler olduğuna, kendilerine özgüven kazandırdığına, daha girişken bireyler olmasına katkıda bulunduğu, zararlı alışkanlıklardan alıkoyduğuna, öğretmenler tarafından tanınmasını sağladığına ve öğretmenlerle daha sağlıklı bir

diyalog geliştirdiğine inanmaktadır. Buna ek olarak eğitsel kulüp faaliyetlerinin öğrencileri monotonluktan kurtardığı, toplumsallaştırdığı, verimli zaman geçirdiği, topluma daha faydalı hale getirdiği, yeni çevre ile arkadaşlıklar kazandırdığı, çevre hassasiyetlerini arttırdığı ve sorumluluk kazandırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın öğrencilerin yarısı kulüplerin ileride meslek sahibi olmalarına imkan sağladığına, derslerde daha ayrıcalıklı biri yaptığına inanmadıkları görölmüştür.

3. Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının eğitsel kulüplerin kendilerine bıkkınlık verdiği, bir faydasını görmediği ve kendisine görev verilmesinden korktuğu için çalışmalara katılmadığı, kulüp çalışmalarından haberdar olmadığı yönündeki görüşlere katılmadıkları görölmüştür.
4. Kulüp çalışmalarının sadece zorunlu olduğu için formalite gereği yapıldığına, birkaç öğrencinin etrafında döndüğüne araştırmaya katılan öğrencilerin yarısının inandığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın öğrencilerin yarısından fazlasının kulüplerin okula para toplamak için bir araç olarak kullanıldığı ve kulüp çalışmaları için ayrılan saatlerin diğer derslerin tamamlanmasıyla ya da öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanıldığı yönündeki görüşlere katılmadıkları görölmüştür.
5. Öğrencilerin yarısına yakını öğretmenlerin kulüp çalışmalarına ilgisiz olduğu ve çalışmaları formalite olarak gördüğu ve istedikleri eğitsel kulüplere seçilemediklerini ortaya koymuştur. Öte yandan öğrencilerin yarısından fazlası zamanın yetersiz olduğunu, birkaçının haricinde çoğu kulüpte etkinlik yapılmadığını ve bazı kulüplerin gereksiz olduğuna inanmalarına karşın, eğitsel kulüpte yapılacak faaliyet için öğretmenlerinin yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadığını vurgulamıştır.
6. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu kulüp için dışarıdan uzman getirilmesi, okul ve ders havasından kurtulması ve kulüp için para toplanmaması, kulüp çalışmaları için velilerin bilgilendirilmesi, her öğretmenin bir kulüpte kendini geliştirmesi, içerik ve faaliyet alanlarının zenginleştirilmesi ve sene başında açılacak kulüplerin seçiminde kendi fikirlerinin alınması önerisinde bulunmuştur. Buna karşın etkinliklerin hafta sonu yapılmasına karşı çıktıkları görölmüştür.
7. Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türüne göre maddelere bakışının farklılaştığı bu bağlamda Anadolu Lisesi öğrencilerinin eğitsel kulüp

gerekliliğine, sağladığı faydalara, asıl amacının dışında kullanılması ve yaşanan sorunlara yönelik olarak diğer liselere (Genel Lise, Meslek ve İmam – Hatip Lisesi) oranla daha olumlu bir bakış açısına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın Fen Lisesi öğrencilerinin eğitsel kulüp gerekliliğine ve sağladığı faydalara diğer liselere oranla daha düşük düzeyde katıldığı görülmüştür. Ayrıca eğitsel kulüplerin etkin hale getirilmesine yönelik önerilere tüm okul türlerinin tarafından desteklendiği sonucuna ulaşılmıştır.

8. Öğrencilerin cinsiyete göre anket maddelerine verilen cevaplarda önemli bir farklılık görünmemesine karşın bazı maddelerde kız öğrencilerinin katılım düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

6.1.2. Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüplere Bakışına İlişkin Sonuçlar

Yönetici ve öğretmen görüşlerinin değerlendirildiği bu kısımda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Kulüp danışmanı öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin kulüplere seçimi konusunda öğrenci isteklerini dikkate aldıklarını, her öğrenciyi mümkün olduğunda ilk tercihlerine göndermeye çalıştıkları görülmektedir.
2. Yöneticiler; sene başı yapılan öğretmenler kurul toplantısında kulüplerle ilgili kararlar alındığını ve öğretmenlerin ilgi isteklerini göz önüne aldıklarını buna karşın öğretmenlerin kulüp çalışmalarına yeterince ilgi duymadıklarını ve kulüpleri artı bir yük olarak gördükleri için önemsemedikleri sonucuna ulaşılmıştır.
3. Kulüp danışmanları ve yöneticiler çoğu öğrencinin kulüp çalışmalarına ilgisinin düşük olduğunu ve ilgili birkaç öğrenci dışında çoğu öğrencilerin etkinlikleri zorunlu olduğu için katıldıklarını, öğrenci ve velilerin kulüp faaliyetlerinden çok akademik başarıya önem vermektedir.
4. Ortaöğretimdeki ders yükünün fazla olması kulüp etkinlikleri için yeterli zaman bırakmamaktadır.
5. Öğretmenlerin tamamına yakını kulüp yönetmeliğinin kendilerini çok fazla evrak işiyle uğraştırdığını, evrak işleri ile uğraşmaktan etkinliklere zaman kalmadığını ve yeniden gözden geçirilmesi gerektiği görüşündedir.

6. Yöneticilerin tamamı eğitsel kulüp dosyasının öğretmenlerce düzensiz ve özensiz hazırlandığını, dosyaların özgün nitelikte etkinlik raporlarını içermediğini ve dosyadaki evrakların kağıt üzerinde kulüp yönetmeliğine uygun şekilde doldurulduğu, internetten etkinlik örneklerinin indirildiği sadece tarih ve isimlerin değiştirilip imza sunulduğunu vurgulamıştır.
7. Eğitsel kulüplerin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmesinin ve öğrencilere olumlu davranış kazandırmaya etkisinin genelde olmadığı ya da az olduğunu, bu konuda sadece spor, satranç, fotoğrafçılık, tiyatro gibi bazı kulüplerde az da olsa amacına ulaşmaktadır.
8. Eğitsel kulüplere ayrılan zamanın yetersiz olması, maddi yönden çekilen sıkıntılar, öğrencilerin büyük çoğunluğunun etkin bir şekilde kulüp faaliyetlerine ilgi göstermemeleri ve katılmamaları ile kulüp etkinlikleri için uygun ortam ve gerekli olan temel malzemelerin olmaması gibi sorunların eğitsel kulüpleri işlevselliğini düşürmektedir.
9. Eğitsel kulüplere öğrenci ilgisinin artırılması, zaman ve mekanın kulüpler için daha uygun hale getirilmesi, öğretmen ve öğrencilerin kulüplerin seçiminde gönüllülük esasına dayanması ve herhangi bir zorlamaya tabii tutulmaması, kulüp yönetmeliğinin yeniden gözden geçirilip daha sade ve evrak iş yükünü azaltacak biçimde revize edilmesi ile kulüpler için gerekli olan temel malzemelerin temin edilmesi yönetici ve kulüp danışmanlarınca önemle üzerinde durulması sonucuna ulaşılmıştır.

6.2. Öneriler

Yönetici, öğretmen ve öğrencilerin ortaöğretimdeki eğitsel kulüplerin işlevselliğine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın sonuçları doğrultusunda getirilen öneriler, uygulamaya yönelik ve yapılacak araştırmalara yönelik öneriler olmak üzere ayrı iki başlık halinde aşağıda verilmiştir.

6.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Gerekli malzeme ve donanım sağlanarak, fiziksel ortamların kulüplere uygun hale getirilmesi ve her kulüp için belli bir etkinlik alanı oluşturulmalı. Okullar inşa edilirken sadece dersliklerden ziyade kulüp etkinlikleri gibi

öğrenciye eğitsel ve sosyal yönden katkı sağlayacak alanların bina projelerine dahil edilmesi gerekmektedir.

2. Kulüp faaliyetlerine öğrencilerin ilgilerinin arttırılması ve öğrencilerin zorunlu kulüp seçimi uygulamasından vazgeçilmeli, gönüllülük esas alınmalı ve zaman ve zemin uygunluğuna göre kendi içinde sürekliliği olan öğrencilerle bu iş yapılmalı. Tamamen öğrencilerin bir araya gelerek oluşturduğu kulüpler olmalı. Okullardaki uygulamalar, daha öğrenci merkezli olmalı, demokrasinin ve demokrasi kültürünün oluşmasında çok önemli bir unsur olan katılım faktörü ön plana çıkarılarak öğrenci isteğine önem verilmelidir.
3. Okuldaki ders sayısının azaltılarak eğitsel kulüplere gerekli zaman sağlanmalı. Kulüp derslerinin seçmeli ders bazında uygulanması veya İkili eğitim yapan okullarda kulüp etkinlikleri ters devrede yapılmalıdır.
4. Kulüp Yönetmeliği için öğretmenlerin fikirlerinin alınması ve çevresel faktörlerin göz önüne alınarak daha sade bir yönetmeliğin hazırlanması ve bu sayede evrak iş yükünün azaltılmalıdır. Ayrıca her kulübün kendine ait bir yönetmeliğinin olması ve sosyal kulüp çalışmalarını destekleyici ve açıklayıcı öğretmen ve öğrencilere yol gösteren kılavuz kitapları hazırlanmalıdır.
5. Maddi açıdan öğretmenleri desteklemek amacıyla kulüp çalışmalarının egzersiz çalışmaları ile birleştirilerek planlanmalıdır. Ayrıca her eğitsel kulübün bir bütçesi olmalı, ihtiyaçlar bu bütçeden karşılanmalıdır.
6. Öğretmenlerin o kulüp etkinliklerini yapabilecek bilgi ve beceriye sahip olmalı ve her öğretmen istediği bir kulüpte uzmanlaşmalı ve hep o kulübe danışmanlık yapmalıdır.
7. Okul idarelerinin yeteri kadar kulüpleri desteklemeli ve takip etmelidir. Buna ek olarak okul tarafından kaynak sağlanarak ve gerekli şartlar oluşturularak il içinde kulüpleri ilgilendiren mekanlara geziler düzenlenmeli ve kulüpler için dışarıdan mutlaka uzman getirilerek destek sağlanmalıdır.
8. Kulüplerin tür ve sayıları okul durumuna göre güncellenmeli ve okul bölgesine göre uygun etkinliklerin rahatlıkla yapılmasına imkan verilebilecek kulüpler açılmalıdır.
9. Tüm okullarda öğleden sonra sadece kulüp etkinlik saatleri olmalı, gerekirse okul dışında yapılmalı ve okul dışındaki alanlar için özel veya resmi kurum

ve kuruluşlarla işbirliğine gidilmelidir. Teorik dersler sadece öğleye kadar olmalı öğleden sonra da her öğrenci kendi kulüp etkinliğine katılmalıdır. Spor kulübündeki öğrencilerin saha ve salonlarda, tiyatro kulübünün tiyatro salonlarında çevre ile ilgili kulüplerin doğada yapılmasına imkan verecek şekilde il bazında mevcut kulüp alanları oluşturulmalıdır. Her kulübün etkinlik içeriklerine bağlı olarak kendi alanında uzman eğitimleri tarafından uygulamalı dersler yapılmalıdır.

10. Herhangi bir çalışmanın devamının sağlanması için o çalışmaların çevre tarafından önemsenmesi ve beğenilmesi gerekir. Aynı durum kulüpler ve kulüp çalışmaları içinde geçerlidir. Bunun için etkinliklerin sonucunda ortaya çıkan ürünlerin okulda ve okul çevresinde hatta sergi salonlarında gösterilmesi öğrenci ve öğretmenleri motive edecek ve ortaya daha çok ürünün çıkmasını sağlayacaktır. Ayrıca öğretmen ve öğrencilerin okul idaresi tarafından ödüllendirilmesi (Başarı Belgesi vb.) de benzer yönde olumlu bir etki yaratacaktır.
11. Gelişmiş ülkelerdeki eğitim sistemlerinde olduğu gibi, ülkemizde de öğrencilerin üniversiteye kabullerinde kulüp etkinlikleri referans oluşturulması kulüplerin eğitim – öğretim yeri içindeki değerini arttıracaktır.
12. Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim okullarına yönelik öğrenci kulüp etkinlikleri Web sayfası oluşturmalıdır. Okulların sosyal etkinliklerde değerlendireceği materyalleri elektronik ortamda kulüplere yönelik tanıtım, afiş, resim ve eğitsel amaçlı olmak üzere Web sayfasında öğrenci kulüplerinin faydalanacağı programlar üretilmeli ve hizmete sunulmalıdır.

6.2.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Yapılan araştırmanın sonucunda; velilerin, öğrencilerin derslerinden geri kalmaması için kulüp çalışmaları yerine dershaneye gitmelerini ve öğrencilerin tamamen akademik başarıya odaklanmasını istemişlerdir. Bu bağlamda velilerin kulüplere olan tutumlarını derinlemesine araştırmak için benzer bir çalışma yapılabilir.
2. Sosyal kulüp bilinci öğrencilere ilköğretim okullarında verilmelidir. Benzer bir araştırmanın ilk ve ortaokul öğrencileri ile sosyal kulüplerin eğitim içindeki yeri, önemi, öğrencilere kazandırdıkları üzerine bir araştırma

yapılabilir.

3. Kulüp çalışmaları ülkemizde olduğu gibi diğer ülkelerin de eğitim programlarında yer almaktadır. Diğer ülkelerdeki uygulamalarla ülkemizdeki eğitsel kulüp faaliyetlerinin karşılaştırılmasına yönelik tarama metodu kullanılarak bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, T. (2004). *Cumhuriyet Döneminde Program Geliştirme Çalışmaları*, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Sayı 54-55, Ağustos – Eylül.
- Akyüz, Y. (1999). *Türk Eğitim Tarihi*, İstanbul, Alfa Yayınları.
- Alıcıgüzel, İ. (1973). *İlk ve Orta Dereceli Okullarda Öğretim*. İstanbul: Özyayın Matbaası.
- Alkan, C., Şimşek, N. & Deryakulu, D. (1995). *Eğitim Teknolojisine Giriş*. Önder Matbaa, Ankara.
- Aslantaş, Ö. (1989). *İlkokullarda Eğitici Kol Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana
- Aydın, S. (2004), *Öğretmenler Açısından Eğitimde Verimliliği Etkileyen Faktörler*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bacanlı, H. (1998). *Eğitim Psikolojisi*. Birinci basım. İstanbul: Alkım yayınevi.
- Baltas A. ve Baltas, Z. (1987). “Başarılı ve Sağlıklı Olmak İçin Stres ve Basa Çıkma Yolları”, 5. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Başar, H. (1999). *Sınıf Yönetimi*, Ankara, MEB Yayınları.
- Başaran, İ. (2000). *Eğitim Yönetimi: Nitelikli Okul*. Ferya Matbaası, Ankara
- Başaran, İ. (1978). *Eğitim Psikolojisi*, Geliştirilmiş 5.Baskı, Ankara, Pars Matbaası.
- Başaran, İ. (1983). *Eğitim Yönetimi*, Ankara, Gül Yayınevi.
- Başaran, İ. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Ankara, Ekinoks
- Binbaşıoğlu, C. (1988). *Eğitim Yöneticiliği İlk ve Orta Dereceli Okul Öğretmenleri İçin Eğitim Yönetimi İlkeleri ve Uygulamalar*. Ankara, BinbaşıoğluYayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (1986). *Ders Dışı Etkinliklerin, Niteliği, Önemi ve Değeri*. ÇağdaşEğitim Dergisi. Sayı:108, Ankara
- Binbaşıoğlu, C. (2000), *Okulda Ders Dışı Etkinlikler*, İstanbul, MEB Yayınları.
- Bloomfield, C. J., Barber, B. L. (2011). *Developmental experiences during extracurricular activities and Australian adolescents' self-concept: Particularly important for youth from disadvantaged schools*. Journal of Youth and Adolescence, 40, 582-594. (14.11.2013 tarihinde <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20582565> adresinden alınmıştır.)
- Bostan, İ. (1992). *Osmanlı Bahriyesinde Modernleşme Hareketleri I – Tersanede Büyük Havuz İnşası*.(1794-1800) 150.YılındaTanzimat, Ankara.

- Broh, B. A. (2002). *Linking extracurricular programming to academic achievement: who benefit sand why?* Sociology of Education, 75(1), 69-95.
- Bursalıoğlu, Z. (1991). *Eğitim Yönetiminde Yapı ve Uygulama*. Pegem Yayınları, Ankara.
- Çeçen, A.R. (2000). “*Vygotsky'nin Sosyokültürel Perspektifi Işığında Bilişsel Gelişime Katkıları*”, Ç.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi, c.1. s.1 ss.21-25.
- Cicioğlu, H. (1985). *Türkiye Cumhuriyeti'nde İlk ve Orta Öğretim Tarihi Gelişimi*. A.Ü. Eğitim Bilimleri Yayınları, Ankara.
- Cooley, V. E., Nelson, C. V., ve Thompson, J. C. (1992). *A study to determine the effect of extracurricular participation on student alcohol and drug use in secondary schools*. Paper presented at the Annual Meeting of the Midwestern Educational Research Association, Chicago, USA.
- Cronbach, Lee. J.(1963). *Educational Psychology*, New York, Harcourt, Brace, Word, Inc.
- Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, (1983). *Osmanlı İmparatorluğundan Günümüze Eğitim Kurumlarının Gelişimi*. Cilt 3, İstanbul, İletişimYayınları.
- Çavuş, Ş. (1995). *İlköğretim Okulları 1. Kademedede (İlkokullarda) Eğitici Kol Çalışmalarının Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çınar, İ. (2002). *İlköğretim Okullarında Eğitsel Kol Çalışmaları, (Ders Notu) İnönü Üniversitesi, Malatya*.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Demirel, Ö. (1996). *Karşılaştırmalı Eğitim*, USEM Yayınları, Ankara.
- Demirel, Ö. (2006). *Eğitimde program geliştirme* (9. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Doğanay, A. ve Sarı, M. (2009). *Lise öğrencilerinin vatandaşlık algılarına etki eden faktörlerin analizi*. I. Uluslararası Avrupa Birliği, Demokrasi, Vatandaşlık ve Vatandaşlık Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 45-61.
- Dökmen, Ü. (2002). *İletişim çatışmaları ve Empati*. Sistem yayıncılık, s. 19-44.
- Eğitsel Kulüplerin Olumlu Etkisi.(<http://www.mevkolejankara.k12.tr/ilkokul/> adresinden 10.08.2012 tarihinde alınmıştır.)
- Ekici, S., Soyer, F., Özmaden, M., Devicioğlu, S., Pepe, K., Acet, M.,(2000). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Etkinlikleri Üzerini Bir Araştırma*, 1.Gazi

- Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi, Bildiriler Cilt.II Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Spor Yönetim Bilimleri, Ankara, s.173
- Ekmekçi, A. (2006). *İlköğretim Okulları 1. Kademe Eğitici Kol Çalışmalarının Yeterlilik Düzeyi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı, Zonguldak.
- Erden, M. ve Akman, Y. (2001). *Gelişim ve Öğrenme* (9.Basım), Arkadaş Yayınevi, Ankara.
- Erden, M. (1995). *Eğitimde Program Değerlendirme*. Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Eroğlu, E. (2008). *İlköğretim Okullarındaki Sosyal Kulüp Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yüksek Lisans Tezi (Elmadağ İlçesi Örneği).
- Ertürk, S. (1966). *Planlı Eğitim ve Değerlendirme*, Ankara, Öğretmeni İş Başında Yetiştirme Bürosu.
- Feldman, A. F., ve Matjasko, J. L. (2007). *Profiles and Portfolios of Adolescent School-based Extracurricular Activity Participation*. Journal of Adolescence, 30, 313–332.
- Fredricks, J. A. ve Eccles, J. (2008). *Participation in extracurricular activities in the middle school years: Are there developmental benefits for African American and European American youth?* Journal of Youth and Adolescence, 37, 1029-1043.
- Gander, M. J., Gardiner, H. W. (1993), Çocuk ve Ergen Gelişimi, Çeviri: Ali Dönmez, Nermin.
- Gökçek, T., Babacan F. Z., Kangal E., Çakır N. & Kül, Y. *2003-2012 Yılları Arasında Türkiye’de Karma Araştırma Yöntemiyle Yapılan Eğitim Çalışmalarının Analizi*. International Journal of Social Science Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1655> Volume 6 Issue 7, p. 435-456, July 2013.
- Göksoy, S.(1997), *Eğitim Amaçlarının Özellikleri*. Çağdaş Eğitim Dergisi, Sayı:229.
- Gündoğdu, C., Karataş, Ö., ve Nacar, E. (2011). *Ders dışı etkinliklerin uygulamalarında okul müdürlerinin sorunları*. E-Journal of New World Sciences Academy, 6(1), 65-72.
- Hancock D.,Hyjer Dyk P. ve Jones K. (2012) *Adolescent Involvement in Extracurricular Activities: Influences on Leadership Skills*. Journal of Leadership Education Volume 11, Issue 1 – Winter.
- Johnson, R. B., Onwuegbuzie, A. J., & Turner, L.A. (2007). *Toward a definition of mixed methods research*. Journal of Mixed Methods Research. 1(2), 112–133.

- Karaküçük, S. ve Yetim A. (1999). Okul Yöneticilerinin Ders Dışı Etkinliklere Yaklaşımları” Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 4-3, (51-62)
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd
- Karataş, S. (2002). *Batılılaşma Döneminde Ders Programı Değişimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Karlı, S. (2006). *İlköğretim Okullarında Sosyal Kulüp Çalışmalarının Öğrencilerin Yöneticilik Niteliklerinin Gelişmesine Katkısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Keskin, D. (2005). *İlköğretim Okullarında Sosyal Kulüp Faaliyetlerinin Durumu*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılbaş, Ş. (2000). *Adana İli Liselerinde Eğitsel Kol Çalışmalarının Durumuna İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşmeleri*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6-6, 1-20.
- Kırdar, A. (2002). *İlköğretim Okulları 1. Kademe Eğitici Kol Çalışmalarının Yeterlilik Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kısakürek, A. M. (1979). *Çocuk ve Eğitsel Uğraşlar*. Ankara: A. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Koçinalı A. (2008). *Endüstri Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Eğitsel Kulüplere Bakışı (Kocaeli ili Gebze ilçesi örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Kodaman B. (1991). *Abdülhamit Devri Eğitim Hareketleri*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara
- Köse, E. (2004). “İlköğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinlikleri Tercih Etme Nedenleri”, 13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. 6-9 Temmuz, Malatya.
- Mahoney, J. L. (2000). *School Extracurricular Activity Participation as a Moderator in the Development of Antisocial Patterns*. Child Development, 71(2), 502–516.
- M.E.G.S.B (1988). *Beş Yıllık Kalkınma Planları Yıllık Programlarında, 1968-1988*. Gençlik M.E.G.S.B Yayını, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2009). *İlköğretim Okulları Kulüp Faaliyetlerine Yönelik Eğitim Materyalleri ve Donanım İhtiyacının Değerlendirilmesi*. Araştırma ve

- Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED), Ankara. (30.07.2013 tarihinde http://yegitek.meb.gov.tr/tamamlanan/ilkogretim_kulup_faaliyetleri.pdf adresinden alınmıştır.)
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2009). *Ortaöğretim Okulları Kulüp Faaliyetlerine Yönelik Eğitim Materyalleri ve Donanım İhtiyacının Değerlendirilmesi*. Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED), Ankara. (30.07.2013 tarihinde http://yegitek.meb.gov.tr/tamamlanan/Ortaogretim_kulup_faaliyetleri.pdf adresinden alınmıştır.)
- Milli Eğitim Mevzuatı, (1983).25.05.1983 Tarih ve 18057 Sayılı *İlköğretim, Lise ve Dengi Okullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği*. (10.02.2013 tarihinde http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26_0.html adresinden alınmıştır.)
- Milli Eğitim Mevzuatı: (2005), 13.01.2005 Tarihli 25699 Sayılı MEB *İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği*, (25.07.2012 tarihinde http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25699_0.html adresinden alınmıştır.)
- Muallimoğlu, N. (1991). *Bütün Yönleri ile Hitabet*. Üçüncü Baskı, İstanbul.
- Oğuzkan, E. (1993). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara
- Özalp, Reşat ve Aydoğan Ataünel (1977). *Türk Eğitim Sisteminde Düzenleme Teşkilatı*. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Özdoğan, A. *Eğitsel Kol Çalışmalarının Sınıfa Etkisi*. E-egitim, Bilim ve Sanat Dergisi, (10.08.2012 tarihinde <http://www.egitirim.gen.tr> adresinden alınmıştır.)
- Özgüven, İ. (1999). *Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. PDREM Yayınları, Ankara.
- Özkaptan, E. (2007). *Okullardaki Sosyal Kulüp Etkinliklerinin Rekreatif Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Peguero, A. A. (2010). *A profile of Latino School-based Extracurricular Activity Involvement*. Journal of Latinosand Education, 9(1), 60–71.
- Reeder, W.J.(1970). *Managerial Effectiveness*. Newyork: Mc Graw-Hill Book Co.
- Rubin, A. Ve Babbie, E.(1997). *Research Methods for Social Work*, Belmont, California: Wadsworth Publishing Company.
- Sahan, G. (1995). *İlköğretim Okullarında Eğitici Çalışmaların Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Samancı, B. (2005). *2005-2006 Eğitim Öğretim Yılı Etkin Öğretmen Eğitimi Seminer Notları*. Kuşadası Eğitimi Geliştirme Vakfı Özel Ü. Naci Akdoğan Okulları, İzmir
- Sarı, M. (2011). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinliklere Katılımının İncelenmesi*. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 5(1), 72-89, 2011
- Schorling, R. (1964). *İlkokullarda Genel Öğretim Metodu ve Uygulama* (Çev. Valide Baha Pars). İstanbul: M.E.B.
- Semerci, N. (2000). *Japonya ve Almanya Eğitim Sistemine Genel Bir Bakış: Öğretmen Eğitimi Açısından Türkiye ile Karşılaştırma*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 1, s. 159-168
- Senemoğlu, N. (1998). *Gelişim, Öğrenme, Öğretim*. Ankara: Özsen basımevi.
- Stearns, E. ve Glennie, E. J. (2010). *Opportunities to Participate: extracurricular Activities' Distribution a Cross and Academic Correlates in High Schools*. Social Science Research, 39, 296–309.
- Sosyal Kulüplerin Amaçları ve Çalışma Alanları (25.05.2012 tarihinde <http://www.erkeml.k12.tr/tr> adresinden alınmıştır.)
- Şahin, Ç. (1995). *İlköğretim Okulları 1.Kademede (İlk okullarda) Eğitici Kol Çalışmalarının Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ulucan, M., Ünsever-Yaprak, K., ve Kırmık, D. (2010). *Öğrencilerin Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumları*.9. Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20-22 Mayıs 2010),Elazığ, s. 574-582.
- TDK (BSTS / Ruhbilim Terimleri Sözlüğü 1974). (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>)
- Tebliğler Dergisi, (2005). *Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği*. Sayı 2569, s. 82-107.
- Timurlenk, M. (1988).*İlköğretim Okullarında Eğitsel Kol Etkinliklerinin Yönetimi* (Kars Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Türkoğlu, A. (1984). *Eğitim Sistemimizde Televizyondan Yararlanma Olanakları*. A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi,16 ,2 ,175-192
- Ülgen, G. (1995). *Eğitim Psikolojisi. Birey ve Öğrenme*. İkinci basım. Ankara: Bilim Yayınları.
- Varış, F. (1978). *Eğitimde Program Geliştirme "Teorik ve Teknikler"* 3. Baskı, Ankara, A.Ü Eğitim Fakültesi Yayınları No: 75, 1978

- Variş, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme*. 6. Baskı, Ankara: Alkım Yayıncılık
- Variş, F. (1988). *Eğitimde Program Geliştirme, Teori ve Teknikler*, A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, No:157, 4.Baskı, Ankara.
- Vygotsky, L.S (1998). *Düşünce ve Dil* (Çev: S. Koray) , Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul.
- Yaman, E. (2011). *Rekreasyon bağlamında öğrenci algılarına göre sosyal kulüplerin işlevselliği*. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, 2(3), 35-48.
- Yesilyaprak, B. (2006). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Nobel Yay. Dag., Ankara 145.
- Yıldırım A., Şimşek H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 5. Baskı Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yiğit, N. (2008). *Ortaöğretim kurumlarında uygulanan öğrenci kulüplerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

EKLER

Ek 1. Anket Formu (KOÇİNALI, 2008)

Sevgili Öğrenciler;

Bu anket Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretimi anabilim Dalı'nda yapmakta olduğum yüksek lisans tezimde kullanılacaktır. Bu anketteki cümleler Sosyal Etkinliklerin amaçlarına ulaşma düzeyini belirlemeye yöneliktir. Bu bir sınav değildir. Anketteki soruların doğru ya da yanlış yanıtı yoktur. Lütfen hiçbir soruyu atlamadan tüm soruları yanıtlayınız. Her bir soru için sadece bir seçeneği işaretleyiniz. Cevabınızdan emin değilseniz size en yakın olan cevabı işaretleyiniz. Bunun için her cümle ile ilgili görüşünüzü belirtirken size en uygun seçeneğin altına (X) işareti koyunuz. Araştırmaya gösterdiğiniz ilgi ve anketi doldurmak üzere harcayacağınız zaman için teşekkür eder, derslerinizde başarılar dilerim.

Remzi KÖPRÜBAŞI

BÖLÜM I

KİŞİSEL BİLGİLER FORMU

Yaşınız	:.....		
Cinsiyet	: () Kız () Erkek		
Anne Eğitim Düzeyi	: () Okur Yazar Değil	() Okur Yazar	() İlkokul
	() Orta Okul	() Lise	() Üniversite
	() Yüksek Lisans ve Üzeri		
Baba Eğitim Düzeyi	: () Okur Yazar Değil	() Okur Yazar	() İlkokul
	() Orta Okul	() Lise	() Üniversite
	() Yüksek Lisans ve Üzeri		
Anne İş Durumu	: () Çalışmıyor	() Memur	() Ev Hanımı
	() İşçi	() Serbest M.	() Diğer
Baba İş Durumu	: () Çalışmıyor	() Memur	
	() İşçi	() Serbest M.	() Diğer
Eğitsel kulüp faaliyetleri kapsamında herhangi bir ders dışı çalışmaya katıldınız mı?	() Evet () Hayır		
Şu ana kadar faaliyetlerine katıldığınız eğitsel kulüpler:			
1)		
2)		
3)		

BÖLÜM II

AÇIKLAMA Aşağıda eğitsel kulüplere ilişkin bakışınızı içeren değişik maddelere yer verilmiştir. Her bir maddeyi tek tek okuyarak, maddenin size ne ölçüde uygun olduğuna karar veriniz. Lütfen işaretli ifade bırakmayınız ve size verilen ölçek üzerine herhangi bir kimlik bilgisi yazmayınız. Katkılarınız için teşekkür ederim.	Hiç Katılmıyorum.	Biraz Katılıyorum	Genellikle	Çoğunlukla	Tamamen
Eğitsel kulüplerin gerekliliğine olan inancınız.					
1. Eğitsel kulüpler gereksiz çalışmalardır, yapılmasa da olur.					
2. Eğitsel kulüpler eğitici ve öğreticidir bu yüzden devam ettirilmeli.					
3. Eğitsel kulüpler için harcanan çaba ve zaman bence zaman israfıdır.					
4. Eğitsel kulüp çalışmalarında edindiğim bilgi ve tecrübelerin, hayatımın ileriki aşamalarında fayda sağlayacağına inanıyorum.					
5. Eğitsel kulüpler içerisinde yapılan çalışmalar bana oldukça saçma geliyor.					
6. Eğitsel kulüp çalışmaları zorunlu olduğu için itici olmaktadır.					
7. Eğitsel kulüplerin düzgün işleyişi okulun disiplin ve düzeninin göstergesidir.					
Eğitsel kulüplerin sağladığı faydalar ve zararları.					
8. Eğitsel kulüpler bize özgüven kazandırır.					
9. Eğitsel kulüpler okulu sevmemizi sağlar, bizi okula bağlar.					
10. Eğitsel kulüpler girişkenliğimizi artırır.					
11. Eğitsel kulüpler bizi zararlı alışkanlıklardan alıkoyar.					
12. Eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde öğretmenlerimin beni tanımasını sağlarım.					
13. Eğitsel kulüplerde yaptığım çalışmalar bana derslerde ayrıcalık kazandırır.					
14. Eğitsel kulüpler bizi okuldan soğutur.					
15. Eğitsel kulüpler bizi monotonluktan kurtarır.					
16. Eğitsel kulüpler toplumsallaşmamızı sağlar					
17. Eğitsel kulüpler verimli zaman geçirmemizi sağlar.					
18. Eğitsel kulüpler bizi topluma faydalı hale getirir.					
19. Eğitsel kulüp çalışmaları sayesinde çevre bilincimiz ve hassasiyetimiz artar.					
20. Katıldığımız eğitsel kulüp faaliyetlerinden edindiklerimizle meslek sahibi olabiliriz.					
21. Eğitsel kulüp çalışmalarını yaparken stres atarım.					
22. Eğitsel kulüpler sorumluluk kazanmamızı sağlar.					
23. Eğitsel kulüpler öğretmenlerimizle diyalogumuzu arttırmamızı sağlar.					
24. Eğitsel kulüpler yeni arkadaşlar ve çevre kazanmamızı sağlar.					

Eğitsel kulüp çalışmalarına katılmama nedenleriniz nelerdir?					
25. Her yıl aynı eğitsel kulüpte bulunmak beni sıkıyor.					
26. Faydasına inanmadığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmam.					
27. Eğitsel kulüp çalışmaları bana bıkkınlık verir.					
28. Çok öğrenci kulüp çalışmalarına katılmadığı için ben de katılmak istemiyorum.					
29. Bana görev vereceklerinden kaçındığım için eğitsel kulüp çalışmalarına katılmak istemem.					
30. Kulüp çalışmalarından haberdar değilim.					
Eğitsel kulüplerin asıl amacının dışında kullanılması il ilgili düşünceleriniz nelerdir?					
31. Eğitsel kulüpler sadece zorunlu olduğu için formalite gereği yapılıyor.					
32. Eğitsel kulüpler okula para toplamak için araç olarak kullanılıyor.					
33. Eğitsel kulüp çalışmaları sadece birkaç öğrencinin etrafında dönüyor.					
34. Eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan saatler diğer derslerin tamamlanmasıyla da öğretmenin kişisel çalışmaları gibi başka amaçlar için kullanılıyor.					
Eğitsel kulüp çalışmalarında karşılaşılan sorunlar nelerdir?					
35. Eğitsel kulüpte yapılacak faaliyet için öğretmenlerimizin yeterli bilgi ve beceriye sahip değil.					
36. Öğretmenler eğitsel kulüp çalışmalarına ilgisiz. Formalite olarak görmekte.					
37. Gereksiz olduğuna inandığım eğitsel kulüpler var.					
38. Birkaçının haricindeki çoğu eğitsel kulüplerde etkinlik yapılmıyor.					
39. Eğitsel kulüp çalışmaları için ayrılan süre yetersiz.					
40. İstedığımız eğitsel kulübe seçilemiyoruz.					
Eğitsel kulüp faaliyetlerinin daha etkin hale getirilmesi için önerileriniz nelerdir?					
41. Eğitsel kulüp çalışmalarına okul dışından uzman kişilerin de katılımı sağlanmalı.					
42. Öğrenciler eğitsel kulüp çalışmalarında daha etkin hale getirilmeli.					
43. Eğitsel kulüp faaliyetleri okul ve ders havasından kurtulmalı.					
44. Eğitsel kulüp çalışmaları için öğrencilerden araç-gereç, malzeme veya para istenmemeli.					
45. Eğitsel kulüp çalışmaları hakkında aileler de bilgilendirilerek, öğrencileri teşvik etmeleri sağlanmalı.					
46. Eğitsel kulüpler dışında farklı sosyal etkinlikler (tiyatro, konser, gösteri... vb.) düzenlenmeli.					

47. Her öğretmen bir eğitsel kulüpte uzmanlaşmalı ve sürekli o kulübe danışmanlık yapmalıdır.					
48. Eğitsel kulüp sayıları, içerikleri ve faaliyet alanları zenginleştirilmeli.					
49. Eğitsel kulüp toplantıları ve faaliyetleri sadece hafta sonları olmalı.					
50. Sene başında hangi eğitsel kulüplerin kurulacağı hakkında öğrencilerin fikirleri alınmalı.					

Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Remzi KÖPRÜBAŞI

Eğitim Programları ve Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencisi

EK – 2: YÖNETİCİ ve ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Araştırma Sorusu : Yönetici ve sosyal kulüp danışmanlarının ortaöğretim okullarında uygulanan sosyal etkinlikler hakkındaki görüşleri nasıldır?

Tarih :

Başlangıç ve Bitiş Saati :

Yer :

Yönetici ile Eğitsel kulüp danışman öğretmenlerinin orta öğretim Eğitsel Kulüplere bakış açısı konulu bir araştırma yapmaktayım. Eğitsel Kulüplerin işlevselliği konusunda görüşlerinizi öğrenmek ve çözüm önerilerinizden yararlanmak istiyorum. Bu çalışmadaki amacım; Eğitsel kulüplerin öğrencilere sağladığı yararlar, daha işlevsel hale getirilmesi için yapılması gerekenler, uygulama esnasında ortaya çıkan sorunları çözmek için yaptığınız çalışmaları ortaya çıkarmaktır. Bu konuda çok kişi görüş bildirmektedir, fakat ben özellikle öğrencilerle bu sorunu en iyi gözlemleme şansına sahip ve bu konuda onlarla bire bir etkileşim halinde olan öğretmen ve yöneticilerle bu görüşmeden daha iyi bir netice alınacağı kanaatindeyim. Bu nedenle sizin eğitsel kulüp saatinde ve etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması sırasında yaşadıklarınızı ve ortaya çıkan olumsuz durumlarla baş etme yöntemlerinizi öğrenmek istiyorum.

Görüşme sırasındaki görüşlerinizin tümü gizli kalacaktır. Bu bilgileri araştırmacının dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca herhangi bir şekilde bu görüşmenin sizinle yapıldığına dair herhangi bir bilgi kesinlikle raporlarda yer almayacaktır.

Başlamadan önce, bu belirttiklerim ile ilgili sizin söyleyeceğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Görüşme sırasında not tutmanın zor olması ve bu görüşmenin yazılı hali getirilmesi aşamasında daha kolaylık sağlaması amacıyla kaydetmek istiyorum. Bu durum sizi rahatsız eder mi?

Bu görüşmenin yaklaşık yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. Hazırsanız başlamak istiyorum.

Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Soru 1: Kişisel Bilgileriniz.

a) Meslekteki Kıdeminiz

.....

b) Öğrenim Durumunuz

.....

c) Bulduğunuz Okulda Kaç Yıldır Görev Yapıyorsunuz?

.....

d) Göreviniz? Öğretmen iseniz branşınız nedir?

.....

e) Bulduğunuz Okulda Hangi Eğitici Kulüpte Görevlisiniz?

.....

f) Yönetici olarak kaç yıldır görev yapıyorsunuz?

.....

Soru 2	Danışman olduğunuz sosyal etkinliklere öğrenci seçerken öğrencilerin istekleri ne derecede dikkate alınmaktadır? (Öğretmen)
Soru 3	Okullarda eğitici kulüplerin tür ve sayıları belirlenirken öğretmen istekleri ne derecede dikkate alınmaktadır? (Yönetici)
Soru 4	Öğrencilerin kulüp derslerine ilgisi ve derslere devam etme durumları nasıldır?
Soru 5	Öğretmenlerin eğitsel kulüplere karşı tutum ve derse katılımındaki istekleri nasıldır? (Yönetici)
Soru 6	Haftalık Eğitsel kulüp ders saatlerinin beceri kazandırmadaki yeterliliği konusunda neler söylemek istersiniz?
Soru 7	Eğitsel Kulüplerin yönetmeliğe uygun olarak işlenmesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?
Soru 8	Eğitsel Kulüplerin öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmesine katkısı ne düzeyde olmaktadır?
Soru 9	Eğitsel kulüplerin öğrencilerde olumlu davranış geliştirmesi konusunda neler düşünüyor sunuz?
Soru 10	Okulda Eğitsel kulüpler dışında öğrenciler için hangi sosyal etkinlikler yapılmaktadır?
Soru 11	Eğitsel kulüp dosyalarını değerlendirirken gördüğünüz temel eksiklikler nelerdir? (Yönetici)
Soru 12	Danışmanı olduğunuz eğitsel kulüplerin uygulanması esnasında ne tür sorunlar yaşıyorsunuz? (Öğretmen)
Soru 13	Eğitsel kulüpleri daha işlevsel hale getirebilmek için neler yapılabilir?
Soru 14	a) Sizce Eğitsel kulüplerin önündeki en büyük sorun nedir?
	b) Sizce eğitsel kulüp uygulamaları tamamen kaldırılmalı mı?

Remzi KÖPRÜBAŞI

Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

EK-3: MEB İLKÖĞRETİM ve ORTAÖĞRETİM KURUMLARI SOSYAL ETKİNLİKLER YÖNETMELİĞİ

Resmî Gazete :13.1.2005/25699

Tebliğler Dergisi : ŞUBAT 2005/2569

Ek ve Değişiklikler:

12.8.2005/25904	RG	EYLÜL 2005/2576	TD
25.8.2005/25917	RG		
2.3.2008/26804	RG	NİSAN 2008/2607	TD
17.4.2010/27555	RG	MAYIS 2010/2632	TD

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — (Değişik:2.3.2008/26804 RG) Bu Yönetmeliğin amacı; resmî, özel ilköğretim ve ortaöğretim okul, kurumlarında ders programlarının yanında öğrencide güven ve sorumluluk duygusu geliştirmeye, yeni ilgi alanları oluşturmaya ve beceriler kazandırmaya yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda öğrenci kulübü ile toplum hizmeti çalışmalarının usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 — (Değişik:2.3.2008/26804 RG) Bu Yönetmelik; resmî, özel ilköğretim ve ortaöğretim okul, kurumlarında; bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda yapılacak etkinlikler ile törenler ve diğer çalışmaların düzenlenip yürütülmesiyle ilgili esasları kapsar.

Dayanak

Madde 3 — (Değişik:2.3.2008/26804 RG)Bu Yönetmelik, 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 62 nci maddesi, 30/4/1992 tarihli ve 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanununun 2 nci maddesi, 5/6/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 11 inci maddesi, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununun 11 inci maddesi ile 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 11 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,
- Bakan: Millî Eğitim Bakanını,

- c) **Kurum: (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Resmî, özel ilköğretim ve ortaöğretim kurumları ile yaygın eğitim kurumlarını,**
- d) Müdür: Resmî, özel ilköğretim ve orta öğretim ile yaygın eğitim kurumu müdürlerini,
- e) **Sosyal Etkinlik: (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmaları ile her türlü gezi, yarışma, yayın, gösteri, tiyatro, spor, münazara ve benzeri diğer etkinlikleri,**
- f) Öğrenci Kulübü: Öğrencilerin öğrenimleri boyunca bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda okul içi ve okul dışı etkinliklerde bulunmalarını sağlamak amacıyla oluşturulan grubu,
- g) Toplum Hizmeti: Öğrencilerin, yaş ve bilgi seviyesine uygun olarak her türlü toplum ve çevre sorunlarının çözümüne katkı sağlamak amacıyla yapacakları çalışmaları,
- h) Danışman Öğretmen: Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarının rehberlik, danışmanlık ve gözetim görevini yürüten öğretmeni veya öğretmenleri,
- ı) **Gönüllü Veli: (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübü veya toplum hizmeti çalışmalarına katkı sağlayan veli/velileri,**
- j) Sosyal Etkinlikler Kurulu: Sosyal etkinlikler kapsamındaki öğrenci kulübü ve toplum hizmeti faaliyetlerini koordine etmek amacıyla oluşturulan kurulu ifade eder.

Sosyal Etkinliklerin Amacı

Madde 5 — Sosyal etkinliklerin amacı, Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak; öğrencilerin Atatürk İlke ve İnkılâplarına, Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı yurttaşlar olarak yetişmelerine, yeteneklerini geliştirerek gerekli donanımı kazanmalarına katkıda bulunmaktır.

Bu amaçla öğrencilere;

- a) İnsan haklarına ve demokrasi ilkelerine saygı duyabilme,
- b) Kendini tanıyabilme, bireysel hedeflerini belirleyebilme, yeteneklerini geliştirebilme, bunları kendisinin ve toplumun yararına kullanabilme,
- c) Çevreyi koruma bilinciyle hareket edebilme,
- d) Kendine ve çevresindekilere güven duyabilme,
- e) Planlı çalışma alışkanlığı edinebilme, serbest zamanlarını etkin ve verimli değerlendirebilme,
- f) Girişimci olabilme ve bunu başarı ile sürdürebilme, yeni durum ve ortamlara uyabilme,
- g) Savurganlığı önleme ve tutumlu olabilme,
- h) Bireysel farklılıklara saygılı olabilme; farklı görüş, düşünce, inanç, anlayış ve kültürel değerleri hoşgörü ile karşılayabilme,
- ı) Aldığı görevi istekle yapabilme, sorumluluk alabilme,

j) Bireysel olarak veya başkalarıyla iş birliği içinde çevresindeki toplumsal sorunlarla ilgilenebilme ve bunların çözümüne katkı sağlayacak nitelikte projeler geliştirebilme ve uygulayabilme,

k) Grupça yapılan görevleri tamamlamak için istekle çalışabilme ve gruba karşı sorumluluk duyabilme gibi tutum, davranış ve becerilerin kazandırılmasına çalışılır.

İlkeler

Madde 6 — Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarında katılımcılık, planlılık, süreklilik, üretkenlik, gönüllülük ve iş birliği temel ilkedir.

Bu ilkeler doğrultusunda;

a) İlköğretim ve orta öğretimde öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarının, öğrencilerin gelişim seviyesine göre belirlenmesine,

b) Çevresine duyarlı ve liderlik özelliklerine sahip bireyler olarak yetişmelerine, ilgi ve istidatlarını geliştirmelerine,

c) Demokratik yurttaşlık bilincini geliştirebilecek eğitim uygulamalarının, hayatın tüm alanlarına yayılarak yapılacak çalışmaların okul içi ve okul dışı etkinlikleri içermesine,

d) Öğrencilerin toplumsal hayata, sorunların çözümüne, yerel düzeyde katılımına ve yöneltici projeler hazırlamaya özendirilmesine,

e) Her bireyin topluma katkı sağlayabileceği göz önüne alınarak tüm etkinliklerde geniş katılımın sağlanmasına,

f) Öğrencilerin yönlendirilmelerine ve kariyer gelişimlerinin desteklenmesine,

g) Sosyal etkinlik çalışmalarının planlanması ve yürütülmesinde öğrencilerin ilgi, istek, yetenek ve ihtiyaçları ile çevrenin imkân ve şartlarının göz önünde tutulmasına,

h) Etkinliklerde verimi sağlamak için okul ve halk eğitim merkezlerinde oluşturulan öğrenci kulüpleri arasında ortak çalışmalar yapılmasına ve bunların imkânlarından yararlanılmasına,

ı) Çalışmaların daha çok ders dışı zamanları kapsayacak ve değerlendirecek şekilde planlanıp uygulanabilmesine,

j) Ders programlarının göz önünde bulundurularak desteklenmesine,

k) Yurt içinde veya yurt dışında bulunan okullardaki öğrenciler ile ortak çalışmalar yapmalarına,

l) Engelli öğrencilerin öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarına ilgi ve istekleri doğrultusunda etkin olarak katılabilmeleri için gerekli ortam ve şartların sağlanmasına,

m) Sosyal etkinlik çalışmalarının danışman öğretmenlerin gözetiminde kulüp üyesi öğrencilerle planlanıp yürütülmesine,

n) Çalışmalarda resmî, özel sivil toplum kurum ve kuruluşlarıyla öğrenci ve veli iş birliğinin sağlanmasına,

o) Sosyal etkinliklerle öğrencilerin estetik, etik ve duygusal yönden gelişmelerinin sağlanmasına özen gösterilir.

Esaslar

Madde 7 — Sosyal etkinlik çalışmalarını aşağıda belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır;

a) Danışman öğretmenler, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ders yılı başında yapılan öğretmenler kurulunda belirlenir. Gerekğinde bir öğrenci kulübüne veya toplum hizmeti çalışmasına birden fazla öğretmen görevlendirilebileceği gibi bir öğretmene birden fazla öğrenci kulübü veya toplum hizmeti çalışmasında da görev verilebilir. Ders yılı içinde kurulması istenen öğrenci kulüplerine de danışman öğretmenler ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda okul müdürünce görevlendirilir.

b) Sosyal etkinlikler, okul yönetimi ve velilerin iş birliği ile okul içi ve okul dışı imkânlardan yararlanılarak öğrenci kulüpleri ve toplum hizmeti kapsamında yürütülür.

c) (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti ile ilgili projeler, çevrede bulunan kişi, resmî/özel kurum/kuruluşlar ile diğer sivil toplum kuruluşlarına önerilerek her türlü katkıları istenebilir.

d) Danışman öğretmen okul dışından sağlanacak desteklerle ilgili olarak sosyal etkinlikler kurulunu bilgilendirir ve okul müdürünün olurlarını alır.

e) Sınıf öğretmenleri ile sınıf/şube rehber öğretmenlerinin yanında gönüllü veliler de sosyal etkinlikler çalışmalarına katılarak öğrencilere yardım ve rehberlikte bulunurlar.

f) Sosyal etkinlikler kapsamında yapılan çalışmalarla ilgili giderler, okul-aile birliklerince veya projeye destek veren kurum/kuruluşlarca sağlanır.

g) (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrencilerin sosyal etkinlikler kapsamında yapacakları çalışmalarını sonuçlandırıp sonuçlandırmadıkları, karnelerin Sosyal Etkinlik bölümüne "TAMAMLADI", "TAMAMLAMADI" şeklinde yazılarak gösterilir.

h) Sosyal etkinlikler; öğrenci, sınıf öğretmeni, sınıf/şube rehber öğretmeni tarafından Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (EK-8) ve Sosyal Etkinlikler Danışman Öğretmen Değerlendirme Formu (EK-9) na göre değerlendirilir. Bu değerlendirmenin sonucu öğrenci dosyasındaki ilgili bölüme işlenir.

ı) Çalışmalar için Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı (EK-4) veya Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formundan (EK-5) hangisinin düzenleneceğine bu çalışmalarda görev alan öğrencilerle danışman öğretmenler birlikte karar verir. Çalışmaların projelendirilmesi hâlinde Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formunun yanı sıra, Sosyal Etkinlikler Proje Uygulama Takvimi (EK-7) hazırlanır ve çalışmaların sonunda Sosyal Etkinlikler Proje Sonuç Raporu (EK-6) düzenlenir. Tüm çalışmalar, sosyal etkinlikler kurulu ve okul müdürlüğünce onaylandıktan sonra uygulamaya konulur.

i) (Ek bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti ile ilgili örnek etkinlik çalışmaları; okul yönetiminin sorumluluğunda okul pano, gazete, dergilerinde; gerektiğinde ilgili birimlerin web sitelerinde yayımlanabilir. Ayrıca okul müdürlüğü ve il/ilçe millî eğitim müdürlüğünün uygun bulduğu yerlerde bu çalışmalar sergilenir.

j) (Ek bent:2.3.2008/26804 RG) Sosyal etkinlik çalışmalarında üstün gayret gösteren öğrenciler; okul yönetimi, il/ilçe millî eğitim müdürlüğü, resmî, özel kurum ve kuruluşlar ile diğer sivil toplum kuruluşlarınca ödüllendirilebilir. Ayrıca bilim, edebiyat, resim, müzik, drama, halk oyunları, spor, özel bilgi, beceri ve yetenek isteyen diğer alanlarda başarı gösterenlere Başarı Sertifikası (EK-13) verilir.

k) (Ek bent:2.3.2008/26804 RG) Yönetici ve danışman öğretmenler, il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince veya Bakanlıkça sosyal etkinliklerin mevzuat ve uygulamaları ile ilgili olarak kurs ve seminerlerle yetiştirilirler.

Sosyal Etkinlikler Kurulu

Madde 8 — Sosyal etkinlikler kurulu, müdürün görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında danışman öğretmenlerin aralarından seçecekleri bir danışman öğretmen, kulüp temsilcilerinin aralarından seçecekleri üç öğrenci ile okul-aile birliğini temsilen iki veliden oluşur.

Kurul, kulüp ve toplum hizmeti kapsamındaki etkinliklerin verimli bir şekilde yürütülmesi için danışman öğretmenler, öğrenciler, gönüllü veliler ve diğer öğretmenlerle iş birliği içinde çalışmaları koordine eder. Okul dışı etkinliklerde ilgili birimlerle iş birliği yaparak bu çalışmaların yürütülmesi için gerekli tedbirleri alır.

Gönüllü Velilerin Belirlenmesi

Madde 9 — Öğretim yılı başındaki okul-aile birliği toplantısında, gönüllü velilerin görev ve sorumluluklarının tanıtımından sonra, öğrencilerin sosyal etkinlik çalışmalarına yardımcı olacak gönüllü velilerin seçimi yapılır. Aynı toplantıda Gönüllü Veli Başvuru Formları (EK-11) dağıtılır ve bu formların doldurularak daha sonra kurulacak olan sosyal etkinlikler kuruluna teslim edilmesi istenir.

Naklen gelen öğrencilerin velilerinin de Kurulca uygun görüldüğü takdirde sosyal etkinlik çalışmalarına katılması sağlanır.

(Değişik üçüncü fıkra:2.3.2008/26804 RG) Veli olmadığı hâlde bu çalışmalara gönüllü olarak katılmak isteyenlerin de Gönüllü Veli Başvuru Formunu doldurarak okul yönetimine başvurusu istenir. Sosyal Etkinlikler Kurulunca uygun görülmesi hâlinde bunların gönüllü veli olarak çalışmaları sağlanır. Bu çalışmalarda yararlı olmadığı tespit edilenlerin görevine son verilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kulüpler ve Çalışma Esasları

Öğrenci Kulübü

Madde 10 — (Değişik birinci fıkra:2.3.2008/26804 RG) Öğretim yılı başladıktan ve sınıf temsilcileri seçildikten sonra, sınıf temsilcileri ile okul yönetici ve öğretmenlerinin katılacağı toplantıda; kurumun türüne, seviyesine, imkân ve şartlarına; çevrenin

ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özellikleriyle öğrencilerin sınıf seviyesine göre, öğrenci kulüplerinden gerekli görülenlerine ya da öğrencilerin istekleri doğrultusunda farklı kulüplerin kurulmasına Öğrenci Kulüpleri Çizelgesinde yer verilir.

Ayrıca kulüplerin oluşturulması sırasında aşağıdaki alanlar da göz önünde bulundurulur;

- a) Zekâ oyunları (satranç, bilardo gibi),
- b) Aileye ve çevreye ekonomik katkıda bulunma (ipek böceği, mantar, kümes hayvanı yetiştirmek, halı, kilim, kumaş dokumak, turist rehberliği yapmak gibi),
- c) Millî ve insanî değerleri tanıma ve tanıtmaya (eski eserleri, yazma kitap ve levhaları toplamak, ören yerlerini incelemek, millî folklor ürünlerini araştırmak, öğrenmek ve derlemek) amaçlı öğrenci kulüpleri de kurulabilir.

Konuları birbirine yakın olan kulüpler ayrı ayrı kurulabileceği gibi birleştirilerek de yeni öğrenci kulüpleri oluşturulabilir.

Öğrenci Kulübü Çalışma Esasları

Madde 11 — Öğrenci kulübü çalışmalarının yürütülmesinde aşağıdaki hususlara uyulur;

- a) **(Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübüyle ilgili işlerin planlanması ve yürütülmesi, danışman öğretmenin gözetiminde ders saatleri dışında öğrencilerce gerçekleştirilir.**
- b) Sınıf öğretmenleri ile sınıf/şube rehber öğretmenleri, belirlenen öğrenci kulüplerinin tanıtımını, amaçlarını, çalışma esaslarını, öğrencilere kulübü seçmeden önce açıklar.
- c) Öğrencilerin ilgi duydukları en az bir öğrenci kulübüne üye olmaları esastır. Her öğrenci, bir öğrenci kulübü üyesi olmakla birlikte, isterse sınıf öğretmeni ve sınıf/şube rehber öğretmenin bilgisinde diğer bir öğrenci kulübüne ve etkinliklerine de katılabilir. Bu çalışmaların koordinasyonu sosyal etkinlikler kurulunca sağlanır.
- d) Sınıf öğretmeni ile sınıf/şube rehber öğretmenleri, sınıflarında oluşturulan öğrenci listesinin bir örneğini danışman öğretmene, bir örneğini de okul yönetimine verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Toplum Hizmeti ve Çalışma Esasları

Toplum Hizmeti

Madde 12 —(Değişik birinci fıkra:2.3.2008/26804 RG) **Öğrencilerin; kendilerine, ailelerine, çevrelerine ve topluma duyarlı, gönüllü çalışma bilincine sahip sorun çözen ve çözüm üreten, resmî, özel kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içinde çalışma becerilerini geliştirmiş bireyler olarak yetişmeleri için toplum hizmeti çalışmalarına yer verilir.**

Toplum hizmeti çalışmaları, öğrencilerin yaş ve bilgi seviyelerine uygun öğrenci kulübü çalışmaları kapsamında, ayrı olarak veya bireysel olarak ya da grupla hazırlanacak çalışma planlarına ve projelere göre yaptırılır.

Toplum hizmeti;

- a) Velilerin okulla iş birliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmak,
- b) Okulu ve çevresinin güzelleştirilmesi, bakım ve onarımının yaptırılması yönünde çalışmalar yapmak,
- c) Kendi okulunun veya imkânları yetersiz diğer okulların kitap, araç-gereç ve ihtiyaçlarını gidermek için kampanyalar düzenlemek,
- d) Alt ve diğer sınıflardaki öğrencilerin ders, ödev ve proje çalışmalarına yardımcı olmak,
- e) Toplumda Türkçe'yi doğru, güzel, etkili kullanma bilincini geliştirme ve kitap okuma alışkanlığını kazandırmaya yönelik çalışmalar yapmak,
- f) Çevreyi korumak, güzelleştirmek, parklar oluşturmak, tarihî ve kültürel değerlerimizi korumak ve yaşatmak için çalışmalarda bulunmak,
- g) Toplum kurallarına uyulması için öğrencileri ve halkı bilinçlendirme çalışmaları yapmak,
- h) Trafik kurallarına uyulması için öğrencileri ve halkı bilinçlendirme çalışmaları yapmak,
- ı) Okul bahçesini, çevreyi, boş arazi ve alanları ağaçlandırmak, erozyonla mücadele etmek, yok olmaya yüz tutmuş bitki türlerini korumak ve yetiştirmek için çalışmalar yapmak,
- j) İhtiyaç sahibi insanlara yardımcı olmak,
- k) Çevrelerindeki yaşlı ve bakıma muhtaç insanlara günlük işlerinde yardımcı olmak,
- l) Huzur evlerinde ve çocuk yuvalarındaki insanların hayatlarını kolaylaştırıcı, onların toplumla kaynaşmalarını sağlayıcı çalışmalar yapmak,
- m) Kimsesiz, engelli ve sokakta yaşayan çocuklara yardımcı olmak,
- n) Sosyal hizmet amaçlı sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına destek sağlamak gibi etkinlikleri kapsar.

Toplum Hizmeti Çalışma Esasları

Madde 13 — Toplum hizmeti çalışmalarında aşağıda belirtilen hususlar esas alınır.

- a) Öğrenciler, bireysel olarak veya grup hâlinde yapacakları toplum hizmeti çalışmalarına Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı veya Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formunu hazırlayıp danışman öğretmenlerine onaylattıktan sonra başlarlar. Projelerini tamamladıklarında Sosyal Etkinlikler Proje Sonuç Raporunu danışman öğretmene verirler.
- b) Öğrenci kulübü çalışmaları kapsamında yapılacak toplum hizmeti çalışmaları da kulüp çalışmaları kapsamında hazırlanacak Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı veya Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formunda belirtilir, gerekli onaylar alındıktan sonra uygulamaya konur.
- c) **(Değişik bent:2.3.2008/26804 RG)Öğrenciler, ilköğretimin 1, 2 ve 3 üncü sınıflarında yılda 5 saat; 4, 5, 6, 7 ve 8 inci sınıflarında 10 saat; ortaöğretim kurumlarının hazırlık sınıfları dâhil tüm sınıflarında 15 saatten az olmamak üzere ders yılı başında yapılan öğretmenler kurulunca belirlenen toplum hizmeti çalışmalarına katılırlar.**
- d) **(Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrencilerden seçtikleri toplum hizmeti çalışmalarına katılabilmeleri için Veli İzin Belgesi (EK-12) alınır.**

e) (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübü kapsamında yapılacak toplum hizmeti çalışmalarında halk eğitim merkezleri, diğer resmî, özel kurum ve kuruluşlar ile sosyal etkinlikler kurulunca uygun bulunan sivil toplum kuruluşları arasında iş birliği yapılarak bunların imkânlarından yararlanılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sosyal Etkinlikler ile İlgili Görevler

Müdürün Görevleri

Madde 14 — Müdür, sosyal etkinliklerin mevzuata uygun ve verimli olarak yürütülmesinden sorumludur. Müdür, gerekli gördüğü durumlarda görevlendireceği müdür yardımcılarına veya öğretmenlere yazılı olarak yetki ve sorumluluk verebilir.

Müdür;

- a) Velilere gerekli duyuruları yapar ve onları çalışmalara katılmaya teşvik eder.
- b) Okulun eğitim-öğretime açılışının 3 üncü haftasında öğrenci kulüp ve toplum hizmeti çalışmalarını başlatır.
- c) Danışman öğretmen ve gönüllü velilere rehberlik yapar, gerektiğinde yazışmaları koordine eder.
- d) Öğrenci kulübü çalışma planları ile proje önerilerini onaylar.

Danışman Öğretmenin Görevleri

Madde 15 — Danışman öğretmen;

- a) Kulübün öğrenci sayısını liste hâlinde sosyal etkinlikler kuruluna bildirir.
- b) Çalışmalarda öğrencileri, yaratıcı ve özgün fikirler üretmeye teşvik eder.
- c) Çalışmaların genel gözetim ve rehberliğini sağlar.
- d) Çalışmaların seyrini takip ederek sonucu, sosyal etkinlikler kuruluna bildirir.
- e) Kulüp çalışmaları ile ilgili yazışmaları koordine eder.
- f) Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı, Sosyal Etkinlikler Proje Uygulama Takvimi, Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu, Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formu ve Sosyal Etkinlikler Proje Sonuç Raporunun hazırlanmasına rehberlik eder.
- g) Yapılacak tüm çalışmalarda öğrencilerin duyu ve düşüncelerini etkilemeksizin yazım kuralları ve benzeri konularda yardımcı olur.
- h) Kulüpteki öğrenciler ile toplanır, onları yönlendirir ve yapılan çalışmaları değerlendirir.
- ı) Okul müdürüne karşı sorumludur.

Sınıf Öğretmenleri ile Sınıf/Şube Rehber Öğretmenlerinin Görevleri

Madde 16 — Sınıf öğretmenleri ile sınıf/şube rehber öğretmenlerinin görevleri şunlardır;

- a) Öğretmenler, kurulca belirlenen kulüplerin amaçları ve çalışmaları hakkında öğrencileri bilgilendirir.
- b) Öğrencilerin ilgi ve isteklerine göre belirlenen kulüplere göre üye olmalarını sağlar.

- c) Kulüplere öğrenci seçiminde danışman öğretmenle iş birliği yapar.
- d) Sınıflarda oluşturulan öğrenci listelerinin bir örneğini danışman öğretmene bir örneğini de okul yönetimine verir.
- e) Okulda ve çevrede yapabilecekleri toplum hizmetlerini öğrencilere tanıtır.
- f) Öğrencileri ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda toplum hizmeti çalışmalarına yönlendirir. Bu çalışmalarda öğrencilere rehberlik ve danışmanlık yapar.
- g) Kulüp çalışmaları ve toplum hizmetleri ile ilgili projenin hazırlanmasında ve uygulanmasında öğrencilere rehberlik yapar.
- h) Projenin uygulama aşamalarında öğrenci velisiyle iş birliği içinde bulunur.
- ı) Projenin uygulama aşamalarında çalışmaları izler, görülebilecek eksikliklerin giderilmesi için gerekli tedbirleri alır.
- j) Çalışmaların sonucunda projeyi değerlendirerek öğrenci değerlendirme formu ile sonucunu gizlilikle okul yönetimine bildirir.

Gönüllü Velinin Görevleri

Madde 17 — Gönüllü veli;

- a) Proje önerilerinin hazırlanmasında ve proje uygulanması sırasında sınıf öğretmenleri ile sınıf/şube rehber öğretmenlerine yardımcı olur.
- b) Etkinliklerin, bireysel veya gruplar hâlinde yapılmasına katkı sağlar.
- c) Okul dışı çalışmalarında öğrencilere yardımcı olur.
- d) Gerektiğinde çalışmalara maddî destek sağlar.

Ayrıca, "Gönüllü Veliler Hangi İşleri Yapabilir"de belirtilen işleri de yapabilirler (EK-10).

Öğrenci Kulübü Temsilcisinin Görevleri

Madde 18 — Temsilci;

- a) Öğrencilerle birlikte yıllık çalışma planlarının hazırlanmasını sağlar ve onaylanması için danışman öğretmene verir.
- b) Yapılacak faaliyetlerle ilgili görev paylaşımını ve görev dağılımını danışman öğretmene bildirir.
- c) Yapılan çalışmalar hakkında danışman öğretmeni bilgilendirir.
- d) Kulüp üyelerinin belirli zamanlarda toplanmasını sağlar.
- e) Kulüp çalışmalarıyla ilgili yazışmaları yapar ve dosyalanmasını sağlar.
- f) Kulüp üyelerince yapılacak proje çalışmalarında koordineyi sağlar.

Öğrencilerin Görevleri

Madde 19 — Öğrenciler;

- a) En az bir öğrenci kulübüne üye olur ve en az bir toplum hizmeti yapar.
- b) Toplantı ve çalışmalara düzenli olarak katılırlar.
- c) **(Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Toplum hizmeti çalışmalarını düzenli olarak kaydeder ve danışman öğretmene her ayın sonunda imzalatır.**

d) (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Proje çalışmalarında yapacakları değişiklikleri, öncelikle danışman öğretmen olmak üzere sınıf öğretmeni ile sınıf/şube rehber öğretmenine bildirir.

e) Kendisi ile ilgili doldurması gereken formları zamanında danışman öğretmene verir.

f) Okul dışında yaptıkları etkinliklerde okulunu en iyi biçimde temsil etmeye çalışır.

⁽¹⁾ Bu madde başlığı “Diğer Eğitim Kurumlarındaki Sosyal Etkinlikler ile Özel Yönetmeliği Bulunan Kollar“ iken, 2/3/2008 tarihli ve 26804 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’in 17’nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

EK-5: SOSYAL ETKİNLİKLER PROJE ÖNERİ FORMU

Proje önerileri aşağıdaki bilgileri içeren birkaç sayfadan ibaret olmalıdır.

Öğrencinin Adı Soyadı:.....

Sınıfı ve numarası.....

Tarih:.....

Danışman Öğretmen:.....

Sunuş:

Öğrencinin bu projeyi yapma amacı ve genel olarak beklediği sonuçlar

Süreç:

Hangi çalışmaların yapılacağı ve bu projeden kimin ya da kimlerin nasıl yararlanacağı aşamalarıyla gösterilecektir.

Sonuçların analizi:

Bu bölüm proje gerektiriyorsa doldurulmalıdır.

Sonuçlar nasıl ele alınacak ve analiz edilecek

Kaynakça:

Yararlanılan tüm kaynaklar eklenecek.

Not: Kaynak göstermeksizin başkalarından alınan bilgiler fikir hırsızlığı olarak kabul edilir.

Tahmini Bütçe:

Projenin gerçekleştirilmesi sırasında yapılacak işler için para gerekiyorsa bu bölümde hangi aşamada ne kadar para gerektirdiği belirtilecek.

Zaman Çizelgesi:

Projenin hangi zamanda, hangi işin kim tarafından ve nerede yapılacağını gösteren bir çizelge eklenecektir.(EK-7)

Ekler:

Varsa ekler konulacak

Tüm proje önerileri danışman öğretmen rehberliğinde yapılacak ve ilgili yerlere sunulacaktır. Proje çalışmaları, proje önerilerinin kabul edilmesinden sonra başlayacaktır.

EK-6: SOSYAL ETKİNLİKLER PROJE SONUÇ RAPORU

Proje önerileri kabul ve uygulaması sonucunda öğrenciler tarafından, aşağıdaki formata uygun bir şekilde sonuç raporu hazırlanır.

Öğrencinin Adı Soyadı:.....

Sınıfı ve numarası.....

Tarih:.....

Danışman Öğretmen:.....

Kapak Sayfası

Öğrencinin bu projeyi yapma amacı veya problemi bir kapak sayfasında belirtilecektir.

Teşekkür sayfası: Varsa çalışmalar sırasında yardımları olan kişilere(danışman öğretmen, veli, ailenizdeki diğer kişiler)teşekkür edilecek sayfadır.

İçindekiler sayfası,

Giriş: Yapılan çalışmanın konusu, amacı, niçin yapmak istediğiniz. Bu raporun kimlerin işine yarayabileceği gibi konular yer alır. Okuyucunun ilgisini çekebilecek sizin yaptığınız veya bir yerlerden aldığınız resimler fotoğraflar yer alabilir.

Süreç:

Planlanan çalışmaların plana uygun gidip gitmediği nedenleri,

Proje önerisinde gösterildiği hâlde yapılamayan çalışmalar ve nedenleri hangi çalışmaların yapıldığı belirtilecektir.

Sonuçların analizi:

Yapılan çalışmaların sebep sonuç ilişkileri proje çalışmasının etkileri projenin yapılması sırasında ortaya çıkan düşünceler, planlanmayıp da uygulama sırasında gerektiği fark edilen ancak planlanmadığı için uygulanmayan çalışmalar ve planlansaydı proje sonuçlarına olabilecek etkileri, nerede hata yapıldı, hangi konularda başarılı oldu? Elde edilen bilgiler işe yarar mı, anlamlı mı, yeterince bilgiye ulaşıldı mı? Mantıksal hatalar var mı? Elde edilenler ikna edici mi? Bir sonuca veya cevaba varabilir miyim? gibi konular bu bölümde yer alır.

Sonuç:

Bu proje sırasında neler öğrenildi, hangi beceriler kazanıldı. Proje hedeflerine ulaştı mı? Bu çalışmaların sonucunda kimlerin yaralandığı veya hangi ürünlerin alındığı. Proje geliştirilmek istense başka hangi çalışmaların yapılabileceği gibi konular yer alır.

Kaynakça:

Yararlanılan tüm kaynaklar eklenecek.

Not: Kaynak göstermeksizin başkalarından alınan bilgiler fikir hırsızlığıdır.

Ekler:

Resimler, fotoğraflar, alıntılar ve tüm çalışmalarını içeren her türlü belgeler bu bölüme konacaktır

Tüm Proje Final Raporları danışman öğretmen rehberliğinde yapılacak ve değerlendirilecektir.

**EK-9: SOSYAL ETKİNLİKLER DANIŞMAN ÖĞRETMEN
DEĞERLENDİRME FORMU**

Öğrencinin Adı Soyadı :	
Çalışmanın Adı :	
Öğrencinin katıldığı toplam etkinlik saati:	
Öğrencinin etkinlik süresince;	
	PUAN (1-20)
1- Zamanını etkin bir biçimde kullanması	
2- Planlama becerisini etkin bir şekilde kullanması	
3- Organizasyon becerisini etkin bir biçimde kullanması	
4- Yaratıcılık yönünü etkin bir biçimde kullanması	
5- Karar verme yetisini etkin bir şekilde kullanması	
TOPLAM	
6- Öğrenciye ait gözlemleriniz:	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
SONUÇ:	

TARİH:**İMZA**

Not : Bu form, öğrencinin danışmanlığını yapan sınıf öğretmeni, sınıf/şube rehber öğretmeni ve ya danışman öğretmen tarafından doldurularak okul müdürüne teslim edilir.

EK-10: GÖNÜLLÜ VELİLER HANGİ İŞLERİ YAPABİLİR?

Gönüllü veliler, Gönüllü Veliler Başvuru Formunu öğretim yılı başında doldurarak Sosyal Etkinlikler Kuruluna verirler. Bu çalışmalardan uygun görülenlerin uygulamaya konulması amacıyla aşağıdaki işleri yapabilirler.

1. Ana sınıflarında belirtilen zamanlarda kısa bir öykü okumak.
2. Kütüphane, Fen ve Teknoloji, bilgisayar laboratuvarının sürekli açık tutulabilmesi için belirli sürelerde sözü edilen yerlerde rehberlik yapmak.
3. Belirtilen süreler içerisinde bilgisayar, ebru, resim, seramik vb. konularda kurs vermek.
4. Gerekğinde öğrenciler için toplum hizmeti yapılacak kurum/kuruluşlardan randevu almak.
5. Öğrenci taşınmasına uygun bir araçla öğrencileri bir yerden başka bir yere götürmek.
6. Bir mektubu postaya vermek.
7. Okulun bir aracını tamir etmek.
8. Kırılan bir pencereyi takmak.
9. Bahçeye bir fidan dikmek.
10. Bahçede belli bir bölgenin bakımını üstlenmek.
11. Öğrencilerin gezilerine refakat etmek.
12. Gezilerin organizasyonunu yapmak.

EK-11: GÖNÜLLÜ VELİ BAŞVURU FORMU

Adı soyadı:.....

Mesleği :.....

Emekli ise emekli olduğu kurum:.....

Yaşı :.....

Sabit Telefonu :.....

Cep Telefonu :.....

Adresi:.....

Hangi işi yapabileceği :.....

1)

2)

3)

Yapacağı işin kesin Tarihi ve saati :.....

Varsa yapılacak işe ilişkin belge ve sertifikası :.....

Varsa okul tarafından temin edilmesini istediği araç gereçler:
.....

Okulun koordinasyonuna ihtiyaç duyulan kurum ve kuruluşlar:
.....

Kendisinin koordinasyon sağlayacağı kurum ve kuruluşlar:.....

Gönüllü Veli

Sosyal Etkinlikler Kurulu Başkanı

Adı Soyadı

Adı Soyadı

İmzası

İmzası

EK – 12 VELİ İZİN BELGESİ**VELİ İZİN BELGESİ**

Velisi bulunduğum sınıfınolu öğrencinin plânlanantoplum hizmeti çalışmasına katılmasında herhangi bir sakınca görmediğimi bildiririm.

Veli

Adı Soyadı

Adres :

Tel :

EK-13: BAŞARI SERTİFİKASI

(Değişik:2.3.2008/26804 RG)

BAŞARI SERTİFİKASI

T.C. Kimlik No :
Adı ve Soyadı :
Sınıf :
Okul No :

Sertifika No :
Tarihi :

Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinin ilgili hükümlerince alanında gösterdiği başarıdan dolayı bu sertifika verilmiştir.

Okul Müdürü
İmza
Mühür

EK-14: ANKET İZİN FORMU

T.C.
ADANA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

K-Q
TSE-150-EN
9000

05./12/2012

Sayı : B.08.4.MEM.4.01.00.09.00/48148
Konu : Tez Çalışması

VALİLİK MAKAMINA
ADANA

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün 21.11.2012 tarih ve 3868 sayılı yazılarında Üniversiteleri Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Remzi Köprübaşı'nın danışmanı Yardımcı Doç. Dr. Mehmet Karakuş yönetiminde hazırlamış olduğu "Yönetici, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Ortaöğretim Eğitsel Kulüplerin İşlevselliğinin İncelenmesi" konulu tez çalışmasını Aralık-Ocak-Şubat 2012-2013 aylarında, İlimiz Sarıçam İlçesi İncirlik Lisesi, Yüreğir İlçesi Yakapınar Selahattin Avşar Lisesi, 75.Yıl Anadolu Lisesi, Çukurova İlçesi Kurttepe Anadolu İmam Hatip Lisesi ile Çukurova Elektrik Teknik ve Endüstri Meslek Lisesinde veri toplaması için izin istemiyle ilgili yazıları ve anket formları ilişikte sunulmuştur.

Söz konusu anketin yukarıda belirtilen aylarda ve isimleri belirtilen okullarda uygulamasında sakınca bulunmadığı ile ilgili "İl Araştırma Değerlendirme Komisyonu"nun 30.11.2012 tarihli inceleme yazıları doğrultusunda, ilgili okul müdürlüklerinin gözetim ve denetiminde, eğitim ve öğretimin aksatılmadan uygulanması Müdürlüğümüz Kültür Hizmetleri şubesince uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Mehmet Ali SELAMET
İl Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
04./12/2012
Dr. Mehmet Ali ÖZKAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı :Remzi KÖPRÜBAŞI
Doğum Yeri ve Yılı :Bozova,1982
Medeni Durumu :Bekar
e-posta : remzikoprubasi@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

2011 – :Yüksek Lisans, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.
2001–2005 : Lisans, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü, Muğla
1996–1999 : Lise, Cumhuriyet Lisesi, Gaziantep.
1993–1996 : Ortaokul, Bozova YİBO, Şanlıurfa.
1988–1993 : İlkokul, Seyitören Köyü İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıf), Şanlıurfa.

ÇALIŞMA DURUMU

2013-..... : Adana, Yüreğir, Yakapınar İlkokulu, Müdür Yardımcısı.
2011-2013 : Adana, Yüreğir, Ş. Muharrem Erdoğan İlkokulu, Sınıf Öğretmeni.
2010-2011 : Şanlıurfa, Merkez, Yakubiye İlköğretim, Sınıf Öğretmeni.
2008-2000 : Hakkari, Merkez, Cumhuriyet İlköğretim, Müdür Yardımcısı.
2006-2008 : Hakkari, Merkez, Cumhuriyet İlköğretim, Sınıf Öğretmeni.
2005-2006 : Ağrı, Diyadin, Hacıhalit Köyü İlköğretim, Sınıf Öğretmeni.